

Europeiska unionens officiella tidning

C 271

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

femtiosjätte årgången

19 september 2013

Informationsnummer

Innehållsförteckning

Sida

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

490:e plenarsessionen den 22 och 23 maj 2013

2013/C 271/01	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ekonomiska och monetära unionens sociala dimension" (förberedande yttrande)	1
2013/C 271/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Efter tio år – vilken framtid har euron? EU:s ekonomiska och politiska framtid och det nya fördraget" (yttrande på eget initiativ)	8
2013/C 271/03	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grön ekonomi – främja hållbar utveckling i Europa" (yttrande på eget initiativ)	18

SV

Pris:
8 EUR

(forts. på nästa sida)

III Förberedande akter

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

490:e plenarsessionen den 22 och 23 maj 2013

2013/C 271/04	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen – En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union – Inledningen till en debatt om Europa" – COM(2012) 777 <i>final</i> /2	23
2013/C 271/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel" – COM(2013) 44 <i>final</i> – 2013/0024 (COD) och "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om förhindrande av att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism" – COM(2013) 45 <i>final</i> – 2013/0025 (COD)	31
2013/C 271/06	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner" – COM(2013) 71 <i>final</i> – 2013/0045 (CNS)	36
2013/C 271/07	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsligt skydd av euron och andra valutor mot penningförfalskning och om ersättning av rådets rambeslut 2000/383/RI" – COM(2013) 42 <i>final</i> – 2013/0023 (COD)	42
2013/C 271/08	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union: Ett instrument för konvergens och konkurrenskraft" – COM(2013) 165 <i>final</i> och "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union: Förhandssamordning av planer för större reformer av den ekonomiska politiken" – COM(2013) 166 <i>final</i>	45
2013/C 271/09	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En övergripande europeisk ram för onlinespel" – COM(2012) 596 <i>final</i>	48
2013/C 271/10	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – En ny europeisk strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens" – COM(2012) 742 <i>final</i> och "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden" COM(2012) 744 <i>final</i> – 2012/0360 (COD)	55
2013/C 271/11	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Skydda företagen mot vilseledande marknadsföringsmetoder och genomdriva regelverket på ett effektivt sätt – Översyn av direktiv 2006/114/EG om vilseledande och jämförande reklam" – COM(2012) 702 <i>final</i>	61

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

490:E PLENARSESSIONEN DEN 22 OCH 23 MAJ 2013

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ekonomiska och monetära unionens sociala dimension" (förberedande yttrande)

(2013/C 271/01)

Föredragande: **Luca JAHIER**

Medföredragande: **Georgios DASSIS**

Den 24 januari 2013 beslutade Europeiska rådets ordförande att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Ekonomiska och monetära unionens sociala dimension"

(förberedande yttrande).

Underkommittén för Ekonomiska och monetära unionens sociala dimension, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 23 april 2013 med majoritet och en röst emot.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 161 röster för, 50 röster emot och 47 nedlagda röster.

1. Sammanfattning av förslagen

1.1 Den **europiska ekonomiska, sociala och politiska unionen** har fortfarande inte uppnåtts. När den monetära unionen inrättades var dess ekonomiska och sociala dimensioner bristfälliga, men dess ekonomiska och sociala konsekvenser avsevärda. Åtgärder i riktning mot en finansiell och finanspolitisk union samt bankunion har nu vidtagits, dock utan motsvarande EU-budgetmedel för en åtföljande politik till stöd för ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. Samtidigt är utvecklingen mot en social och politisk union fortfarande blockerad. Den ekonomiska, den monetära och den sociala unionen är dock beroende av varandra, de stöder och förstärker varandra. Tillsammans bör de erbjuda ett mer påtagligt Europa som är förankrat i det verkliga livet, som medborgarna kan relatera till och som investerare, producenter, arbetstagare och konsumenter kan ha förtroende för och känner ett medansvar för, ett mer dynamiskt Europa som kan stärka konkurrenskraften, den smarta tillväxten för alla, de ekonomiska möjligheterna, sysselsätt-

ningen och det faktiska åtnjutandet av alla sociala rättigheter. Utan en sådan balans har en politisk union ingen framtid.

1.2 Mellan 2008 och februari 2013 ökade arbetslöshetsnivån i EU-27 från 7 % till 10,9 % – totalt 26,4 miljoner arbetslösa – och i euroområdet har nivån nått så högt som till 12 %. Arbetslösheten har stigit i 19 länder och sjunkit i 8. För närvarande är 5,7 miljoner unga människor arbetslösa i EU-27 (23,5 %), medan den sammantagna arbetslösheten i början av 2013 var

7,7 % i USA och 4,2 % i Japan⁽¹⁾. Dessa siffror står i total motsats till målen i Europa 2020-strategin, och EESK anser därför att det är av allra största vikt att komma till rätta med vår sjunkande konkurrenskraft för att skapa större tillväxt och nya arbetstillfällen samt för att minska fattigdomen. Det är nödvändigt att inrätta en förstärkt mekanism för övervakning av den ekonomiska och monetära politikens inverkan på den sociala situationen och arbetsmarknaden i medlemsstaterna, och social- och sysselsättningspolitiken bör läggas till bland de åtgärder som omfattas av övervakningen av den nationella ekonomiska politiken inom ramen för den europeiska planeringsterminen. EESK anser att ett sådant tillvägagångssätt inte bara brådskar med tanke på dessa dramatiska siffror, utan att det också till fullo är förenligt med artikel 9 i EUF-fördraget om EU:s sociala mål och mål om hållbar utveckling. EMU:s sociala dimension behöver tydliga instrument, indikatorer och såväl kvalitativa som kvantitativa mål som är lika giltiga som EMU:s ekonomiska och finansiella skyldigheter. Mer än någonting annat är det EU-ledarnas uppgift att åter föra det europeiska idealet nära medborgarna.

1.3 Det bör inrättas ett nytt **europeiskt socialt handlingsprogram** för att komplettera åtgärderna för en närmare finansiell och finanspolitisk union samt bankunion. Programmet bör innehålla **konkreta mål**, både kvalitativa och kvantitativa, som bygger på och förbättrar målen för **Europa 2020**, i synnerhet i syfte att stödja insatserna för att återindustrialisera Europa, **minska och utrota massarbetslösheten, säkerställa grundläggande sociala rättigheter, främja företagande och nya arbetstillfällen, bekämpa fattigdomen, stödja den sociala integrationen, underlätta sociala investeringar, främja högre utbildning** samt **utveckla social styrning och delaktigt ägarskap** av det europeiska projektet. Det nya europeiska sociala handlingsprogrammet bör genomföras med hjälp av lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder, beroende på vad som fungerar bäst, i hela EU eller genom fördjupat samarbete. Det bör omfatta **det europeiska stimulanspaketet, det europeiska paketet om sociala investeringar, europeiska bedömningar av de sociala konsekvenserna, den europeiska ungdomsgarantin och det gemensamma europeiska kompetenspasset** samt säkerställa respekten för **den övergripande sociala klausulen, de grundläggande sociala rättigheterna och medborgardeltagandet**. Inom programmet bör man också undersöka och främja EU-medborgarnas rätt till en garanterad minimiinkomst.

1.4 EESK föreslår **två nya förberedande initiativ**: 1) Emittering av **europeiska sociala obligationer** för ekonomiskt hållbara sociala investeringsprojekt. Resurserna ska kanaliseras via en **europeisk fond för sociala insatser**, som stöds av behöriga

EU-organ, men finansieras, ägs, förvaltas och övervakas på ett öppet sätt av (privata, kollektiva och offentliga) aktörer inom det civila samhället. 2) Uppbyggnad av ett **europeiskt utbildningsnätverk för arbetslösa**, som ska erbjuda långsiktiga, ändamålsenliga och högkvalitativa utbildningsmöjligheter som motsvarar arbetsmarknadens behov, via utgivning av **gränsöverskridande utbildningscheckar** samt system av Erasmus-typ för utbyte av studiemeriter för att ge arbetslösa nya utbildningsperspektiv, utveckla nya kognitiva och professionella färdigheter, ge nya karriärmöjligheter och möjliggöra återinträde på den europeiska arbetsmarknaden. Samtidigt förutsätter ett Europa med fri rörlighet en tryggare och uppdaterad grund för rörlighet (t.ex. lämpliga rättigheter till information och hjälp för dem som arbetar i andra medlemsstater) för att göra det lättare för människor i EU som söker arbete att röra sig i hela EU, samtidigt som man tryggar lika konkurrensvillkor och respekten för grundläggande sociala rättigheter och kollektivavtal.

2. Ekonomisk styrning kräver en social dimension

2.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har officiellt efterlyst en omfattande intensifiering av insatserna för en **ekonomisk, social och politisk union**.

2.2 En **ekonomisk union** bör omfatta en **finans- och bankunion**, med ett gemensamt insättningsgarantisystem, en gemensam rekonstruktionsfond och EU-omfattande tillsyn, och en **finanspolitisk union** bör bygga på gemensamma skuldinstrument inom en ram av budgetdisciplin, budgetkonsolidering och en mer **dynamisk europeisk tillväxtmodell** som medborgarna kan relatera till och som investerare, producenter, arbetstagare och konsumenterna kan ha förtroende för. Den ihållande osäkerheten om euroområdet integritet bör övervinnas, eftersom den undergräver människornas och företagens förtroende. Toppmötet i juni 2012, med **tillväxt- och sysselsättningspakten** och de 180 miljarder euro som ska avsättas för detta ändamål, tillsammans med ECB:s uttalanden om att man kommer att **göra allt som krävs** för att bryta den onda cirkeln mellan svaga banker, statsskuld och ohållbara ränteskillnader, är skäl till att ha större förtroende för den europeiska ekonomiska ram som håller på att växa fram. Europa behöver ett nytt investeringsprogram⁽²⁾ för att på effektivast möjliga sätt utnyttja resurserna för att stödja återindustrialiseringen, återställa tillväxten och ta itu med arbetslösheten.

⁽¹⁾ Uppgifter från Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>

⁽²⁾ Ett slags ny Marshallplan: se EESK:s yttrande om "Tillväxt och statsskuld i EU: två innovativa förslag", EUT C 143, 22.5.2012, punkterna 2.8 och 2.13, och kommissionens grönbok om den långsiktiga finansieringen av den europeiska ekonomin, COM(2013) 150 final/2, 9.4.2013.

2.3 Detta är dock bara en aspekt. Samtidigt har åtstrammingsåtgärdernas konsekvenser haft en förödande inverkan på den sociala sammanhållningen, det sociala skyddet, en inkluderande arbetsmarknad och fattigdomsnivåerna. Det finns nu 26 miljoner arbetslösa och 120 miljoner människor som lever i fattigdom eller har drabbats av social utestängning i EU. Målen om ekonomisk återhämtning, monetär stabilitet, hållbar tillväxt och konkurrenskraft kommer inte att kunna uppnås utan en förnyad social dimension. Vid **Europeiska rådets vårmöte den 14–15 mars 2013** erkändes till sist detta förhållande och uppmanades medlemsstaterna att **inkludera socialpolitik som en drivkraft för ekonomisk styrning, särskilt genom att ändra inriktningen på den europeiska planeringsterminen** för att stödja sysselsättning, sociala investeringar, social integration och integrering av sociala mål⁽³⁾. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén noterar denna nya betoning av socialpolitik på nationell nivå, men anser att det också behövs ett EU-omfattande ledarskap när det gäller sociala insatser, sociala investeringar och social riktmarkning.

2.4 Det är därför dags att **bygga upp EMU:s sociala pelare** inom ramen för ett socialt Europa, annars kommer medborgarnas tilltro till EU-projektet som helhet att hotas även i fortsättningen. De stora skillnader som man nu kan konstatera i fråga om de sociala obalanserna undergräver i själva verket inte bara hållbara lösningar för en ekonomisk tillväxt och social sammanhållning, utan innebär även en grundläggande utmaning vid valet till Europaparlamentet 2014 och en skiljelinje mellan dem som räknar med en europeisk dimension för återhämtning och dem som föredrar att återgå till nationella alternativ. EU-valet kommer att mobilisera opinionen och rösterna; det är viktigt att det fungerar som en språngbräda – och inte som en broms – för **mer Europa, ett Europa som står närmare medborgarna, familjen och företagen, och ett mer socialt Europa**.

2.5 **De grundläggande sociala rättigheterna** går inte att skilja från de civila och politiska rättigheterna, och enligt fördraget råder det skyldighet att upprätthålla och främja dem. Som medlemmar av trojkan måste kommissionen och Europeiska centralbanken i all sin verksamhet respektera de skyldigheter som rör de grundläggande sociala rättigheterna. Inom ramen för EMU:s sociala dimension ska kommissionen på ett effektivt sätt svara för övervakning, utvärdering och säkerställande av att dessa skyldigheter respekteras.

3. Mot ett nytt europeiskt socialt handlingsprogram och en social investeringspakt

3.1 År 2008 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén på begäran av det franska EU-ordförandeskapet ett förberedande yttrande, där behovet av ett **europeiskt socialt handlingsprogram** framhölls. I yttrandet hänvisades till kommitténs pionjärarbete i samband med dess bidrag till lanseringen av gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala

rättigheter. Vidare tog det upp det europeiska sociala handlingsprogrammet 1989 och resulterande sociallagstiftning i anslutning till inre marknaden, fördraget och EU:s verksamhet i allmänhet. I yttrandet framhölls behovet av ett nytt europeiskt socialt handlingsprogram **”för att den sociala utvecklingen i EU ska kunna hålla jämna steg med den ekonomiska utvecklingen och marknadsutvecklingen”**. Trots det stöd som kommitténs förslag fick vid det informella ministermötet om sysselsättningen och sociala frågor under det franska EU-ordförandeskapet, hamnade det i skuggan till följd av den ekonomiska krisen och fem år av frenetiska ansträngningar för att rädda EMU och skapa en starkare ekonomisk sammanhållning i euroområdet. Nu förefaller det vara dags att åter ta upp förslaget om ett nytt europeiskt handlingsprogram i syfte att införa och stödja nya former av ekonomisk styrning som inbegriper insatser som rör den sociala sammanhållningen och socialpolitiken.

3.2 I sitt yttrande från 2008 efterlyste kommittén **”förvaltning på flera nivåer”** av ett nytt europeiskt socialt handlingsprogram, med utgångspunkt i lagstiftningsåtgärder, social dialog, civil dialog, sam- och självreglering, öppen samordning, en integrering av socialpolitiken på andra politiska områden, stärkt samarbete och medborgarnas initiativrätt. Åtgärderna rangordnades inte, förutom med avseende på vad som fungerade bäst, och man förordade att **gemenskapsmetoden** skulle behållas och den nya övergripande **sociala klausulen** (artikel 9 i EUF-fördraget) respekteras. Vidare efterlystes finansiella åtaganden, exempelvis genom en mer målinriktad och tillgänglig användning av socialfonden, en eventuell europeisk fond för social innovation i syfte att stödja nya experimentella initiativ på det sociala området, och ett förslag om en ”omfattande europeisk lånefacilitet för utveckling av den sociala infrastrukturen”.

3.3 Sedan dess har kommittén återupprepat sina uppmaningar om att **gemenskapsmetoden** ska tillämpas och den övergripande **sociala klausulens** bindande karaktär respekteras. Dessutom har den särskilt föreslagit att en **europeisk social investeringspakt** ska lanseras, i syfte att se till att åtstrammingsåtgärderna och de halvautomatiska sanktionerna inom ramen för den ekonomiska styrningen och den europeiska planeringsterminen kompenseras av sociala konsekvensanalyser, respekten för de grundläggande sociala rättigheterna, genuina åtaganden om att uppfylla Europa 2020-strategins mål om fattigdomsbekämpning och den allmänna utvecklingen av den europeiska ”sociala styrningen”.

3.4 Kommittén konstaterar med tillfredsställelse att Europaparlamentet nyligen betonade **behovet av en ”social pakt för Europa”**, av ”sysselsättningsrelaterade och sociala riktmärken” inom ramen för ”övervakningen av budgetdisciplinen”, av att

⁽³⁾ Europeiska rådets slutsatser av den 14–15 mars 2013, EUCO 23/13.

den årliga tillväxtöversynen beaktar "den sociala modellens hållbarhet" och av en **"integrerad sysselsättnings- och socialpolitisk ram"** som en **"femte byggsten"** i EMU-färdplanen⁽⁴⁾. Vidare välkomnar kommittén Europeiska rådets målsättning att lägga fram åtgärder och en färdplan med bestämda tidsramar för "EMU:s sociala dimension" vid sammanträdet i juni 2013⁽⁵⁾. Kommissionsledamot László Andor framhöll också nyligen behovet av en "monetär union med ett mänskligt ansikte", och han hävdade att EMU:s sociala dimension måste ses som en möjlighet att via EMU:s bestämmelser, olika styrmekanismer, den finanspolitiska kapaciteten och andra politikinstrument **säkerställa att man samtidigt eftersträvar både ekonomisk effektivitet och social rättvisa**⁽⁶⁾. Kommittén ställer sig även positiv till ordförande Herman Van Rompuy's slutsatser vid det sociala trepartstoppmötet den 14 mars att "den europeiska sociala modellen förblir en viktig tillgång och en global konkurrens fördel" och att **"vi måste hitta mekanismer som kan bidra till att minska de sociala skillnaderna i vår union"**⁽⁷⁾. I paketet om sociala investeringar, som offentliggjorts av kommissionen och som ger medlemsstaterna vägledning till stöd för socialt skydd och social inkludering⁽⁸⁾, förordas en utveckling av indikatorer avseende den sociala dimensionen. Kommittén anser emellertid att en "resultattavla" som visar sysselsättningen och de sociala obalanserna i EU också kräver ett ambitiösare ramverk för EU-omfattande insatser. Därför vill kommittén åter framhålla behovet av ett övergripande och proaktivt **europeiskt socialt handlingsprogram** med flernivåstyre, som omfattar behöriga **europeiska myndigheter, organ och aktörer** som är involverade i både rättsliga och icke-rättsliga insatser, och som har till uppgift att åtminstone uppfylla och företrädesvis förbättra de sociala målen i Europa 2020-strategin.

4. Särskilda förslag

EESK stöder Europa 2020-strategins mål och vill framhålla att det är av allra största vikt att komma till rätta med den sjunkande konkurrenskraften, skapa större tillväxt och nya arbetstillfällen samt minska fattigdomen. I enlighet med artikel 9 i EUF-fördraget som avser "främjandet av en hög sysselsättningsnivå, garantier för ett fullgott socialt skydd, kampen mot social utestängning, en hög utbildningsnivå samt en hög hälsoskyddsnivå för människor" efterlyser kommittén fler bindande och

⁽⁴⁾ Europaparlamentets resolution med rekommendationer till kommissionen om rapporten från ordförandena för Europeiska rådet, Europeiska kommissionen, Europeiska centralbanken och Eurogruppen med titeln *Mot en verklig ekonomisk och monetär union* (2012/2151 (INI)), s. 29, samt ett åtföljande yttrande av Europaparlamentets utskott för sysselsättning och socialfrågor, *förslag J och rekommendation 6*.

⁽⁵⁾ Europeiska rådets slutsatser om fullbordandet av EMU av den 14 december 2012, punkt 12 b.

⁽⁶⁾ Anförande av László Andor, kommissionsledamot med ansvar för sysselsättning, socialpolitik och inkludering, vid Europeiska fackliga samorganisationen (28.1.2013, Madrid).

⁽⁷⁾ "Huvudtemat för dagens möte, den europeiska sociala modellens sociala dimension, förblir en viktig tillgång och en global konkurrens fördel" – kommentar av Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy efter det sociala trepartstoppmötet, Bryssel, 14.3.2013, EUCO 68/13.

⁽⁸⁾ Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning – inklusive genomförandet av Europeiska socialfonden 2014–2020, COM(2013) 83 final.

adekvat finansierade **EU-omfattande program för sociala åtgärder och åtaganden**, med åtföljande specifika mål.

4.1 Den **europeiska planeringsterminen** måste inbegripa **riktmärken för sysselsättning och social integration** inom samma **övervakningsram** som styr samordningen av den ekonomiska politiken och strukturreformerna. **Mätbara EU-mål för sysselsättning och sociala aspekter** måste överensstämma och integreras med de bestämmelser för stabilitet och tillväxt som styr skuld- och underskottsmålen. Enhetliga **anpassningsmekanismer** bör tillämpas för att minska både makroekonomiska och **sociala obalanser**, i syfte att främja smart och hållbar tillväxt, arbetstillfällen av hög kvalitet, tillgång till tjänster av allmänt intresse av hög kvalitet och till rimliga priser samt en minskning av de sociala ojämlikheterna i hela EU. Kortsiktig ekonomisk effektivitet får inte vinnas på bekostnad av långsiktiga **investeringar i socialt kapital**. Budgetkonsolideringsåtgärder måste utvärderas utifrån deras effekter på tillväxt, sysselsättning och social integration. **Europeiska solidaritetsmekanismer** bör åtfölja strukturreformerna. För att se till att en verklig ekonomisk och monetär union har stöd bland EU-medborgarna bör de nationella reformprogrammen **förankras genom vederbörlig social dialog och civil dialog inom ramen för en dynamik som tar hänsyn till den sociala dimensionen** i EU och som inte utlöser en kapplöpning mot botten som leder till kostnadskonkurrens, lönesänkningar och lägre samlad efterfrågan. **Fria och självständiga kollektiva avtalsförhandlingar** måste säkerställas. **Den europeiska sociala dialogen** bör spela en nyckelroll i utvecklingen och det praktiska genomförandet av det nya ekonomiska styresskicket. **EU-omfattande grundläggande sociala rättigheter** måste övervakas och respekteras bättre.

4.2 **Europeiska socialfonden och Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter** måste ökas till en nivå som står i proportion till vad ordförande Herman Van Rompuy har kallat "en mänsklig tragedi och en samhällskris"⁽⁹⁾ vad gäller sysselsättningen och den sociala situationen i EU. Detta kommer helt klart att kräva "en obligatorisk och fullständig översyn av den fleråriga budgetramen", något som Europaparlamentet krävde i en resolution av den 13 mars⁽¹⁰⁾. Inom ramen för de flexibilitetsmekanismer som nämns där och mot

⁽⁹⁾ "Ett resultat av detta är att ett växande antal människor helt enkelt lämnar arbetsmarknaden, överger eventuell utbildning och löper risk att bli marginaliserade (siffran kan vara så hög som 13 % för 15–24-åringar). Detta är en mänsklig tragedi och en samhällskris." Tal av Herman Van Rompuy, Europeiska rådets ordförande, inför EESK, Bryssel, 17.1.2013, EUCO13/13.

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets resolution av den 13 mars 2013 om Europeiska rådets slutsatser av den 7–8 februari avseende den fleråriga budgetramen (2012/2803 (RSP)), punkt 9.

bakgrund av de pågående förhandlingarna mellan Europaparlamentet och rådet och den synnerligen önskvärda översynen av den fleråriga budgetramens struktur efter valen till Europaparlamentet, måste beloppen i kommissionens ursprungliga förslag minst återställas, bl.a. genom bättre utnyttjande av EU:s egna medel, och en avsevärd ökning av resurserna till den territoriella sammanhållningsfonden, socialfonden, utbildning samt fonden för justering för globaliseringseffekter.

4.3 Samtidigt bör EU på ett bättre sätt **ansvarsfullt främja sociala investeringar** och den **sociala ekonomins** stödande roll, inte minst genom att på nytt införa en europeisk stadga för föreningar och ömsesidiga bolag, uttryckligen i strukturfonderna inbegripa planering av program för etablering och utveckling av sociala företag, underlätta social märkning samt kompensande åtgärder och förfaranden för företag med bevisad samhällsnytta i samband med offentlig upphandling. **En europeisk fond för sociala innovationer** skulle också kunna inrättas för att återställa värdefulla transnationella pilotprojekt som syftar till att åtgärda diskriminering och hinder på arbetsmarknaden. Dessa projekt undergrävdes när kommissionen övergav Equal-programmet.

4.4 Det är också av största vikt att göra alla nödvändiga satsningar och vidta alla sysselsättningsåtgärder för att **återindustrialisera** Europa och uppnå målet om att industrisektorns andel av BNP ska vara 20 % senast 2020. EESK betonar vikten av att företagen är **konkurrenskraftiga**, vilket uppnås genom en sammanhängande **EU-ram**.

4.5 EU måste göra **insatser för ungdomen**, eller riskera att stöta bort de unga för all framtid från EU-projektet som helhet. **Ungdomsarbetslöshetskrisens** oerhörda omfattning i Europa kräver en mer trovärdig EU-budget än de otillräckliga 6 miljarder euro som föreslås för **EU:s ungdomssysselsättningspaket** och ungdomsgaranti för att tillhandahålla sysselsättning eller utbildning för arbetslösa ungdomar där det behövs mest. Om inte finansieringen är tillräcklig riskerar den europeiska ungdomsgarantin att betraktas som en skenåtgärd. EU bör också driva frågan om **ett gemensamt europeiskt kompetenspass**, en utveckling av den europeiska referensramen för kvalifikationer som samlar alla kvalifikationer och färdigheter som erhållits genom formell, informell eller icke-formell utbildning. Det finns helt klart ett behov av **en europeisk ram för partnerskap mellan skolor, företag och arbetsmarknadsparter**, tillsammans med liknande strategiska samverkans effekter som sätter högre utbildning och livslångt lärande i centrum av sysselsättningskapandet, en förbättring av överensstämelsen mellan utbud och efterfrågan när det gäller arbetskraftens kompetens,

samt främjandet av anställbarhet, innovation och entreprenörskap. Den europeiska planeringsterminen måste säkerställa att offentliga investeringar i utbildning inte äventyras genom åtgärder som syftar till att minska statsskulden och det nationella underskottet.

4.6 **Riktiga jobb, anständiga arbetsvillkor och möjligheter att överföra sociala rättigheter måste stå i centrum för en hållbar återhämtningsplan för Europa.** Den europeiska sociala modellen är en tillgång när det gäller att dra till sig utländska investeringar och att utveckla företagen i Europa. Den bör värdesättas genom att man främjar skattestöd för sysselsättningsskapande åtgärder, inbegripet mikroföretag och äkta egenföretagande. **Garanterade sociala standarder** måste upprätthållas i sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken i hela EU. Konkurrenskraft och flexibilitet måste löpa parallellt med anständiga arbetsvillkor och löner som inte ligger under fattigdomsgränsen. **De europeiska arbetsmarknadsparterna** har ett särskilt ansvar för att inom ramen för sitt arbetsprogram ta itu med problemet med de **arbetande fattiga**.

4.7 **EU måste på större allvar och mer konkret arbeta för att minska och utrota fattigdomen.** De ekonomiska och sociala fördelarna för Europa med att aktivt minska fattigdomen ger större kostnadseffektivitet än de långvariga ekonomiska och sociala skador som orsakas av underlåtelse att handla eller av åtgärder som i själva verket förvärrar fattigdomen. Det minsta man kan göra inom ramen för den europeiska planeringsterminen är att aktivt genomföra **det flaggskeppsinitiativ som lanserades i Europa 2020-strategin om att lyfta 20 miljoner människor ur fattigdom**. Detta mål får inte undermineras av åtgärder för att minska underskottet. I ett första skede kräver detta en bättre uppsättning indikatorer i EU för att kunna mäta konsekvenserna av fattigdomen och för att säkerställa vederbörlig övervakning och eventuella korrigeringar i de nationella reformprogram och åtstramningsåtgärder som faktiskt kan förvärra fattigdomen och undergräva återhämtningen. EESK genomför också en översyn av **minimiinkomstsystemen** i medlemsstaterna, i syfte att identifiera och främja bästa praxis i hela EU. Kommittén har också ställt sig bakom den uppmaning som Europaparlamentet framfört om att undersöka effekterna av ett lagstiftningsförslag om införande av en minimiinkomst som uppgår till minst 60 % av medianinkomsten i varje medlemsstat⁽¹¹⁾. En särskild **europeisk solidaritetsfond för kamp mot fattigdomen** skulle kunna inrättas i syfte att underlätta åtgärder för inkomststöd, som en stabiliserings- och anpassningsmekanism för det sociala området inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Kommittén vill också upprepa sitt förslag om att 20 % av ESF:s resurser bör reserveras för social integration och fattigdomsbekämpning.

⁽¹¹⁾ EESK efterlyser en utförlig färdplan för genomförandet av strategier för aktiv inkludering på lokal nivå. Kommittén ställer sig bakom den uppmaning som Europaparlamentet har riktat till kommissionen om att undersöka effekterna av ett lagstiftningsförslag om införande av en minimiinkomst som uppgår till minst 60 % av medianinkomsten i varje medlemsstat (EUT C 248, 25.8.2011, s. 130).

4.8 En europeisk rättsakt om tillgänglighet är av avgörande betydelse för att säkerställa att funktionshindrade kan åtnjuta rätten till fri rörlighet och tillgång till varor, tjänster och byggnader. Ett europeiskt rörlighetskort skulle vara ett konkret och effektivt verktyg i detta avseende. Kommissionen bör också utveckla ett **verktyg för konsekvensbedömning för Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning**, och beakta detta i arbetet med den europeiska planeringsterminen.

4.9 På samma sätt borde, som en del i den europeiska planeringsterminen, **en EU-metod och en EU-ram med jämförbara indikatorer och mätbara mål avseende hälsoskydd och minskad ojämlikhet i hälsa** utarbetas för en granskning av situationen i medlemsstaterna.

4.10 **EU-omfattande riktmärken för samhällsaspekter** och riktlinjer för bästa praxis vad gäller möjligheterna att förena arbete och familjeliv, tillgång till barnomsorg, aktivt åldrande, frivilligarbete, rätten till bostad och kampen mot hemlöshet borde också integreras i den europeiska planeringsterminens sociala dimension.

4.11 Invandrade arbetstagare bidrar på ett positivt sätt till Europas ekonomiska utveckling och välbefinnande. EU:s förfaranden för arbetskraftsinvandring bör vara lagliga och öppna för insyn. Invandringslagstiftningen bör respektera de mänskliga rättigheterna och säkerställa likabehandling. EESK anser att EU måste stärka invandringspolitiken och kampen mot rasism, främlingsfientlighet och diskriminering av invandrare och minoriteter.

4.12 Hållbar återhämtning kräver större ekonomisk och monetär symmetri och ökad social sammanhållning i hela EU. Ett europeiskt socialt handlingsprogram med de specifika mål som fastställs ovan skulle bidra till en mer enhetlig social grundval för arbetet med att återförening och på nytt föra samman EU och dess medborgare. Ett parallellt tillvägagångssätt för att återställa jämvikten i både EU och EMU är därför att föredra, under förutsättning att det beaktar subsidiaritetsprincipen och dess dynamik. Om det inte finns tillräcklig samsyn eller politisk vilja för en förnyad social dimension av detta slag inom EU, skulle EESK vilja förespråka alternativet med stärkt samarbete inom EMU, med egna finansiella resurser, en kompletterande socialfond, en pakt för sociala framsteg för Europa, grundad på samma kontraktsmässiga överenskommelser som styr den ekonomiska och monetära konvergensen, samt sociala standarder, målsättningar och stabiliseringsmekanismer (man bör diskutera med arbetsmarknadsparterna och det civila samhället om värdet av en eventuell arbetslöshetsförsäkring eller ett arbetslöshetsersättningssystem för EMU av det slag som nyligen föreslogs av kommissionsledamot László Andor) som står i proportion till de finans-, budget- och penningpolitiska stabiliseringsmekanismerna i en fastare ekonomisk och monetär union – EMU med en motsvarande social dimension.

4.13 **Kontraktsmässiga överenskommelser för konkurrenskraft och tillväxt**, som diskuterades vid EU:s toppmöte i december, måste vara **demokratiskt kontrollerade** och får inte underminera den europeiska sociala marknadsekonomi som fastställs i artikel 3.3. i EU-fördraget. Man behöver också definiera och fastställa **solidaritetsmekanismen** bättre för att **stödja** medlemsstaternas insatser. Detta kan successivt ske i form av ekonomiska överföringar, med en inledande speciellt avsatt budget på 50–100 miljarder euro, som ska finansieras genom mekanismer som liknar Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM).

4.14 För att kunna uppnå denna ökade jämvikt och den överensstämmelse med den sociala marknadsekonomi som fastställs i fördraget måste den utvidgade rollen för den kommissionsledamot som ansvarar för ekonomiska och monetära frågor kompletteras med en **starkare roll för den kommissionsledamot som ansvarar för sysselsättning och sociala frågor**. Om man stärker Ekofin-rådet bör man uppväga detta med **motsvarande förstärkning av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) (EPSCO)**.

4.15 Med tanke på EU:s ekonomiska och sociala styresskick är det också av största vikt att både **Europaparlamentets och de nationella parlamentens** roll stärks, med särskild hänvisning till den europeiska planeringsterminen och Europa 2020-strategin, och att man säkerställer att **arbetsmarknadsparterna och organisationerna i det civila samhället** involveras ytterligare på alla politiska förhandlingsnivåer.

5. Förslag till pilotinitiativ

5.1 Europeiska sociala obligationer

5.1.1 Parallellt med ovanstående förslag skulle man eventuellt i högre grad kunna överväga kompletterande sätt att involvera de europeiska medborgarna, det civila samhället och olika näringslivsaktörer i nylanseringen av europeiska sociala insatser, nämligen via mobilisering för och emittering av **Europeiska sociala obligationer**. Detta skulle också göra det möjligt att i en tid av knappa offentliga resurser mobilisera kompletterande resurser för väldefinierade ändamål från omfattande reserver av oanvänt privat sparande.

5.1.2 Detta initiativ skulle vara avskilt från de pågående diskussionerna om EU:s utgivning av stabilitetsobligationer (för att bidra till en omfördelning av skulderna) och återhämtnings- och tillväxtobligationer (som ett led i ett europeiskt ekonomiskt stimulanspaket). **Europeiska sociala obligationer** skulle inte betalas via statskassan och inte heller samfinansieras genom

EU:s budgetmekanismer. De skulle förvärfas i form av investeringar av enskilda medborgare, företag, fackföreningar och civilsamhällsgrupper med vilja att utöva individuellt och gemensamt socialt ansvar genom att delta i en **europaisk fond för sociala insatser** som de själva finansierar och förvaltar, med rimliga räntesatser och på icke vinstdrivande grund. Fonden skulle övervakas och regleras på ett öppet sätt, och underlättas och garanteras till ett lämpligt belopp av behöriga EU-organ.

5.1.3 Emitteringen av obligationerna bör **underlättas logistiskt av behöriga EU-organ, men ska organiseras av medborgarna själva och förvaltas gemensamt av såväl företag som privata och offentliga aktörer** som väljer att delta i systemet och ta ansvar för den europeiska fonden för sociala insatser. De skulle köpa, samla och investera obligationer i sociala program efter eget val, företrädesvis **inom ramen för det föreslagna europeiska sociala handlingsprogrammet**, med tekniskt stöd från lämpliga EU-institutioner och rådgivande organ, som skulle kontrollera deras finansiella livskraft och potentiella sociala påverkan. **Exempel på sådana sociala investeringar är följande:** subventionerat boende, samriskföretag, självhjälpsgrupper, ömsesidiga bolag, lokala sociala tjänster och vårdtjänster, utbildnings- och omskolningsnätverk, sociala innovationer, forskning och utveckling, lån och partnerskap för infrastrukturutbyggnad, landsbygdsturism, utbytesresor, kulturella aktiviteter, välgörenhet, osv.

5.1.4 Senare skulle man kunna utreda mer strukturerade planer för utveckling av dessa europeiska sociala obligationer, t.ex. utveckling av en rad olika typer av obligationer, marknadsförda och förvaltade på lokal och/eller nationell nivå av ovannämnda aktörer. Förutsatt att dessa obligationer uppfyller kriterierna i det generella EU-systemet, vad gäller såväl målsättningar som förvaltningsmetoder, skulle de kunna ges lämplig europeisk certifiering och inkluderas i det generella systemet samt därmed också ge dem som köper dem möjlighet till skattelättnader.

5.1.5 Styrelsen för **den europeiska fonden för sociala insatser** bör bestå av aktörer som är involverade i systemet. De bör vara representerade i proportion till deras investeringar i europeiska sociala obligationer och erhålla logistiskt stöd och rådgivning från lämpliga EU-organ (inbegripet EESK).

5.2 Europeiskt utbildningsnätverk för arbetslösa

5.2.1 Massarbetslösheten i Europa kommer inte att försvinna på kort till medellång sikt, även om tillväxtprognoserna skulle förbättras för 2014 och EU-omfattande stimulansåtgärder skulle börja få effekt. Den europeiska arbetsmarknaden måste få större betydelse som ett sätt att öka arbetskraftens rörlighet och föra kompetenta arbetstagare till de ställen där de behövs och där nya färdigheter kan inhämtas, tas med hem och vidareutvecklas. Det är mycket viktigt att arbetstagarna fortsätter att vara aktiva, helst i heltids- eller deltidssysselsättning och om detta inte går, i utbildning eller omskolning. Det är viktigt att se till att utbildningen är effektiv, framsynt, innovativ och relevant för arbetsmarknadens behov. Många utbildningssystem tenderar att vara kortsiktiga, ofta utan utsikter till permanenta jobb. Det är mindre sannolikt att äldre arbetstagare som blir arbetslösa deltar i sådana system. Man skulle kunna titta närmare på en långsiktig metod med ett europeiskt perspektiv, bl.a. med utgångspunkt i beprövad bästa praxis i Europa, t.ex. de vuxenutbildningsprogram som genomförts i Sverige mellan 1997 och 2002 eller systemet för varvad utbildning i Tyskland och Österrike. EU skulle eventuellt kunna främja inrättandet av **ett europeiskt utbildningsnätverk för arbetslösa** i syfte att erbjuda omfattande tvååriga utbildningsmöjligheter för att underlätta byte av karriärväg och deltagande i utbytessystem för arbete och utbildning i andra medlemsstater via utgivning av **gränsöverskridande utbildningscheckar** med överföring av studiemeriter, så att deltagarna ytterst kan förvärva yrkeskvalifikationer som erkänns ömsesidigt i alla länder.

5.2.2 Med detta system skulle man – under förutsättning att det tilldelas adekvata resurser och införs av många medlemsstater och på grundval av tydliga avtalsmässiga arrangemang med arbetstagare som frivilligt väljer att delta i sådana program – kunna bibehålla ett betydande antal långtidsarbetslösa, som annars säkert inte skulle ha hittat sysselsättningsmöjligheter, i högkvalitativa arbeten, och detta skulle få positiva effekter både för de berörda personerna och för det samlade sociala kapitalet i länderna i Europa.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Efter tio år – vilken framtid har euron? EU:s ekonomiska och politiska framtid och det nya fördraget" (yttrande på eget initiativ)

(2013/C 271/02)

Föredragande: **Carmelo CEDRONE**

Den 12 juli 2012 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

"Tio år senare – vilken framtid har euron? EU:s ekonomiska och politiska framtid och det nya fördraget".

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 4 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 134 röster för, 27 röster emot och 22 nedlagda röster:

1. Slutsatser och förslag när det gäller eurons framtid

1.1 EESK anser att skapandet av euron och EMU är den viktigaste etappen på EU:s utvecklingsväg. Den var ett led i en strategisk plan för unionen som ingick i den vision som låg bakom EKSG och Romfördraget. Införandet av euron och EMU var ett stort och modigt steg, en framtidsorienterad satsning, som väckte så mycket hopp att alla var övertygade om att den gemensamma valutans styrka skulle övervinna det motstånd som fortfarande fanns och som hade förhindrat genomförandet av EMU och den fullständiga politiska union som hade behövts. Euron är dock fortfarande en förutsättning för allt detta.

1.2 Vi måste dock efter 20 långa år konstatera att det inte skedde. Kanske beror det på att euron under hela denna period inte utsattes för allvarliga chocker vare sig inifrån eller utifrån, eller kanske på den brist på förtroende som kvarstår mellan kreditgivande länder och låntagande länder i Europa, vilket i sin tur betyder brist på sammanhållning och förtroende för regeringarna. Alla föredrog att vila på sina lagrar och njuta av det uppnådda välståndet; allt såg ut att löpa på smidigt, men det var bara ett skenbart lugn. Den internationella ekonomiska och finansiella krisen som spred sig till EU fick larmklockorna att ringa. Begränsningarna och **motsägelserna i EMU:s struktur** avslöjades plötsligt och euron förlorade sin dragningskraft. I början trodde man att allt som behövdes för att EMU skulle fungera var några "bokföringsregler", såsom stabilitetspakten, men problemet var inte tekniskt, utan ekonomiskt och politiskt.

1.3 EESK konstaterar att stabilitet är viktigt. Men stabilitet handlar inte bara om priser eller ekonomisk-finansiella institutioner, utan också om politik och sociala villkor. Medborgarna har med rätta intrycket att det är de – och inte bankerna, som har spelat en avgörande roll i krisen – som fått betala det högsta priset för krisen och de som måste återbetala skulden, och att detta är orättvist. Kommittén är övertygad om att åtstramningar inte kommer att vara politiskt möjliga mycket längre. I vissa länder har gränsen redan nåtts.

1.4 Därför anser EESK att den gemensamma valutan bara kommer att kunna bestå om man uppnår en konvergens mellan euroländernas ekonomiska kapacitet och en förbättring av konkurrenskraften som helhet. Dessa mål kräver såväl en ekonomisk som politisk insats. Det räcker inte med lite tillfälligt underhåll. Vi måste få till stånd ett genombrott som omfattar inte bara valutan och ekonomin utan också politiken, suveräniteten, människorna och förmågan att föra dialog mellan de europeiska folken. Vi behöver mer politisk integration, mindre centralstyrning och en social marknadsekonomi för att återställa tillväxt och sysselsättning och för att återigen se euron som en fördel, inte en nackdel.

1.5 Det framgår klart av detta yttrande att EESK:s förslag är proaktiva, medan kommissionens och rådets svar på krisen mestadels har varit och är reaktiva. I t.ex. fördraget om stabilitet, samordning och styrning betonas stabilitet, men där föreslås inga gemensamma finansiella instrument för återhämtning och sysselsättning. Avtalet om en gemensam tillsynsmekanism är dock ett viktigt steg framåt, trots att det saknas en trovärdig och konkret färdplan för den politiska unionen. EU måste dock återigen skapa välstånd för att kunna fördela det rättvist. Det är det bästa sättet att minska protesterna. Man kan inte bara införa åtstramningar.

1.6 EESK anser däremot, som kommittén påpekat flera gånger tidigare, att man för att skydda euron och EU måste undersöka den VERKLIGA situationen – eurons och EU:s politiska och ekonomiska begränsningar, fördelar och förluster samt ansvaret för att vi hamnat i den nuvarande situationen. Man måste agera snabbt; det finns ingen tid för retorik, tricks och sagor. Det är det enda sättet att undgå en upplösning av ett EU, som på senare år försvagats. Därför bör man inte beskylla dem som protesterar mot uppoffringarna för populism. EU måste lära sig att lyssna utan arrogans. Det går inte att fortsätta att vända dövärat till.

Förslag för att fullborda EMU: de felande länkarna

Den ekonomiska aspekten

1.7 EESK anser att det bästa sättet att fullborda EMU, undvika recession, minska ländernas skuld och stabilisera budgetarna är att vända upp och ned på den princip som den ekonomiska kulturen i EU i dag bygger på (stabilitet för tillväxt), genom att utgå från tillväxt och inte åtstramningar, och således göra tillväxt till EU:s viktigaste mål i syfte att uppnå en ny **pakt för att främja (fördela) tillväxt, sysselsättning och stabilitet**, bland annat genom medverkan av arbetsmarknadens parter (tillväxt för stabilitet). Kommittén framför följande synpunkter:

- i) Återhämtningen kan inte sättas i gång endast med penningpolitiska åtgärder (t.ex. att ge banksystemet stor likviditet, låga räntesatser) eller finanspolitiska åtgärder (i dag begränsade på grund av behovet av budgetkonsolidering i många länder). Den bör också främjas genom en ökning av investeringarna inom sektorn för alternativ energi och miljösektorn samt av de **sociala investeringarna**, så att det skapas en efterfrågan på investeringsvaror och tjänster från den privata sektorn som tar hänsyn till hushållens behov.
- ii) På så sätt är det möjligt att **sänka** de mycket höga **arbetslöshetsnivåerna** och **generera de skatteintäkter som behövs** för att minska statsskulden och det nationella underskottet.
- iii) Dessa investeringar får inte finansieras enbart efter formeln "mer skatt – mer offentliga utgifter", utan snarare med hjälp av **obligationer för att locka det globala sparöverskottet, som saknar investeringsmöjligheter**. Detta främjar tillväxten både i EU och globalt: tillväxten skulle drivas av avkastningen på de finansierade projekten snarare än av skatteöverföringar mellan medlemsstaterna.
- iv) Först och främst bör **företagens finansiella kapacitet stärkas**. Detta gäller särskilt små och medelstora företag, av vilka många i dag kan tvingas lägga ner eftersom de inte har tillräcklig tillgång till banklån för att skaffa komponenter och material – delvis på grund av att centralbankerna kräver alltför omfattande garantier av de banker som beviljar lån till små och medelstora företag.
- v) Man bör omedelbart främja offentliga investeringar som gynnar tillväxten och hålla dem utanför budgeten genom att införa "gyllene regler", dvs. ett system av gemensamma regler som också tar hänsyn till den privata skulden i länderna, i väntan på euroobligationer⁽¹⁾.

1.8 Det krävs **samstämmighet mellan de politiska åtgärderna** för att göra **euron hållbar** och minska klyftan mellan ländernas ekonomier med hjälp av en solidarisk plan som innebär en överföring av investeringsmedel till länder med svagare ekonomier genom målinriktade projekt, vid behov skatteomfördelning samt integration av arbetsmarknaden och socialpolitiken. Det handlar alltså om symmetriska justeringar: gemensamma medel för att rädda banker som håller på att gå omkull, en EU-garanti för insättningar, unionsobligationer, euroobligationer, en gemensam politik för att minska EU:s externa underskott osv. (skapande av en gemensam ersättnings- eller justeringsfond).

1.9 **Man bör genomföra ekonomisk styrning på EU-nivå**. Man bör gå längre än den nuvarande metoden med samordning av politiken som inte gett goda resultat, och Eurogruppen bör omvandlas till ett organ som fattar beslut med majoritet, så att den blir eurons språkrör. Det är inte längre hållbart att ha en monetär union och en bankunion, samtidigt som den ekonomiska politiken förs separat. En gemensam styrning (som med finanspakten) på makro- och mikronivå (genom en industriell pakt) kan däremot leda till en kursändring i den ekonomiska politiken och finanspolitiken till fördel för tillväxt, sysselsättning och social integration.

1.10 Man bör införa en **gemensam budget** i euroområdet, naturligtvis med gemensamma regler, och förena handelspolitiken och betalningsbalansen, som i dag uppvisar stora skillnader. Dessutom bör den finanspolitiska konsolideringen slutföras genom att man inverkar på multiplikatorstrukturen i syfte att frigöra resurser till fördel för tillväxt och sysselsättning och genomföra reformer som kan öka produktiviteten i de svagaste länderna⁽²⁾.

1.10.1 Det som behövs är dock att man minskar och/eller mildrar de nuvarande åtstramningsåtgärderna för de mest skuldsatta länderna och att man främjar efterfrågan i de kreditgivande länderna. Medlemsstaterna måste agera samtidigt för att minska skulden och genomföra strukturreformer, medan EU måste främja tillväxten genom en solidarisk och konkret plan för att öka sysselsättningen och den sociala rättvisan. Man kan inte föra en åtstramningspolitik under recessionen, såsom EU gör: en samtidig skuldminskning och kreditåtstramning har skadliga effekter på ekonomin.

De monetära och finansiella aspekterna

1.11 Följaktligen behövs det ett system som klarar av att hantera enskilda ländernas misstag och svagheter och som kan löpa parallellt med reformprocessen och minska ekonomiska skillnader och obalanser mellan länderna i euroområdet, bland annat via den monetära politiken.

⁽¹⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

⁽²⁾ EUT C 133, 9.5.2013, s. 44.

1.12 Även ECB har drabbats av EMU:s begränsningar. Till följd av fördraget har ECB tvingats föra en **gemensam och i det närmaste federal monetär politik, trots att medlemsstaternas ekonomier var och fortfarande är olika** och att obalanserna mellan dem är stora. Såsom redan påpekats krävdes det därför korrigerande åtgärder från EU:s sida, och sådana åtgärder krävs fortfarande. På så sätt skulle man undvika överexponering och ge ECB möjlighet att vidta mer effektiva och välavvägda åtgärder för att främja prisstabiliteten genom att minska de befintliga snedvridningar och obalanser som riskerar att undergräva den gemensamma valutans existens. Denna risk blev särskilt uppenbar under statskuldskrisens senaste fas och kunde endast undvikas tack vare ett resolut ingripande av ECB:s ordförande. Detta är nödvändigt för att främja den ekonomiska integrationen, som släpar efter den monetära, åtminstone till dess att man har kommit till rätta med ECB:s nuvarande mandatunderskott och EU:s politiska underskott.

1.12.1 ECB har i dag en alltför utsatt roll. För att bättre kunna fullfölja sitt uppdrag på lika villkor bör ECB ha samma funktioner och samma mandat som USA:s centralbank, bland annat som långgivare i sista hand, för att minska ränteskillnaderna. Det bör således vara ett heltäckande mandat som ger ECB möjlighet att fungera som en drivfjäder för tillväxt när detta är nödvändigt.

1.12.2 För närvarande pågår en bred debatt bland centralbankerna om vilka strategier man ska använda för att ge ny fart åt tillväxten. Det rör sig om den eviga frågan om förhållandet mellan åtstramningar och tillväxt, eller närmare bestämt mellan inflation och tillväxt samt mellan tillväxt och sysselsättning. Som en jämförelse i sammanhanget tillför USA:s centralbank marknaden 85 miljarder dollar i månaden för att fullfölja sitt uppdrag att minska arbetslösheten till 6 % (Bank of England sägs förbereda sig för liknande åtgärder). Denna situation ger ECB, som inte lyder under någon regering eller omfattas av någon budget, ett sämre utgångsläge jämfört med andra centralbanker. Denna förutsättning påverkar också kontrollen av förhållandet mellan olika valutor. ECB borde också ha ett ansvar för valutakurspolitiken, som endast omfattas av rådets fördragsstadgade rätt att ingå formella avtal om ett valutakurssystem för euron i förhållande till tredjeländers valutor.

1.12.3 **Skuld:** ett annat viktigt element när det gäller EMU. Vad gäller denna aspekt har EESK redan lagt fram ett konkret förslag om att ta bort 60 % av ländernas skuld från marknaden för att på så sätt undvika konsekvenserna av marknadsspekulation i euroområdet⁽³⁾. Om EMU genomfördes fullt ut och det fanns en gemensam budget för euroområdet är det klart att man också skulle kunna utfärda gemensamma obligationer (detta ska självfallet göras inom ramen för en gemensam budget för euroområdet).

1.13 Vad gäller finans- och banksystemet som helhet anser EESK att alla aspekter av de åtgärder som EU har vidtagit måste

fullföljas så fort som möjligt⁽⁴⁾, eftersom de tillhör de effektivaste och viktigaste instrumenten när det gäller att fullborda EMU och den inre marknaden samt främja dess stabilitet.

De politiska och institutionella aspekterna

1.14 EESK anser att EU:s framtid och institutionella struktur bör frigöra sig från de system som bygger på en "ideologisk modell", även om den "federala" modellen förefaller vara mest lämplig, och att man i stället bör fokusera på de funktionella och innehållsmässiga aspekterna för att säkra själva EU-tankens överlevnad. Ett Europa som sätter människorna och solidariteten i centrum för sina huvudsakliga målsättningar, och där ekonomin tjänar dem och inte tvärtom. Tiden är nu inne att sätta igång arbetet med att åstadkomma en **politisk, social och ekonomisk union**. Enligt vår mening är rådets försök i denna riktning visserligen lovvärda men alldeles för blygsamma och otillräckliga. Man måste överge särintressenas egoism och utopiska tänkande, som tycks dominera Europa, till förmån för solidaritet. Åtstramningspolitiken måste upphöra eller mildras för att minska lidandet, och sysselsättning och tillväxt måste åter sättas i centrum för EU:s initiativ.

1.15 Därför måste man samarbeta för att åstadkomma en social och **politisk union** i syfte att fullfölja EMU i linje med de ovannämnda förslagen. Beslutsprocessen bör bli mer demokratisk (omröstningar med kvalificerad majoritet) och öppen för insyn för att främja en positiv och mindre skev integration samt en gemensam förvaltning av suveräniteten, så att man därmed kan minska skillnaderna i integrationsprocessen. På så sätt kan EU tala med en röst även i internationella organ.

1.16 **Nytt fördrag:** EESK anser att de flesta förslagen av ekonomisk karaktär i detta yttrande kan genomföras utan att fördraget behöver ändras. Där det anses nödvändigt kan man satsa på ett förstärkt samarbete mellan de länder som stöder förslagen (såsom i fallet med den finanspolitiska överenskomsten), bland annat för att göra snabbare framsteg och undvika risken för en upplösning av EU i samband med nya angrepp utifrån och en fortsatt åtstramningspolitik. En annan strategi för att främja en mer djupgående integration kan vara att ge Europaparlamentet ett konstituerande mandat efter nästa val. Ett förslag om detta skulle också kunna vara föremål för en folkomröstning som hålls samtidigt i alla berörda länder.

De internationella aspekterna

1.17 Det som händer i Europa får **konsekvenser även på internationellt plan** och vice versa. Därför behövs det effektivare internationella organisationer med större beslutsförmåga för att säkerställa en bättre **global styrning**. På detta område bör EU ha en gemensam representation, åtminstone när det gäller euroområdet. Framför allt borde G20 kunna inrätta en "ekonomisk och social kommitté" för global utveckling, och att stimulera ekonomin bör vara ett centralt inslag i dess arbete.

⁽³⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

⁽⁴⁾ EUT C 44, 15.2.2013, s. 68 och EUT C 11, 15.1.2013, s. 34.

1.18 Det är dock endast med hjälp av en annan, mer sammanhållen och demokratisk politisk struktur, i kombination med ett bättre internt styre, som EU:s externa styre kan göras mer effektivt och ge EU möjlighet att tala med en röst på internationell nivå, inte minst i fråga om förhållandet mellan valutorna, för att undvika att EU:s ekonomi påverkas negativt, samt förhållandet mellan ekonomierna på global nivå, med särskild tonvikt på utvecklingsländerna.

1.19 Kort sagt är dessa **fyra förslag** av central betydelse när det gäller att slutföra eurons struktur:

- i) EU:s ekonomiska styre (för tillväxt, sysselsättning, ekonomisk och social sammanhållning): en gemensam budget för euroområdet samt en minskning av de ekonomiska skillnaderna mellan länderna i euroområdet.
- ii) Det monetära och finansiella styret: ECB:s mandat behöver stärkas och den inre bank- och finansmarknaden bör fullbordas.
- iii) En politisk och social union.
- iv) En förstärkning av EU:s internationella roll och den globala styrningen.

2. Inledning

2.1 EU går för närvarande igenom en särskilt svår och riskfylld tid som hotar att få negativa konsekvenser som sträcker sig långt bortom de ekonomiska och sociala återverkningar som redan är ett faktum. I detta yttrande på eget initiativ behandlar vi en rad frågor, bland annat behovet av att respektera de åtaganden på området ekonomisk och social sammanhållning som fastställts redan i fördraget, främja en ny ekonomisk och monetär politik för tillväxt och sysselsättning, en mer proaktiv innovationspolitik, inrätta en europeisk riskkapitalfond för små och medelstora företag, och sist men inte minst arbeta för EU:s framtid ⁽⁵⁾.

2.2 Även inom EU konfronteras vi med stora ekonomiska intressen som kolliderar i stället för att samspela. Euron bär inte på något sätt ansvaret för det som sker ⁽⁶⁾. Det är en valuta som under lång tid har fått klara sig på egen hand och som fortfarande väntar på att "de stridande parterna" (regeringarna) ska fatta beslut om vad som ska göras.

2.3 Det är EESK:s plikt att reagera på dessa utmaningar med ett rättfram och klart språk med stor framsynthet, med tanke på det som står på spel och konfrontationens omfattning samt utan att förtiga de verkliga omständigheterna. Med detta yttrande vill EESK komma med ett aktivt och förbehållslöst bidrag

i syfte att fullborda EMU och komma till rätta med krisen eftersom detta ligger i arbetstagarnas, företagens och EU-medborgarnas intresse, framför allt i euroområdet, med tanke på att det i första hand är dessa grupper som drabbas av den rådande krisen.

3. Maastrichtfördraget: monetär politik och sammanhållning

3.1 Monetär union

3.1.1 Att införa den gemensamma valutan skulle vara det bästa för en medlemsstat som riskerar att drabbas av symmetriska chocker eller som förfogar över en mekanism för att absorbera asymmetriska chocker. Empiriska studier har visat att Europa löper större risk att drabbas av asymmetriska chocker än USA. ECB kan med sin monetära politik naturligtvis inte reagera på asymmetriska chocker som uppstår i ett enskilt euroland eftersom ECB:s huvudsakliga syfte är att värna om prisstabiliteten inom valutaunionen. Därför bör man inrätta en annan mekanism som är tillräckligt effektiv för att motverka effekterna av sådana chocker. Ju mindre produktionsfaktorerna är rörliga och de nationella ekonomierna är öppna, ju mindre konjunkturcyklerna är synkroniserade, ju mindre produktionen är diversifierad och ekonomierna integrerade, ju mer handelsutbytet inom unionen är begränsat, ju mindre flexibel arbetsmarknaden är och ju större inflationsskillnaderna är mellan de olika medlemsstaternas ekonomier, desto mindre motsvarar ECB:s gemensamma valutapolitik euroländernas behov. Ju sämre de anpassningsmekanismer fungerar som dämpar de negativa effekterna av asymmetriska chocker (pris- och löneflexibilitet, arbetskraftens rörlighet och kapitalrörlighet mellan medlemsstaterna, samt skattemässig federalism), desto svårare blir det för ett land att komma till rätta med förlusten av sin egen valutapolitik.

3.1.2 EMU är kanske den viktigaste pelaren i Maastrichtfördraget, men inte den enda. Motiven till EMU var inte bara ekonomiska utan främst – efter Berlinmurens fall – politiska. Många länder nöjde sig med att överraskade och ligkiltiga vara åskådare till det nya scenariot, såsom det nästan omedelbara införlivandet av Östtyskland och den jämlikhet som Bundesbank bekräftade mellan Tysklands två "mark" (1 = 1). Man föredrog att skjuta upp beslutet om att fullborda EMU, och skapade en gemensam förväntan – som senare visade sig vara en illusion – om att den monetära unionen också skulle föra med sig en politisk union och att euron skulle bli motorn i ett federalt Europa. Så gick det dock inte.

3.1.3 Unionen skulle, förutom att ge euron täckning och en gemensam röst, ha tillhandahållit allt det som euron saknade. Man trodde att det skulle räcka med några få "regler" för att få allt att fungera, t.ex. stabilitetspakten, med godtyckliga parametrar och en självutvärdering som ansågs ofelbar, men som inte har fungerat som förväntat. Dessutom är ECB:s mandat enklerriktat och mer begränsat än andra centralbankers. Dessa motståndningar har drivits till sin spets i och med finanskrisen, som EU reagerade på oacceptabelt sent, och senare statsskuldskrisen, som har fråntagit euron dess glans och den mirakulösa kraft med vilken den presenterades vid införandet. Därmed har euron förlorat sin attraktionskraft till den grad att den i dag uppfattas som ett hot eller som ett lömskt medel för att motivera åtstramningspolitiken.

⁽⁵⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

⁽⁶⁾ "Alles Gerede und Geschreibe über eine angebliche 'Krise des Euro' ist leichtfertiges Geschwätz ..." ("Allt det som sägs och skrivs om den så kallade eurokrisen är inget annat än lättvindigt struntprat"), Helmut Schmidt.

3.2 Denna politik äventyrar **den ekonomiska och sociala sammanhållningen**, en annan av pelarna i Europeiska enhetsaktens, Maastrichtfördraget, som fastställer att EU:s mål är en **hög sysselsättningsgrad och en hög levnadsstandard** – ett mål som den nuvarande krisen i själva verket har sopat bort från EU:s dagordning. Även om det nyligen har tagits upp på nytt, på papperet, åtföljs det inte av några genomförandeinstrument och har därför ingen som helst praktisk inverkan på den reala ekonomin och sysselsättningen.

4. Eurons 10 första år

4.1 Fördelarna

4.1.1 Fram till 2008 fungerade EMU ganska väl ur monetär synpunkt för medlemsstaterna i euroområdet: handeln förenklades, valutarisken eliminerades, konkurrerande devalveringar eliminerades, prisstabilitet upprätthölls (genomsnittlig inflation på 2,03 % bortsett från stora svängningar i vissa länder vid övergången från det gamla till det nya systemet), räntesatserna på lån minskade och konvergerade (fram till 2009!), tillväxt och sysselsättning skapades (14,5 miljoner nya arbetsplatser)⁽⁷⁾, bytesbalansen upprätthölls och skuldkvoten var lägre än i Japan och USA och växelkursen mot dollarn måttlig (ca 30 % högre) på grund av de svagare ekonomierna.

4.1.2 Detta är den övergripande situationen. Den ser annorlunda ut om man ser på läget land för land. De viktigaste fördelarna gick främst till de länder vars ekonomier låg till grund för eurons ursprungliga parametrar, så att deras tillväxt och produktivitet har ökat, exporten ökat explosionsartat (omkring 2 biljoner dollar från år 2000 till i dag bara för Tyskland) och betalningsbalansen därmed upprätthållits⁽⁸⁾, medan andra länder har haft partiella förmåner och/eller riktiga nackdelar, främst på grund av asymmetrin i det system som den gemensamma valutan är knuten till, till den grad att länderna med underskott är tvungna att genomföra korrigerande åtgärder, medan de med överskott inte behöver det. Man bör också ta hänsyn till att länderna har reagerat olika på de villkor som euron skapade.

4.2 Kostnaderna

4.2.1 De kostnader som ska undersökas är de som är förknippade med skillnaderna mellan ländernas konkurrenskraft, deras förlust av inflytande på den makroekonomiska politiken, på valutakursen, konkurrerande devalveringar osv.

(7) Om än med olika tillväxtgrad (genomsnittlig tillväxt på 1,6 % mellan 2001 och 2006), medan den låg på 2,3 % i tre länder i EU15 som stod utanför euron. Det samma gäller för arbetslösheten, som låg nästan 3 % under genomsnittet i dessa länder.

(8) "Allt vårt överskott är i själva verket de andras underskott, liksom de fordringar vi har på andra är deras skuld", Helmut Schmidt.

4.2.2 Med krisen har det i brist på en adekvat och fullbordad valutaunion uppstått andra kostnader, såsom överföringen av bankernas skulder till de offentliga budgetarna, ökad skuld och större svårigheter för de mest skuldtyngda länderna. Detta har delat unionen i två läger: på den ena sidan står de kreditgivande länderna och på den andra sidan de låntagande länderna, som mer och mer liknar länderna i tredje världen. De kreditgivande länderna orsakar faktiskt mer fattigdom i söder, och inte bara där, och mer välstånd i norr. Man behöver bara tänka på det överskott som Tyskland samlat, inte genom intern redovisning i euroområdet (i så fall skulle EU:s budget vara i balans!) utan genom sitt överskott i förhållande till tredjeländer, som är så stort att det på längre sikt kan utsätta tyskarna själva för en finansiell risk som kan skada Tysklands egen ekonomi.

4.3 Problemen

4.3.1 Strukturella problem och svagheter i valutaförvaltningssystemet: stabilitets- och tillväxtpaktens begränsningar, som vissa länder försökte avskaffa när de skapade problem för dem (Tyskland, Frankrike och Italien), bristen på övervakning av produktivitetsindikatorer, bristen på krishanteringssystem, kostnaden för att behålla euron, systemrisken, ekonomiska obalanser mellan länderna, upprätthållandet av nationalstaternas suveränitet på skatte- och budgetområdet.

4.3.2 Valutarisk och konkurrerande devalveringar eliminerades dock inte mellan länderna i euroområdet och länderna utanför euroområdet, särskilt Storbritannien, och växelkursen mellan det brittiska pundet och euron kan försvagas betydligt på en relativt kort tid och därmed undergräva de rättvisa villkor som ska gälla på den inre marknaden.

4.3.3 Ur ekonomisk synpunkt är det största problemet de ekonomiska obalanser som fanns redan före år 2000. Det är de svagaste länderna som betalar priset för denna situation, och det skapar riktiga "asymmetriska chocker" som också främjas av den massiva tillströmningen av kapital till Tyskland. Dessa asymmetriska chocker kan ECB inte klara av med nuvarande instrument. Ett annat problem beror på den internationella situationen och avslöjades först av den finansiella krisen⁽⁹⁾.

4.3.4 Det största felet var att tro att man kunde ha en gemensam valuta utan att begränsa staternas suveränitet, inte bara på budgetområdet, utan i synnerhet när det gäller självständig skuldförvaltning och att låta bank- och finanssystemen samt övervakningssystemen förbli nationella.

(9) EUT C 255, 22.9.2010, s. 10 och EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

4.3.5 Det största politiska problemet är att euron infördes utan ett gemensamt hem och utan att ge den en gemensam röst, om man bortser från ECB:s upprepade försök att åtgärda denna brist. ECB har på så sätt gått från den i fördraget skrivna autonomi till att anta en roll som ersättande politisk aktör för att förhindra skador på den gemensamma valutan och EU⁽¹⁰⁾. På samma sätt har tillväxten avslöjat det starkaste landets roll.

4.3.6 EESK anser dock att euron kommer att bli mer hållbar om det uppnås en konvergens mellan euroländernas ekonomiska resultat för att främja en mer enhetlig tillväxt och en politisk union som kan göra dessa skillnader acceptabla, eftersom **problemet inte är av bokföringsmässig utan politisk karaktär**. Härtill kommer frågan om demokrati och därmed en mer rättvis viktning av röster i de olika beslutande organen. Att bara betona de ekonomiska och bokföringsmässiga aspekterna är en illusion och ett misstag som vi inte kan tillåta oss längre.

5. Det internationella sammanhanget

5.1 Det som händer i Europa får konsekvenser också på internationell nivå och vice versa. Det finns en mycket stark sammanflätning mellan ekonomin, skuldsättningen, de finansiella systemen, handeln, förhållandet mellan valutorna osv. Detta gäller i synnerhet för den allt närmare kopplingen mellan ekonomierna på båda sidorna av Atlanten. Så var det åtminstone fram till 2009. I dag håller den amerikanska ekonomin dock på att återhämta sig och den europeiska ekonomin är i recession, dels till följd av två olika ekonomiska skolor, dels på grund av skillnaderna mellan den amerikanska centralbankens och ECB:s roller.

5.2 För hela världsekonomin skulle det dock vara viktigt att ha effektivare internationella organisationer med större beslutsförmåga för att säkerställa en bättre **global styrning** (IMF, Världsbanken, ILO, WTO). G20 å sin sida skulle behöva vara mer strukturerat för att kunna fatta bindande beslut. Till exempel borde G20 kunna inrätta en "ekonomisk och social kommitté" för den globala utvecklingen, använda finanspolitiska incitament och styra förhållandet mellan valutorna för att minska diskrimineringen inom handeln, bland annat genom att ge ECB bättre möjligheter att ingripa.

5.3 **Globala sparöverskott**. Tillväxt är ytterst viktigt även för resten av världsekonomin. IMF:s varning om att Europa, vid sidan av åtgärder för att minska skulden och underskottet, bör vidta åtgärder för att stimulera tillväxten kommer vid rätt tidpunkt och är motiverad. Det finns ett sparöverskott på global nivå som man inte kan hitta investeringsmöjligheter för. Man har i själva verket förgäves försökt hitta investeringsmöjligheter

för riskkapitalfonder till ett värde av nästan 2 biljoner USD⁽¹¹⁾. Den viktigaste nationella placeringsfonden i Norge kommer att minska andelen europeiska investeringar med över hälften till två femtedelar⁽¹²⁾. År 2011 registrerade den största nationella placeringsfonden i Asien, "China Investment Corporation", en förlust på sina riskkapitalinvesteringar, minskade sin egen portfölj av privata värdepapper från hälften till en fjärdedel och söker nu långsiktiga investeringsmöjligheter i den offentliga sektorn i stället för den privata⁽¹³⁾.

6. Pågående åtgärder i EU

6.1 **EFSF/ESM**: Sedan krisen förvärrades och ledde till spekulativa attacker mot euron, utan att någonting gjordes för att stoppa spekulanterna, har EU försökt reagera på flera fronter. Förstärkningen av Europeiska stabilitetsmekanismen med en eventuell banklicens är ett exempel på detta och gör den till ett effektivt, om än begränsat, instrument mot spekulering i bankaktier och skulder, för att hjälpa stater som utan egen förskyllan riskerar konkurs, även om detta inte är lösningen på krisen.

6.2 **Bankunionen** är en annan pelare. Det är faktiskt omöjligt att i längden upprätthålla ett område med en gemensam valuta och 17 finans- och skuldmarknader, särskilt efter det att krisen har förstärkt den nationella segmenteringen. Bankunionen är därmed en viktig och prioriterad faktor för att dela riskerna, skydda insättarna – bland annat via avvecklingsförfarandet – och återställa förtroendet för systemet, som har slutat fungera, samt få igång finansieringen till företag i alla länder på grundval av den berörda befolkningen och inte storleken på bankerna. På så sätt kan man förhindra att likviditet flyttas till länder som bedöms ha en bättre riskprofil och minska ränteskillnaderna. Bankunionen kan också bidra till att minska systemriskerna och att bryta kopplingen mellan offentlig skuld och banker. Här får man inte heller glömma att när euron skapades lämnades banksystemen utanför: detta är en allvarlig svaghet. Detta beror främst på att banksystemen i vissa starka länder till stor del är offentliga.

6.3 **Den europeiska banktillsynen** är ett komplement till de pågående åtgärderna. Detta är en behörighet på EU-nivå och utövas direkt av en enda myndighet. För att visa att Europa kan bidra med ett stort mervärde är det viktigt att främja större öppenhet inom bankverksamheten och förhindra intressekonflikter och otillbörliga metoder såsom manipulering av Liborräntan. EESK välkomnar förslaget att inrätta en gemensam tillsynsmekanism under ledning av Europeiska centralbanken, som täcker hela euroområdet och som är öppen för alla medlemsstater⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ Bain & Company Global Private Equity Report for 2012.

⁽¹²⁾ Reuters (2012). Den norska nationella placeringsfonden – 610 miljarder USD – kommer att minska sina investeringar i Europa, 30 mars 2012.

⁽¹³⁾ http://www.upi.com/Business_News/2012/07/25/Chinas-sovereign-wealth-fund-reports-loss/UPI-38111343274421/#ixzz2AcHV3HNP

⁽¹⁴⁾ EUT C 11, 15.1.2013, s. 34.

⁽¹⁰⁾ "Euron skulle kunna skärpa de politiska spänningarna mellan EMU:s medlemmar i sådan grad att det kan skapa förutsättningar för nya konflikter, även militära", Martin Feldstein och Milton Friedman.

6.4 EESK ser positivt på det nya OMT-programmet (*Outright Monetary Transactions*, direkta monetära transaktioner), som ger ECB möjlighet att köpa statsobligationer på sekundärmarknaden för att stoppa spekulativen och minska de skillnader som rör statsskulden och därmed euron. Detta utgör, tillsammans med andra icke-konventionella penningpolitiska åtgärder som vidtas (och som tidigare vidtagits) för att hantera den finansiella krisen, en vändpunkt i ECB:s verksamhet, även om det görs i fördragets anda och går i rätt riktning. Även i detta fall handlar det dock om tekniska verktyg som inte löser problemet, men som ger tid åt regeringarna och EU att anta de nödvändiga åtgärderna.

6.5 Europeiska centralbanken

6.5.1 ECB har som mål "att upprätthålla prisstabilitet" och måste för att göra detta bevara sin politiska självständighet, dvs. den kan inte "begära eller ta emot instruktioner" från regeringar eller EU. Detta är en lämplig status, även om rådet enligt fördraget ska ingå avtal om växelkursen mellan euron och tredjelandsvalutor⁽¹⁵⁾. I avsaknad av sådana avtal eller i perioderna mellan dem bör ECB betrakta valutapolitiken som del av sitt ansvarsområde. ECB har också sekundära mål, som att bidra till finansiell stabilitet, även om dess åtgärder under krisen hänförs sig till det primära målet, eftersom de till stor del dikteras av behovet av att återskapa en effektiv penningpolitisk överföringsmekanism, så att den finansiella stabiliteten upprätthålls i alla länder i euroområdet.

6.5.2 Beträffande prisutvecklingen bör man ta hänsyn till om det är rätt att Maastrichtkriteriet när det gäller inflation grundar sig på den genomsnittliga inflationen i de tre mest framgångsrika länderna i EU snarare än i euroområdet.

6.5.3 ECB:s mandat är generellt mer begränsat än andra centralbankers. Först och främst har ECB inget mandat att stödja tillväxt och sysselsättning, som den amerikanska centralbanken har, även om de har en liknande penningpolitik. Det finns dock grundläggande skillnader mellan USA (med ett centraliserat skattesystem) och EU i genomförandet av budgetpolitiken. Vidare är ECB:s roll som **långivare i sista hand** (*lender of last resort*) begränsad till banksystemet och omfattar inte regeringarna (EU:s styre), vilket är fallet i nationella sammanhang. Detta bör vara möjligt i ett fullbordat EMU. Den gemensamma penningpolitiken i ECB försvaras dessutom av att det finns ekonomiska skillnader och obalanser mellan länderna i området, i avsaknad av korrigerande åtgärder från EU:s sida.

6.5.4 Det är dock positivt att ECB på grund av principen om euroområdets "enhet" har förklarat euron "oåterkallelig". Som vi

har sett har den tack vare detta också, efter en hård kamp, kunnat vidta åtgärder för att minska ränteskillnaderna (*spread*) på skuld mellan de olika länderna genom möjligheten att köpa obligationer på sekundärmarknaden. Denna process kräver, förutom att tillväxten stimuleras, en "europeisk" plan för att minska skulden, som kan komplettera de enskilda ländernas planer på detta område⁽¹⁶⁾.

6.5.5 Detta kommer åtminstone att minska den konkurrenssnedvridning som sker via räntorna på finansiering av skulder och investeringar: Fortfarande i dag skapar detta verkliga ekonomiska skillnader som ökar de befintliga obalanserna, bland annat betalningsbalansen.

6.5.6 EESK anser dessutom att det är nödvändigt att **ompröva de villkor som ECB** och EU har fastställt. Det är inte acceptabelt att ge bankerna likviditet till mycket låga räntor utan att ställa några som helst villkor, t.ex. vad gäller användningen av medlen. Åtminstone en del av medlen bör gå till investeringar. Däremot ställs mycket hårda villkor på länderna vid köp av statsobligationer från ECB:s sida (OMT), även om det handlar om något annat. Dessa villkor beror först och främst på att det är nödvändigt att ta hänsyn till logiken på en snedvriden, skrupelfri, anonym och mycket snabb "marknad", som i verkligheten inte kan kallas marknad⁽¹⁷⁾. EU kan inte gå med på detta spel: stora åtstramningar och nedskärningar för medborgare och företag i en tid av kris, och neutralitet för investerare/spekulanter, som gömmer sig bakom investeringsbanker och internationella investeringsfonder. Bara centralbankschefen har tagit euron i kraftigt försvar i de mest kritiska ögonblicken av attacken.

6.5.7 Däremot är det nödvändigt att ECB med sina nuvarande instrument kan stödja de olika ländernas ekonomier på ett rättvist sätt för att minska de befintliga snedvridningarna och obalanserna, tills det nuvarande mandatet utvidgas och EU:s politiska underskott övervinns. Man kunde till exempel återuppliva interbankmarknaden i vissa euroländer genom negativa räntor på endagsinsättningar i ECB.

6.5.8 Kommittén är för övrigt övertygad om att det är nödvändigt att omedelbart lösa **skuldfrågan**⁽¹⁸⁾, utifrån kommitténs förslag, och att åtgärder från ECB:s och rådets sida är avgörande för att nå detta mål.

⁽¹⁶⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

⁽¹⁷⁾ "Marknaderna arbetar inte för utan emot människorna. Det är vår uppgift att ingjuta socialekonomins solidariska anda i marknaderna och finansvärlden", Angela Merkel, Tysklands förbundskansler.

⁽¹⁸⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

⁽¹⁵⁾ Artikel 219 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

6.5.9 EESK anser att det vore förnuftigt att göra ECB:s beslut mer öppna. Man kunde t.ex. offentliggöra resultaten från omröstningar som äger rum under ECB-rådets möten, för att förstärka de nationella centralbankschefernas ansvarsskyldighet. Detta skulle uppmuntra dem att fatta beslut mot bakgrund av ekonomiska faktorer i euroområdet – och inte bara i syfte att utveckla den ekonomiska situationen i sina respektive hemländer.

6.5.10 Ett annat problem som man inte får glömma rör omröstningssystemet i ECB-rådet⁽¹⁹⁾, särskilt obalansen mellan medlemsstaternas rösträtt och deras finansiella bidrag. Det har redan varit ett problem i betalningssystemet under Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) och kan bli ett problem igen i framtiden inom t.ex. bankunionen.

7. EU:s ekonomiska framtid: Den ekonomiska och sociala unionen – tillväxt och sysselsättning

7.1 EESK anser att det behövs **en återhämtning styrd av ekologiska och sociala investeringar**⁽²⁰⁾ eftersom kommittén är övertygad om att stabilitet i sig inte kan garantera återhämtning, som är beroende av både företagens och konsumenternas förtroende. Med tanke på den privata sektorns låga förväntningar och den outnyttjade kapaciteten kan företagen inte förlita sig på framtida vinster av investeringar som görs i dag. Och om medborgarna i sin tur inte kan lita på att kunna behålla eller hitta ett jobb, föredrar de att spara eller minska sina skulder i stället för att spendera. Större arbetslöshet ökar också antalet personer som inte kan konsumera.

7.2 För att öka företagens och medborgarnas förtroende bör återhämtningen därför styras av investeringar i stil med den amerikanska New Deal⁽²¹⁾. Centrala kriterier för detta ändamål är de som EIB har följt ända sedan det särskilda Amsterdam-handlingsprogrammet (1997), i syfte att främja sammanhållning och konvergens inom områdena hälsa, utbildning, stadsförnyelse, miljö och transeuropeiska nät.

7.3 Detta är ett realistiskt mål om man **sätter de globala sparöverskotten i omlopp**, såsom föreslås i punkt 5.3. Faktum är att vissa investeringsfonder söker långsiktiga investeringsmöjligheter för det sparöverskott som skapats i andra delar av världen. Detta har ömsesidiga fördelar för investerarna i tredjeländer och för den europeiska ekonomin. I detta sammanhang kan båda "systerinstitutionerna" i Europeiska investeringsbanksgruppen, dvs. EIB och EIF (Europeiska investeringsfonden), spela en viktig roll.

7.4 Därför bör ökningen av EIB:s tecknade kapital välkomnas. Projektobligationerna kan också spela en viktig roll i återhämtningen. Däremot bör användningen av globala överskott

för investeringar i EU kallas euroobligationer (*Eurobond*), även om marknaderna säkert kommer att använda den kortare formen "€ bond". Det är känt att vissa regeringar är emot euroobligationer, men detta beror på en felaktig uppfattning eftersom euroobligationerna, som är nödvändiga för att stödja tillväxten, förväxlas med unionsobligationer, som är avsedda för att finansiera skulder⁽²²⁾.

7.5 Redan från början har EIF sagt att den kan emittera europeiska obligationer för att finansiera långsiktiga sociala investeringar⁽²³⁾ genom att öka det egna tecknade kapitalet från den nuvarande ganska låga nivån (3 miljarder euro), utan att fördragen behöver revideras⁽²⁴⁾. Ingen av de viktigaste medlemsstaterna eller andra länder i euroområdet inkluderar finansiering från EIB i sin statskuld, och samma bör gälla för finansiering från EIF. De obligationer som emitteras av EIF kan liksom obligationerna från EIB garanteras av avkastningen av projektfinansieringen.

7.6 **Produktinnovation och skapandet av marknader:** Kommittén anser också att EU bör föra en mindre neutral innovationspolitik. På 70-talet gick industripolitiken ur mode på grund av att regeringarna inte kunde "gynna vissa aktörer" eller "nationella marknadsledande företag". Kommittén anser dock att det finns goda skäl att ompröva detta tillvägagångssätt⁽²⁵⁾.

7.7 För det första är en icke-interventionistisk politik inte nödvändigtvis en bra sak. Tidigare har den i själva verket lett till dåliga investeringar i den finansiella sektorn. För det andra är det nödvändigt att ta ännu mer avgörande initiativ för att bekämpa klimatförändringarna. För det tredje har allt för många tekniska projekt som föreslagits i anslutning till ramprogrammen avvisats inte av kvalitetsmässiga skäl utan på grund av brist på egna medel. Detta problem skulle kunna lösas med hjälp av en **europeisk riskkapitalfond** som finansieras genom emittring av obligationer. För det fjärde har tillväxtekonomierna

⁽²²⁾ Idem.

⁽²³⁾ Stuart Holland (1993). *The European Imperative: Economic and Social Cohesion in the 1990s*. ("Det europeiska imperativet: ekonomisk och social sammanhållning på 90-talet"), förord av Jacques Delors. Nottingham: Spokesman Press.

⁽²⁴⁾ I enlighet med artikel 2.2 i Stadgarna för Europeiska investeringsfonden får "Fondens verksamhet [...] omfatta lånetransaktioner." Principiellt har fonden bekräftat att den kan emittera obligationer genom ett enkelt beslut av generalförsamlingen och efter godkännandet av en ökning av det tecknade kapitalet, såsom nyligen skedde i fallet med EIB. Men om EU tänker erkänna betydelsen av att emittera obligationer dels för att finansiera en återhämtning styrd av sociala investeringar, dels för att åter sätta globala överskott i omlopp, är det nödvändigt att ett sådant beslut godkänns mer explicit. I princip kan ett sådant godkännande ges av Europeiska rådet inom ramen för EU:s "allmänna ekonomiska politik" för att finansiera återhämtningen, i stället för bara av Ecofin, och vid behov kunde godkännandet leda till ett förbättrat samarbete, som i fallet med det nya förslaget om en skatt på finansiella transaktioner, som också kan ha makroekonomisk betydelse.

⁽²⁵⁾ Philippe Aghion, Julian Boulanger och Elie Cohen. *Rethinking Industrial Policy* ("Omvärdering av industripolitiken"), Bruegel Policy Brief, april 2011.

⁽¹⁹⁾ Europeiska rådets beslut av den 21 mars 2003.

⁽²⁰⁾ Se resolutionen från Europeiska rådet i Amsterdam 1997, punkt 9, och slutsatserna från Europeiska rådets extra möte i Luxemburg 1997, punkterna 37–40.

⁽²¹⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

kunnat främja ett antal nationella marknadsledare med imponerande resultat ⁽²⁶⁾.

7.8 Finansiering av investeringar genom överföring av över-skott till euroobligationer bör vara tillgänglig för alla medlemsstater. Den skulle ge **kumulativa fördelar på makroekonomisk, social, sysselsättningsmässig och politisk nivå** och framhäva behovet av att **främja ”mer Europa”**, en strategi som för närvarande möts med ökande skepsis bland väljarna och vissa regeringar.

7.9 **Tillväxt kan också bidra till att främja stabiliteten.** I enlighet med EIB:s princip om att finansiering via obligationer inte nödvändigtvis ska räknas som statsskuld, skulle finansieringen via euroobligationer som syftar till att främja återhämtningen ge möjlighet att lättare minska statsskulden och frigöra nationella skatteintäkter för att minska underskottet eller hålla det nere, samtidigt som man säkrar att de grundläggande posterna i de sociala utgifterna inte berörs. I detta sammanhang bör man fastställa gemensamma parametrar och kriterier från ländernas och Eurostats sida för att uppnå en mer rättvis och bättre utvärdering av data.

7.10 Dessutom har man inte tagit hänsyn till det faktum att en ”utträngningseffekt” (*crowding out*) förutsätter **full** sysselsättning. Eftersom de flesta medlemsstater i dag har hög arbetslöshet, kan den finansiering – separat eller gemensam – genom projektobligationer som emitteras av EIB/EIF leda till en ökning (*crowding in*) av den privata sektorns investeringar, inkomster och arbetsplatser med en upp till tredubbel multiplikatoreffekt på investeringarna, samt positiva finanspolitiska multiplikatorer genom att de genererar direkta och indirekta skatteintäkter ⁽²⁷⁾.

7.11 Mot bakgrund av de svårigheter som vissa länder, särskilt Grekland och Cypern, befinner sig i, föreslår kommittén att man ser över den strukturanpassning på kort sikt som trojkan har krävt, med beaktande av de nya långsiktiga utsikterna för dessa länder efter upptäckten av enorma och till stor del outnyttjade olje- och gastillgångar i östra Medelhavet ⁽²⁸⁾.

⁽²⁶⁾ The Economist (2012), The Rise of State Capitalism: The Emerging World's New Model. (”Statskapitalismens födelse: tillväxtländernas nya modell”), särskild rapport, 21–27 januari 2012.

⁽²⁷⁾ Blanchard, Blot, Creel et al., undersökningar genomförda för *Observatoire Français des Conjonctures Économiques*.

⁽²⁸⁾ Mot denna bakgrund anser EESK att det är oacceptabelt att trojkan ber Grekland sälja sin aktiemajoritet i det nationella oljeföretaget till utländska företag, för att uppnå en begränsad vinst på 50 miljarder euro. De grekiska medborgarna anser med rätta att åtgärden är fördelaktig för marknaderna men inte för medborgarna. EESK föreslår därför att Europeiska rådet uppmanar kommissionen att omvärdera de kortsiktiga strukturella anpassningar som begärts av Grekland så att den tar hänsyn till de ovanligt stora intäkter som kan förväntas på längre sikt.

8. EU:s politiska framtid

8.1 Kommittén är därför övertygad om att det inte räcker med ett enkelt ”underhåll” av EU då och då. EU kan inte gå vidare med det tomrum som funnits ända sedan Maastricht utan att hantera den utmaning som euron representerar och som krisen drivit till sin spets. Krisen har avslöjat eurons stora interna brister, först och främst den demokratiska ⁽²⁹⁾, och på nytt gett den europeiska integrationen ett mål: att hålla liv i idén om Europa.

8.2 EESK anser att den gemensamma valutan kommer att bli hållbar om det uppnås en konvergens mellan euroländernas ekonomiska kapacitet (*performances*). Detta kräver en ekonomisk och politisk insats. Därför behövs det en politisk union som kan göra skillnaderna acceptabla och vid behov ge möjlighet att överföra en del av välståndet från de starka områdena till de svaga, genom en öppen och demokratisk beslutsprocess och en ny form av solidaritet mellan länderna ⁽³⁰⁾.

8.3 Denna kris väcker liv i de ”gamla skillnaderna” mellan européerna. Ovanan att titta bakåt har kommit tillbaka, och gamla spöken och fördomar som vi trodde hade försvunnit grävs upp igen, som om åtstramningar och skulder skulle vara någons fel och inte snarare resultatet av att regeringarna begått fel på bägge sidor. Också av denna anledning kan de länder som är i svårigheter inte vända över sitt ansvar på EU (eller Tyskland), och de rikaste länderna kan inte ignorera de stora förmåner som euron har gett dem, delvis på bekostnad av andra, på grund av de befintliga ekonomiska obalanserna. Vi behöver därför **ny politisk och kulturell kapacitet och förmåga att föra dialog** mellan de europeiska nationerna, eftersom det har tydliga ömsesidiga fördelar, vilket den tyske poeten Friedrich Hölderlin ⁽³¹⁾, inspirerad av den grekiska kulturen, påpekade redan för länge sedan.

8.4 Det behövs ett kvalitativt språng framåt. Vi måste **före**na inte bara ekonomin, utan också politiken och varje lands **suveränitet**. Det är inte nödvändigt att diskutera den europeiska ”modell” som ska utformas, utan snarare de instrument som behövs: effektiva, demokratiska och öppna instrument för att besluta om och uppnå det gemensamma bästa och **före**na **det europeiska folket**, inte splittra det.

⁽²⁹⁾ ”För första gången i EU:s historia bevittnar vi en av nedbrytning av demokratin”, Jürgen Habermas.

⁽³⁰⁾ ”Ett land får inte vidta åtgärder som skadar ett annat land i euronrådet”, Mario Draghi.

⁽³¹⁾ Poeten Friedrich Hölderlin (1770–1843) skrev i sin dikt ”Friedensfeier” att det är när vi är i dialog med varandra som vi hör varandra.

8.5 Av samma anledning anser EESK att frågan om huruvida **fördraget** ska ändras eller inte är fel ställd. Det beror självklart på vad som behöver göras för att fullborda EMU. De flesta av våra förslag kan under alla omständigheter genomföras utan fördragsändringar (tillväxt, skuld, osv.), medan det för andra förslag kan räcka med ett stärkt samarbete. Det viktiga är dock det mål som ska uppnås till fördel för ekonomin, euron och EU:s medborgare. Fördraget är bara ett instrument. Detta bör förklaras för medborgarna på bästa sätt, och de bör engageras i beslut direkt eller genom Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

8.6 EESK anser att euroområdet har de resurser som behövs för att **planera sin egen framtid**: Vi behöver mer politisk integration, mindre centralstyrning och en social marknadsekonomi för att få igång tillväxten och sysselsättningen och för att genomföra **en politisk, ekonomisk och social union**.

9. Integration eller upplösning?

9.1 Utan detta ytterligare steg kan krisen, såsom den hittills hanterats, leda till en upplösning av euroområdet och därmed EU. Man kan inte enbart genomföra åtstramnings- och nedskärningspolitik, t.ex. för skulder, även om det kan vara ändamålsenligt. Man måste också använda andra instrument (för att öka efterfrågan i de långivande länderna) på en grundval av solidaritet. Man måste göra klart för medborgarna i de berörda länderna att deras budgetöverskott följer av andras skuld, och att attackerna mot euron inte beror på skuldsättningsnivån⁽³²⁾, även om denna bör minskas. Medborgarna i syd måste driva på sina regeringar så att de konsoliderar skulden, förvaltar den offentliga budgeten bättre, eliminerar slöseri och skatteflykt, sänker skatterna, ökar tillväxten, sysselsättningen, produktiviteten och konkurrenskraften i sina system, inte bara genom ett antal reformer, utan genom ökad solidaritet och en annan ekonomisk politik än EU:s och ECB:s⁽³³⁾.

9.2 Annars kan inget land minska sin egen skuld och rätta till sin egen budget. Därför måste man **lätta på åtstramningsivern** och ändra den ekonomiska politiken. I annat fall kan

riskerna öka. Och här kan historien vara till hjälp⁽³⁴⁾. Det behövs ett nytt integrationsperspektiv med **en positiv integration**, inte negativ, skadlig och tvångsmässig.

9.3 Vi måste komma ihåg att **ingen i Europa är säker** och utom fara, även om det har uppstått en onormal situation. Den ekonomiska tillväxten i vissa länder (som främjats bland annat av euron) och EU-organens svaghet har lett till att Tyskland, det starkaste landet, har intagit en central roll i Europa, ofta i motsättning till de "perifera" länderna särskilt i söder, men inte bara där. Som Helmut Schmidt har påpekat gör detta de andra länderna ängsliga, särskilt på grund av hur denna roll uppfattas. Det behövs därför insatser för att korrigera denna uppfattning⁽³⁵⁾.

9.4 EESK anser att Europa i dag domineras av egoism och nationella intressen, som om vi hade att göra med en "**sär-intressenas utopi**". Det ekonomistiska synsättet har tagit över och har skjutit de värden som Europa bygger på och grundar sin existens på i bakgrunden. Det håller på att uppstå ett själviskt Europa som saknar solidaritet. Den senaste tidens spänning kan leda till en farlig "**psykologisk upplösning**" av EU, som drabbar medborgare och regeringar och som måste åtgärdas genom att man lyssnar utan arrogans och ger konkreta svar.

9.5 **Vi står vid ett vägskäl**: EESK undrar faktiskt hur det är möjligt att EU, som är världens ledande ekonomi, genom sin tröghet och obeslutsamhet kan riskera att låta Grekland, Europatankens vaggas och ett mycket litet land ur ekonomisk synvinkel⁽³⁶⁾, dö genom att kräva uppoffringar av medborgare och företag, utan att de åtföljs av en plan för att stödja tillväxten, vilket är det enda sättet att återbetala skulden, och av en plan för att lindra det allvarliga sociala lidandet för en del av den grekiska och europeiska befolkningen. Man kan fråga sig vad det är för ett Europa.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

⁽³²⁾ Spanien, som har en lägre skuld (68,5 % av BNP) än Tyskland (81,2 % av BNP) är ett exempel på detta. Uppgifter från Eurostat för 2011.

⁽³³⁾ I Spaakrapporten från 1956 erkänns att integrationen av ekonomier med olika effektivitetsnivåer kan förvärpa de strukturella, sociala och regionala skillnaderna, och att den bör kompletteras av en gemensam strukturell, social och regional politik.

⁽³⁴⁾ 1933: konsekvenserna av den deflationistiska politik som den tyske kanslern Heinrich Brüning förde efter krisen 1929.

⁽³⁵⁾ "Vi behöver inget tyskt Europa, utan ett europeiskt Tyskland", Helmut Kohl.

⁽³⁶⁾ 2 % av EU:s BNP.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grön ekonomi – främja hållbar utveckling i Europa" (yttrande på eget initiativ)

(2013/C 271/03)

Föredragande: **Joana AGUDO I BATALLER**

Medföredragande: **Pedro NARRO**

Den 15 november 2012 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

"Grön ekonomi – främja hållbar utveckling i Europa".

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 26 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 108 röster för och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén anser att utveckling av en inkluderande grön ekonomi kommer att vara Europas främsta utmaning under de kommande åren om EU vill fortsätta vara en av världens ledande ekonomier. Vid konferensen Rio+20 framhöll EU den gröna ekonomin som ett exempel på hållbar utveckling. Nu är det dags för EU att gå från ord till handling. Därför behövs det en ekonomisk utvecklingsmodell som prioriterar offentliga investeringar och på ett lämpligt sätt fastställer incitament för privata investeringar i grön infrastruktur och grön forskning, utveckling och innovation. Syftet med detta är dels att stimulera produktionsverksamheten för att snabbt ta oss ur den nuvarande lågkonjunkturen, dels att utifrån en ledande ekonomisk och social position hantera övergången till denna tredje industriella revolution.

1.2 EESK anser att de djupgående och nödvändiga förändringarna av våra produktions- och konsumtionssätt förutsätter att det civila samhället involveras under hela denna övergång till en inkluderande grön ekonomi, och detta måste göras på alla nivåer – framför allt på sektoriell och territoriell (europeisk, nationell och regional) nivå. Det krävs en deltagarbaserad förvaltning för att så långt som möjligt minska det motstånd och de negativa effekter som alla förändringar för med sig. Det är detta deltagande som kommer att göra det möjligt att utveckla de ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekterna på ett hållbart sätt.

1.3 EESK noterar med oro att de gröna finanspolitiska stimulansåtgärderna har skurits ner avsevärt de senaste åren som en konsekvens av "ätstrammingspolitiken", som får dramatiska effekter i form av minskande ekonomisk verksamhet och

sysselsättning. IMF har påpekat att de verkliga produktionshämmande effekterna av denna politik har varit mycket större än de beräkningar som har gjorts så här långt.

1.4 EESK understryker att utvecklingen av en inkluderande grön ekonomi kommer att öka möjligheterna att skapa nya arbetstillfällen. Med gröna jobb avses inte bara jobb inom vissa nya framväxande sektorer, utan alla arbetstillfällen som uppstår till följd av att produktionsmetoder och produkter blir mer miljövänliga inom alla sektorer. En rättvis övergång till en grön ekonomi kräver en aktiv sysselsättningspolitik som utgör en garanti för skapandet av arbetstillfällen med anständiga villkor, vilket även omfattar yrkesutbildning och livslångt lärande för aktivt yrkesverksamma. Arbetstillfällen för kvinnor och ungdomar inom dessa sektorer kommer att spela en avgörande roll för denna tillväxt.

1.5 EESK anser att en industripolitik som bygger på samförstånd mellan arbetsmarknadens parter är nödvändig för att samordna satsningarna på teknisk innovation och stimulera förändringar av produktionsinfrastrukturen inom många europeiska sektorer som påverkas av införandet av en koldioxidsnål och resurseffektiv ekonomi. Detta kommer också att kräva avsevärda investeringar från företagens sida.

1.6 EESK anser att EU bör integrera målen för strategin för hållbar utveckling i alla politikområden, i synnerhet i Europa 2020-strategin och de sju flaggskeppsinitiativen. Det måste finnas en samstämmighet mellan EU:s olika strategier, och kommissionsledamöterna måste tala med en röst i denna fråga. I

synnerhet bör kommissionen utnyttja tillfället med halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin för att förstärka dess hållbarhetsaspekter och integrera den fullständigt med EU:s strategi för hållbar utveckling. Man kommer att behöva fastställa och använda indikatorer som fokuserar på tillväxtens kvalitet och som gör det möjligt att övervaka och utvärdera den.

1.7 EESK betonar den viktiga roll som europeiska terminen och den årliga tillväxtöversikten kan och bör spela för att garantera att de politiska strategierna för hållbar tillväxt följs upp. Vi anser att miljökadliga subventioner måste avskaffas och att det behövs specifika rekommendationer till medlemsstaterna i fråga om ökad miljöskatt, liksom rekommendationer om avfalls- och vattenhantering samt förbättrad återvinning. Medlemsstaterna borde vara mer ambitiösa och utarbeta mer omfattande mål på dessa områden.

1.8 Kommittén är bekymrad över det faktum att det finns en viktig motsägelse när det gäller EU:s fleråriga budgetram 2014–2020: De branscher som släpper ut mest koldioxid (bostads-, energi-, industri- och transportsektorerna) är inte de som tilldelas mest EU-medel för att lättare kunna gå över till en grön ekonomi, och därför är det ytterst viktigt att öka finansieringen väsentligt och att garantera att den används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

1.9 Enligt EESK:s mening är det särskilt viktigt att göra ytterligare satsningar på grön beskattning, inklusive skatteincitament för företag som inrättar återinvesteringsfonder för att motverka klimatförändringen, under förutsättning att dessa förvaltas gemensamt med arbetstagarerna.

1.10 Vad gäller EU:s handelspolitik anser EESK att man, för att undvika risken för utlokalisering av industrin, borde överväga att införa tullavgifter motsvarande koldioxidskatten för de länder som inte accepterar internationella överenskommelser om minskade utsläpp.

2. Inledning

2.1 År 2011 utarbetade OECD och FN:s miljöprogram Unep var sin omfattande rapport om den gröna ekonomin. ILO inledde ett program med inriktning på gröna jobb, och ett huvudtema vid Rio+20-konferensen i juni 2012 var "Grön ekonomi i samband med hållbar utveckling och fattigdomsutrotning".

2.2 År 2006 förnyade EU sin strategi för hållbar utveckling och 2009 lanserades energi- och klimatförändringsåtgärds paketet med syftet att minska utsläppen av växthusgaser med 20 %, öka andelen förnybar energi med 20 % och förbättra energieffektiviteten med 20 % fram till 2020 ⁽¹⁾. EU bör inrikta sig på att göra ännu större minskningar fram till 2025 och 2030. År 2011 antog kommissionen flaggskeppsinitiativet "ett resurseffektivt Europa" ⁽²⁾, "färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppssnålt samhälle 2050" ⁽³⁾, "strategin för biologisk mångfald i EU fram till 2020" och "färdplan för ett resurseffektivt Europa" ⁽⁴⁾.

2.3 EESK har alltid stött tanken på att göra ekonomin mer miljövänlig som ett led i en hållbar utveckling och anser att det civila samhällets förslag om övergången till en inkluderande grön ekonomi måste sättas i första rummet i den europeiska och nationella politiken. Vi vill särskilt betona att det krävs ett nära samarbete mellan alla aktörer på arbetsmarknaden. Med anledning av detta har flera av EESK:s yttranden behandlat olika aspekter av denna fråga och kommissionens successiva förslag på området. EESK har påpekat att en förbättring av den gröna ekonomin och styrningen måste gå hand i hand med främjandet av hållbar produktion, sysselsättning och konsumtion, med strategin för jämställdhet mellan kvinnor och män och med EU:s åtgärds paket mot klimatförändringen.

3. Den gröna ekonomin

3.1 Den inkluderande gröna ekonomin måste uppnå en balans mellan ekonomiskt välstånd, en större social sammanhållning och bättre bevarande och en mer rationell användning av naturresurserna, som utgör grunden för vår och framtida generationers välfärd. Dess syfte är att "dematerialisera" produktionen, det vill säga att separera den ekonomiska tillväxten från användningen av naturresurser och genereringen av föroreningar och avfall.

3.2 Enligt ILO är gröna jobb sådana som minskar företags och ekonomiska sektorer miljöpåverkan till hållbara nivåer, bidrar till att minska förbrukningen av energi, råvaror och vatten samt främjar en ekonomi med lägre utsläpp av koldioxid och växthusgaser. Begreppet "grön sysselsättning" är relativt flytande, eftersom gränsen mellan "gröna jobb" och "icke gröna jobb" beror på de tekniska innovationsprocesserna. Följaktligen avses inte bara jobb inom vissa nya framväxande sektorer, utan alla arbetstillfällen som uppstår till följd av att produktionsmetoder och produkter blir mer miljövänliga inom alla sektorer.

⁽¹⁾ Sammanfattning i COM(2011) 21 final, bilaga 1 och på http://ec.europa.eu/clima/policies/package/index_en.htm

⁽²⁾ COM(2011) 21 final.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0112:REV1:EN:PDF>

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0571:FIN:SV:PDF>

3.3 Den gröna ekonomins utveckling har två huvudsakliga drivkrafter: den ena med koppling till de politiska strategierna för att motverka klimatförändringen, den andra med koppling till den ökande konkurrensen från tillväxtekonomierna när det gäller att få tag på resurser som blir alltmer sällsynta och dyra.

3.4 Den gröna ekonomin handlar inte enbart om en justering mellan framväxande respektive mer traditionella sektorer (till följd av den tekniska utvecklingen i riktning mot en ekonomi med låga koldioxidutsläpp). Den inbegriper även en ekologisk modernisering av produktions- och konsumtionsmönstren för att integrera målen om att öka företagets mervärde och miljömässiga hållbarhet, med tonvikt på minskad materialförbrukning, energieffektivitet, arbetsorganisation, och dessutom relationen mellan de anställda och företaget när det gäller att förbättra alla faktorerers produktivitet.

3.5 De senaste åren har gränserna för jordens samlade kapacitet blivit allt mer tydliga, både i fråga om de naturresurser som finns till hands för att täcka den ökande efterfrågan och planetens förmåga att absorbera avfall och föroreningar.

3.6 Man får inte glömma klimatförändringens inverkan på hälsan: den allt vanligare förekomsten av extrema väderfenomen, den ökande halten av ozon och luftburna partiklar i atmosfären, som blir giftig till följd av de allt högre temperaturerna, samt att smittsamma sjukdomar som tidigare var utrotade i Europa nu åter sprider sig på vår kontinent.

3.7 Förändringar av energi-, produktions- och transportstrukturen i de främsta utvecklade ekonomierna, liksom i många av tillväxtekonomierna, kommer de närmaste åren att fokusera på övergången från en ekonomi med stora koldioxidutsläpp till en ny koldioxidsnål ekonomi där den mesta energin kommer från förnybara och rena energikällor, det vill säga sådana som inte släpper ut växthusgaser eller ger upphov till annat farligt avfall.

3.8 Denna djupgående produktionsomställning, som vissa kallar för den tredje industriella revolutionen, kommer inte att vara neutral i förhållande till den internationella konkurrensen, framför allt inte för länder som, i likhet med de flesta EU-länderna, är nettoimportörer av energi och råvaror. Sedan 2009 har därför många av OECD-ländernas regeringar lanserat ambitiösa stimulansplaner där investeringar i infrastruktur och grön forskning, utveckling och innovation spelar en avgörande roll. Syftet med detta är dels att stimulera produktionen för att snabbt ta oss ur den nuvarande lågkonjunkturen, dels att utifrån

en ledande position ta itu med de förändringar som den nuvarande produktionsomställningen medför.

3.9 I likhet med EU-budgeten har dock finansieringen av dessa planer skurits ned avsevärt i många EU-länder, bland annat till följd av de ekonomiska åtstramningarna. IMF:s chefsökonom har påpekat att de produktionshämmande effekterna av denna politik har varit mycket större än de beräkningar som har gjorts så här långt, och enligt en studie genomförd i 28 länder har den finanspolitiska multiplikatorn sedan krisen började 2008 legat mellan 0,8 och 1,7⁽⁵⁾.

3.10 Att den gröna ekonomin tappar kraft på detta sätt kan leda till enorma problem för många EU-länder, eftersom skillnaderna i den tekniska utvecklingen mellan utvecklade länder och tillväxtländer för närvarande är mycket mindre och dynamiska. Det finns ingen garanti för att alla Europas länder kommer att ligga i täten bland de utvecklade länderna med koldioxidsnåla ekonomier. Detta skulle också på längre sikt kunna leda till starka spänningar inom EU eftersom det skulle innebära ett ifrågasättande av förmågan att fortsätta uppbyggnaden av ett samhälle med en mer avancerad ekonomi, en starkare social sammanhållning och ett mer hållbart förhållningssätt till miljön. Man måste dock understryka att EU har en stark ledarposition på teknik- och produktionsområdet inom åtskilliga industrisektorer med en tydlig framtidsinriktning.

3.11 I takt med att den gröna ekonomin utvecklas med hjälp av nödvändiga investeringar och incitament kommer möjligheterna att skapa nya arbetstillfällen i Europa att öka. Vi får inte glömma de nuvarande produktionsaktiviteterna, som i dag utgör grunden i EU-ländernas ekonomier. Många arbetstillfällen inom industrisektorer som för närvarande anses vara mycket förorenande kommer att vara gröna jobb, under förutsättning att de genomgår processer som förbättrar deras energieffektivitet och minskar deras förbrukning av råvaror och utsläpp av föroreningar. Några exempel: företag inom vägtransportsektorn som utvecklar och bygger el- och hybridfordon samt fordon avsedda för kollektivtrafik, aktörer inom sektorerna för anläggningsarbeten som inriktar sig på att bygga järnvägar för höghastighetståg eftersom dessa innebär en betydande energibesparing per passagerare jämfört med flygplan och konventionella tåg samt aktörer inom byggnadssektorn som inriktar sig på att energianpassa bostäder med låg effektivitet ur energiförbrukningssynpunkt. Detta måste äga rum inom en ram som utvecklar och förstärker dialogen och samrådet mellan arbetsmarknadens parter samt kollektiva förhandlingar, så att slutresultatet blir positivt när det gäller sysselsättningen (i fråga om kvantitet och kvalitet) och rättvisaspekterna (i fråga om arbetsvillkor och löner). Det är dock endast åtta av EU:s medlemsstater som har en officiell definition av gröna jobb. Detta ger upphov till olika beräkningar eftersom definitionerna och metoderna skiljer sig åt.

⁽⁵⁾ Arbetsdokument från IMF (WP/13/1): *Growth Forecast Errors and Fiscal Multipliers*. Utarbetat av Olivier Blanchard och Daniel Leigh. Januari 2013.

4. Det civila samhällets samarbete i en rättvis övergång till en grön ekonomi, där teknisk innovation är en avgörande faktor för företagens konkurrenskraft

4.1 En helt ny aspekt av denna tredje industriella revolution är produktionskrafternas höga utvecklingsnivå samt det civila samhällets stora medvetenhet och dess påtryckningar i frågor som rör hållbarhet och miljö. I Europa är det tack vare den kraftiga utvecklingen av miljö- och konsumentorganisationer, fackföreningar samt organisationer för företagare och andra aktörer inom det civila samhället som de kommande förändringarna kan leda till en ekonomi som främjar en mer hanterbar och hållbar utveckling i socialt och miljömässigt hänseende. Detta var otänkbart under de tidigare processerna, då den tekniska och produktionsmässiga utvecklingen styrdes helt och hållet av mikroföretagens beslut.

4.2 I den globala sysselsättningspakt som antogs i juni 2009 framhåller ILO uttryckligen att "dialogen mellan arbetsmarknadens parter är en mekanism av ovärderlig betydelse för utformningen av politiska strategier som är anpassade till nationella prioriteringar. Den utgör en stabil grund när det gäller att säkra att arbetsgivare och arbetstagare engagerar sig i gemensamma åtgärder tillsammans med regeringarna, vilket är absolut nödvändigt för att kunna komma till rätta med krisen och bana väg för en hållbar återhämtning". En industripolitik som bygger på samförstånd mellan arbetsmarknadens parter är nödvändig för att samordna satsningarna på teknisk innovation och stimulera förändringar av produktionsinfrastrukturen inom många europeiska sektorer som påverkas av införandet av en koldioxidsnål och mer resurseffektiv europeisk ekonomi.

4.3 Teknisk innovation är en grundläggande förutsättning för den gröna ekonomin. Därför kommer de sektorer, företag och teknikformer som främjar en miljöanpassning av ekonomin att tilldelas mer offentligt och privat ekonomiskt stöd, eftersom de kommer att öka den europeiska ekonomins globala konkurrenskraft. För att vägleda de privata investeringarna har Deutsche Bank mot bakgrund av detta identifierat följande sektorer som bör prioriteras med hänsyn till klimatförändringen:

— Produktion av ren och förnybar energi.

— Infrastruktur och förvaltningssystem för energidistribution.

— När det gäller transportsystemen bör man stimulera transporter på järnväg och till sjöss, samt hybridbilar på medellång sikt och biobränslen som inte konkurrerar med livsmedel om markanvändningen.

— Grön kemi och forskning om nya material.

— En basindustri som förbrukar mindre energi, är mindre beroende av råvaruutvinning och i större utsträckning använder nya material som är mindre förorenande (detta gäller bland annat stålindustrin, koldioxidsnål cementtillverkning, etc.).

— Bygg- och anläggningsverksamhet med inriktning på att förbättra byggnadernas energieffektivitet och förmåga att alstra energi.

— Avfallshantering.

— Jordbruk (bland annat rena gödningsmedel och bekämpningsmedel).

— System för att rena, sanera och avsalta vatten.

4.4 Man bör ta särskild hänsyn till de europeiska små och medelstora företagens svårigheter att få tillräcklig finansiering till nödvändiga investeringar i miljöinnovation.

4.5 För att innovationen ska ge konkurrensfördelar måste företagets organisationsmodell ta fasta på arbetsmetoder som uppmuntrar företagets anställda att delta. Att dra nytta av arbetskraftens deltagande i organiseringen av arbetet och företagets planering är en faktor som klart och tydligt främjar innovationen och skapar utrymme för produktivitetsvinster. Detta utgör en utmaning eftersom det krävs en modernisering av arbetsmarknadsrelationerna och de kollektiva förhandlingarna samt deras kopplingar till företagsledningen.

4.6 Arbetstagarnas deltagande i företagen är en mycket viktig faktor som främjar Europas ledande ställning på teknikområdet inom många sektorer och bidrar till att upprätthålla företagets exportkapacitet. Det bör inte bara ses som en fråga om hur förvärvade rikedomar ska fördelas, utan är i sig en avgörande faktor för möjligheten att skapa rikedom, något som företagen själva betonar⁽⁶⁾. I stor utsträckning beror svårigheterna på innovationsområdet i grund och botten på de stelbenta organisationsstrukturerna som ser de anställda enbart som verktyg.

⁽⁶⁾ EPOC-projektet, Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor.

5. Den gröna ekonomin i EU-politiken

5.1 Vid Rio+20-konferensen förespråkade EU en inkluderande grön ekonomi som kan möjliggöra framsteg på vägen mot en hållbar utveckling. Kommissionens syfte är att främja hållbar tillväxt för alla och att sätta miljöanpassningen av ekonomin i centrum för sin verksamhet med koppling till uppföljningen av Rio+20. Regeringarna bör utveckla dialogen mellan arbetsmarknadens parter för att främja det civila samhällets ytterst viktiga deltagande i denna process.

5.2 För att hjälpa till att genomföra kommissionens flaggskeppsinitiativ och färdplanen för ett resurseffektivt Europa inrättade kommissionen 2012 en europeisk plattform som kommer att presentera en interimrapport 2013 och en slutrapport 2014 om resurseffektiviteten. Plattformen arbetar med konkreta förslag på hur övergången till en grön ekonomi kan gå till på områdena "ramvillkor för investeringar i förnybar energi" och "att fastställa mål och mäta framsteg". Mot bakgrund av detta bör man utarbeta ett robust indikatorsystem som går utöver BNP och visar vilka resultat dessa politiska strategier har lett till inom de berörda sektorerna och i samhället som helhet (konkurrensfördelar, förbättrade arbetsvillkor för de anställda, procentandel återvunnet material, energieffektivitet och resurseffektivitet, procentandel förnybar energi, minskad förorening) och "kretsloppsekonomi/grönare ekonomi".

5.3 Det är särskilt viktigt att göra framsteg på områdena grön beskattning och minskning av det höga stöd till fossila bränslen som finns i många av EU: medlemsstater, eftersom priserna på många produkter och tjänster inte avspeglar de totala produktionskostnaderna på ett korrekt sätt i och med att föroreningskostnaderna externaliseras. Strategier för frivillig miljömärkning har visat sig otillräckliga, framför allt i kristider som dessa när allt fler konsumenter anser att priset är den viktigaste faktorn, inte produktens miljövänlighet. För att en hög grad av socialt samförstånd ska kunna uppnås i fråga om miljöskattepolitiken måste den ta hänsyn till hur den kommer

att påverka företagets konkurrenskraft och de sociala återverkningarna för medborgarnas del, särskilt när det gäller den så kallade "energifattigdomen". För att minska dessa effekter måste kompletterande politiska strategier utarbetas (med fokus på industrin, handeln och stödet till de mest utsatta grupperna i samhället). Dessutom bör man införa skatteincitament för att uppmuntra företagen att återinvestera sina vinster i åtgärder för att minska koldioxidutsläppen (genom återinvesteringsfonderna för att motverka klimatförändringen) och andra former av skadlig miljöpåverkan, under förutsättning att fonderna förvaltas gemensamt med arbetstagarerna på företagen.

5.4 Kommissionen har antagit sitt förslag till ett sjunde miljöhandlingsprogram, som fastställer miljöpolitikens bidrag till övergången till en grön ekonomi. Programmet måste godkännas av Europaparlamentet och rådet, och EESK har bidragit genom att utarbeta ett särskilt yttrande i ärendet (⁷). Det finns dock en viktig motsägelse när det gäller EU:s fleråriga budgetram 2014–2020: De ekonomiska sektorer som släpper ut mest koldioxid (bostads-, energi-, industri- och transportsektorerna) är inte de som tilldelas mest EU-medel till investeringar.

5.5 Vad gäller EU:s handelspolitik måste man – för att undvika risken för utlokalisering av industrin – beakta att en ökning av koldioxidskatten bör kombineras med införandet av tullavgifter motsvarande koldioxidskatten för de länder som inte accepterar internationella överenskommelser om minskade utsläpp. Koldioxidtullavgifter innebär en begränsning av den fria handeln, men detta har redan godtagits av det internationella samfundet i andra fall: Montrealprotokollet, som infördes för att skydda ozonskiktet, gav möjlighet att införa handelsrestriktioner för att säkerställa efterlevnaden av protokollet, eftersom frihandel inte är ett mål i sig utan ett medel för att skapa välbefinnande på ett långsiktigt hållbart sätt. Det är utan tvivel viktigare att undvika att vi drabbas av en global katastrof till följd av klimatförändringen än att hålla världsmarknaderna öppna för produkter som ger upphov till stora utsläpp av växthusgaser.

Bryssel den 23 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

(⁷) EESK:s yttrande om "EU:s sjunde miljöhandlingsprogram", EUT C 161, 6.6.2013, s. 77–81.

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

490:E PLENARSESSIONEN DEN 22 OCH 23 MAJ 2013

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen – En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union – Inledningen till en debatt om Europa”

COM(2012) 777 final/2

(2013/C 271/04)

Föredragande: **Carmelo CEDRONE**

Den 19 februari 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen – En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union – Inledningen till en debatt om Europa”

COM(2012) 777 final/2.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 24 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 149 röster för, 12 röster emot och 25 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommissionens meddelande utgör ett betydande bidrag till lanseringen av en debatt om EU, som är i hög grad nödvändig, och ett stort steg framåt för Ekonomiska och monetära unionen (EMU) vad gäller såväl metoder som innehåll. Dessutom tar man här för första gången upp unionens internationella roll och framtida politik. EESK ser därför positivt på förslaget, som kan vara en historisk milstolpe, men bara under förutsättning att rådet – efter 20 år – fattar mod och visar prov på beslutsamhet när det gäller att anta och genomföra de bestämmelser som behövs i syfte att nå de fastställda målen snarast möjligt.

1.2 Genom de beslut som fattades under 2011 och 2012 har Europeiska rådet i själva verket inlett en betydande och samordnad reform av den europeiska styrningen när det gäller övervakning av stora makroekonomiska obalanser, skärpning av budgetbestämmelserna och samordning av euroländernas ekonomiska politik. Andra instrument som krävs för att garantera

stabiliteten i EMU är de okonventionella åtgärder när det gäller villkorat men obegränsat köp av statsobligationer från länder i kris som Europeiska centralbanken (ECB) nyligen beslutade om, inrättandet av den gemensamma tillsynsmekanismen, som syftar till att garantera en strikt och opartisk tillsyn och bryta kopplingen mellan stater och banker, samt bestämmelserna om avveckling av banker.

1.3 EESK stöder den strategi för ett stärkt euroområde som presenteras i kommissionens meddelande och som nyligen bekräftades av Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy (”Mot en verklig ekonomisk och monetär union”). EESK anser dock att detta inte är tillräckligt för att se till att medlemsstaterna, medborgarna och företagen kan dra största möjliga fördel av EMU, något som händelserna de senaste tio åren har visat. Rådet fick genom Maastrichtfördraget ett politiskt ansvar som kraftigt **begränsar** det EMU som skapats. Av denna anledning lägger kommissionen nu fram en plan för en **djupgående och verklig ekonomisk och monetär union**.

1.4 För att möjliggöra en större stabilitet inom EMU och säkerställa ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning i euroländerna bör rådet genomföra kraftfullare insatser, till exempel en tillväxtplan och effektivare mekanismer för ekonomisk integration, och det bör ske omedelbart, med början i dag, inte på medellång eller lång sikt. Detta innebär att det behövs en makro- och mikroekonomisk politisk mix, ett fast åtagande, en känsla av solidaritet, tillit och tillhörighet i medlemsstaterna och mellan dem och EU. Man får dock inte glömma att det främsta målet med åtgärderna i fråga bör vara alla människors välbefinnande.

1.5 EESK välkomnar meddelandet men betonar att även om allt genomförs kommer det knappast att ge betydande effekter, särskilt vad beslutsmetoden beträffar, eftersom det saknas ett konkret förslag om hur unionens politik ska utformas för att förankra euron. Detsamma gäller skuldsättningen, hanteringen av asymmetriska chocker, tillväxten, konkurrenskraften och sysselsättningen (för vilken det krävs systematiska konsekvensbedömningar). Allt dessa faktorer utgör begränsningar i nuläget.

1.6 Kommittén erinrar om att den redan har utarbetat yttranden och föreslagit lösningar avseende de flesta av kommissionens föreliggande förslag, särskilt de som handlar om EMU:s begränsningar, ECB samt tillväxt- och statsskultsfrågan⁽¹⁾. De framsteg som kommissionen och rådet har gjort hittills utgör en bra bas för det fortsatta arbetet på området. Därför välkomnar EESK att kommissionen har beslutat att ge vägledning för framtiden i dessa frågor. Vidare hoppas EESK att tillfället är det rätta för rådet att skyndsamt vidta konkreta åtgärder på skuld- och tillväxtsidan och att man på så sätt kan göra påtagliga framsteg.

1.7 Samtidigt som EU:s senaste beslut, som beskrivs i meddelandet, är lämpliga (om än bara delvis) för den makroekonomiska ramen, är de mikroekonomiska förslagen gällande produktionssektorerna, som är de enda sektorer som kan återskapa tillväxt, faktiskt otillräckliga. Kommissionens dokument är ett försök att inleda en debatt om EMU, ett ämne som är mycket bredare än budgetsanering och makroekonomisk politik. Det som behövs är också en mikroekonomisk politik, t.ex. en riktig pakt för industrin (*industrial compact*).

1.8 Kommissionens förslag skulle dessutom få ett större stöd om man, i de olika etapperna för genomförandet av de nödvändiga åtgärderna för att förbättra EMU:s stabilitet och funk-

tion, var tydligare när man hänvisade till vikten att driva en EU-politik i linje med detta mål och fastställde inom vilka områden man tänker vidta åtgärder samt de nyheter som man vill införa för att göra EU:s utgifter mer rationella och ändamålsenliga.

1.9 Kommissionen kan och bör bidra till genomförandet av de reformer som är nödvändiga för att öka konkurrenskraften hos de nationella produktions- och administrationssystemen, genom att anta innovativa kriterier och metoder för insatser på området för den inre marknaden, förvaltningen av strukturfonderna och de viktigaste gemensamma politikområdena. Vidare bör kommissionen utgå från de nyheter som införts av ECB och föreslå lika betydande förändringar – vilket EESK har betonat vid flera tillfällen – i genomförandet av den EU-politik som främst berör de mest utsatta områdena, regionerna och sektorerna i EU.

1.10 När det gäller ECB måste dess struktur utnyttjas fullt ut för att främja tillväxt och sysselsättning och för att den ska kunna fungera som långgivare i sista hand. Om euroländerna visar att de tänker gå i denna riktning, skulle detta bidra till att konsolidera förtroendet för ECB och euron och avvärja spekulationsangrepp, särskilt gentemot länderna med de största budgetunderskotten.

1.11 Ansvaret för eurons stabilitet kan inte enbart läggas på ECB och den gemensamma penningpolitiken, medan medlemsstaterna får total frihet på det skatte- och budgetpolitiska planet. EESK anser, till skillnad från vad som anges i meddelandet, att den **finanspolitiska unionen, med syfte att skapa en gemensam budget för euroområdet**, inte kan skjutas på framtiden, utan att denna, tillsammans med den gemensamma valutan och den gemensamma banktillsynsmekanismen, måste bli den andra grundstenen för att skapa stabilitet inom EMU på kort och medellång sikt, vilket skulle försäkra marknaderna om samstämmigheten i EU-projektet.

1.12 När det gäller de **institutionella förslagen** gör kommissionen stora ansträngningar. EESK anser att det vore lämpligt att äntligen ta upp den institutionella frågan, eftersom den utgör grundvalen för dess innovativa förslag, inbegripet frågan om en politisk union. Det är ett helt nytt förslag. EESK anser dock att de allra flesta förslagen faller inom den befintliga ramen och att de bara innebär små framsteg och därmed inte kommer att kunna utgöra någon lösning på problemen, om inte rådet går vidare och enbart betraktar dem som incitament för att agera.

⁽¹⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 10.

1.13 Dessa förändringar må vara ytterligare ett steg på vägen, men EESK, som bör ingå i processen, anser att det inte längre finns tid för halvmesyrier inom vissa områden, med tanke på vad som redan har föreslagits och antagits. Det behövs snarare ett kvalitativt språng när det gäller de politiska riktlinjernas innehåll och beslutsprocessen, för att man ska kunna genomföra politiken i fråga, utan fler undanflykter så att man får ett slut på den ständiga visan att det behövs en "riktig" politik, ett "riktigt" EMU, en "riktig" politisk union och så vidare. Man måste **agera** beslutsamt och snabbt, **nu**, för att å ena sidan kunna **bryta den recession** som har drabbat en stor del av EU, och å andra sidan avhjälpa de brister som man under lång tid inte har hanterat och som den internationella finanskrisen avsevärt har förvärrat.

1.14 EESK uppmanar rådet att, med utgångspunkt i kommissionens förslag, vara djärvare och tydligare i sitt agerande när det gäller respekten för de överenskommelser som nåtts och ansvaret för att lägga fram förslag som ska antas och genomföras. Det gäller särskilt den utökade tillämpningen av majoritetsomröstning till samtliga områden, först och främst den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken, i syfte att genomföra en fördragsändring.

1.15 EESK:s förslag i korthet:

1.15.1 För att få till stånd ett riktigt EMU anser EESK att man omedelbart måste vidta följande åtgärder (utan att ändra fördraget):

— Inleda Europeiska unionens initiativ för tillväxt, eftersom det inte räcker med bara åtstramningar om man vill uppnå de kriterier som unionen fastställt.

— Införa ett solidariskt konvergensinstrument för att övervinna ekonomiska asymmetrier mellan länderna. Man skulle kunna vidta riktade åtgärder på mikronivå till förmån för de länder som har drabbats hårdast av krisen, för att minska ungdomsarbetslösheten (till exempel ge EU-bidrag för varje ung person som anställs), det vill säga vidta åtgärder med positiv villkorlighet.

— Finna en lösning på skuldkrisen, något som EESK och kommissionen själv efterlyst, för att kunna ta itu med problemen i alla de länder som har infört eller kommer att införa euron som valuta.

— Snabbt genomföra bankunionen och den europeiska tillsynsmekanismen.

— Fullborda den inre marknaden inom alla sektorer (skatter, finans, banker, energi, tjänster, forskning och innovation m.m.).

— Minska fragmenteringen av kreditmarknaden så att man kan säkra lika villkor med samma kreditkostnader i alla medlemsstater.

1.15.2 På medellång och/eller lång sikt krävs följande åtgärder, med eventuella ändringar av fördraget:

— Skapa en riktig ekonomisk styrning av EU vid sidan av den monetära, finansiella och skattemässiga styrningen, inte minst för att skapa en större samstämmighet mellan statlig och decentraliserad politik.

— Ge ECB ett fullständigt mandat.

— Förbättra beslutsprocessen och samla strukturerna i en och samma enhet för att skapa "styresformer" för euron – komplettera och samla det nuvarande eurosystelet och skapa en finanspolitisk union genom upprättande av en gemensam budget inom euroområdet samt införa en solidaritetsmekanism för att minska de ekonomiska obalanserna mellan länderna.

— Genomföra en social pakt för en social union, med deltagande av arbetsmarknadsparterna och det organiserade civila samhället.

— Skapa en politisk union, med utgångspunkt i ett stärkt samarbete, inte minst för att euroområdet ska kunna tala med en röst och för att få till stånd en mer demokratisk och insynsvänlig beslutsprocess. I detta avseende kan det vara lämpligt att ge nästa Europaparlament konstitutionella befogenheter tillsammans med rådet.

— Ge unionen en mer representativ roll i internationella organ.

2. Allmänna kommentarer: kritiska punkter

2.1 Kommittén är medveten om att vi nu diskuterar en av de mest komplicerade frågorna. Europa är på väg in i en ny fas präglad av ökad integration, och detta kräver ett antal djärva åtgärder. EESK välkomnar debatten om EMU:s framtid som ett första steg i den riktningen, och pekar på att den makroekonomiska verkligheten i EMU är ett resultat av mikroekonomiska beslut. Den makroekonomiska och den mikroekonomiska politiken bör därför samordnas så att de är inriktade på samma övergripande mål.

2.2 I artikel 9 i EUF-fördraget samt i artiklarna 151 och 153 fastställs väsentligen att EU i samband med utformning och genomförande av sina åtgärder ska beakta behovet av att främja en hög sysselsättningsnivå, förbättra levnads- och arbetsvillkoren och bekämpa utestängning. Kommittén noterar med förvåning att meddelandet inte tar upp några av dessa aspekter som mål för "en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union". EESK anser att sådana mål uttryckligen bör beaktas, och anser också att man måste säkerställa bättre övervakning (konsekvensbedömningar) av den ekonomiska och monetära politikens följder för den sociala situationen och arbetsmarknadssituationen. Det finns skäl att utarbeta åtgärder för att undanröja de negativa ekonomiska och sociala konsekvenser som den politiken kan skapa.

2.3 Inget av de förslag som kommissionen har lagt fram för att skapa ett mer stabilt och trovärdigt EMU kan genomföras i praktiken (varken på kort eller på medellång och lång sikt) om inte medlemsländerna, och särskilt de länder som har drabbats hårdast av den ekonomiska och finansiella krisen, börjar skapa tillväxt igen och åtgärdar problemen med sysselsättningen, arbetslösheten (som ökar kraftigt, särskilt bland ungdomarna) och de skillnader som fortfarande finns mellan medlemsstaterna. Ingenting kan heller genomföras om inte rådet och eurogruppen samlar kommissionens förslag för att driva på de reformer som är nödvändiga för att fullborda EMU, något som vi har väntat på i 20 år, och om inte medlemsstaterna åtar sig att arbeta helhjärtat för detta, så att man tillsammans kan förvalta en del av ländernas suveränitet, vilket är nödvändigt för att uppnå målen.

2.4 Kommissionens största bekymmer är att säkerställa samordning av medlemsstaternas ekonomiska politik genom en välstrukturerad uppsättning åtgärder och instrument för att stärka konvergensen mellan budgetpolitiken och tillsynssystemen. Detta borde lindra de problem som de mest skuldtungda länderna har när det gäller att finansiera statsskulden och respektera de stränga skuldminskings- och hållbarhetsplaner som kommissionen har föreslagit och som medlemsstaterna nyligen har godkänt (finanspakten). Men för att återerövra medborgarnas och marknadens förtroende måste de nationella åtgärderna vidtas inom en gemensam europeisk ram och visa konkreta och positiva resultat för medborgare och företag. Därför behövs större samstämmighet mellan makroekonomisk politik och mikroekonomisk politik (ungdomar, arbetsmarknad, social trygghet osv.) som ska genomföras på nationell nivå.

2.5 De flesta euroländer har nu för femte året i rad en negativ tillväxt, och prognoserna för de närmaste åren visar på en mycket blygsam förbättring av de viktigaste makrovariablerna. De förslag som kommissionen har lagt fram för ett stärkt EMU kräver andra kommentarer och/eller åtgärder om de ska vara trovärdiga och bli föremål för en omfattande och gemensam debatt om EMU:s framtid, som inte bara sakkunniga utan hela det europeiska civila samhället deltar i.

2.6 Euroländerna uppmanas att, i enlighet med de åtaganden som de har gjort gentemot EU, föra en stram budgetpolitik även under de närmaste åren. Den skulle i första hand kunna säkerställas genom reformer som syftar till att rationalisera den nationella budgetens struktur vad avser både kostnader och offentliga intäkter, med vederbörligt beaktande av fördelningspolitisk rättvisa och skattemässiga multiplikatoreffekter. Det skulle göra det möjligt att göra effektivitetsvinster som är budgetmässigt neutrala utan att skära ned på utgiftsområden som är väsentliga för den ekonomiska tillväxten och den sociala välfärden, t.ex. hälsa, sociala trygghetssystem, utbildning, forskning och innovation samt infrastruktur⁽²⁾.

2.7 Dessa nationella åtgärder måste dock kompletteras med insatser på EU-nivå för ekonomisk tillväxt, sysselsättning och nya investeringar, t.ex. förbättring av de nationella marknadernas funktion i syfte att integrera dem i euroområdet, även genom makroekonomisk dialog⁽³⁾; partiellt ömsesidigt ansvar för den offentliga skulden i syfte att minska spekulation; emission av europeiska obligationer från EIB:s och EIF:s sida för att finansiera tillväxten och attrahera globala sparöverskott⁽⁴⁾; möjligheten att från den offentliga skulden undanta vissa strukturinvesteringar som är nödvändiga för att skapa en god cirkel som främjar tillväxt; samt slutligen ökad uppmärksamhet på industripolitiken, både från de nationella regeringarnas sida och bland de politiska beslutsfattarna på EU-nivå.

2.8 Ansvaret för att genomföra denna politik ligger på medlemsstaternas regeringar, men kommissionen bör inom ramen för sina institutionella befogenheter och i sin roll som förvaltare av EU:s budgetmedel bidra till genomförandet, och på så vis hjälpa till att minska de regionala skillnader och klyftor som fortfarande finns.

2.9 EESK anser dessutom att kommissionens analys av de historiska aspekterna av EMU inte visar de verkliga ekonomiska och politiska begränsningar som fanns när euron infördes och som är den främsta orsaken till den kris som euron och EU har drabbats av. Det förefaller åtminstone egendomligt att det i en analys av EMU inte görs någon hänvisning till och bedömning av vare sig Maastrichtkriterierna, penningpolitikens "enhetlighet" eller de ekonomiska asymmetrierna länderna emellan. Det tycks för övrigt inte rimligt att bara se statsskulden som orsaken till 2008 års kris och att man inte nämner EU:s och de nationella regeringarnas politiska svaghet, särskilt med tanke på att medlemsstaterna ända sedan EMU lanserades systematiskt har vägrat att föra en debatt om en samordning av skatte- och budgetpolitiken.

⁽²⁾ EUT C 133, 9.5.2013, s. 44.

⁽³⁾ Se ovan.

⁽⁴⁾ Se fotnot 1.

2.10 Det finns ett trängande behov av att genomföra en ekonomisk union och en ekonomisk styrning av EU (tillsammans med eller före skapandet av bankunionen etc.), och kommissionens meddelande lägger grunden för detta.

3. Särskilda kommentarer om förslagets innehåll: styrkor och svagheter

3.1 **På kort sikt** kommer sju förslag att beaktas och beskrivas, varav några inte är nya eftersom de avser åtgärder som EU nyligen har antagit om den europeiska planeringsterminen, lagsiftningen om "sexpaket" och "tvåpaket" samt ECB:s banktillsyn. Alla förslagen är viktiga och bör genomföras fullständigt i enlighet med relevant EU-lagsiftning och de landsspecifika rekommendationer som rådet antagit. Följande kommissionsförslag är enligt EESK mest intressanta:

3.1.1 Det första är inrättandet, efter den gemensamma tillsynsmekanismen, av en gemensam likvidationsmekanism för att lösa problemen för banker i kris. Den mest innovativa aspekten här är att rekonstruktionskostnaderna drabbar aktieägarna och kreditgivarna. "Eventuella ytterligare resurser som behövs för att finansiera omstruktureringsprocessen" bör tillhandahållas av banksektorn, i stället för att belasta skattebetalarna (?).

3.1.2 Det andra rör införandet av "**ett konvergens- och konkurrensinstrument**" för att stödja genomförandet av strukturreformer i länderna i euroområdet. I förslaget ges en mycket utförlig beskrivning (bilaga 1 till meddelandet) av hur man tänker gå till väga för att genomföra och respektera de överenskommelser som kommer att ligga till grund för instrumentet. Något som är oklart är dock deltagandegraden och omfattningen av det finansiella stöd som medlemsstaterna skulle kunna få, två faktorer som båda är viktiga för att säkerställa instrumentets hållbarhet. Kommissionen förbehåller sig emellertid rätten att lägga fram ett mer utförligt förslag om genomförandebestämmelserna (s. 26 i meddelandet). Detta instrument bör enligt kommitténs mening föregå, eller åtminstone genomföras parallellt med, strukturreformerna för att mildra de negativa effekterna. EESK understryker för övrigt att instrumentet för konvergens och konkurrenskraft bara kan bli effektivt om det successivt börjar användas i samordning med de åtgärder och insatser som vidtas på nationell nivå.

3.1.3 Dessutom verkar det som om förslaget om den fleråriga budgetramen fortfarande används för att "straffa" dem som

inte respekterar överenskommelserna mellan medlemsstaterna och kommissionen, och inte som incitament för att genomföra en politik som fastställts på EU-nivå. De stränga makroekonomiska krav som medlemsstaterna måste respektera bör åtföljas av en plan för tillväxt och skapande av nya arbetstillfällen, särskilt för ungdomar, utarbetad med aktivt deltagande från arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

3.1.4 EU:s och eurons tydligare roll när det gäller styrningen av internationella valutaorgan och förstärkningen av eurons kapacitet för extern representation är en av de viktigaste aspekter som har tagits upp av kommissionen men även i många yttranden från EESK, för att ge EU och den gemensamma valutan en större tyngd och beslutsbefogenheter när det gäller den internationella valutastyrningen. Kommissionen klargör dock inte svårigheterna med förslaget, vare sig inom eller utanför euroområdet, med tanke på USA:s (och även Storbritanniens) klart negativa attityd till en ökning av eurons betydelse (och en motsvarande minskning av dollarns) och de meningsskiljaktigheter som fortfarande finns mellan länderna i euroområdet när det gäller att försvara särskilda ekonomiska och politiska intressen i många utvecklingsländer som får stöd från Internationella valutafonden (IMF).

3.2 **På medellång sikt** handlar förslagen främst om inrättandet av en skuldinlösenfond, som är underkastad hårda krav för att minska den moraliska risken, och om skapandet av ett nytt statsskuldinstrument för euroområdet (euroskuldväxlar). Dessa förslag har redan tagits upp i diskussionerna mellan EU:s viktigaste institutioner och medlemsstaterna. I sina yttranden har även EESK flera gånger betonat nödvändigheten att använda EU-obligationer, dvs. ta gemensamt ansvar för en del av skulderna, som ett tilläggsinstrument, både för att göra det lättare inom euroområdet för de mest skuldsatta länderna att få tillgång till statsskuldfinansiering och för att minska kostnaderna för skuldbetalning (?).

3.2.1 Därför skulle EESK ha föredragit att kommissionen hade presenterat ett eget förslag eller hänvisat till de förslag som EESK tidigare har lagt fram, i stället för att hänvisa till förslag från medlemsstaternas ekonomiministrar osv., även om kommittén erkänner förtjänsterna i det förslag från det tyska ekonomiska expertrådet som återges i kommissionsdokumentet.

(?) EUT C 44, 15.2.2013, s. 68.

(?) Jfr fotnot 1 och EUT C 299, 4.10.2012, s. 60.

3.2.2 Genom att betona skuldinlösenfonden förbiser man emellertid att framgångarna med politiken för att minska stats-skulden inte enbart beror på de framsteg som gjorts när det gäller att minska de offentliga utgifterna, utan framför allt på större intäkter. Det här är den rätta vägen att gå, och under en mycket längre tid än på medellång sikt, för att få skuldkvoten i förhållande till BNP under gränsvärdet i Maastrichtfördraget. Det bästa förslaget är kanske ändå EU-obligationer, ett förslag som kommittén redan redovisat i detalj (7). Men naturligtvis är valet av tekniskt instrument inte problemet, utan snarare dess lösning.

3.2.3 Förslaget som helhet ligger i linje med stabilitetspakten när det gäller de krav som ställs på medlemsstaterna, men det innehåller inte något nytt som skulle medföra en förändring av denna politik, som inte längre kan fortsätta i samma riktning.

3.3 **På lång sikt** är målet att utveckla EMU till en fullständig bankunion, skatteunion och ekonomisk union, vilket tas upp i den minst utvecklade delen av kommissionens dokument. Detta är givetvis mål som EESK stöder, förutsatt att de nödvändiga arrangemangen för att förverkliga dem fastställs. EESK håller med om att medlemsstaternas ekonomiska politik måste integreras fullt ut, särskilt på det skattemässiga och ekonomiska området, och att det måste finnas en gemensam EU-budget som innebär att EU har egna finansiella medel och egen beskattningsrätt.

3.3.1 När det gäller de institutionella aspekterna innehåller förslaget endast en beskrivning, med angivande av de förutsättningar som krävs för att skapa en starkt ekonomisk och monetär union i fråga om den rättsliga ramen och styrningen av den viktigaste ekonomiska politiken. Däremot nämns det inget om de makro- och mikroekonomiska förutsättningarna som ska säkerställa förslagets genomförbarhet på lång sikt.

3.3.2 EESK anser att detta ambitiösa mål kan förverkligas om man genomför ett starkt samarbete i syfte att gå mot en politisk union. Om denna process ska kunna underlättas måste man slutföra de reformer på det internationella makroekonomiska området som bara har genomförts till viss del, och som handlar om regler för kredit- och finansmarknadernas funktion, makro- och mikroprudentiell tillsyn samt minskning av de makroekonomiska obalanser (med utgångspunkt i USA:s underskott och Kinas överskott) som har förvärrat finanskrisen. Utan avsevärda framsteg i denna riktning kommer det att bli svårt att undvika liknande ekonomiska och finansiella kriser i framtiden.

(7) Se ovan.

4. En politisk union

4.1 Allmänna principer

4.1.1 EESK välkomnar kommissionens försök att åtgärda det nuvarande "demokratiska underskottet" i EU, liksom idén om att det största problemet är överförandet av suveränitet. Det handlar alltså om att inleda processen för att skapa en politisk union som innebär att man sammanför och gemensamt förvaltar vissa "nationella" politikområden genom en beslutsprocess som är mer insynsvänlig och demokratisk för att ge euron en röst och styresformer på EU-nivå – EMU:s andra grundsten, som fortfarande saknas.

4.1.2 Mot den bakgrunden anser EESK följande:

— På kort sikt är det inte nödvändigt att ändra fördraget (EESK har tydligt redogjort för detta i sina förslag), och det vore därför bättre att fokusera på långsiktiga förslag.

— Det stämmer att problemet är allvarigare för euroområdet, för vilket det är fullständigt irrelevant att fortsätta att tala om "samordning" av den makro- och mikroekonomiska politiken. Snarare bör man tala om en gemensam ekonomisk politik, liksom man gör i fråga om bankunionen och den gemensamma tillsynen på EU-nivå, penningpolitiken etc.

4.1.3 Det hela handlar därför inte om svårigheterna med Europaparlamentets deltagande, utan snarare om att skapa en gemensam beslutsprocess för länderna i euroområdet och om att få Europaparlamentet att bli delaktigt i den. Vad som inte längre kan accepteras är att varje land bedriver sin egen politik på det ekonomiska och industriella området samtidigt som man bedriver en gemensam penningpolitik som straffar ekonomierna i de svagaste länderna, eftersom kompensationsinstrument saknas.

4.2 Optimering av ansvaret

4.2.1 EESK välkomnar att Europaparlamentet, liksom de nationella parlamenten, deltar i diskussionerna om tillväxtförslagen. De borde även delta i diskussionerna om anpassningsprogrammen och inte bara hållas informerade om dessa. Det handlar dock fortfarande om artificiella formaliteter, långt ifrån det som borde göras inom ramen för EU:s beslutsprocess.

4.2.2 Däremot är förslagen om de politiska partierna innovativa, eftersom man föreslår att de bör bli europeiska i fler avseenden än bara till namnet och agera därefter, som enskilda europeiska enheter och inte som summan av flera olika nationella enheter, som handlar i överensstämmelse med de enskilda medlemsstaterna eller andra sammanslutningar (fackliga organisationer, arbetsgivarorganisationer etc.).

4.2.3 Det vore lämpligt om inte bara partierna – som kommissionen föreslår – utan också de övriga stora europeiska organisationerna (fackliga organisationer, arbetsgivarorganisationer etc.) åtminstone i euroområdet organiserade sig och handlade i enlighet därmed inför valen 2014. Detta skulle utgöra ett betydande, om än otillräckligt, framsteg. Det skulle under alla omständigheter vara ett gott exempel.

4.2.4 Det lär bli nödvändigt att ge Europaparlamentet konstitutionella befogenheter inför valen. Därigenom skulle Europaparlamentet (tillsammans med rådet) inom en viss tidsfrist kunna vidta åtgärder för övergången till en politisk union, vilket skulle innebära att man utsträckte förfarandet med majoritetsbeslut till alla områden och gav Europaparlamentet rätt att rösta även i tillväxt- och sysselsättningsfrågor.

4.3 Frågor som uppstår om fördraget ändras

4.3.1 EESK ställer sig positiv till att slå samman och förena den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken, som är två sidor av samma mynt, även om detta är ett ekonomiskt – och inte ett rättsligt – problem. Det behövs däremot en gemensam beslutsprocess för hela den gemensamma ekonomiska politik som för samman Europa 2020-strategin, samordningen av de nationella budgetarna, den makroekonomiska och mikroekonomiska politiken, euroområdets arbetsmarknad osv. för att komma längre än med den nuvarande beslutsprocessen. Det är omöjligt att förändra EMU enbart genom att Europaparlamentet utser ett särskilt utskott.

4.3.2 Dessutom verkar det föga troligt att man kan förbättra den nuvarande situationen genom att ge vice ordföranden med ansvar för ekonomiska och finansiella frågor befogenhet att samordna EMU, även om detta skulle ske i samarbete med Europaparlamentet. Utrikespolitiken bör räcka som exempel för att visa detta, och därför bör man i stället ge reella befogenheter till kommissionsledamoten eller eventuellt en minister.

4.3.3 En så viktig fråga kan inte lösas genom artificiella formaliteter av rättslig och parlamentarisk karaktär, om inte ett beslut först fattas om att överföra suveränitet i frågor som rör den ekonomiska politiken, penningpolitiken och sysselsättningspolitiken från nationell till europeisk nivå, såsom EESK flera gånger har föreslagit. Det bör skapas en "ekonomisk styrning" av euroområdet som sköts av Eurogruppen med beslutsrätt och majoritetsomröstning, tillsammans med Europaparlamentet. Lämpliga ändringar bör därför göras av fördraget, omedelbart och med samma skyndsamhet som i fallet med finanspakten, bankunionen etc. Detta skulle möjliggöra genomförandet av en gemensam marknad för den ekonomiska politiken, industripolitiken, tillväxt och sysselsättning, där det finns en gemensam vision och fattas solidariska beslut länderna emellan i EU-medborgarnas intresse.

4.4 EU:s externa representation

4.4.1 EESK välkomnar samtliga förslag om euroområdets externa representation. Det är en viktig del i meddelandet, med tanke på krisens internationella följdverkningar och förhållandet mellan valutorna. I dag är euron i själva verket som ett får bland vargar. Den strategi som kommissionen tagit fram för att konsolidera euroområdets plats i IMF består i att i ett första skede få observatörsstatus och inte förrän i ett andra skede begära gemensam representation. Det handlar om en lång tidsperiod, vilket skadar euroområdet som snarast möjligt bör föra en gemensam talan i olika organ, något som EESK sedan länge har påpekat. Därför är kommissionens förslag kanske realistiska men alltför blygsamma och otillräckliga på kort och medellång sikt. Även här beror allt på vad rådet kommer att göra.

4.5 ECB

4.5.1 Den ståndpunkt som har intagits om ECB är otillräcklig. Vidare håller inte EESK med om påståendet att fördraget ska tillgodose en "förstärkning av den demokratiska ansvarigheten när det gäller ECB:s verksamhet", eftersom ECB är ett organ som redan fattar beslut med majoritet (till skillnad från rådet). Dessutom är ECB:s problem och roll av ett annat slag, och man kan inte enbart hänvisa till tillsyn, vilket kommissionen tycks göra i meddelandet. Problemen handlar också om att utöka ECB:s uppdrag till att omfatta tillväxt och sysselsättning samt stabilitet och inflation.

4.5.2 I det syftet måste man också se till att mekanismerna för att sprida ECB:s politik till realekonomin fungerar på rätt sätt. De okonventionella åtgärder som ECB vidtagit på senare tid för att öka effektiviteten i dessa mekanismer, nämligen att ge banksystemet likviditet (CBPP- och LTRO-programmen) och att köpa statsobligationer på sekundärmarknaden (SMP- och OMT-programmen), kan betraktas som ett första steg i önskvärd riktning, men räcker inte för att se till att ECB kan fungera som långivare i sista hand och självständigt kan fatta egna beslut vid behov, vilket (som bekant) skulle kräva en fördragsändring.

4.5.3 Man bör stärka självständigheten i ECB:s beslutsfattande och i insatsinstrumenten med tanke på bankens roll som långivare i sista hand, inte för att öka staternas eller EU:s skuldsättning, utan för att ge euron större trovärdighet och för att hindra spekulationsangrepp mot de mest skuldsatta ländernas statsskuld. När det gäller i synnerhet effekterna av ECB:s åtgärder för hållbarheten i statsskulden vill EESK erinra om att blotta löftet om insatser bidrog till att minska marknadens tryck på statsobligationer i euroområdets länder, på både finansmarknaden och kreditmarknaden.

4.6 Domstolen

4.6.1 EESK välkomnar en förstärkning av domstolens roll, men inte inom det område som föreslås i meddelandet (överträdelseförfaranden för medlemsstaterna). Detta skulle bekräfta föreställningen att de ekonomiska problemen, inklusive skuldsättningen, är tekniska och rättsliga problem snarare än politiska frågor som måste hanteras inom ramen för en demokratisk och insynsvänlig beslutsprocess inom EU, över vilken medborgarna har bestämmanderätt.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel"

COM(2013) 44 final – 2013/0024 (COD)

och "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om förhindrande av att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism"

COM(2013) 45 final – 2013/0025 (COD)

(2013/C 271/05)

Föredragande: **Christophe ZEEB**

Rådet och Europaparlamentet beslutade den 27 och 28 februari 2013 respektive den 12 mars 2013 att i enlighet med artiklarna 114 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt, inbegripet finansiering av terrorism"

COM(2013) 45 final – 2013/0025 (COD)

och

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel"

COM(2013) 44 final – 2013/0024 (COD).

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 24 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 145 röster för och 4 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar kommissionens förslag om att anpassa EU:s lagstiftning till ändringarna av de internationella normerna för förebyggande och bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Kriminella som missbrukar det finansiella systemet och möjligheterna på den inre marknaden undergräver i själva verket samhällets grundvalar. Det är ytterst viktigt att EU och medlemsstaterna får effektiva verktyg för att öka de ekonomiska transaktionernas integritet och öppenhet. I detta avseende går kommissionens förslag helt klart i rätt riktning.

1.2 EESK ser positivt på klargörandet av de krav på kundkontroll som ansvariga enheter måste genomföra, dels när det gäller de verkliga ägarna av företagen för att öka öppenheten om vilka fysiska personer som agerar bakom den skärm som en juridisk person eventuellt kan utgöra, dels i fråga om personer i politiskt utsatt ställning som kan utgöra en större

korruptionsrisk på grund av sina arbetsuppgifter. EESK välkomnar också att tillhandahållare av speltjänster tagits med på listan över ansvariga enheter som är underkastade krav på kundkontroll eftersom denna sektor kan utnyttjas för penningtvätt.

1.3 EESK välkomnar kommissionens ambition att EU ska gå i spetsen i den globala kampen mot penningtvätt och terrorism. Kommittén anser att ett sätt att garantera att den nya europeiska lagstiftningen ska bli verksam och därmed göra det möjligt för EU att föregå med gott exempel i kampen mot penningtvätt är att alla berörda parter gör en kollektiv insats. Vi välkomnar de förtydliganden som gjorts i hela förslaget för att säkerställa proportionaliteten med avseende på små och medelstora företag. Det är lämpligt att ge små enheter mer tekniskt och professionellt stöd via förmedlande organ, exempelvis yrkesförbund, branschorganisationer och -sammanslutningar som gör det möjligt för dem att uppfylla kraven i förslaget.

1.4 EESK vill ge kommissionen en eloge för att ha tagit på sig den svåra uppgiften att hitta en balans mellan skydd av personuppgifter och bekämpning av penningtvätt, som vid första anblicken verkar så svåra att förena. Målsättningen med att ett brett spektrum av ansvariga enheter samlar in och analyserar uppgifter, även personuppgifter, är uteslutande att upptäcka brottslig verksamhet. Ansvariga enheter ska följaktligen i möjligaste mån värna om sina kunders privatliv och samtidigt prioritera att bistå de nationella myndigheterna i kampen mot brottslighet.

1.5 EESK välkomnar förslaget om en europeisk harmonisering av de påföljder som är tillämpliga inom finanssektorn. De brottsförebyggande åtgärderna måste vara så effektiva som möjligt och ansvariga enheter ska kunna dömas till avskräckande påföljder som står i proportion till de belopp som är föremål för penningtvätt. EESK uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att säkra en konsekvent och korrekt tillämpning av administrativa påföljder och sanktioner.

2. Bakgrund

2.1 Penningtvätt, finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen utgör hot mot säkerheten i världen och det finansiella systemets integritet. Arbetsgruppen för finansiella åtgärder (nedan kallad FATF, Financial Action Task Force) har till uppgift att på internationell nivå utarbeta åtgärder, så kallade rekommendationer, för förebyggande och bekämpning av penningtvätt, finansiering av terrorism och på senare tid även finansiering av spridning av massförstörelsevapen.

2.2 Under nästan tre år har man gjort en översyn av rekommendationerna från FATF för att stärka de förebyggande åtgärderna och i högre grad skydda det finansiella systemet genom att tillhandahålla regeringarna kraftfullare verktyg för att bestraffa grova brott. FATF antog således nya rekommendationer i februari 2012 ⁽¹⁾.

2.3 De viktigaste ändringarna som införts i FATF:s rekommendationer är följande:

2.3.1 Rekommendationerna preciserar närmare den riskbaserade metod som länder och ansvariga enheter måste använda för att bättre bedöma de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som de är utsatta för och anpassa sina kontrollsystem så att de kan avsätta sina resurser i förhållande till den typ av risker som har identifierats.

2.3.2 Rekommendationerna tillhandahåller nödvändiga klargöranden av de förpliktelser som åligger ansvariga enheter. De

preciserar förpliktelseernas räckvidd med hänsyn till (i) öppenheten om identiteten hos de verkliga företagsägarna och mottagarna av elektroniska överföringar samt (ii) identifiering av personer i politiskt utsatt ställning som kan utgöra en större korruptionsrisk på grund av sina arbetsuppgifter.

2.3.3 Rekommendationerna ger brottsbekämpande myndigheter och finansunderrättelseenheter effektivare utredningsresurser och stärker utbytet av information om utredning, kontroll och åtal av grova brott.

2.4 FATF kommer att inleda en ny omgång ömsesidiga utvärderingar av sina medlemmar 2014 och koncentrera sig särskilt på ett effektivt genomförande av de nya rekommendationerna.

3. Kommissionens förslag

3.1 Förslagen till (i) det fjärde direktivet om bekämpning av penningtvätt/finansiering av terrorism och (ii) den andra förordningen om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel är ett led i uppdateringen av EU:s lagstiftning och ska avspegla ändringarna av FATF-rekommendationerna.

3.2 De viktigaste föreslagna ändringarna i EU:s lagstiftning är följande:

3.2.1 Listan över ansvariga enheter har utvidgats med (i) handlare när de utför en transaktion som överstiger 7 500 euro i kontanter ⁽²⁾, (ii) tillhandahållare av speltjänster och (iii) hyresförmedlare.

3.2.2 Skattebrott nämns uttryckligen som ett bakomliggande brott vid penningtvätt.

3.2.3 I förslaget till direktiv anges att den riskbaserade metoden ska användas på överstatlig och nationell nivå samt av de ansvariga enheterna med utgångspunkt i olika grader av kontroll baserade på en förteckning över en minimiuppsättning faktorer som ska beaktas eller på riktlinjer som utarbetas av de europeiska tillsynsmyndigheterna.

3.2.4 De europeiska tillsynsmyndigheterna på EU-nivå (EBA, Eioipa och Esma) kommer att involveras i riskanalysen i anslutning till bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU samt utarbeta tekniska standarder för tillsyn för medlemsstaterna och finansinstituten.

⁽¹⁾ www.fatf-gafi.org

⁽²⁾ Det nuvarande tröskelvärdet är 15 000 euro.

3.2.5 De ansvariga enheterna ska inhämta uppgifter om verkliga ägare och behandla inhemska personer i politiskt utsatt ställning eller som arbetar i internationella organisationer som en särskilt riskutsatt kategori av kunder.

3.2.6 En lista över administrativa påföljder ska användas om ansvariga enheter systematiskt inte uppfyller centrala krav i direktivet.

3.3 De föreslagna ändringarna bygger framför allt på en undersökning⁽³⁾ om tillämpningen av det tredje direktivet om bekämpning av penningtvätt/finansiering av terrorism som utarbetats av ett oberoende revisionsbolag och på synpunkter som framfördes till kommissionen under det offentliga samrådet.

3.4 Förslagen till direktiv och förordning ska ersätta det existerande direktivet och den existerande förordningen, som kommer att upphävas.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK håller med om att det är nödvändigt att anpassa den befintliga EU-lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt/finansiering av terrorism med hänsyn till de ändringar som skett på internationell nivå. Kommittén är medveten om att fenomenet penningtvätt/finansiering av terrorism berör alla näringslivssektorer och att man måste vara särskilt uppmärksam på att lagstiftningen effektivt förhindrar att det finansiella systemet utnyttjas i kriminella syften.

4.2 EESK välkomnar kommissionens ambition att EU ska gå i spetsen i den globala kampen mot penningtvätt och terrorism. Vi påminner om vår ståndpunkt i ett tidigare yttrande, där vi välkomnade att "man vidareutvecklar regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som en symbol för att Europeiska unionen etablerar hög standard med avseende på redlighet och uppförande i offentlig och privat tjänst. Direktivet är både ett konkret steg i hanteringen av finansfrågor och ett sätt att förstärka Europeiska unionen"⁽⁴⁾.

4.3 EESK anser att en sänkning av tröskelvärdet från 15 000 till 7 500 euro när handlare av varor ska uppfylla kraven i förslaget till direktiv utgör ytterligare ett steg i rätt riktning för att främja andra betalningssätt än kontanter. Vi har redan

i ett tidigare yttrande⁽⁵⁾ påpekat att kontanter anses främja den svarta ekonomin och att andra betalningssätt än kontanter är mer skattemässigt och ekonomiskt transparenta, billigare för samhället som helhet, samt praktiska, säkra och innovativa.

4.4 Stöd till "små enheter"

4.4.1 EESK välkomnar det faktum att hyresförmedlare och tillhandahållare av speltjänster omfattas av skyldigheter att bekämpa penningtvätt/finansiering av terrorism trots att dessa enheter inte avses i FATF:s rekommendationer.

4.4.2 EESK välkomnar de förtydliganden som lagts till i hela förslaget för att säkra proportionalitet med avseende på små och medelstora företag. För att säkerställa att små enheter kan uppfylla kraven i förslaget till direktiv föreslår EESK att man involverar förmedlande organ, exempelvis yrkesförbund, branschorganisationer och -sammanslutningar som representerar "små enheter" på nationell nivå, och ger dem befogenheter att ge råd, stöd och medlingsassistans. Det är mycket viktigt att stödja dessa "små enheter" för att förhindra att de blir det främsta målet för penningtvätt.

4.5 Anpassning av identifieringskraven till det digitala samhället

4.5.1 Identifieringen av personer måste göras i personernas fysiska närvaro. Om så inte är fallet ska de ansvariga enheterna använda de skärpta kraven på kundkontroll beroende på den risk som är förbunden med fjärrtransaktionen. EESK är osäker på om dessa krav är förenliga med det helt igenom digitala samhälle som vi är på väg mot.

4.5.2 EESK uppmanar kommissionen att överväga åtgärder som kan säkerställa att kraven på kundidentifiering är förenliga med den allt vanligare användningen av elektroniska betalningar och elektronisk kommunikation.

4.6 Skydd av personuppgifter och bekämpning av penningtvätt – en balansgång

4.6.1 EESK betonar vikten av att värna om skyddet av personuppgifter å ena sidan, och om finanssystemets integritet genom bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism å andra sidan.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/20110124_study_amld_en.pdf

⁽⁴⁾ EUT C 267, 27.10.2005, s. 30-35.

⁽⁵⁾ EUT C 351, 15.11.2012, s. 52.

4.6.2 Bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism bygger på att ett brett spektrum av ansvariga enheter samlar in och analyserar uppgifter, inklusive personuppgifter. EESK anser därför att förslagen i hög grad uppfyller kraven på medlemsstaterna och på de aktörer som berörs i sin yrkesverksamhet i syfte att uppnå bättre jämvikt mellan två i grunden svärförenliga målsättningar.

4.6.3 När det gäller den skyldighet som anges i artikel 39 i förslaget till direktiv, och som innebär att handlingar och uppgifter ska förstöras efter en tidsperiod på fem eller tio år efter det att affärsförbindelserna avslutats, uppmanar EESK medlemsstaterna att säkra att deras lagstiftning innehåller bestämmelser som reglerar fall som åtal, konkurser och arvsärenden då denna skyldighet inte bör gälla, i syfte att förhindra att den strider mot allmänintresset.

4.6.4 EESK föreslår att direktivet uttryckligen ska innehålla en skyldighet som innebär att identiteten på de personer som rapporterar misstänkta transaktioner ska hållas strikt hemlig, utom om dessa personer har gett sitt tillstånd till att deras identitet får tillkännages, eller om det är viktigt att tillkänna den för att säkerställa ett rättvist rättsligt förfarande inom ramen för ett åtal.

4.7 En bättre förankrad legitimitet för de europeiska tillsynsmyndigheternas ingripanden

4.7.1 EESK konstaterar att de europeiska tillsynsmyndigheterna på EU-nivå kommer att involveras i riskanalysen i anslutning till bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism samt att de kan utarbeta riktlinjer och normer för medlemsstaterna och finansinstituten. EESK vill framhålla vikten av samråd och samarbete med de europeiska tillsynsmyndigheterna i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism, men noterar att de har begränsade representativa och föreskrivande befogenheter med avseende på den finansiella sektorn. Ett stort antal ansvariga enheter som omfattas av kraven hör emellertid inte till den finansiella sektorn och är därmed inte företrädda på EU-nivå. Därför föreslår EESK att kommissionen i riskanalysen och utarbetandet av riktlinjerna på EU-nivå ska föra talan för de ansvariga enheter som inte tillhör den finansiella sektorn men som omfattas av skyldigheterna att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

4.7.2 EESK är övertygad om betydelsen av harmoniserade rekommendationer och tillämpningsregler på EU-nivå för att säkerställa en enhetligare tillämpning i medlemsstaterna av bestämmelserna för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

4.8 Administrativa påföljder

4.8.1 Förslagen innehåller en förteckning över administrativa påföljder, som ligger i linje med kommissionens meddelande av

den 8 december 2010 om att förstärka sanktionssystemen i den finansiella tjänstesektorn (om vilket EESK utarbetat ett yttrande⁽⁶⁾) och som även ingår i andra aktuella förslag från kommissionen⁽⁷⁾.

4.8.2 EESK uppmanar en harmonisering på EU-nivå av de påföljder som är tillämpliga inom den finansiella sektorn. Vi tvingas konstatera att brottsbekämpningen inte tyglar kriminaliteten. Därför är det viktigt att de brottsförebyggande åtgärderna är så effektiva som möjligt och att avskräckande påföljder som står i proportion till de belopp som är föremål för penningtvätt utmåts till berörda ansvariga enheter som inte uppfyller sina skyldigheter när det gäller att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

4.8.3 EESK ifrågasätter emellertid det faktum att de planerade påföljderna är av rent "administrativ" karaktär, och vi oroar oss över ett eventuellt ifrågasättande av de föreslagna administrativa påföljdernas stränghet med hänvisning till normhierarkin och påföljdernas proportionalitet på det straffrättsliga området. De planerade administrativa påföljderna är förvisso avskräckande och målet är en harmonisering på EU-nivå, men de planerade straffrättsliga påföljderna för penningtvätt varierar dock mellan de olika länderna. EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa en konsekvent och korrekt tillämpning av de påföljder som kan utdömas till ansvariga enheter om de inte uppfyller sin skyldighet att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism och av de straffrättsliga påföljderna vid penningtvätt.

4.8.4 EESK oroar sig över huruvida de administrativa påföljderna är förenliga med artiklarna 6.1 och 7 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, eller om de kan komma att ifrågasättas med risk för att vissa administrativa påföljder omvandlas till "straff" som endast kan utdömas av en opartisk domstol efter en rättvis rättegång, med andra ord villkor som de behöriga administrativa myndigheterna inte uppfyller. EESK uppmanar kommissionen att finna adekvata rättsliga lösningar som kan säkerställa att det föreslagna påföljdssystemet inte på något sätt kan ifrågasättas.

4.8.5 EESK anser att förslaget om att införa en minsta uppsättning principbaserade bestämmelser för tillämpningen av administrativa åtgärder och påföljder är en strategi som stärker reaktionen från EU som helhet.

5. Särskilda kommentarer

5.1 EESK rekommenderar att man utvidgar den definition av finansiering av terrorism som ges i artikel 1.4 i förslaget till direktiv i syfte att omfatta "andra akter" förutom de överträdelser som anges, i enlighet med formuleringen i rekommendation 5 från arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt.

⁽⁶⁾ EUT C 248, 25.8.2011, s. 108.

⁽⁷⁾ COM(2011) 651 final, COM(2011) 656 final, COM(2011) 683 final.

5.2 EESK konstaterar att bilagorna till direktivförslaget innehåller en förteckning över riskfaktorer som de ansvariga enheterna bör kontrollera inom ramen för sina skyldigheter i kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism. EESK anser att förteckningarna i bilagorna inte är uttömmande och att de berörda aktörerna i enlighet med den riskbaserade metoden även bör beakta andra faktorer som hänger nära samman med medlemsstaterna och de olika omständigheterna i samband de transaktioner de genomför.

5.3 EESK anser att nyckeln till att lösa problemet med sjöröveri ligger i att spåra och komma åt de berörda kapitalflödena. En svart lista över finansiella institutioner som är inblandade i tvätt av pengar från piratdåd bör upprättas inom EU. Världsbanken, Interpol och Europol kan bidra till att avslöja den väg lösensummorna följer och till att konfiskera dem, så att sjöröveri inte längre utgör en lockande verksamhet⁽⁸⁾.

Bryssel den 23 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽⁸⁾ EUT C 76, 14.3.2013, s. 15.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner"

COM(2013) 71 final – 2013/0045 (CNS)

(2013/C 271/06)

Föredragande: **Stefano PALMIERI**

Den 28 februari 2013 beslutade rådet att i enlighet med artikel 113 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner"

COM(2013) 71 final – 2013/0045 (CNS).

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 24 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 94 röster för, 38 röster emot och 9 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar, i likhet med Europaparlamentet ⁽¹⁾ och Regionkommittén ⁽²⁾ och i linje med sina tidigare yttranden ⁽³⁾, kommissionens förslag att införa den första regionala skatten på finansiella transaktioner i världen.

1.2 Kommittén påminner om att den tidigare har rekommenderat att införa en skatt på finansiella transaktioner på global nivå, men anser att ett införande på regional nivå i 11 EU-medlemsstater (EU-11+) ⁽⁴⁾ kan utgöra ett ytterst viktigt tillfälle att främja en framtida tillämpning i hela världen.

1.3 EESK betonar vikten av metoden för ett fördjupat samarbete som ett instrument som kan ge medlemsstaterna möjlighet att nå ett så brett samförstånd som möjligt om vissa frågor som fastställs i fördragen ⁽⁵⁾, och därmed undvika den blockering som orsakas av kravet på enhällighet, och som ofta har fört EU in i ett politiskt och ekonomiskt dödläge.

⁽¹⁾ 2010/2105(INI).

⁽²⁾ EUT C 113, 18.4.2012, s. 7–10.

⁽³⁾ EUT C 44, 11.2.2011, s. 81–89, EUT C 248, 25.8.2011, s. 64–67, EUT C 248, 25.8.2011, s. 75–80, EUT C 181, 21.6.2012, s. 55–63.

⁽⁴⁾ Belgien, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Österrike, Portugal, Slovenien, Slovakien.

⁽⁵⁾ Användningen av ett fördjupat samarbete fastställs i artikel 20 i EU-fördraget och artiklarna 326–334 i EUF-fördraget.

1.4 Kommittén anser att en av fördelarna med den föreslagna skatten på finansiella transaktioner är att den har en bred skattebas med två låga skattesatser, vilket minskar skattens negativa och snedvridande effekter. EESK anser att införandet av skatten i EU-11+ kommer att främja skapandet av en inre finansiell marknad och att det därför är lämpligt att skatten införs den 1 januari 2014, eftersom ett successivt införande av skatten inte skulle vara tillräckligt effektivt.

1.5 Kommittén anser att det för att maximera skattens effekt på den ekonomiska tillväxten är lämpligt att använda skatteintäkterna till att finansiera ett investeringsprogram på nationell och europeisk nivå som kan säkerställa ekonomisk återhämtning och skapandet av arbetstillfällen på kort sikt.

1.6 EESK noterar med tillfredsställelse att kommissionen i sitt nya förslag om en skatt på finansiella transaktioner för att neutralisera eller åtminstone minimera risken för utflyttning av den finansiella verksamheten har knutit hemvistprincipen (eller territorialitetsprincipen), som föreslogs i det ursprungliga förslaget, till emissionsprincipen, som förts fram av Europaparlamentet och som kommittén kraftigt understödde i ett tidigare yttrande ⁽⁶⁾. EESK noterar att om dessa principer tillämpas samtidigt skulle detta i vissa fall kunna innebära att även finansinstitut i de medlemsstater som inte deltar omfattas av skatten. EESK anser därför att det – i linje med Europaparlamentets förslag – vore lämpligt att inleda fördjupade och ändamålsenliga förhandlingar med tredjeländer för att underlätta uppbörd av skatt på finansiella transaktioner.

⁽⁶⁾ EUT C 181, 21.6.2012, s. 55–63.

1.7 I linje med Europaparlamentet anser EESK att det är lämpligt att hemvist- och emmissionsprinciperna kompletteras med "äganderättsprincipen". På så sätt skulle man göra det mer riskabelt och kostsamt att smita undan skatten på finansiella transaktioner och därmed säkra en bättre tillämpning av denna skatt.

1.8 EESK ser positivt på de ändringar som kommissionen har gjort för att förbättra förvaltningen av skatten och samtidigt bekämpa skatteflykt och skatteundandragande. Kommittén stöder införandet av ett undantag för primärmarknadstransaktioner som rör aktier i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (*Units of undertakings for collective investments in transferable Securities - UCITS*) och alternativa investeringsfonder (AIF-fonder) (*Alternative investment funds - AIF*) för att underlätta finansieringen av företag.

1.9 Kommittén beklagar att utvärderingen av mikro- och makroekonomiska konsekvenser av användningen av skatten på finansiella transaktioner planeras först till tre år efter ikraftträdandet av lagstiftningen, och uppmanar kommissionen att fortlöpande genomföra kontroll och övervakning (årlig övervakning). På så sätt blir det möjligt att få en omedelbar utvärdering av effekterna av skatten så att man vid lämplig tidpunkt kan föreslå eventuella ändringar i användningen av den.

1.10 Eftersom EESK tidigare har kritiserat den otillräckliga utvärderingsdokumentationen i samband med det ursprungliga förslaget om en skatt på finansiella transaktioner välkomnar vi att kommissionen delvis har avhjälpt denna brist. När det gäller bedömningen av de kvantitativa effekterna av förslagen, vill EESK understryka att kommissionen måste förbättra de befintliga modellerna och anpassa dem till bedömningar av olika strategiska val. I synnerhet uppmanar vi kommissionen att ta fram beräkningar där så är möjligt, kopplade till det faktiska innehållet i de konkreta förslag som lagts fram.

1.11 EESK beklagar att det faktum att skatten på finansiella transaktioner inte kan tillämpas i samtliga 27 EU-medlemsstater gör att EU-budgeten saknar en viktig hörnsten i systemet för egna medel. Syftet med systemet var att göra det möjligt att säkerställa EU:s finansiella självständighet, såsom ursprungligen avsågs i artikel 201 i Romfördraget.

1.12 EESK betonar att förvaltningsorganen vid tillämpningen av skatten på finansiella transaktioner bör minimera risken för skatteflykt och skatteundvikande och minska de administrativa omkostnaderna med hjälp av en tillräcklig samordning mellan medlemsstaterna.

1.13 Kommittén vill åter peka på behovet av en noggrann övervakning av skattens effekter på pensionsfonderna och framtidens pensionärer, men vi begär inte att dessa fonder ska undantas från skattens tillämpningsområde.

1.14 Kommittén upprepar att den, som rådgivande organ till kommissionen, Europaparlamentet och rådet, åtar sig att bedriva en fortlöpande övervakning av förfarandet med att genomföra kommissionens förslag i lagstiftningen.

2. Kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner

2.1 Kommissionens förslag till direktiv⁽⁷⁾ återspeglar det tidigare förslaget från september 2011⁽⁸⁾. Även om man i rådet inte nådde full enhällighet om det sistnämnda förslaget ledde det dock till att 11 EU-medlemsstater framställde en officiell begäran till kommissionen den 28 september 2012 om att inleda ett fördjupat samarbete för genomförandet av en skatt på finansiella transaktioner.

2.2 Efter att ha bedömt om denna begäran var genomförbar, och sedan det fastställts att ett fördjupat samarbete i fråga om en skatt på finansiella transaktioner inte skulle ha en negativ inverkan på den inre marknaden eller på de icke-deltagande medlemsstaternas skyldigheter, rättigheter eller befogenheter, utarbetade kommissionen i oktober 2012 ett beslut om godkännande, som meddelades till Europaparlamentet i december 2012 och fick Ekofinrådets samtycke i januari 2013.

2.3 Kommissionens förslag återspeglar i stora drag det ursprungliga förslaget. Vissa ändringar har dock införts i syfte att 1) göra bestämmelserna tydligare och 2) förstärka de bestämmelser som ska motverka missbruk och skatteundandragande i enlighet med de elva medlemsstaternas begäran.

2.3.1 De tre ursprungliga målen har bekräftats och förstärkts: 1) förstärka den inre marknaden genom att neutralisera skillnaderna i beskattning mellan medlemsstaterna, 2) se till att finanssektorn bidrar till den offentliga sektorns intäkter i samma utsträckning som andra sektorer och 3) främja investeringar från finanssektorn i realekonomin.

2.3.2 Liksom i det ursprungliga förslaget är skattebasen bred och minimiskattesatserna låga: 0,1 % för finansiella transaktioner med aktier, obligationer, kollektiva investeringsinstrument, penningmarknadsinstrument, återköpsavtal och låneavtal, samt 0,01 % för derivatkontrakt.

⁽⁷⁾ COM(2013) 71 final.

⁽⁸⁾ COM(2011) 594 final.

2.3.3 För att en normal utveckling av den reella ekonomin inte ska förhindras, bör beskattningen inte tillämpas på 1) allmänhetens och företagens vardagliga finansiella transaktioner (lån, betalningar, försäkringar, insättningar osv.), 2) på bankernas traditionella investeringar inom ramen för kapitalanskaffning eller på finansiella transaktioner med avseende på omstrukturering, 3) på refinansiering, på penningpolitiken och på förvaltningen av statsskulden, samt 4) på transaktioner inom primärmarknaden som rör fondföretag och alternativa investeringsfonder (AIF). Undantagna blir också transaktioner med Europeiska centralbanken, nationella centralbanker, Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen samt transaktioner med EU.

2.3.4 I förslaget bekräftas också hemvistprincipen (eller territorialitetsprincipen), enligt vilken det finansinstitut som medverkar i transaktionen och har sin hemvist i det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig – eller agerar på uppdrag av en aktör som har sin hemvist i detta område – måste betala denna skatt oberoende av i vilket geografiskt område transaktionen genomförs.

2.3.5 För att motverka försök att flytta ut verksamhet utanför det område där skatten på finansiella transaktioner är tillämplig har man infört emissionsprincipen, i enlighet med Europaparlamentets begäran och med stöd av EESK. Enligt den principen ska finansiella transaktioner vara beskattningsbara om den finansiella produkten har emitterats av en av de 11 medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet. Det gäller även om aktörerna i transaktionen har sin hemvist utanför tillämpningszonen för skatten på finansiella transaktioner eller den plats där transaktionen äger rum.

2.3.6 Den samlade effekten av de två principerna (hemsistprincipen och emissionsprincipen) neutraliserar – eller minskar åtminstone – benägenheten att flytta ut verksamhet utanför transaktionsskattens tillämpningszon i syfte att undvika beskattning. För att undvika beskattning skulle finansinstitutet behöva avstå från kunder med hemvist inom transaktionsskattens tillämpningszon och från transaktioner med de finansiella produkter som emitterats inom detta område. Här måste man också komma ihåg att det rör sig om ett område som i alla händelser representerar två tredjedelar av EU:s BNP och 90 % av euroområdet BNP. På grund av detta är det inte lämpligt att tillämpa strategier som innebär att man inte interagerar med denna marknad, där den enhetliga beskattningen av finansmarknaderna kommer att vara ett betydande inslag när det gäller att förverkliga den inre marknaden.

2.3.7 Enligt kommissionens beräkningar skulle intäkterna från skatten kunna uppgå till 30–35 miljarder euro om året. Denna andel motsvarar cirka 60 % av de intäkter som man hade kalkylerat med tidigare, med utgångspunkt i hypotesen att skatten skulle tillämpas i alla EU-medlemsstater (ett belopp som

uppskattades till 57 miljarder euro). Intäkterna skulle bestå av 13 miljarder euro från aktier och värdepapper och 21 miljarder från derivat.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Under de senaste åren har ett antal EU-medlemsstater godkänt tillämpningen av diversifierade former av transaktionsbeskattning, och på så vis ökar risken för skatteskillnader som är skadliga för den inre marknaden (otillräckliga skattebaser och olika former av undantag). Införandet av en regional skatt på finansiella transaktioner kommer att göra det lättare att bygga upp en reell inre marknad – utan konkurrensnedvridningar som uppstått genom ineffektiva beskattningssystem.

3.1.1 Av den anledningen anser EESK att skatten på finansiella transaktioner bör träda i kraft i enlighet med den tidsplan som föreslagits av kommissionen, dvs. den 1 januari 2014. Den bör dock inte införas stegvis, eftersom detta skulle kunna ge upphov till förseningar och tekniska problem till följd av medlemsstaternas befintliga nationella lagstiftning inom EU-11+.

3.2 Det har inte visat sig genomförbart att införa transaktionsskatten i EU:s alla 27 medlemsstater, även om det skulle vara meningsfullt. Därför tycks tillämpningen av transaktionsskattesystemet inom ramen för det fördjupade samarbetet – utan några negativa effekter för de medlemsstater som inte deltar – vara en nödvändig väg att gå för att garantera att transaktionsskatten kommer att införas på europeisk och global nivå.

3.3 Bristande tillämpning av skatten i EU:s medlemsstater kan i vissa fall ge upphov till dubbelbeskattning i länder som inte deltar. Det handlar om en liten del av transaktionerna, och problemet kan i alla händelser avhjälpas via bilaterala nettningsöverenskommelser.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK framhåller att den första bedömningen av transaktionsskattens makroekonomiska långsiktiga konsekvenser för den europeiska ekonomin (på 40 års sikt) har modifierats betydligt av kommissionens avdelningar, från en uppskattad negativ effekt i storleksordningen – 1,76 % till en positiv effekt på cirka + 1,0 %.

4.1.1 Den bedömning som åtföljde det ursprungliga förslaget har ändrats, och i konsekvensbedömningen har man lagt till de effekter som härrör från de föreslagna faktiska skattesatserna och de "lindrande" effekterna. Detta har gjort det möjligt att gå från – 1,76 % till – 0,53 % av BNP⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ SEC(2011) 1102 final, volym 1, s. 52.

4.1.2 Kommissionen ändrade därefter denna bedömning, eftersom man ansåg att den inte beaktade de särskilda inslagen i förslaget, utan i stället grundade sig på orealistiska arbetshypoteser (t.ex. att alla nya företagsinvesteringar skulle finansieras med skatten på finansiella transaktioner). Med denna korrigering sjönk den faktiska långsiktiga effekten på BNP, och uppskattades till $-0,28\%$. Inom ramen för den analysen genomförde kommissionen ytterligare en konsekvensbedömning som även beaktade effekterna av att använda inkomsterna från skatten på finansiella transaktioner dels som alternativ till andra former av beskattning, dels som eventuellt instrument för offentliga investeringar. Denna bedömning visade att effekterna av en skatt på finansiella transaktioner (under förutsättning att intäkterna uppgår till $0,16\%$ av BNP) skulle bli positiv, och ligga på $0,2\%$ – $0,4\%$ ⁽¹⁰⁾.

4.1.3 Sistnämnda hypotes bör dock också betraktas som alltför pessimistisk eftersom man inom ramen för de totala intäkterna inte beaktar den del som härrör från skatt på derivatkontrakt, som dock ingår i kommissionens förslag och som skulle få de totala intäkterna att stiga från $0,16\%$ till $0,4\%$ av BNP, vilket innebär att skatten på finansiella transaktioner skulle få positiva effekter på BNP med i storleksordningen 1% ⁽¹¹⁾.

4.2 På grundval av den analys som kommissionen gjort skulle införandet av en skatt på finansiella transaktioner få störst effekt på EU:s ekonomi om man använder skatteintäkterna (på EU-nivå och nationell nivå) till att finansiera ett program för offentliga investeringar som skulle kunna säkerställa ökad ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning.

4.3 Under de senaste fem åren, som sammanfaller med krisen, har EESK utarbetat en rad yttranden där vi framhåvt behovet av att justera den europeiska makroekonomiska politiken till förmån för investeringar som skulle gynna tillväxt och sysselsättning ⁽¹²⁾. Om man följde EESK:s rekommendationer skulle intäkterna från en skatt på finansiella transaktioner kunna ge största möjliga effekt om de användes för att finansiera ett stort investeringsprogram på nationell och europeisk nivå.

4.4 Kommittén anser att en av fördelarna med skatten på finansiella transaktioner är att den har en bred skattebas med två låga skattesatser. Denna profil innebär att man kan minimera skattens negativa effekter, till skillnad från en skatt med smalare skattebas och höga skattesatser, som skulle orsaka stor

snedvridning på marknaden. Av detta skäl anser EESK att man å ena sidan bör försöka begränsa undantagen från skattebasen och bland de skattskyldiga så mycket som möjligt, och att man å andra sidan bör uppmuntra de elva deltagande medlemsstaterna att inleda ett förfarande som med tillämpning av de föreslagna skattesatserna syftar till att förverkliga en sann inre marknad.

4.5 EESK anser att det är lämpligt att lägga till "äganderättsprincipen", som innebär att en finansiell transaktion som undanhålls från skatten på finansiella transaktioner är rättsligt ogiltig och inte leder till en överlåtelse av äganderätten över det finansiella instrumentet i fråga.

4.6 EESK instämmer i att man bör undanta transaktioner som rör fondföretag och alternativa investeringsfonder (AIF), dels för att dessa instrument har en direkt koppling till företagsfinansieringen, dels för att respektera riktlinjerna i direktiv 2008/7/EG. Man kan påpeka att skatteintäkterna till följd av detta undantag enligt prognoserna skulle minska med 4 miljarder euro.

4.7 EESK inser visserligen behovet av att hålla trycket på räntesatserna för den offentliga skulden under kontroll, men instämmer i förslaget om att behålla undantaget för offentliga värdepapper som utfärdas på primärmarknaden och beskattningen av handel med offentliga värdepapper på sekundärmarknaden. Kommittén anser att det finns skäl att undanta handel på sekundärmarknaden endast när det gäller organ som fått i uppdrag av offentliga myndigheter att bedriva handel i samband med förvaltningen av den offentliga skulden.

4.8 När det gäller pensionsfonder har EESK redan tidigare talat om behovet av särskild övervakning av effekterna av en skatt på finansiella transaktioner på pensionsfonderna. Att undanta transaktioner som rör fondföretag och alternativa investeringsfonder (AIF) och handel med statskuldpapper på primärmarknaden är positivt för pensionsfonderna med tanke på deras portföljstruktur.

4.9 Kommittén vill åter peka på behovet av en noggrann övervakning av skattens effekter på pensionsfonderna och framtidens pensionärer, men vi begär inte att dessa fonder ska undantas från skattens tillämpningsområde.

⁽¹⁰⁾ Kommissionen, 2012, teknisk information, makroekonomiska effekter.

⁽¹¹⁾ Utvärderingen genomförd på grundval av analysen i kommissionens kvartalsrapport om euroområdet (Quarterly Report on the Euro Area) vol. 11 nr. 3 (2012).

⁽¹²⁾ EUT C 133, 9.5.2013, s. 44, EUT C 299, 4.10.2012, s. 60–71, EUT C 181, 21.6.2012, s. 45–51; EUT C 248, 25.8.2011, s. 8–15; EUT C 143, 22.5.2012, s. 10–16.

4.10 Om man kan tillämpa en skatt på finansiella transaktioner utan att detta påverkar likviditeten i systemet skulle det främja långsiktiga strategier från pensionsfondernas sida, vilket skulle minska betydelsen av destabiliserande faktorer som högfrekvenshandel i den finansiella verksamheten ⁽¹³⁾.

4.11 Vid tillämpningen av den nya skatten bör man rikta särskild uppmärksamhet på de administrativa förfarandena för att minimera såväl risken för skatteflykt och skatteundandragande som de administrativa kostnader som medlemsstaterna och de skattskyldiga drabbas av. Av detta skäl bör både medlemsstaterna och kommissionen i samband med att de utvecklar tillämpningsföreskrifter för betalningsförfaranden och kontrollerar efterlevnaden eftersträva lägsta möjliga administrativa kostnader, och de bör kontrollera utvecklingen noggrant. Mot bakgrund av verkningarna av förslaget vill EESK även uppmana kommissionen att föreslå former för samarbete mellan finansinstitut i de medlemsstater som inte deltar och de medlemsstater som driver in skatten.

4.12 Kommittén har tidigare kritiserat den otillräckliga utvärderingsdokumentationen i samband med det ursprungliga förslaget om en skatt på finansiella transaktioner. Vi välkomnar därför att kommissionen delvis korrigerat detta genom de sju förklarande anmärkningarna till den konsekvensanalys som medföljde det tidigare förslaget ⁽¹⁴⁾, och den konsekvensanalys som bifogas föreliggande förslag ⁽¹⁵⁾. Kommittén skulle ändå vilja påpeka att det saknas analytisk dokumentation som kan illustrera den nuvarande situationen vad gäller skatten på finansiella transaktioner och intäkterna i de olika länderna, särskilt i EU-11 +. Det vore särskilt lämpligt med en bredare bedömning av de eventuella effekterna för spararna och framtidens pensionärer, med beaktande av de olika sätten att införa skatten.

4.13 När det gäller bedömningen av de kvantitativa effekterna av förslagen, vill EESK understryka att kommissionen måste förbättra de befintliga modellerna och anpassa dem till bedömningar av olika strategiska val. Kommittén uppmanar därför kommissionen att ta fram beräkningar där så är möjligt, kopplade till det faktiska innehållet i de konkreta förslag som lagts fram.

Bryssel den 23 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

⁽¹³⁾ *Network for Sustainable Financial Markets* ("Nätverk för hållbara finansmarknader"), 2012, *No Exemption – The Financial Transaction Tax and Pension Funds* ("Inga undantag – skatten på finansiella transaktioner och pensionsfonderna"), december. DIW, 2012, *Financial Transaction Tax Contributes to More Sustainability in Financial Markets* ("Skatt på finansiella transaktioner bidrar till ökad hållbarhet på finansmarknaderna"). Discussion Papers 1198.

⁽¹⁴⁾ Offentliggjort den 4 maj 2012 på den särskilda webbplatsen för förslaget.

⁽¹⁵⁾ SWD(2013) 28 final.

BILAGA

till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande ändringsförslag som fått en fjärdedel av de avgivna rösterna avslogs under debatten (artikel 54.3 i arbetsordningen):

Ny punkt 4.7

Lägg till en ny punkt efter punkt 4.6:

”Med tanke på de blandade resultaten av undersökningarna av effekterna av införandet av skatten på finansiella transaktioner rekommenderar EESK att man noggrant övervakar effekterna i de länder som redan har tagit detta steg, att man tar hänsyn till den minskade likviditetens inverkan på marknadens volatilitet i förhållande till kostnaderna för specifika produkter som används som garantier vid försäkringar eller pensionssparande, att man gör en realistisk bedömning av om detta skapar rätt balans mellan faktiska skatteintäkter och dyrare finansiella tjänster för både företagare och sparare i kristider. Enligt EESK måste man noga analysera resultaten av denna övervakning och vid behov snabbt anpassa ytterligare steg till nya rön.”

Omröstning

Röster för: 64

Röster mot: 94

Nedlagda röster: 25

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsligt skydd av euron och andra valutor mot penningförfalskning och om ersättning av rådets rambeslut 2000/383/RIF"

COM(2013) 42 final – 2013/0023 (COD)

(2013/C 271/07)

Huvudföredragande: **Edouard DE LAMAZE**

Den 20 februari 2013 och den 12 mars 2013 beslutade rådet respektive Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om straffrättsligt skydd av euron och andra valutor mot penningförfalskning och om ersättning av rådets rambeslut 2000/383/RIF"

COM(2013) 42 final – 2013/0023 (COD).

Den 19 mars 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) Edouard DE LAMAZE till huvudföredragande och antog följande yttrande med 130 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK instämmer inte i kommissionens argument för detta förslag. I avsaknad av vetenskapliga belägg som stöder påståendet om att skillnaderna i påföljder för penningförfalskning leder till "forum shopping" från förfalskarnas sida anser kommittén att det inte är absolut nödvändigt att se över rambeslutet från 2000 för att införa en miniminivå på straffet inom EU vars förväntade "avskräckande effekt" är tvivelaktig.

1.2 Under sken av minimiregler införs genom förslaget till direktivet i själva verket en mycket komplett repressiv arsenal för kampen mot penningförfalskning, vilket tycks gå utöver vad som är tillåtet enligt artikel 83.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), i synnerhet som det också rör behörighet och förfarande.

1.3 Samtidigt som kommittén ifrågasätter behovet av ett sådant repressivt tillvägagångssätt, som per definition kan utgöra en kränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna, är dess effektivitet också tvivelaktig, eftersom straffet – trots fastställandet av en miniminivå – fortfarande kommer att tolkas olika i enlighet med medlemsstaternas rättsliga traditioner och med tanke på domstolarnas bedömningsutrymme.

1.4 I allmänhet beaktar man i förslaget till direktiv inte i tillräcklig utsträckning skillnaderna mellan de rättsliga traditionerna och rättssystemen – vilket emellertid föreskrivs i artikel 82.2 i EUF-fördraget –, särskilt när det gäller bestämmelsernas konsekvenser för de individuella fri- och rättigheterna.

1.5 I egenskap av den institution som företräder det europeiska civila samhället fäster EESK uppmärksamheten på att gärningsmännen kan vara medborgare som ursprungligen handlat i god tro och utan att veta om de har fått förfalskade pengar, och som måste göra sig av med dem. Med tanke på risken för oproportionerliga åtgärder mot dessa personer, som från att vara offer blir "brottslingar mot sin vilja", är det mycket viktigt att man utöver gärningen tar hänsyn till uppsåtet, vilket inte betonas tillräckligt i skälen i förslaget till direktiv.

1.6 När det gäller förfarandet är kommittén bekymrad över att det i förslaget till direktiv inte, såsom i fastställandet av påföljder, föreskrivs någon gradering av de medel som de utredande myndigheterna använder sig av i förhållande till hur allvarlig den straffbara gärningen är. Därför anser EESK att man i förslaget till direktiv måste precisera att utnyttjandet av utredningsverktyg som används vid organiserad brottlighet måste förbehållas de grövsta brotten.

2. Förslagets innehåll

2.1 Genom detta förslag till direktiv stärks den gällande ramen för straffrättslig bekämpning av penningförfalskning, oavsett om det handlar om euron eller andra valutor. Förslaget kompletterar bestämmelserna i Genèvekonventionen från 1929 – som medlemsstaterna enligt förslaget måste vara parter i – inom EU samt ersätter rådets rambeslut 2000/383/RIF, som ändrades genom ett rambeslut från 2001 (2001/888/RIF), och lägger till vissa viktiga bestämmelser i förhållande till rambeslutet.

2.2 Förslaget till direktiv syftar bl.a. till att bekämpa fenomenet med "forum shopping", som enligt konsekvensbedömningen tycks vara ett led i strategin hos de kriminella nätverken, som letar efter den minst stränga lagstiftningen. För detta ändamål fastställs i förslaget, med stöd av artikel 83.1 i EUF-fördraget, en gemensam miniminivå på straffet på minst sex månaders fängelse för framställning och spridning av falsk valuta (från och med ett belopp på 10 000 euro). Samtidigt utvidgas det gällande maximistraffet på minst åtta års fängelse för framställning till att även omfatta spridning (från och med ett belopp på 5 000 euro).

2.3 När straffbara gärningar begås för deras räkning kommer juridiska personer att kunna bli föremål för påföljder som går från fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd till upplösning.

2.4 Vad gäller processrätten innebär detta förslag också en skärpning av den gällande ramen. De utredande och lagförande myndigheterna kommer att kunna utnyttja utredningsverktyg som används i kampen mot organiserad brottslighet eller andra grova brott. Dessutom måste de rättsliga myndigheterna under förfarandets gång överlämna provexemplar av beslagtagna falsk valuta för teknisk analys i syfte att upptäcka förfalskningar i omlopp.

2.5 Slutligen föreskrivs i förslaget att varje medlemsstat som har euron som valuta ska utöva universell jurisdiktion för straffbara gärningar med anknytning till euron som begåtts utanför EU, om antingen gärningsmannen befinner sig inom dess territorium eller förfalskade euro som kan kopplas till gärningen upptäcks i den medlemsstaten.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Samtidigt som EESK erkänner att förfalskning av euron, med medel som blir allt mer komplexa och allt bättre, är ett oroande fenomen som man måste bekämpa effektivt, hyser kommittén starka betänkligheter beträffande såväl detta initiativs innehåll som dess grund.

3.2 Med tanke på bristen på vetenskapliga belägg i konsekvensbedömningen är kommittén inte övertygad av argumentet om "forum shopping", som kommissionen bygger sitt förslag till direktiv på. EESK menar att det inte är säkert att skillnaderna i fråga om påföljd inom EU på något sätt förklarar den ökande förfalskningen eller att den nationella straffrättslagstiftningen har något avgörande inflytande på var förfalskarna väljer att begå sina straffbara gärningar. Andra faktorer, av materiell eller logistisk art, måste beaktas för att förklara lokaliseringen av tryckerier för falska pengar.

3.3 I avsaknad av en noggrann analys som stöder påståendet om att skillnaderna i fråga om påföljd inom EU hämmar det brottsbekämpande och rättsliga samarbetet samt effektiviteten i kampen mot penningförfalskning i tredjeländer, ifrågasätter EESK på samma sätt själva grunden till detta direktivförslag.

3.4 EESK vill dessutom understryka att de åtgärder som vidtas på grundval av dessa argument skapar ett synnerligen tungt repressivt system. Utöver att ange samtliga förfalskningsbrott och fastställa inte bara minimistraff utan också maximistraff för spridning av falsk valuta rör förslaget till direktiv även behörighets- och förfarandeppekter.

3.5 EESK ifrågasätter särskilt de sistnämnda bestämmelserna om behörighet och förfarande, som går utöver vad som anges i motiveringen och vad som är tillåtet enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget, dvs. fastställande av "minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder", i synnerhet som dessa bestämmelser, som föreskriver tillämpning av extraordinära åtgärder, har en mycket stor straffrättslig räckvidd eftersom de leder dels till ett fall av universell jurisdiktion, som per definition utgör ett undantag från generella lösningar, vid förfalskningsbrott som rör euron, dels till utnyttjande av utredningsverktyg som används vid organiserad brottslighet.

3.6 Den sistnämnda punkten är den mest problematiska i EESK:s ögon. Det görs ingen åtskillnad i enlighet med hur grova de straffbara gärningar som definieras i direktivförslaget är för att motivera utnyttjandet av utredningsverktyg som används vid organiserad brottslighet. Kommitténs uppfattning är att en sådan bestämmelse medför en risk för att proportionalitetsprincipen åsidosätts grovt och att de grundläggande rättigheterna kränks⁽¹⁾.

3.7 För att undvika vissa avvikelser vill EESK påminna EU-lagstiftaren om behovet av att beakta samtliga medlemsstater och deras mer eller mindre nya demokratiska tradition och känslighet beträffande respekten för de individuella friheterna.

3.8 På ett mer allmänt plan erinrar EESK om att skapandet av ett europeiskt straffrättsligt område förutsätter en samtidig förstärkning av rätten till försvar, särskilt inom ramen för Eurojust och Europol, för att uppfylla kravet på respekt för de grundläggande rättigheterna i enlighet med fördragen (artiklarna 67.1 och 83.3 i EUF-fördraget).

⁽¹⁾ Såsom kan ha varit fallet när det gäller den europeiska arresteringsordern (se i detta avseende D. Rebut, *Droit pénal international*, Dalloz, coll. "Précis", 2012, nr 516, s. 311).

3.9 I egenskap av den institution som företräder det europeiska civila samhället fäster EESK uppmärksamheten på att gärningsmännen kan vara medborgare som ursprungligen handlat i god tro och utan att veta om det har fått förfalskade pengar och som måste göra sig av med dem. Med tanke på risken för oproportionerliga åtgärder mot dessa personer, som från att vara offer blir "brottslingar mot sin vilja", är det mycket viktigt att man utöver gärningen tar hänsyn till avsikten, vilket inte betonas tillräckligt i skälen i förslaget till direktiv.

3.10 EESK erkänner att graderingen av påföljderna i detta förslag i enlighet med det beslagtagna beloppet (i synnerhet i artikel 5.2) delvis gör det möjligt att beakta dessa situationer. Enligt kommitténs mening ändrar detta dock inte det faktum att förslaget till direktiv inte ger skydd mot risken för grova kränkningar av de individuella friheterna. Förslaget tycks inte ta hänsyn till mångfalden av rättsliga traditioner och rättssystem inom EU, i synnerhet de inkvisitoriska systemens särdrag, där de misstänkta, även vid ringa brott, kan kvarhållas av polisen under tämligen lång tid innan de ställs inför en domare.

4. Särskilda kommentarer

4.1 När det gäller bestämmelsen om ett minsta straff på sex månaders fängelse (artikel 5.4 i förslaget), som utgör den centrala åtgärden i förslaget för att lösa problemet med "forum

shopping", betvivlar EESK dess nytta, eftersom ett direktiv – som per definition riktar sig till lagstiftaren och inte till domaren – inte kan föreskriva att detta straff faktiskt utdöms. Här konstaterar kommittén med tillfredsställelse att man i motiveringen erinrar om principerna om att straffet måste individualiseras – en princip som fastslagits av Europeiska unionens domstol – och om domstolens fria bedömningsutrymme.

4.2 EESK vill också tillägga att fastställandet av ett minimistraff, även om det inte är obligatoriskt, strider mot vissa medlemsstaters rättsliga tradition, där det inte föreskrivs något minimistraff, utom när det är obligatoriskt att utdöma det.

4.3 Artikel 9 i förslaget bör ändras enligt följande: "För de grävsta förfalskningsbrott som avses i artiklarna 3–4 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att effektiva utredningsverktyg, som de som används när det gäller organiserad brottslighet eller andra grova brott, är tillgängliga för de personer, enheter eller avdelningar som har ansvaret för utredning eller lagförande."

Bryssel den 23 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union: Ett instrument för konvergens och konkurrenskraft"

COM(2013) 165 final

och "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union: Förhandssamordning av planer för större reformer av den ekonomiska politiken"

COM(2013) 166 final

(2013/C 271/08)

Huvudföredragande: **David CROUGHAN**

Den 14 maj 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union: ett instrument för konvergens och konkurrenskraft"

COM(2013) 165 final

Och *"Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union: Förhandssamordning av planer för större reformer av den ekonomiska politiken"*

COM(2013) 166 final.

Den 16 april 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) David CROUGHAN till huvudföredragande och antog följande yttrande med 152 röster för, 8 röster emot och 12 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén ställer sig försiktigt positiv till kommissionens två meddelanden "Mot en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union", dvs. "Ett instrument för konvergens och konkurrenskraft" ⁽¹⁾ och "Förhandssamordning av planer för större reformer av den ekonomiska politiken" ⁽²⁾. Genom dem fortsätter debatten om två frågor som tas upp i "En plan för ett djupgående och verkligt EMU: Inledningen till en debatt om Europa" ⁽³⁾, dvs. att fullborda styrningsramen för samordningen av den ekonomiska politiken.

1.2 Kommittén är besviken över att meddelandena inte innehåller särskilt mycket närmare uppgifter om de koncept som beskrivs i planen, vilket gör det svårt att bedöma dem.

1.3 Kommittén är bekymrad över att det redan fulla programmet när det gäller ekonomiska styrningsinstrument – sta-

bilitets- och tillväxtpakten, finanspakten, sexpacken, tvåpacken, Europa 2020, den europeiska planeringsterminen, den årliga tillväxtöversikten, rapporterna om varningsmekanismen, de nationella reformprogrammen, stabilitets- och konvergensprogrammen, de landsspecifika rekommendationerna, förfarandet vid alltför stora underskott, förfarandet vid makroekonomiska obalanser osv. – har blivit ännu mer komplext, med relativt litet mervärde.

1.4 Samtidigt som kommittén inser att de två förslagen skulle kunna hjälpa medlemsstater i svårigheter är den oroad för att deras inverkan när det gäller att återskapa tillväxt och kapacitet i de områden där behovet är störst kan hindras eller fördröjas eftersom inriktningen främst ligger på att de vidtagna åtgärderna **även** måste gynna euroområdet som helhet.

1.5 Kommittén betvivlar att medlemsstaterna kommer att gå med på att införa ett nytt finansieringsinstrument för att finansiera instrumentet för konvergens och konkurrenskraft, och det är osäkert vilket mervärde det medför i förhållande till de befintliga strukturfonderna.

⁽¹⁾ COM(2013) 165 final.

⁽²⁾ COM(2013) 166 final.

⁽³⁾ COM(2012) 777 final.

1.6 Kommittén undrar vad den föreslagna förhandssamordningen konkret kommer att bidra med i den europeiska planeringsterminen och vilken ytterligare administrativ börda den kommer att medföra.

1.7 Kommittén befarar att de faktorer som används vid förhandssamordningen skulle kunna utgöra ett hinder för en medlemsstat som vidtar reformåtgärder eftersom de ändrar den relativa konkurrenskraften i en annan medlemsstat.

1.8 Kommittén anser att spridningseffekter genom finansmarknaderna inte hör hemma i förhandssamordningen. I stället måste allt göras för att upprätta en bankunion.

1.9 Kommittén anser att förslag som syftar till ett fördjupat EMU är ytterst viktiga för EU:s framtid, och vill därför fortsätta debatten och lägga fram förslag vid en senare tidpunkt i enlighet med den fortsatta utvecklingen.

2. Ett instrument för konvergens och konkurrenskraft

2.1 *Bakgrund:* I detta meddelande föreslår kommissionen ett ömsesidigt avtalsarrangemang och en solidaritetsmekanism för medlemsstater i euroområdet som befinner sig under hårt tryck och som är i behov av nationella strukturreformer för konkurrenskraft och tillväxt, och där negativa spridningseffekter till andra medlemsstater i euroområdet kan förväntas om reformerna inte genomförs. Det skulle vara ett särskilt system för finansiellt stöd som till en början skulle finansieras genom den fleråriga budgetramen och senare genom en ny fond/ett nytt finansieringsinstrument som bygger på bruttonationalinkomst (BNI), vilket skulle bygga upp finanspolitisk kapacitet.

2.2 Det är svårt att bedöma förtjänsterna hos det föreslagna instrumentet för konvergens och konkurrenskraft utan uppgift om den föreslagna storleken och utan en bedömning av om en sådan fond är godtagbar för medlemsstaterna. Förslaget om att fonden till en början skulle finansieras genom den fleråriga budgetramen tyder på att den skulle vara liten och ha liten inverkan.

2.3 Med tanke på de mycket svåra förhandlingarna om den fleråriga budgetramen 2014–2020 betvivlar kommittén att medlemsstaterna kommer att samtycka till målet att införa ett nytt finansieringsinstrument i syfte att gå mot större finanspolitisk kapacitet på grundval av BNI för att finansiera instrumentet för konvergens och konkurrenskraft.

2.4 Kommittén håller med om att det finns fördelar med en ömsesidigt fördelaktig och tilltagande konvergensmekanism, men ifrågasätter om det är nödvändigt att införa ett nytt instrument (instrumentet för konvergens och konkurrenskraft) när det inte är tydligt vilket mervärde det ger i förhållande till det befintliga stödet från strukturfonderna, t.ex. Sammanhållningsfonden och Europeiska socialfonden (ESF).

2.5 Det föreslagna instrumentets avtalskaraktär verkar inte skilja sig särskilt mycket från den befintliga avtalskaraktären vid utbetalningar av strukturfondsmedel. Det behövs konkreta exempel på vilken typ av projekt med spridningseffekter som skulle omfattas och hur projekten skiljer sig från projekt som redan finansieras genom andra fonder. Kommittén är orolig för att ett misslyckat genomförande av utvalda projekt inom instrumentet för konvergens och konkurrenskraft kan få andra konsekvenser för finansieringen av projekt som man enats om i de nationella reformprogrammen. Det föreslagna instrumentet måste ge ett påvisbart mervärde och får inte leda till ytterligare ett lager byråkrati.

2.6 Instrumentet för konvergens och konkurrenskraft är avsett för euroområdet, där större ekonomisk konvergens är avgörande för dess funktion. Eftersom fonden troligen blir liten menar kommittén att den framför allt måste rikta sig till de medlemsstater i euroområdet som befinner sig i svårigheter. Man får dock inte utesluta möjligheten att stödja projekt med särskilt positiva gränsöverskridande effekter. Fonden måste i synnerhet inriktas på de länder vars ekonomiska obalanser bedöms vara särskilt farliga för euroområdets funktion. Det framgår inte tydligt varför medlemsstater som omfattas av ett anpassningsprogram skulle uteslutas från denna typ av stöd, eftersom det bevisligen är de som har störst behov av finansiellt stöd.

2.7 Om den europeiska planeringsterminen fungerar som avsett och de landsspecifika rekommendationerna blir föremål för debatt i de nationella parlamenten bör man göra det som krävs för att se till att en nationell regering som undertecknar ett avtalsarrangemang inom det föreslagna instrumentet för konvergens och konkurrenskraft på förhand debatterar det i parlamentet i enlighet med praxis i den medlemsstaten, på samma sätt som program inom strukturfonderna debatteras. Kommissionen kan komma att bjudas in att diskutera med eller tala inför nationella/lokala organ. Även det civila samhället, inklusive arbetsmarknadens parter, bör involveras i diskussionerna, liksom även i fråga om andra gemensamma projekt mellan EU och nationella regeringar. Parlamentet och det civila samhället, inklusive arbetsmarknadsparterna, måste få tillräckligt med tid för att kunna delta.

3. Förhandssamordning av planer för större reformer av den ekonomiska politiken

3.1 *Bakgrund:* I detta meddelande underrättar kommissionen oss om att idén med **förhandssamordning** av planer för större reformer av den ekonomiska politiken infördes genom fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen. EU:s nuvarande ram för ekonomisk övervakning omfattar en process för samordning av den ekonomiska politiken, men den **föreskriver inte någon strukturerad diskussion och samordning på förhand** beträffande planer för större ekonomiska reformer. Detta meddelande utgör ett bidrag till debatten mellan de berörda parterna, särskilt Europaparlamentet, medlemsstaterna och de nationella parlamenten, om hur förhandssamordningen kan genomföras.

3.2 Alla ändamålsenliga förbättringar av samordningen av den ekonomiska politiken är välkomna, och i euroområdet är de nödvändiga. På så sätt välkomnar kommittén meddelandet, samtidigt som den inser att samordning av de enskilda medlemsstaternas politik ligger långt ifrån en verklig ekonomisk styrning. Ett problem vid bedömningen av förslagen är att meddelandet inte i tillräcklig utsträckning går in på vad som är en "större reform av den ekonomiska politiken". Vad betraktar som större, vad som mindre? De viktiga reformer som tas upp för beaktande omfattar nästan alla aspekter av den inre marknaden, inklusive finansiell och finanspolitisk hållbarhet.

3.3 Kommittén undrar hur detta nya initiativ för att samordna större ekonomiska reformer i sak kommer att skilja sig från de nationella reformprogrammen och de landsspecifika rekommendationerna som ingår i den europeiska planeringsterminen. Det måste ha ett påvisbart mervärde i den europeiska planeringsterminens redan fulla schema. Ur ett öppenhets- och enkelhetsperspektiv skulle det också vara viktigt att inte lägga till ytterligare ett lager av tillsyn osv. Denna process måste införlivas i den europeiska planeringsterminen och de nationella reformprogrammen, som måste stärkas. Förhandssamordning kan vara ett konkret sätt att uppnå detta.

3.4 Kommittén medger att en fördel med detta förslag kan vara att kommissionen och rådet – efter det att man har enats med en medlemsstat om dess landsspecifika rekommendationer – kan föreslå ändringar i medlemsstatens reformplaner om genomförandet kan förväntas få negativa konsekvenser för Ekonomiska och monetära unionen eller andra medlemsstater. **För den demokratiska legitimitetens skull** respekteras emellertid de nationella beslutsbefogenheterna i processen, och **beslutet om reformplanerna ligger kvar hos medlemsstaten själv**. De nationella parlamenten och det civila samhället, inklusive arbetsmarknadsparterna, måste få möjlighet och tillräckligt med tid för att kunna delta i samråden. Man måste också se till att det är det nationella parlamentet som fattar det slutliga beslutet om genomförandet av reformerna. Kommittén befarar att denna hänvisning till demokratisk legitimitet är mer skenbar än verklig, eftersom påföljder kan tillämpas på andra ställen i förfarandet vid alltför stora obalanser om rådet fastställer att en medlemsstat inte har vidtagit de rekommenderade korrigerande åtgärderna.

3.5 Syftet med förhandssamordningen är att maximera de positiva spridningseffekterna av en medlemsstats planer för större ekonomiska reformer till andra medlemsstater och att minimera de negativa. Kommissionen föreslår ett system med tre faktorer som bygger på de viktigaste kanaler genom vilka spridningseffekter överförs. De ger upphov till viss oro hos kommittén.

3.6 Den första faktorn är handel och konkurrenskraft. Om en medlemsstat vidtar framgångsrika reformåtgärder för att förbättra sitt eget konkurrensläge är det inte uteslutet att denna förbättring sker på andra medlemsstaters bekostnad. I meddelandet måste man ange i detalj på vilka villkor kommissionen skulle ingripa för att avråda en medlemsstat från att genomföra sådana åtgärder. Dessutom, är detta ett ensidigt upplägg? Skulle kommissionen lägga fram rekommendationer för en medlemsstat som tidigare har vidtagit åtgärder för att förbättra sin konkurrenskraft, vilka nu leder till stora överskott som är till skada för euroområdet?

3.7 Den andra faktorn rör spridningseffekter genom finansmarknaderna, och kommittén betvivlar att den hör hemma här. Det skulle vara betydligt effektivare om alla tillgängliga resurser ägnades åt att fortsätta arbetet med att införa en fungerande bankunion i enlighet med tidsplanen.

3.8 Den tredje faktorn, politiska och ekonomiska överväganden och "inhemsk opposition mot reformerna" måste förtydligas. Även om de är värdefulla i sig riskerar det "ömsesidiga lärande" och det "utbyte av bästa praxis" som samordningen förväntas leda till att bli lika verkningsslösa som Lissabonagen-

dan.

3.9 Det behövs starkare argument för att reformer på områden där EU saknar befogenhet bör omfattas av förhandssamordningen. Försvaret för detta, att beslutet till fullo ligger kvar hos medlemsstaten, är inte övertygande med tanke på de ovan nämnda förfarandena vid makroekonomiska obalanser.

3.10 Inom ramen för förhandssamordningen bör det finnas en social dimension som i synnerhet riktas mot större ekonomiska reformers konsekvenser för arbetslösheten.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En övergripande europeisk ram för onlinespel”

COM(2012) 596 final

(2013/C 271/09)

Föredragande: **Daniela RONDINELLI**

Den 19 december 2012 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En övergripande europeisk ram för onlinespel”

COM(2012) 596 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 122 röster för och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK står fast vid och hänvisar åter till de synpunkter som lades fram i yttrandet ⁽¹⁾ om ”Grönbok om onlinespel på den inre marknaden” ⁽²⁾ och beklagar att kommissionen endast delvis har tagit till sig slutsatserna i detta yttrande. EESK pekar framför allt på att kampen mot olagliga speltjänster, som utgör det främsta hotet när det gäller konsumentskyddet, inte är det som prioriteras i meddelandet.

1.2 EESK uppmanar kommissionen att överväga att bland de prioriterade frågor som kommissionen försöker hitta en lösning på i meddelandet även ta med skapandet av nya arbetstillfällen och skyddet av arbetstillfällena inom denna sektor, arbetstillfällenas kvalitet och de eventuella förlusterna av arbetstillfällen inom landbaserade speltjänster till fördel för onlinespel.

1.3 Speltjänster bidrar till att öka medlemsstaternas skatteintäkter. Finansieringen av välgörande ändamål genom nationella lotterier och spelkasinon gynnar ideellt arbete, sociala insatser, idrottsverksamhet och turism, och bidrar till att bevara det kulturella, konstnärliga och arkeologiska arvet. EESK anser att alla åtgärder på EU-nivå som rör spel bör syfta till att skapa en europeisk social modell som gör att medborgarna kan roa sig på ett hälsosamt och balanserat sätt.

1.4 EESK ser med stor oro på de stora folkhälsorisker som onlinespel medför. EESK uppmanar återigen kommissionen att genomföra EU-omfattande undersökningar och uppföljningar av

beroendeproblem och ohälsa på grund av onlinespel och rekommenderar medlemsstaterna att använda en del av skatteintäkterna för att finansiera informationskampanjer, förebyggande åtgärder och behandling av spelberoende.

1.5 EESK välkomnar kommissionens beslut att förbättra det administrativa samarbetet och utbytet av information, erfarenheter och god praxis mellan medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna.

1.6 EESK instämmer i kommissionens mål att det i varje medlemsstat bör finnas en tillsynsmyndighet med tydliga befogenheter och ett nära samarbete med motsvarande myndigheter i andra medlemsstater.

1.7 EESK anser att det är absolut nödvändigt att försöka uppnå en balans mellan sektorns högteknologiska och därmed gränsöverskridande natur och de sektorsspecifika riskerna vad gäller den allmänna och sociala ordningen, rättssäkerheten, öppenheten och folkhälsan med hjälp av mer bindande initiativ än de rekommendationer som kommissionen föreslår.

1.8 EESK konstaterar att det i nuläget inte är aktuellt med en särskild EU-lagstiftning för onlinespel. Kommittén stöder de initiativ som kommissionen har föreslagit för ett effektivt samarbete mellan medlemsstaterna men efterlyser samtidigt effektivare rättsliga instrument, företrädesvis direktiv, på vissa områden med delade befogenheter för att skydda konsumenterna och

⁽¹⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 85.

⁽²⁾ COM(2011) 128 final.

de mest utsatta grupperna och för att bekämpa olagliga aktörer och penningtvätt.

På detta sätt skulle man skapa en minimiuppsättning standarder för konsumentskydd. Medlemsstaterna måste dock fortfarande ha rätt att om de så önskar fastställa striktare konsumentskyddsstandarder för sina nationella marknader eller att fortsätta att tillämpa de mer gynnsamma gällande bestämmelserna ⁽³⁾.

EESK uppmanar därför kommissionen, Europaparlamentet och rådet att under beaktande av subsidiaritetsprincipen vidta åtgärder inom följande områden:

- Konsumentskydd och medborgarnas hälsa och säkerhet, framför allt när det gäller minderåriga och utsatta grupper.
- Ansvarsfull reklam.
- Åtgärder för att bekämpa uppgjorda matcher i samband med vadhållning.
- Garantier om legalitet och öppenhet för onlinespel i kombination med krav på att medlemsstaterna inför lämpliga påföljder vid överträdelser, såsom blockering, nedstängning, beslagtagning eller borttagning av olagliga webbplatser.

1.9 EESK välkomnar att kommissionen har hörsammat kommitténs uppmaning att utöka räckvidden för direktivet mot penningtvätt så att alla former av spel omfattas ⁽⁴⁾.

1.10 EESK välkomnar kommissionens planer att undersöka de möjligheter som IMI-förordningen ⁽⁵⁾ medför och hoppas att detta kommer att förbättra det administrativa samarbetet mellan nationella tillsynsmyndigheter och utbytet av uppgifter mellan berörda organ på medlemsstats- och EU-nivå.

1.11 EESK ser positivt på att kommissionen har för avsikt att undersöka medlemsstaternas möjligheter att utbyta personuppgifter, eftersom den stora mängd uppgifter som aktörerna lagrar då kan användas gemensamt och därmed samköras med andra uppgifter, något som skulle underlätta för behöriga myndigheter att genomföra kontroller.

⁽³⁾ Se EUT C 24, 28.1.2012, s. 85 (slutsatser: punkterna 1.3 och 1.6).

⁽⁴⁾ COM(2013) 45 final.

⁽⁵⁾ Informationssystemet för den inre marknaden.

1.12 EESK anser att det är mycket viktigt att medlemsstaterna, tillsammans med tillsynsmyndigheterna, genomför informationskampanjer som riktar sig till konsumenterna för att styra efterfrågan mot lagliga onlinespel. Detta bör kompletteras med åtgärder för att bekämpa olagliga aktörer, t.ex. genom att man offentliggör svarta och/eller vita listor som upprättas av de nationella tillsynsmyndigheterna så att konsumenterna enklare kan förstå vilka webbplatser som har tillstånd – genom att den nationella tillsynsmyndighetens logotyp läggs in på spelwebbplatsens hemsida – och vilka som är olagliga.

1.13 För att säkerställa konsumentskyddet föreslår EESK att det för den programvara som används till onlinespel ska finnas en gemensam minimicertifiering för EU som förvaltas av externa särskilda organ som tillämpar enhetliga parametrar och standarder. Kommittén uppmanar dessutom kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna anta en europeisk minimistandard för it-plattformar för spel och uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att skydda spelarnas personuppgifter samt att endast tillåta betalningssätt som garanterar att transaktionerna i samband med onlinespel är säkra och spårbara.

1.14 EESK ser mycket positivt på kommissionens initiativ att som ett experiment inrätta en expertgrupp för onlinespel där erfarenheter av och god praxis för it-brottslighet ska utbytas. Även om gruppen fortfarande befinner sig i sin linda är den ett användbart verktyg för ett effektivt samarbete mellan medlemsstaterna. EESK önskar att expertgruppen övergår från att vara en informell grupp till att bli en instans med tydligt fastställda befogenheter och uppgifter.

1.15 EESK håller med kommissionen om att medlemsstaterna bör främja adekvat utbildning inom rättsväsendet i frågor som rör spelrelaterade bedrägerier och penningtvätt genom spel.

1.16 EESK uppmanar kommissionen att uppdatera och se över reglerna för de åtgärdsområden som tas upp i meddelandet mot bakgrund av utvecklingen i fråga om medlemsstaternas genomförande av reglerna, vilka åtgärder som har genomförts och på vilket sätt samt vilka resultat som har uppnåtts på nationell nivå.

1.17 EESK uppmanar medlemsstaterna att ge kommissionen mandat att förhandla fram och aktivt stödja den föreslagna internationella konventionen för skydd och främjande av idrottens integritet. Förhandlingarna om denna konvention kommer att hållas i Europarådet.

2. Inledning

2.1 Meddelandet handlar om behovet av att skapa balans mellan å ena sidan EU:s lagstiftning om rätten att fritt tillhandahålla tjänster och å den andra behovet av att skydda särskilda grupper.

2.2 Användningen av telematikverktyg för direkt nätåtkomst har medfört att onlinespeltjänsterna ökat lavinartat. De sammanlagda intäkterna från onlinespel i EU-27 uppgick till 9,3 miljarder euro 2011, vilket motsvarar 10,9 % av den europeiska spelmarknaden, och man uppskattar att denna siffra kommer att ha stigit till 13 miljarder euro år 2015.

2.3 Tack vare internet kan EU-medborgarna i sina hemländer få tillgång till och utsättas för olagliga tjänster som tillhandahålls av en eller flera aktörer som har tillstånd, oavsett om detta gäller i en medlemsstat eller ett tredjeland. Eftersom problemet är av extraterritoriell och internationell art kan de enskilda medlemsstaterna inte lösa det på egen hand, utan det krävs gemensamma insatser och ett ökat samarbete. För att skydda medborgarna och konsumenterna behövs det en gemensam definition av "olagligt spel". Vi erinrar om att det är olagligt att utan tillstånd eller nödvändiga nationella licenser tillhandahålla speltjänster i spelarens hemland, oavsett om tjänsteleverantören har sitt säte eller innehar licens i en medlemsstat eller i ett tredjeland⁽⁶⁾. Tjänsteleverantörer som varken regleras och kontrolleras är också olagliga.

2.4 När det gäller skillnaden mellan "otillåten aktör" och "olaglig aktör" hänvisas till fotnot 15 i meddelandet.

2.5 EESK välkomnar att kommissionen har inrättat en expertgrupp om spel så att medlemsstaterna kan utbyta erfarenheter och exempel på god praxis, undersöka de problem som otillåtna eller olagliga spel medför, anordna specialinriktade utbildningsinsatser för att rättsväsendet ska kunna hålla sig ajour med utvecklingen på detta område, förbättra informationen till konsumenterna och öka det lagliga spelutbudet.

2.6 Dessa insatser utgör ett viktigt första steg för att bekämpa olagliga aktörer som är inblandade i bedrägerier, kriminalitet och penningtvätt.

⁽⁶⁾ Det spanska rådsordförandeskapets slutsatser av den 11 maj 2010 (9495/10) anger att med olagligt onlinespel avses onlinespel som tillhandahålls utan licens eller i strid mot lagstiftningen i det aktuella landet. Följaktligen måste de aktörer som tillhandahåller onlinespel följa den gällande lagstiftningen i de medlemsstater där de bedriver verksamhet.

3. Sammanfattning av kommissionens dokument

3.1 I meddelandet pekar kommissionen på att de nationella lagstiftningarna skiljer sig åt och fastställer prioriteringarna för insatser på medlemsstats- och EU-nivå och för samarbets- och samordningsinsatser medlemsstaterna emellan. Förslag till insatser och rekommendationer ges, bland annat när det gäller samordning och integrerad förvaltning mellan medlemsstaterna.

3.2 Det främsta målet är att genom direkta åtgärder och rekommendationer till medlemsstaterna säkerställa att EU-lagstiftningen efterlevs och tillämpas inom ramen för den nationella lagstiftningen. I detta syfte kommer kommissionen att

- underlätta det administrativa samarbetet och utbytet av information mellan medlemsstaternas nationella speltillsynsmyndigheter,
- undersöka möjligheterna att blockera olagliga webbplatser,
- främja den lagliga spelmarknaden, bl.a. genom dialog med tredjeländer,
- skydda konsumenterna, framför allt minderåriga och utsatta grupper, bl.a. genom att undersöka olika verktyg för att begränsa internetåtkomsten,
- undersöka effekterna av spelberoende på EU-nivå,
- utvärdera onlinespelmarknadens funktion och
- anta rekommendationer för god praxis för att förebygga och bekämpa olaglig vadhållning.

3.3 Kommissionen anser att det är i medlemsstaternas intresse att införa en politik som effektivt kan bekämpa bedrägerier och penningtvätt och skydda idrottens integritet genom att förhindra uppgjorda matcher och tävlingar, t.ex. genom att utbyta erfarenheter när det gäller brottslighet och it-nätverk.

4. Kommentarer

4.1 Anpassning av de nationella regelverken till EU-lagstiftningen

4.1.1 EESK ser med mycket stor oro framför allt på den ökade spridningen av onlinespel och på den exponentiella ökningen av spelutbudet vilket innebär att allt bredare befolkningslager spelar, vilket får förödande konsekvenser för hushållens inkomster. Det är följaktligen nödvändigt att effektivt sätta stopp för olika former av spelreklam, framför allt i tv, på internet och i kollektivtrafiken.

4.1.2 Tillhandahållandet och användningen av gränsöverskridande speltjänster är en ekonomisk verksamhet som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster på den inre marknaden (artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). I artikel 52.1 i EUF-fördraget ges dock utrymme för begränsningar i friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 56 om syftet är hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

4.1.3 EESK påminner om att det i första hand är medlemsstaterna som har befogenhet att organisera och reglera speltjänster på sitt territorium. Speltjänster utgör en stor potentiell risk för konsumenterna och kan samtidigt användas i kriminellt syfte, t.ex. för penningtvätt, om de inte regleras på rätt sätt eller om inte reglerna efterlevs fullt ut. Speltjänster omfattas visserligen av friheten att tillhandahålla tjänster i enlighet med artikel 49 EG (7), men på grund av att de nationella rättsordningarna skiljer sig så mycket åt är det i nuläget inte möjligt att införa en EU-lagstiftning om onlinespel. EESK stöder de initiativ som kommissionen föreslår, framför allt när det gäller ett effektivt samarbete mellan medlemsstaterna, men efterlyser samtidigt effektivare instrument, företrädesvis direktiv, på vissa områden (se punkt 1.8) för att skydda konsumenterna och de mest utsatta grupperna och för att bekämpa olagliga aktörer och penningtvätt.

4.1.4 Enligt EU-domstolens omfattande rättspraxis kan inskränkningar i anordnandet av spelverksamhet vara motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset, t.ex. för att skydda konsumenterna eller förhindra bedrägerier eller att medborgarna lockas till överdrivna spelutgifter (8). Medlemsstaterna kan inskränka eller begränsa det gränsöverskridande tillhandahållandet av alla eller vissa typer av onlinespeltjänster med hänvisning till mål av allmänt intresse i syfte att stärka skyddet i samband med spel (9).

(7) Domstolens domar av den 19 juli 2012 i mål C-470/11, SIA Garkalns, ännu ej offentliggjord, punkt 24, och av den 8 september 2010 i de förenade målen C-316/07, C-358/07–C-360/07, C-409/07 och C-410/07, Stoß m.fl.

(8) Domstolens domar av den 19 juli 2012 i mål C-470/11, SIA Garkalns, punkt 39, och av den 8 september 2010 i mål C-46/08, Carmen Media Group, punkt 55.

(9) Målen C-42/07 (Liga Portuguesa de Futebol Profissional) och C-6/01 (Anomar).

4.1.5 Det finns inga enhetliga regler för onlinespel i EU, och de nationella lagstiftningarna skiljer sig avsevärt åt på grund av medlemsstaternas kulturella, sociala och historiska särdrag. Vissa medlemsstater förbjuder onlinespel, en del tillåter endast vissa spel medan andra har monopolsystem som drivs av en offentlig eller privat aktör med monopolställning. Det saknas uppdaterade uppgifter om situationen i medlemsstaterna (10). EESK uppmanar därför kommissionen att göra en sådan kartläggning.

4.1.6 Enligt domstolens rättspraxis har de medlemsstater som valt att genomföra en kontrollerad avreglering av spelmarknaden rätt att införa ett tillståndssystem – där tillstånd från myndigheterna krävs – med objektiva och öppna kriterier som inte är diskriminerande på grundval av nationalitet (11).

4.1.7 Vid onlinespel förekommer det ingen direktkontakt mellan konsumenterna och aktörerna, vilket ökar risken för bedrägerier från aktörerna sida gentemot konsumenterna (12). Tillgången till olagliga, och därmed okontrollerade, speltjänster utgör ett allvarligt hot mot konsumenterna. Den främsta garantin och det bästa verktyget för att skydda konsumenterna är således att medlemsstaterna fullt ut vidtar de åtgärder som syftar till att bekämpa olagliga aktörer.

4.1.8 Medlemsstaterna fastställer själva målen för sin spelpolitik och var skyddsnivån ska ligga. De inskränkningar som de inför måste dock uppfylla de villkor som fastställts genom EU-domstolens rättspraxis samt vara proportionerliga, icke-diskriminerande och utgöra en del av en politik som tillämpas systematiskt och enhetligt.

4.1.9 Eftersom lagstiftningen i de olika medlemsstaterna skiljer sig åt och en EU-lagstiftning för onlinespel för tillfället är omöjlig krävs det en tillnärmning av medlemsstaternas lagar, och man måste hjälpa medlemsstaterna att se till att de befintliga lagarna efterlevs för att garantera ökad rättssäkerhet när det gäller skydd av konsumenter, minderåriga och utsatta grupper, reklam och bekämpning av penningtvätt. Medlemsstaterna bör uppmuntras att utbyta exempel på god praxis för bekämpning av olagliga aktörer.

(10) Studie om speltjänster på EU:s inre marknad från Swiss Institute of Comparative Law (2006) http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/gambling/study1_en.pdf

(11) Domstolens dom av den 24 januari 2013 i de förenade målen C-186/11 och C-209/11, Stanleybet International LTD m.fl., punkt 47.

(12) Domstolens dom av den 8 september 2009 i mål C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional m.fl.

4.1.10 Enligt subsidiaritetsprincipen bör EU ingripa när man kan förbättra situationen och skapa mervärde för medlemsstaternas tillsynssystem. Med tanke på speltjänsternas särdrag och förändringarna i internetanvändningen anser EESK att EU:s insatser bör bestå i att få till stånd ett varaktigt samarbete mellan medlemsstaterna och främja god praxis i kampen mot olagliga aktörer, en kamp som kräver gränsöverskridande insatser.

4.2 Administrativt samarbete och effektiv tillämpning av lagstiftningen

4.2.1 EU måste förstärka kontrollen, det administrativa samarbetet och den faktiska tillämpningen av lagstiftningen om onlinespel, och medlemsstaterna måste tillsammans arbeta för att uppnå dessa mål.

4.2.2 För att underlätta kontroller är det viktigt att de personuppgifter som aktörerna registrerar görs tillgängliga och kan utbytas, samtidigt som uppgiftsskyddet ska garanteras. Det administrativa samarbetet mellan medlemsstaterna i form av utbyte av allmän information och bästa praxis bör uppmuntras, så att kunskaper och erfarenheter kan utbytas och en känsla av ömsesidigt förtroende och gemensamma intressen kan skapas.

4.2.3 Med hjälp av nationell certifiering av it-plattformar för spel på distans kan spelmarknaden övervakas. Det är viktigt att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna och att varje medlemsstat inrättar en tillsynsmyndighet för onlinespel med tydligt fastställd behörighet för att möjliggöra en noggrann samordning på EU-nivå.

4.2.4 Man bör granska den nationella politikens överensstämmelse med EU:s lagstiftning och rättspraxis samt att licenssystemen är öppna för insyn och icke-diskriminerande. Brott mot bestämmelserna bör föranleda ett överträdelseförfarande.

4.2.5 EESK anser att de förebyggande eller repressiva åtgärder som medlemsstaterna hittills har vidtagit för att bekämpa onlinespelstjänster som tillhandahålls av aktörer utan licens, det vill säga olagliga aktörer, inte räcker för att lösa problemet. Kommittén föreslår därför att man skapar en nationell rättslig ram med principer som garanterar rätts säkerheten och öppenheten när det gäller webbplatserna och som föreskriver att olagliga webbplatser identifieras och förs in på en svart lista, att webbplatser som har tillstånd enligt lagstiftningen i medlemsstaten i fråga identifieras och förs in på en vit lista, att olagliga

webbplatser blockeras, stängs ner, beslagtas eller tas bort⁽¹³⁾, att betalningstransaktioner till och från dessa webbplatser blockeras samt att kommersiella meddelanden och reklam för olagliga webbplatser förbjuds.

4.3 Konsumenterna

4.3.1 EESK beklagar att kommitténs uppmaning till kommissionen och medlemsstaterna att vidta kraftfulla åtgärder för att effektivt bekämpa olagliga aktörer, som är det största hotet mot konsumenterna, inte hörsammas i kommissionens meddelande. Kommittén framför därför återigen sitt krav om att kraftfulla åtgärder vidtas omgående i syfte att fastställa god praxis för att förebygga och bekämpa olaglig spelverksamhet.

4.3.2 Kommissionen planerar att under 2013 anta en rekommendation om konsument skydd och ansvarsfull reklam för spel och har fastställt fyra insatsområden: att styra konsumenterna bort från ett oreglerat och potentiellt skadligt utbud, att skydda minderåriga från tillträde till spelsajter, att skydda andra utsatta grupper och att förebygga spelrelaterad ohälsa. EESK uppmanar kommissionen att i sin rekommendation även inkludera god praxis för bekämpning och förebyggande av olagliga spel, efter att en undersökning genomförts i varje medlemsstat om vilka spelformer som är mest skadliga för konsumenterna.

4.3.3 EESK välkomnar att kommissionen i sitt meddelande uppmärksammar konsument skyddet och de mest utsatta grupperna, inte minst när det gäller reklam och spelberoende. Kommittén pekar på behovet av mer långtgående skyddsåtgärder och konstaterar att de planerade instrumenten är för svaga. Kommittén föreslår därför att mer bindande instrument införs. Det tillgängliga utbudet av olagliga spel, som till sin natur är okontrollerbara och farliga, utgör det största hotet mot konsumenterna och kräver att varje medlemsstat fastställer kraftfulla åtgärder för att bekämpa olagliga aktörer som inte respekterar den nationella lagstiftningen, något som utgör den främsta och bästa garantin för konsument skydd.

4.3.4 Huvudsyftet med kommissionens insatser ska vara att garantera att medlemsstaterna fullt ut utövar sina befogenheter och tar sitt fulla ansvar genom att det för alla aktörer som har tillstånd att tillhandahålla speltjänster fastställs en rättslig ram på EU-nivå som innebär att spelrelaterade problem förebyggs, åldersgränser för alla typer av spel införs och spel på kredit förbjuds för de farligaste formerna av spel och vadslagning (kasino online, *spread betting* och *betting exchange*) samt att reklam som riktar sig till minderåriga och utsatta grupper förbjuds.

⁽¹³⁾ Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet av den 22 november 2010 om EU:s strategi för den inre säkerheten i praktiken: Fem steg mot ett säkrare Europa (KOM(2010) 673).

4.3.5 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att på det egna territoriet genomföra effektiva insatser för att bekämpa olagliga spel. EESK uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder som att inrätta svarta listor, blockera olagliga webbplatser, tillhandahålla olika former av säkra och spårbara betalningar, blockera ekonomiska transaktioner samt införa ett totalförbud mot olaglig reklam. Det bör understrykas att effektiviteten hos dessa åtgärder till stor del beror på huruvida de vidtas som en del av en gemensam strategi, vilket förstärker effekten gentemot olagliga aktörer.

4.3.6 Det är önskvärt att varje medlemsstat inrättar en tillsynsmyndighet med särskilda befogenheter att övervaka situationen och se till att EU-lagstiftningen och den nationella lagstiftningen om konsumentskydd och bekämpning av olagliga spel genomförs. Nationella tillsynsmyndigheter är en förutsättning för en samordning och ett effektivt administrativt samarbete. Varje medlemsstat bör se till att deras regelsystem, som utformats med hänsyn till det egna landets nationella särdrag och rättsliga ramar, klarar av att bidra till att samordningen och samarbetet genomförs. EESK önskar att alla medlemsstater ger sina tillsynsmyndigheter i uppgift att fastställa kriterier för tilldelning av licenser på den egna marknaden.

4.3.7 EU:s konsumenter bör i varje medlemsstat kunna särskilja olagliga webbplatser från lagliga webbplatser, inte minst för att de ska kunna reklamera tjänsten. EESK rekommenderar därför att medlemsstaterna kräver av alla licensierade onlinespelaktörer att de på sin webbplats väl synligt och på permanent basis anger licensnummer och en märkning utfärdad av den nationella tillsynsmyndigheten som visar att man har licens i medlemsstaten i fråga.

4.3.8 EESK efterlyser så heltäckande rättsliga garantier som möjligt för att skydda minderåriga, som innebär att lämpliga verktyg för ålderskontroll införs och att man säkerställer att aktörerna genomför effektiva kontroller. Föräldrarna måste informeras om vilka risker internetanvändningen innebär och hur de skapar programfilter hemma. Lämpliga åtgärder ska vidtas för att skydda utsatta personer som tillbringar mycket tid i hemmet, t.ex. pensionärer, hemmafruar och arbetslösa.

4.3.9 Den rådande krisen medför att allt fler ägnar sig åt onlinespel i förhoppning om att kunna lösa sina ekonomiska problem genom lättförtjänta spelvinster. Detta innebär dock en ökad risk för psykisk ohälsa i form av beroende och tvångsbeteenden. För att bekämpa dessa problem rekommenderar EESK att en del av skatteintäkterna från spelen avsätts till informationskampanjer och behandling för att förebygga och bota spelberoende.

4.3.10 EESK välkomnar kommissionens avsikter att utfärda en rekommendation om ansvarsfull reklam för onlinespel som ett komplement till direktivet om otillbörliga affärsmetoder för att garantera att konsumenterna får korrekt information – även om kommittén skulle ha föredragit ett mer effektivt och bindande instrument. Kommittén understryker att insatserna inom detta område måste omfatta åtgärder för att bekämpa olagliga aktörer, t.ex. förbud mot reklam från aktörer som tillhandahåller tjänster utan att ha fått någon licens från den nationella tillsynsmyndigheten i det land där konsumenten har sin hemvist.

4.3.11 Man måste hitta en balans mellan kravet på en kontrollerad ökning av tillåtna onlinespel – för att göra speltjänster som tillhandahålls via lagliga kanaler attraktivare för allmänheten – och behovet av att så långt möjligt minimera spelberoendet.

4.3.12 Reklamen måste bli mer ansvarsfull och regleras bättre, framför allt för att skydda minderåriga. Spelandet utgör en stor hälsorisk, särskilt för den psykiska hälsan, men reklamen ger dessutom en förvrängd och missvisande bild av verkligheten och får allmänheten att tro att det är "normalt" att spela online och uppmuntrar på så sätt till ett ohälsosamt socialt beteende.

4.3.13 Trots att projektet Alice Rap⁽¹⁴⁾ har genomförts kan EESK konstatera att det fortfarande inte finns några tillförlitliga uppgifter om vilka olika typer av hälsoproblem som spelandet ger och problemens omfattning. Kommittén betonar att det behövs en kontinuerlig och konstant övervakning av spelberoendet och de hälsoproblem som hänger samman med ett sådant beroende, så att de uppgifter kan samlas in som behövs för att lagstiftare på såväl medlemsstats- som EU-nivå ska kunna vidta effektiva och riktade åtgärder för att bekämpa och förebygga detta problem.

4.4 Förebyggande av bedrägerier och penningtvätt

4.4.1 Problemen med att identifiera de personer som ägnar sig åt distansspel, såväl de som förlorar stora summor som de som kammar hem stora vinster och som på så sätt kan dölja penningtvätt, bör lösas genom att spelarna identifieras i förväg och att särskilda konton inrättas för varje spelare.

4.4.2 Identitetsstöld är ett omfattande problem som inte bara hänger samman med onlinespel utan med hela systemet för behandling och utbyte av uppgifter via internet och telematik.

⁽¹⁴⁾ Addiction and Lifestyles in Contemporary Europe, Reframing Addictions Project.

4.4.3 Slumptalsgeneratorer (*Random Number Generators*) måste kontrolleras nog så att man ser till att de inte är förutsägbara, samtidigt som man garanterar att den händelse som undersöks är den enda möjliga och att interferens inte kan förekomma. På så sätt kan spelarna skyddas och de standarder som medlemsstaterna har inrättat för vinster upprätthållas.

4.4.4 För att den programvara som används till onlinespel ska bli säkrare föreslår EESK en gemensam minimicertifiering som utförs av externa särskilda organ som tillämpar gemensamma parametrar och standarder, inte minst för att upptäcka och förhindra olagliga onlinespel som tillhandahålls från offshore-länder.

4.4.5 Ett sätt att skydda åtkomsten till spel kan vara att identifiera ip-adresser. Om en person tar sig in på ett spelsystem i ett land via ett annat lands ip-system är det tekniskt möjligt att blockera personen från att spela.

4.4.6 Eftersom onlinespel kan användas för penningtvätt och bedrägerier bör brottsförebyggande myndigheter få tillgång till alla uppgifter och all information som lagras av aktörerna så att de kan samköra dem mot andra uppgifter, vilket underlättar kontroller.

4.5 *Idrott och uppgjorda matcher*

4.5.1 Uppgjorda matcher i samband med vadhållning är en särskild typ av bedrägeri som skadar idrottsorganisationerna, idrottarna, spelarna och de lagliga spelaktörerna.

4.5.2 Kommissionen håller med EESK om att en ram bör inrättas för att samordna insatserna mellan alla berörda parter så att man kan ta itu med problemet på ett heltäckande sätt och undvika att resurserna överlappar varandra. EESK betonar behovet av ökat samarbete mellan vadslagningsarrangörer, idrottsorganisationer och behöriga myndigheter, däribland tillsynsmyndigheter för nationella och internationella spel.

4.5.3 EESK hänvisar återigen till sitt förslag om att ett system inrättas som inte bara syftar till att samla in rapporter om misstankar i samband med ett visst idrottsevenemang, utan som också omfattar förebyggande och informationsrelaterade åtgärder samt sanktioner, så att detta fenomen kan bekämpas på ett effektivt sätt.

4.5.4 EESK välkomnar kommissionens avsikt att senast 2014 anta en rekommendation om god praxis för förebyggande och bekämpning av vadslagning i samband med uppgjorda matcher, även om kommittén anser att det rättsliga instrument som valts inte är tillräckligt. Uppgjorda matcher strider mot principen om rättvisa idrottstävlingar och utgör ett brott i samtliga medlemsstater. Trots detta ökar fallen, eller de misstänkta fallen, av sådan olaglig verksamhet. Det krävs därför kraftfullare insatser för att bekämpa uppgjorda matcher genom att medlemsstaterna samordnar sina instrument, befogenheter och resurser sinsemellan och med EU så att samverkans effekter kan uppnås.

4.5.5 EESK uppmanar de medlemsstater som inte redan har gjort så att kriminalisera korruption inom idrotten, uppgjorda matcher och manipulation av idrottsresultat och uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna ta fram en gemensam definition för denna typ av brott.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – En ny europeisk strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens”

COM(2012) 742 final

och ”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden”

COM(2012) 744 final – 2012/0360 (COD)

(2013/C 271/10)

Föredragande: **Pedro Augusto ALMEIDA FREIRE**

Den 12 december 2012 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i EUF-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – En ny europeisk strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens”

COM(2012) 742 final.

Den 15 januari 2013 beslutade Europaparlamentet och den 5 februari 2013 rådet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden”

COM(2012) 744 final – 2012/0360 (COD).

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj 2013) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 130 röster för, 1 röst emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Övergripande slutsatser

1.1.1 Europa genomgår för närvarande en omfattande ekonomisk och social kris, som drabbar alla samhällsnivåer.

1.1.2 Att främja företagens överlevnad är en av de åtgärder som unionen anser kan ta oss ur denna återvändsgränd. Konkurserna påverkar inte bara de berörda företagen negativt utan drabbar hela ekonomin i medlemsstaterna, framför allt enskilda invånare i egenskap av skattebetalare, anställda och arbetsgivare.

1.1.3 EESK stöder målen i kommissionens meddelande, även om man anser att den ”andra chans” som där förespråkas bör gälla företagare som har dragit lärdom av sitt misslyckande och som kan komma igen med ett genomtänkt affärsprojekt.

1.1.4 Kommittén stöder också förslaget till förordning, även om man beklagar att det saknar ambition.

1.1.5 Många diskussioner bör ännu föras och konkreta åtgärder vidtas för att bevara borgenärens rättigheter, samtidigt

som man bör sträva efter en balans mellan företagarnas och arbetstagarnas intressen, främja en omstrukturering av företagen, förhindra s.k. forum shopping och förbättra samordningen av koncernernas insolvensförfaranden.

1.2 Rekommendationer rörande meddelandet

1.2.1 EESK anser att alternativen för en omfattande harmonisering av insolvensrätten för företag är intressanta, även om man beklagar att det saknas en effektiv reaktion på den ekonomiska och sociala kris som drabbar såväl företagen som invånarna i EU.

1.2.2 Kommittén är mer positiv till begreppet *fresh start* (omstart), som hämtats från det grundläggande begreppet i den amerikanska insolvenslagstiftningen, än till den ”andra chans” som kommissionen argumenterar för. EESK anser att man bör överväga fördelarna med detta begrepp i samband med den europeiska insolvenslagstiftningen.

1.2.3 EESK anser också att de anställda måste skyddas bättre och beviljas förmånsrätt som borgenärer.

1.2.4 Frågan om olämpligt stöd till företag i svårigheter måste också granskas. EESK vill i detta sammanhang framhålla att ansvarsskyldigheten kan ligga på andra aktörer än banker. Kommittén uppmanar därför kommissionen att ta dessa aspekter i beaktande.

1.2.5 Det är inte önskvärt med ett straffrättsligt inslag i insolvensrätten, eftersom det skulle leda till att fler insolvensförfaranden togs upp till domstolsbehandling och till förlängda undersökningsperioder.

1.2.6 EESK anser inte att en systematisk hänskjutning till domstol är den bästa lösningen. Kommittén uppmanar kommissionen att överväga förslaget om att inrätta nya instanser som till exempel är knutna till den ekonomiska sektorn och har en tvärvetenskaplig sammansättning (ekonomi, finans, juridik). Sådana instanser skulle kunna ha bättre möjlighet att förstå och agera snabbt för att hjälpa företag att lösa sina finansiella svårigheter.

1.2.7 Slutligen uppmanar kommittén kommissionen att överväga förslagen om en harmonisering av förvaltarnas status, enligt Europaparlamentets resolution av den 11 oktober 2011 ⁽¹⁾.

1.3 Rekommendationer rörande förslaget till förordning

1.3.1 EESK stöder förslaget till förordning, även om det begränsar sig till förfaranderegler och inte syftar till en harmonisering av den nationella lagstiftning som ska tillämpas på insolventa företag.

1.3.2 Kommittén välkomnar skyldigheten för medlemsstaterna att förbättra bestämmelserna om offentliggörande av relevanta domstolsavgöranden i gränsöverskridande insolvensmål i ett elektroniskt register och att sammankoppla de nationella insolvensregistren.

1.3.3 Kommittén uppmanar ändå kommissionen att se till att bördan, kostnaderna och tidsåtgången i samband med överläggningar inte fördröjer insolvensförfaranden, eftersom snabbhet är avgörande för ett lyckat förfarande.

1.3.4 EESK välkomnar integreringen av civilrättsliga förfaranden för överskuldsetting, men detta får inte missgynna enskilda gäldenärer. En lagstiftning som är utformad för företag och avsedd att tillgodose näringslivets behov ger av naturliga skäl ett svagare skydd än konsumenträtten. Kommittén uppmanar kommissionen att vara särskilt uppmärksam på detta.

1.3.5 Slutligen uppmanar kommittén kommissionen att se till att man vid tillämpningen av det delegerade förfarandet för att ändra bilagorna till förordningen beaktar artikel 290 i

EUF-fördraget och rättspraxisen beträffande begreppet "väsentliga bestämmelser".

2. Inledning

2.1 Syftet med insolvenspaketet

2.1.1 De initiativ som ingår i detta lagstiftningspaket är en del av EU:s hantering av den ekonomiska och sociala kris som drabbar såväl företagen som invånarna i EU. Syftet är att hjälpa företag att överleva och ge företagare som hamnat i insolvens en andra chans.

2.1.2 Kommissionen har valt att ändra rådets förordning (EG) nr 1346/2000 ⁽²⁾ av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (nedan kallad *insolvensförordningen*), framför allt när det gäller de bestämmelser i den internationella privaträtten som ska tillämpas på gränsöverskridande insolvensförfaranden, och att inleda ett samråd på basis av meddelandet "En ny europeisk strategi för att hantera misslyckade företagsatsningar och insolvens".

2.1.3 EESK har beslutat att yttra sig om båda dessa texter i ett och samma yttrande.

2.2 Förslaget till förordning ⁽³⁾

2.2.1 Kommissionen anser att insolvensförordningen av den 29 maj 2000 är föråldrad och konstaterar att den har fem stora brister ⁽⁴⁾, varför den föreslår att förordningen ska ses över.

2.3 Meddelandet

2.3.1 I meddelandet konstateras med rätta att förslaget till förordning av den 12 december 2012 endast innebär en uppdatering av insolvensförordningen av den 29 maj 2000, och därmed endast gäller erkännande och samordning av de förfaranderegler som ska tillämpas vid nationella insolvensärenden, utan att den nationella lagstiftning som ska tillämpas på insolventa företag harmoniseras.

2.3.2 Syftet med meddelandet är att avhjälpa detta genom att lägga fram olika alternativ för en omfattande harmonisering av insolvensrätten för företag, där naturligtvis endast gränsöverskridande insolvensärenden omfattas.

⁽²⁾ EGT L 160, 30.6.2000, s. 1 och EGT C 75, 15.3.2000, s. 1.

⁽³⁾ COM(2012) 744 final, 12.12.2012.

⁽⁴⁾ — Ett alltför begränsat tillämpningsområde.

— Fenomenet med "forum shopping" är fortfarande utbrett på grund av inkonsekvent tillämpning av begreppet "platsen där gäldenären har sina huvudsakliga intressen".

— Det sker ingen samordning mellan huvudförfarande och sekundärförfarande i samband med insolvens.

— Insolvensförfaranden offentliggörs inte i tillräckligt stor omfattning.

— Regelverket har luckor när det gäller insolvens hos multinationella koncerner.

— Kommissionen har utgått från de 134 svaren på det offentliga samråd som inleddes den 29 mars 2012, slutsatserna från en jämförande rättsundersökning som utförts av universiteten i Heidelberg och Wien samt en konsekvensbedömning av de olika reformalternativen när den har utformat sina förslag för att avhjälpa dessa fem brister i sitt förslag till rådets förordning om insolvensförfaranden.

⁽¹⁾ Europaparlamentets resolution, 15.11.2011 – 2011/2006 (INI).

3. Allmänna kommentarer om meddelandet

3.1 Grundtanken bakom den nya strategin

3.1.1 Utgångspunkten är att företagare måste kunna få en andra chans och att arbetstillfällena måste skyddas.

3.1.2 EESK anser att det ingår i den ekonomiska cykeln och marknadodynamiken att företag går omkull och att nya bildas, varför konkurser inte bör betraktas som någonting ont som måste undvikas till varje pris.

3.1.3 EESK menar därför att den andra chans som kommissionen förespråkar bör gälla företagare som har dragit lärdom av sitt misslyckande och som kan komma igen med ett genomtänkt affärsprojekt.

3.1.4 EESK betonar också att företagskonkurser kan ha interna orsaker, som dålig förvaltning, men även bero på yttre omständigheter, som alltför många och illa utformade regler. I det senare fallet har staten som lagstiftare också ett visst ansvar för konkurserna, men den har även ett ansvar som upphandlande myndighet vid offentliga upphandlingar⁽⁵⁾.

3.1.5 Kommittén är mer positiv till begreppet *fresh start* (omstart), som hämtats från det grundläggande begreppet i den amerikanska insolvenslagstiftningen⁽⁶⁾, än till den "andra chans" som kommissionen argumenterar för. Omstartsbegreppet är snarare kulturellt än rättsligt och förutsätter att gäldenären på vissa villkor befrias från sitt personliga ansvar för sina skulder. På så sätt undviker man den rättsliga process som det innebär att sätta företaget i konkurs och gäldenären kan påbörja ett nytt projekt utan att anses ha gått i konkurs.

3.1.6 I meddelandet verkar det däremot som om den andra chansen ska utformas så att verksamheten kan drivas vidare. EESK anser att det vore kontraproduktivt att på konstgjord väg göra det möjligt för företag att fortsätta sin verksamhet genom att ge dem en andra chans när erfarenheten redan har visat att deras affärsmodell inte är lönsam.

3.1.7 Borgenärs och leverantörers förtroende skulle skadas av en sådan lösning, och i slutändan skulle detta skada den sunda konkurrensen mellan ekonomiska aktörer.

3.2 EESK stöder den amerikanska inställningen till insolvensrätten och anser att man bör undersöka möjligheten till *fresh start* redan innan ärendet går till domstol.

⁽⁵⁾ Bestämmelserna om säkerhet och miljöskydd kan till exempel försvåra företagets verksamhet, även om de är vällovliga. De betalningstider som tillämpas av offentliga upphandlare inom ramen för offentlig upphandling bidrar också till de svårigheter som företagen stöter på.

⁽⁶⁾ Thomas H. Jackson, *The Fresh-Start Policy in Bankruptcy Law*, 98 Harv. L. Rev. 1393 (1985); Charles Jordan Tabb, *The Scope of the Fresh Start in Bankruptcy: Collateral Conversions and the Dischargeability Debate*, 59 Geo. Wash. L. Rev. 56 (1990).

4. Särskilda kommentarer om meddelandet

4.1 Effektiv harmonisering

4.1.1 Skillnaderna i de olika ländernas insolvenslagstiftning ger upphov till konkurrensackdelar, särskilt för företag med gränsöverskridande verksamhet, och kan hindra den ekonomiska återhämtningen.

4.1.2 Skillnaderna uppmuntrar till "forum shopping" och försvagar därmed den inre marknaden.

4.1.3 EESK håller också med Europaparlamentet⁽⁷⁾, som efterfrågar en harmonisering av vissa områden inom insolvensrätten.

4.1.4 Dessutom uppmanas kommissionen att på grundval av artikel 50, artikel 81.2 eller artikel 114 i EUF-fördraget lägga fram ett eller flera förslag till rättsakter för att skapa en verklig EU-ram för insolvensförfaranden för företag, som inte är begränsad till enkla förfaranderegler i den internationella privata rätten.

4.1.5 Insolvensärenden påverkar inte bara de berörda företagen negativt utan drabbar hela ekonomin i medlemsstaterna, framför allt enskilda invånare i egenskap av skattebetalare, anställda och arbetsgivare.

4.2 Bevara borgenärernas rättigheter

4.2.1 Kollektiva insolvensförfaranden var till en början enbart avsedda för att tillgodose borgenärernas behov men har gradvis blivit alltmer inriktade på att trygga företagets fortlevnad, bevara arbetstillfällena och säkerställa att skulderna betalas. På senare tid har lagstiftningen i EU tenderat att vara inriktad på att förebygga problem för företag innan betalningarna ställs in.

4.2.2 Borgenärer brukar vara tveksamma till att inleda ett kollektivt förfarande mot gäldenären, eftersom de inte kan vara säkra på att de kommer att få tillbaka sina pengar. Ett problem är att det när ett kollektivt förfarande inleds vanligen införs förbud mot att driva in sådana fordringar hos gäldenären som har uppstått innan förfarandet inleddes och att pågående indrivningsförfaranden skjuts upp. Varje borgenär måste därför deklarerat sin fordran inom den lagstadgade tidsfristen⁽⁸⁾.

4.2.3 Ett annat problem är om det inte finns tillräckligt med tillgångar. Det är vanligt att gäldenärerna i ett kollektivt insolvensförfarande uppmanas att välja mellan att få en utbetalning direkt och i gengäld avstå från en betydande andel av sin fordran, eller att sprida skulden över en viss period.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets resolution, 15.11.2011 – 2011/2006 (INI).

⁽⁸⁾ Borgenärerna måste deklarerat inte bara fordringar som har förfallit eller kommer att förfalla till betalning och som har uppstått innan förfarandet inleddes, utan även vissa fordringar som har uppstått efter den tidpunkten om de motsvarar tjänster som har tillhandahållits före beslutet om att inleda förfarandet eller om de bedöms sakna betydelse för förfarandet.

4.2.4 Det bästa för borgenären är alltså att se till att det inte uppstår någon insolvens, till exempel genom att säkra vissa transaktioner när avtalet sluts, genom att kräva garantier från en tredje part⁽⁹⁾ eller genom att kräva säkerhet, pant eller hypotek i företagets tillgångar⁽¹⁰⁾.

4.3 Bättre behandling av anställda vid insolvensförfaranden

4.3.1 Anställda är de första offren när ett företag går i konkurs. Deras löner betalas inte alltid ut före konkursansökan och deras privata ekonomiska situation är svår under denna osäkra period.

4.3.2 När ett kollektivt förfarande inleds väljs ofta en företrädare för löntagarna som har till uppgift att kontrollera uppgifter om lönefordringar. Företrädaren är, vid sidan av de organ som brukar företräda arbetstagarna i företaget, den som förmedlar information mellan de anställda, domstolen och parterna i förfarandet.

4.3.3 De belopp som företaget är skyldigt de anställda innan det kollektiva förfarandet inleds måste räknas in i företagets skulder. I verkligheten är denna generella bestämmelse dock mycket urvattnad på grund av skillnaderna i nationell lagstiftning och praxis. Bristen på harmonisering av prioriteringsordningen för borgenärerna innebär alltså att utgången av ett kollektivt insolvensförfarande är mycket osäker för de anställda.

4.3.4 EESK anser att de anställda måste skyddas bättre och beviljas förmånsrätt som borgenärer. Det vore därför välkommet om detta skydd harmoniserades.

4.4 Föregripa olämpligt stöd till företag i kris

4.4.1 Vissa finansinstituts affärsmetoder kan leda till att företag som inte går att rädda får stöd. De ger därmed företaget sken av att vara solvent, vilket skadar den sunda konkurrensen på marknaden och ger en negativ bild av banksektorn.

4.4.2 Kommittén betonar att ansvarsskyldigheten för oskäligt stöd kan ligga på andra aktörer än bankerna, inklusive staten. Nationella domstolar anser för övrigt att vissa leverantörer eller kunder till företaget också kan ställas till svars när de genom sitt agerande har gett oskäligt stöd till ett företag som de egentligen vet inte går att rädda.

4.4.3 Dessa aspekter bör också tas i beaktande vid harmoniseringen av insolvensrätten för företag.

4.5 Det särskilda fallet med ohederliga konkurser

4.5.1 Merparten av konkurserna har objektiva orsaker och har inget att göra med något ohederligt beteende hos företagsledningen.

4.5.2 Förekomsten av ohederliga konkurser måste ändå beaktas. Kommissionen hänvisar också till dem i sitt meddelan-

de⁽¹¹⁾ och föreslår att det ska göras åtskillnad mellan hederliga och ohederliga konkurser. Kommissionen anser att en galdenär som avsiktligt eller av oaksamhet underlåter att uppfylla sina rättsliga åtaganden ska kunna åläggas civilrättsliga påföljder och, i förekommande fall, straffrättsligt ansvar. Därför bör förfarandena påskyndas för hederliga konkurser.

4.5.3 Kommittén är övertygad om att det vore lämpligt att harmonisera tiden för ackordsförfaranden och att denna period bör vara rimligt kort, särskilt för att skydda de anställda, men ställer sig tveksam till att det skulle gå att införa skilda likvidationsförfaranden beroende på om företagsledningen är hederlig eller ej, eftersom detta skulle leda till att fler insolvensförfaranden togs upp till domstolsbehandling och att de blev straffrättsliga till sin natur. Dessutom skulle undersökningsperioderna förlängas.

4.5.4 Det är inte önskvärt med ett sådant straffrättsligt inslag i insolvensrätten. EESK anser att bedömningen av huruvida en konkurs är ohederlig måste göras i ett förfarande som är skilt från insolvensförfarandet.

5. Allmänna kommentarer om förslaget till förordning

5.1 EESK välkomnar att förordningens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta hybridförfaranden, pre-insolvensförfaranden, skuldsaneringsförfaranden samt andra insolvensförfaranden för fysiska personer.

5.2 EESK välkomnar vidare klargörandet av vilka omständigheter som gör det möjligt att motbevisa antagandet att det stadgeenliga sätet är den plats där de huvudsakliga intressena finns.

5.3 Förbättringen av den processuella ramen för att fastställa domstolars behörighet för åtgärder som är en direkt följd av insolvensförfaranden eller har ett nära samband med dem, till exempel en talan om ogiltigförklaring av vissa rättshandlingar, är också positiv.

5.4 Förslagen om att sekundära insolvensförfaranden inte längre behöver vara likvidationsförfaranden och att inledandet av dem kan avvisas om de inte behövs för att skydda lokala borgenärs intressen, bidrar också till att förbättra förordningen. Ett utökat samarbete mellan huvudförfaranden och sekundära förfaranden innebär också en förbättring.

5.5 Skyldigheten för medlemsstaterna att förbättra bestämmelserna om offentliggörande genom att låta alla ta del av relevanta domstolsavgöranden i gränsöverskridande insolvensmål i ett elektroniskt register och att sammankoppla de nationella insolvensregistren är intressanta förslag.

5.6 EESK ställer sig dock frågande till bördan, kostnaderna och tidsåtgången i samband med översättningar och påminner om att snabbhet är avgörande för ett lyckat förfarande.

5.7 Slutligen välkomnar EESK skyldigheten för domstolar och förvaltare att samarbeta i insolvensförfaranden som berör medlemmar av samma företagskoncern, eftersom detta ger förvaltarna möjlighet att arbeta effektivare.

⁽⁹⁾ En bank eller ledningen.

⁽¹⁰⁾ Lös egendom, affärsvärde, varumärken osv.

⁽¹¹⁾ Punkt 3.1: En andra chans för entreprenörer i hederliga konkurser. COM(2012) 742 final.

6. Särskilda kommentarer om förslaget till förordning

6.1 EESK ifrågasätter samordningen med förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012⁽¹²⁾, som ska ersätta förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, även kallad Bryssel I-förordningen. Kommittén undrar om skäl 6 i förslaget till insolvensförordning är tillräckligt klargörande när det gäller kriteriet för fördelning av behörighet enligt domstolens rättspraxis i Gourdain-målet⁽¹³⁾. Denna rättspraxis leder till en ganska restriktiv tolkning, trots att vissa åtgärder som ingår i tillämpningsområdet för Bryssel I-förordningen är avgörande för insolvensförfarandet. Användningen eller ej av en klausul om återtagandeförbehåll är till exempel avgörande för att fastställa omfattningen av gäldenärens tillgångar. Detta är viktigt för att man ska kunna uppnå målet att rädda företag i svårigheter, eftersom en lyckad räddningsinsats för företag i svårigheter är beroende av att det går att återställa tillgångarna.

6.2 När det gäller samarbetet mellan förvaltarna borde kommissionen ha föreslagit en ändrad ordalydelse i artikel 31 för att uppmuntra ingående av samförståndsavtal mellan förvaltare. De många skillnaderna i förvaltarnas status i medlemsstaterna hindrar dem från att samarbeta professionellt.

6.3 Utbytet mellan förvaltare och domstolar bör i första hand gälla lager, gäldenärens fordringar, deklaration och kontroll av fordringar samt samordnad kollektiv uppgörelse med de borgenärer som anges i överenskomna planer.

6.4 Slutligen betonar EESK att kommissionen har för avsikt att använda ett delegerat förfarande för att ändra bilagorna till förordningen trots att det verkar röra sig om väsentliga bestämmelser, som begreppet kollektivt insolvensförfarande eller förteckningen över de personer som agerar som konkursförvaltare.

7. Särskilda kommentarer om den materiella insolvensrätten

7.1 Insolvenskriterierna måste harmoniseras. I vissa medlemsstater går det endast att inleda ett insolvensförfarande om det bevisas att gäldenären är insolvent. I andra medlemsstater räcker det med att insolvens "sannolikt uppstår inom en snar framtid".

7.2 Dessa skillnader uppmuntrar till s.k. forum shopping och bör därför avskaffas.

7.3 Med hänsyn till rättssäkerheten bör även bestämmelserna om anmälan av fordringar harmoniseras.

8. Integrering av civilrättsliga förfaranden för överskuld-sättning

8.1 Kommittén stöder kommissionens förslag till ett nytt skäl 9⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ Förordningen ska börja tillämpas först den 10 januari 2015, framför allt för att ge medlemsstaterna möjlighet att anpassa sina förfaranderegler till följd av att exekvaturförfarandet avskaffas.

⁽¹³⁾ Domstolens dom av den 22 februari 1979 i målet Gourdain mot Nadler (ej översatt till svenska).

⁽¹⁴⁾ Skäl 9 "Denna förordning bör tillämpas på insolvensförfaranden ... oavsett om gäldenären är en fysisk eller en juridisk person, näringsidkare eller privatperson."

8.2 Skälen 9 och 10 i insolvensförordningen av den 29 maj 2000 är lämpliga i detta sammanhang⁽¹⁵⁾.

8.3 Integreringen får dock inte missgynna enskilda gäldenärer. En lagstiftning som är utformad för företag och avsedd att tillgodose näringslivets behov ger av naturliga skäl ett svagare skydd än konsumenträtten. Kommittén uppmanar därför kommissionen att vara särskilt uppmärksam på detta.

8.4 Kommissionen uppmanas också att överväga en harmonisering av insolvenslagstiftningen för enskilda och då även ta hänsyn till konsumenternas intressen.

9. Harmonisera förvaltarnas status och befogenheter

9.1 De nationella skillnaderna när det gäller förvaltarnas status och befogenheter påverkar den inre marknadens funktion genom att gränsöverskridande insolvensförfarandena blir komplicerade⁽¹⁶⁾.

9.2 Det skulle vara till gagn för både företagen och den ekonomiska återhämtningen om de generella aspekterna rörande kraven på förvaltarens befogenheter och uppdrag snabbt harmoniserades. EESK håller också med Europaparlamentet⁽¹⁷⁾ om att följande bör diskuteras:

— Förvaltaren bör godkännas av en behörig myndighet i en medlemsstat eller utnämnas av en behörig domstol i en medlemsstat, ha gott anseende och ha den utbildningsnivå som krävs för att fullgöra sina uppgifter.

— Förvaltaren måste vara behörig och kvalificerad att bedöma gäldenärens situation och ta över ledningsfunktioner för företaget.

— Förvaltaren måste ges befogenhet att använda lämpliga och prioriterade förfaranden för att driva in företagets fordringar innan skulderna till borgenärerna regleras och som alternativ till överföring av fordringar.

— Förvaltaren får inte ha någon anknytning till borgenärerna och övriga intressenter i insolvensförfarandet.

— Om en intressekonflikt uppstår måste förvaltaren avsäga sig sitt uppdrag.

⁽¹⁵⁾ För övrigt föreskrivs detta redan i vissa medlemsstaters lagstiftning. I Belgien kan kollektiv skuldreglering också gälla konsumenter (lag av den 5 juli 1988). I Tyskland görs ingen åtskillnad mellan de förfaranden som ska tillämpas på näringsidkare och dem som gäller för privatpersoner (lag av den 5 oktober 1994).

⁽¹⁶⁾ Förvaltaren kan vara offentliganställd eller en person som är godkänd av staten och utsedd av en domstol men som betalas av borgenärerna.

⁽¹⁷⁾ Resolution av den 15 november 2011 med rekommendationer till kommissionen om insolvensförfarande inom ramen för EU:s bodelsrätt (2011/2006(INI)).

9.3 Kommissionen måste därför gå längre än vad som anges i artikel 31 i förslaget till förordning, som enbart innehåller en bekräftelse av praxis och endast gäller samarbetet mellan förvaltarna för huvudförandet och sekundärförandet.

10. Utveckling av möjligheterna till förlikning utanför domstol för att effektivt stödja företag och ge dem ett ändamålsenligt stöd

10.1 Genom att främja förhandlingsförfaranden kan man skynda på och effektivisera företagens omstruktureringsplaner.

10.2 Den genomsnittliga tidsåtgången och graden av framgång som konstateras generellt i EU är ett bra argument för denna strategi.

10.3 För övrigt anser EESK att en systematisk hänskjutning till domstol inte nödvändigtvis är den bästa lösningen.

Kommittén stöder också förslaget om att inrätta nya instanser som till exempel är knutna till den ekonomiska sektorn och har en tvärvetenskaplig sammansättning (ekonomi, finans, juridik). Sådana instanser skulle kunna ha bättre möjlighet att agera snabbt för att hjälpa företag att lösa sina finansiella svårigheter.

10.4 Detta system finns redan i flera länder och skulle kunna införas allmänt i de övriga medlemsstaterna.

10.5 Slutligen vore det lämpligt om kommissionen regelbundet offentliggjorde statistik över insolvensärenden som omfattas av insolvensförordningen så att det blir möjligt att utvärdera systemets effektivitet.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Skydda företagen mot vilseledande marknadsföringsmetoder och genomdriva regelverket på ett effektivt sätt – Översyn av direktiv 2006/114/EG om vilseledande och jämförande reklam"

COM(2012) 702 final

(2013/C 271/11)

Föredragande: **Jorge PEGADO LIZ**

Den 19 februari 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Skydda företagen mot vilseledande marknadsföringsmetoder och genomdriva regelverket på ett effektivt sätt – Översyn av direktiv 2006/114/EG om vilseledande och jämförande reklam"

COM(2012) 702 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 129 röster för och 8 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK anser att kommissionens meddelande och förslagen i det förtjänar att uppmärksammas och diskuteras närmare.

1.2 Kommittén håller med kommissionen om att det behövs en strängare lagstiftning för att införa effektiva förbud och statuera avskräckande exempel med sanktioner mot vissa katalogföretags aggressiva försäljningsmetoder.

1.3 Eftersom det är angeläget med ett omedelbart ställningsstagande i denna fråga och eftersom dessa metoder får omfattande och allvarliga konsekvenser för hela unionens ekonomi, godtar kommittén att kommissionen genast lägger fram ett specifikt lagförslag i denna fråga, grundat på en konsekvensanalys.

1.4 EESK menar att en ramförordning borde antas för detta ändamål, eventuellt med stöd av delegerade akter, för att se till att tillämpningen blir mer enhetlig och effektiv i medlemsstaterna.

1.5 EESK anser att den lämpliga rättsliga grunden bör omfattas, men inte begränsas till, fördragets bestämmelser om införande av en inre marknad, och tillämpningsområdet bör inte begränsas till gränsöverskridande transaktioner.

1.6 EESK vill samtidigt betona att många av dessa metoder är transeuropeiska, vilket kräver samordnade internationella åtgärder.

1.7 Kommittén anser dock att det bästa sättet att uppnå målet om en enhetlig och konsekvent lagstiftning med förbud för vilseledande marknadsföringsmetoder är en gemensam översyn av direktiven 2006/114/EG och 2005/29/EG, både avseende relationen mellan olika företag och mellan företag och konsumenter, samtidigt som man skapar en gemensam modell med plats för särdragen hos vardera typen, varför kommittén uppmanar kommissionen att på kort sikt inleda arbetet.

1.8 EESK uppmanar kommissionen att utveckla och tillämpa kompletterande insatser för bättre information och informationspridning, bättre samarbete mellan förvaltningsmyndigheter, offentlig-privata plattformar och intresseorganisationer samt förbättrade mekanismer för snabb reaktion så att dessa metoder upphör och uppkomna skador ersätts, bland annat genom att omgående skapa ett europeiskt rättssystem för grupptalan, något som föreslogs redan för 30 år sedan och som sedan har lagts på is gång på gång.

1.9 EESK deltar gärna genom sina ledamöter i det framtida arbetet med denna fråga. Kommittén anser att den kan bidra tack vare de erfarenheter som ledamöterna har, eftersom dessa är högkvalificerade företrädare för det civila samhället inom de tre intressegrupperna i kommittén.

2. Förslagets bakgrund och dess socioekonomiska aspekter

2.1 Inom företagens affärskommunikation finns det grundläggande och obligatoriska regler att ta hänsyn till för att undvika en snedvriden konkurrens och för att marknaden ska fungera. Om dessa regler inte följs frivilligt måste de bli lag och tillämpningen måste kontrolleras.

2.2 Kommissionen lägger genom detta meddelande fram en rad åtgärder för att bekämpa vilseledande marknadsföringsmetoder från reklamföretag, särskilt från katalogföretag.

2.3 Syftet är att bättre skydda företagen, särskilt de små och medelstora företagen. Det handlar bland annat om metoder som oönskad och ej beställd publicering eller uppdatering av uppgifter i en företagskatalog, skenbart gratis men senare debiterad genom en årsavgift som varken avtalats eller godkänts i förväg.

2.4 Efter ett offentligt samråd har kommissionen meddelat sin avsikt att skärpa direktiv 2006/114/EG om vilseledande och jämförande reklam genom att uttryckligen förbjuda metoder som till exempel att dölja ett meddelandes kommersiella syfte, och samtidigt skärpa tillämpningen av bestämmelser i gränsöverskridande situationer.

2.5 Enligt meddelandet saknas också

- a) lämpliga informationskampanjer om dessa metoder,
- b) kunskaper om lämpliga mekanismer för att lösa tvisterna; de nuvarande mekanismerna är föga verkningsfulla, långsamma och medför höga kostnader och de kan inte garantera en lämplig ersättning i god tid för uppkomna skador,
- c) ett centraliserat nätverk för samarbete mellan förvaltningsmyndigheter som följer upp företagens klagomål.

2.6 Enligt kommissionen uppgår den ekonomiska skadan för detta tillvägagångssätt till mellan 1 000 och 5 000 euro per år och drabbat företag.

3. Kommentarer om meddelandets innehåll

3.1 Sakinnehåll

3.1.1 EESK framhåller i linje med tidigare yttranden att kommersiella meddelanden i allmänhet och reklam i synnerhet, i all dess former, spelar en mycket viktig social och ekonomisk roll,

vilket sammanfattats på ett bra sätt av *International Advertising Association* (IAA), som framför allt betonar dess betydelse när det gäller att sprida innovationer, uppmuntra kreativitet och underhållning, främja konkurrens och ge människor fler valmöjligheter ⁽¹⁾.

3.1.1.1 Även om vissa reklamföretag agerar vilseledande i sitt sätt att göra reklam för sina produkter och försöka locka till sig kunder, är det viktigt att kommissionen påpekar det faktum att trots att många klagomål om vilseledande marknadsföringsmetoder rör denna typ av företag innebär det inte, ens i fråga om katalogföretagen, att de inte bedriver en laglig verksamhet av ekonomisk betydelse för företag som använder sig av dem för att göra reklam för sin verksamhet.

3.1.2 EESK medger att detta meddelande är viktigt och ligger i tiden, trots att det i huvudsak koncentrerar sig på de problem som uppstår då katalogföretag värvar kunder.

3.1.3 Kommittén menar att det är riktigt av kommissionen att understryka problemets gränsöverskridande karaktär och att den inte bara vill sträva efter en adekvat lagstiftning utan också vill att denna lagstiftning införs effektivt och att metoderna ska kunna granskas, kontrolleras och bestraffas ordentligt.

3.1.4 EESK beklagar att meddelandet inte har föregåtts av en grundlig konsekvensanalys. En sådan analys hade på ett tydligare sätt kunna motivera de föreslagna alternativen, vars kostnader och fördelar inte tydligt fastställs och bedöms.

3.1.4.1 Man känner fortfarande inte till omfattningen av och innehållet i den konsekvensanalys som kommissionen tillkännagav på sitt möte med de berörda aktörerna den 1 mars 2013, men den kommer för sent och är inte tillräcklig för att möjliggöra ett välgrundat beslut.

3.1.5 Med avseende inte bara på den rent juridiska tolkningen utan även möjligheterna att ge företagen ett faktiskt och mer effektivt skydd är kommittén tveksam till att den fråga som i grund och botten är föremål för kommissionens intresse verkligen kan inrymmas i det direktiv som kommissionen vill se över.

3.1.5.1 De metoder som har granskats och som handlar om kommersiell kommunikation i bred bemärkelse är inte reklam, utan snarare en aggressiv och försåtlig försäljningsmetod, som måste sättas in i ett större sammanhang med illojala eller otillbörliga affärsmetoder och även tas upp i straffrättsliga sammanhang.

⁽¹⁾ EUT C 351, 15.11.2012, s. 6.

3.1.5.2 Reklam utesluter all slags kommunikation där marknadsföring av vissa varor eller tjänster inte anges eller antyds, även sådan kommunikation som uppstår i en affärsförbindelse och som inte syftar till att erbjuda nya varor eller tjänster.

3.1.5.3 Enligt direktiv 2005/29/EG ska en affärsmetod anses vara vilseledande om den inbegriper oriktig information och således är falsk eller om den på något sätt, även genom den allmänna utformningen – även om informationen är korrekt i sak – vilseleder eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten i ett eller flera avseenden, samt i endera fallet medför eller sannolikt kommer att medföra att denne fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat. Definitionen av vilseledande metoder inskränker sig alltså inte bara till produktreklam, utan kan omfatta situationer där det inte finns något syfte att göra reklam för produkter eller kommunikation som är ett led i en affärsförbindelse.

3.1.6 I grönboken om otillbörliga affärsmetoder i B2B-leveranskedjan för livsmedel och icke-livsmedel ⁽²⁾, varnar kommissionen helt korrekt för att det kan uppstå konflikter och överlappningar mellan många EU-åtgärder som har samma målgrupper och liknande ej samordnade former, vilket kan vara förvirrande då medlemsstaterna ska införliva lagstiftningsakter ⁽³⁾.

3.1.7 EESK beklagar att kommissionen hittills inte har diskuterat olika möjliga alternativ och låtit dem bli föremål för offentligt samråd. Kommissionen har i stället föredragit att välja ett alternativ som kan visa sig vara ofördelaktigt för företagen, särskilt de små och medelstora företagen. Eftersom kommissionen redan tycks ha bestämt sig för vilket alternativ den tänker anta i oktober verkar det ganska meningslöst att lägga fram en konsekvensanalys av fem alternativ, då valet redan är gjort.

3.1.8 Det är angeläget att omedelbart ta ställning i den centrala frågan om katalogföretag, vilket redan framgår av Europaparlamentets tidigare analyser och resolutioner. De metoder som här har tagits upp får också omfattande och allvarliga konsekvenser för hela unionens ekonomi ⁽⁴⁾. Kommittén godtar därför att kommissionen genast lägger fram ett lagförslag enbart inriktat på denna fråga, för att förebygga de fall då företag utsätts för ständig press på grund av hot om rättsliga åtgärder

⁽²⁾ COM(2013) 37 final.

⁽³⁾ Vi får inte glömma de problem som uppstod i samband med införlivandet av direktiv 2005/29/EG, och som Europaparlamentet har tagit upp (se *State of play of the Implementation of the provisions on advertising in the unfair commercial practices legislation*, IP/A/IMCO/ST/2010-04, PE 440.288).

⁽⁴⁾ Se uppgifter från plattformen Fraudehelpdesk.nl i Nederländerna.

i en utländsk domstol, med tilltagande administrativa kostnader och ständiga telefonsamtal från inkassoföretag, som är att likna vid hot.

3.1.8.1 Det är för övrigt inte bara små och medelstora företag, utan också fria yrkesutövare, icke-statliga organisationer, bibliotek, privata läroanstalter och till och med vissa offentliga myndigheters enheter som utsätts för dessa metoder. Dessa bör, då det är lämpligt, också omfattas genom att begreppet näringsidkare utvidgas till att omfatta alla dem som kan utsättas för detta och som inte skyddas av andra lagrum.

3.1.9 EESK anser emellertid att ett mer helgjutet sätt att närma sig frågan hade varit att låta begreppet otillbörliga affärsmetoder, såsom vilseledande och aggressiva metoder samt den svarta listan som bifogats direktiv 2005/29/EG, utsträckas till att omfatta förbindelser mellan företag.

3.1.10 Att utvidga direktivets tillämpningsområde skulle också få den positiva effekten att harmoniseringen kunde förbättras, eftersom medlemsstaterna slipper införa nya lagar eller rättsakter för att införliva direktivet. De behöver bara utvidga tillämpningsområdet för sin redan befintliga nationella lagstiftning om otillbörliga affärsmetoder, och på så sätt säkerställa att unionens lagstiftning tillämpas korrekt ⁽⁵⁾.

3.1.11 Att enbart ändra direktiv 2006/114/EG enligt kommissionens tvetydiga förslag kommer inte att skydda de små och medelstora företagen i de situationer som tas upp i meddelandet. Förutom att dessa metoder utgör ett aggressivt agerande utan att vara vilseledande enligt direktiv 2005/29/EG, har de uppstått ur en tidigare upprättad affärsförbindelse, och rymms inte inom ramen för reklam.

3.1.12 Med reservation för vad som sägs i punkt 3.1.8 anser EESK därför att kommissionen inom en snar framtid bör vidta övergripande åtgärder för att främja mer samstämmiga regler inom konkurrenslagstiftning, immaterialrätt och industriell äganderätt och garantera ett enhetligt skydd för all affärsverksamhet inom detaljhandeln och i alla avtalsförhållanden mellan näringsidkare, i linje med Europaparlamentets resolution om en effektivare och rättvisare detaljhandelsmarknad.

⁽⁵⁾ I sin resolution om otillbörliga affärsmetoder och vilseledande reklam uppgav Europaparlamentet att det med viss oro har uppmärksammat att flera medlemsstater hade tagit bort den svarta listan i bilaga I till direktiv 2005/29/EG då de införlivade direktivet, till förvirring för konsumenterna och företagen.

3.1.13 EESK anser därför att det krävs bättre samordning mellan GD Rättsliga frågor, GD Konkurrens, GD Inre marknaden och GD Näringsliv i fråga om de åtgärder som ska vidtas på detta område och i framtida politiska förslag och lagförslag, som en uppföljning på de politiska prioriteringar som fastställs i småföretagsakten.

3.1.14 Utan att det påverkar ovanstående och om kommissionen gör ett annat val, framhåller kommittén att begreppet "mest skadliga" marknadsföringsmetoder måste definieras konkret och dess innehåll preciseras, så att det klart framgår vilka affärsmetoder som förtjänar större skydd än andra.

3.1.15 EESK skulle också uppskatta om kommissionen redan nu redogjorde mer exakt för vilka situationer som borde stå med på den svarta listan, vars existens kommittén stöder fullständigt, eftersom förteckningen över metoder som ska betraktas som helt otillåtna bör vara så precis och uttömmande som möjligt. Kommissionen kan redan nu få tillräckligt material för utarbetandet av denna förteckning i svaren på kommissionens enkät och i inläggen från flera aktörer vid sammanträdet den 1 mars 2013 ⁽⁶⁾.

3.1.16 EESK skulle också i detta fall uppskatta om kommissionen övervägde upprättandet av en grå lista över metoder som skulle kunna betraktas som otillåtna under vissa specifika omständigheter som en domstol får avgöra från fall till fall.

3.1.17 Förutom upprättandet av listor anser kommittén att det är nödvändigt att skärpa och förtydliga begreppen

⁽⁶⁾ Som exempel kan följande nämnas:

- Metoder i samband med onlinetransaktioner då transaktionsuppgifterna inte presenteras på samma sätt för alla berörda, vilket gör att vissa berörda diskrimineras.
- Metoder i samband med auktioner och handel online (e-bay). Det har visat sig att det ibland är bättre att registrera sig som konsument i sådana sammanhang, eftersom det ger personen tillgång till fler garantier.
- Metoder som förutsätter en presentation av certifierade produkter som inte är godkända.
- Metoder där företag ger sken av att tillhöra en offentlig myndighet och får näringsidkare att beställa en viss tjänst eller köpa en viss produkt för att de tror att de måste följa vissa skatte- eller säkerhetsbestämmelser.
- Metoder som förutsätter köp av varor på en gränsöverskridande marknad, då köparen senare får veta att garantiservice endast kan erbjudas i produktens ursprungsland.
- Metoder som förutsätter skapandet av jämförande webbsidor som i huvudsak syftar till att förmå näringsidkaren att köpa en viss produkt, genom att framställa produkten som den lämpligaste för dennes affärsprofil. I vissa av dessa jämförande verktyg, särskilt i finanssektorn, finns egentligen inte någon information om webbplatsens egenskap eller hur den finansieras.
- Metoder med "dold" reklam i digitala miljöer, bland annat genom svar som publiceras på sociala medier av konsumenter/företag (vanligtvis samarbetar de med företaget och får betalt) för att näringsidkare ska vända sig till det företaget.
- Metoder vars syfte är att använda jämförande tester som är föråldrade eller inte ens finns.
- Metoder som förutsätter näringsidkarens tysta samtycke då den köper en viss produkt eller beställer en viss tjänst.

vilseledande reklam och otillåten jämförande reklam, på ett systematiskt sätt inom en bred rättslig ram, så att nya otillbörliga metoder omfattas av den reviderade lagstiftningen.

3.1.18 Utan att det inverkar på vad som anges i punkt 3.1.8 anser EESK att den rättsliga ramen till direktiv 2005/29/EG borde utvidgas vid lämpligt tillfälle, särskilt för att se till att det befintliga konsumentskyddet utvidgas till vissa mikro- och småföretag och tillämpas lika på dessa, enligt exakt och noggrant fastställda villkor, om deras situation är jämförbar, vilket redan är fallet i vissa medlemsstaters rättsordning och vilket föreningar och organisationer som företräder dessa företag med rätta kräver ⁽⁷⁾.

3.1.19 EESK anser att det handlar om två sidor av samma gemensamma verklighet, och det vore en fördel om översynen av direktiv 2005/29/EG skedde samtidigt och parallellt med översynen av direktiv 2006/114/EG, eftersom de är knutna till och kompletterar varandra ⁽⁸⁾. Detta bör ske mot bakgrund av den senaste utvärderingen av direktiv 2005/29/EG ⁽⁹⁾.

3.1.20 De metoder som används och de bedrägliga företagens beteende visar att det finns ett behov av ett rättsinstrument för kollektiv talan som kan garantera effektiva reaktioner och ett bättre skydd för näringsidkare vid lösningen av uppkomna tvister, inte bara för att få stopp på dessa metoder ⁽¹⁰⁾, utan också för att kunna garantera ersättning för uppkomna skador.

3.2 Formella aspekter

3.2.1 EESK anser att kommissionen redan nu bör ange vilken rättslig grund som ska ligga till grund för de åtgärder som ska vidtas, och mer specifikt om det bara handlar om åtgärder som stöder genomförandet av den inre marknaden eller också om andra åtgärder.

3.2.2 EESK anser också att det lämpligaste rättsinstrumentet för detta ändamål skulle vara en förordning, som kan säkerställa större juridisk säkerhet och en effektivare harmonisering.

⁽⁷⁾ Denna lösning motsvarar alternativ 5 i den konsekvensanalys som håller på att förberedas.

⁽⁸⁾ Österrike är ett exempel på att direktiv 2006/114/EG och direktiv 2005/29/EG är förenliga, eftersom uttrycket "konsument" ändrades till "föremål för affärsmetod" då de införlivades, för att tydligt se till att bestämmelserna i direktiv 2005/29/EG också tillämpades på förbindelser mellan näringsidkare (se IP/A/IMCO/ST/2010-04, PE 440.288 som det hänvisas till i fotnot 3 ovan).

⁽⁹⁾ COM(2013) 138 final, 14.3.2013.

⁽¹⁰⁾ Därför är det mycket viktigt att lägga till det framtida rättsinstrumentet till listan i bilaga I till direktiv 2009/22/CE.

4. Metodanalys

4.1 När det gäller den föreslagna tidsplanen välkomnar EESK de etapper som kommissionen fastställt, bland annat att genast skapa ett nätverk av myndigheter för att förbättra tillämpningen av direktivet om vilseledande och jämförande reklam, och att utbyta information.

4.2 Kommittén ser också positivt på inrättandet av ett samarbetsförfarande om lagstiftningstillämpning, i likhet med det som anges i Europaparlamentets och rådets förordning nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen, varvid det införs både en skyldighet att ömsesidigt erbjuda hjälp mellan medlemsstaterna i dessa frågor och åtgärder för att bestämma vilken myndighet som ska ansvara för att genomföra lagstiftningen, utan att det påverkar alternativen med offentlig-privata plattformar i likhet med dem som finns i Nederländerna och utvidgandet av samarbetet till att omfatta de organisationer som företräder de berörda parterna.

4.3 EESK föreslår att man, liksom på konsumentskyddsområdet⁽¹¹⁾ och vid lösning av tvister, inrättar ett europeiskt nätverk för att hjälpa de små och medelstora företagen att lösa gränsöverskridande tvister, genom att hänvisa företag som utsatts för bedrägeri till de mest lämpliga rättsinstrumenten.

4.4 EESK anser också att utbildning, information och utbyte av god praxis bör erbjudas alla företag i syfte att göra dem medvetna om farorna i samband med dessa metoder.

4.5 Med tanke på att de flesta vilseledande affärsmetoder bedrivs i digital miljö menar EESK att det är nödvändigt att

skydda de små och medelstora företagen på ett mer målinriktat och lämpligt sätt, med beaktande av internetleverantörernas metoder och avtalsförhållanden på plattformar som eBay eller plattformar som skapats särskilt för affärstransaktioner mellan näringsidkare.

4.6 Kommittén vill också framhålla att kommissionen måste beakta den internationella aspekten av dessa metoder inom ramen för sin representation vid OECD⁽¹²⁾. EU och dess medlemsstater uppmanas att tillsammans med OECD diskutera en utvidgning av OECD:s "Guidelines for Protecting Consumers from Fraudulent and Deceptive Commercial Practices Across Borders" ("OECD:s riktlinjer för att skydda konsumenterna mot bedrägliga och försåtliga gränsöverskridande affärsmetoder") till att omfatta B2B (företag till företag).

EESK föreslår att Europol inleder ett forskningsprojekt om bedrägeri i samband med massmarknadsföring inom EU: omfattningen av de ekonomiska skadorna och antalet brottsoffer, de viktigaste gränsöverskridande aktörernas roll och eventuell investering av överskottet i finansieringen av andra icke-lagliga aktiviteter eller affärsverksamheter.

4.7 Slutligen vill EESK framhålla att kommissionen måste tillhandhålla de finansiella medel som behövs för att man ska kunna genomföra dessa åtgärder.

4.8 EESK deltar gärna genom sina företrädare i det framtida arbetet med denna fråga. Kommittén anser att den kan bidra tack vare de erfarenheter som ledamöterna har, eftersom dessa är högkvalificerade företrädare för det civila samhället inom de tre intressegrupperna i kommittén.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/consumers/ecc/contact_en.htm

⁽¹²⁾ Den internationella dimensionen har påvisats av den internationella arbetsgruppen om bedrägeri i samband med massmarknadsföring (International Mass-Marketing Fraud Working Group; IMMFWG), ett oberoende nätverk med brottsbekämpande organ, tillsynsorgan och konsumentskyddsorganisationer från sju länder (Australien, Belgien, Kanada, Nederländerna, Nigeria, Storbritannien och USA), samt Europol. Dess syfte är att underlätta multinationellt utbyte av information och underrättelser, att samordna gränsöverskridande insatser för att avslöja, störa och sätta stopp för massmarknadsföringsbedrägerier samt att medvetandegöra och upplysa allmänheten om försök till internationella massmarknadsföringsbedrägerier. Jfr *Mass-marketing fraud: a threat assessment*, IMMFWG, juni 2010.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tullunionens tillstånd”

COM(2012) 791 final

(2013/C 271/12)

Föredragande: **Jan SIMONS**

Den 21 december 2012 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tullunionens tillstånd”

COM(2012) 791 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 139 röster för och 7 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén instämmer med huvudlinjerna i kommissionens meddelande. Vi förespråkar en solid tullunion som kan ge ett väsentligt bidrag till konkurrenskraften och till en välfungerande inre marknad i Europeiska unionen.

1.2 Kommittén uppmanar kommissionen att vid utarbetandet av en handlingsplan fullt ut beakta de undersökningar och interna och externa bedömningar som under de senaste tre åren har genomförts vad gäller tullunionens funktion.

1.3 Kommittén anser att det är viktigt att tullpolitiken bygger på enhetliga, tydliga, effektiva, ändamålsenliga och enkla förfaranden, som gör det möjligt för EU att klara den globala konkurrensen och se till att industrins och de europeiska konsumenternas rättigheter och säkerhet, samt de immateriella rättigheterna, kan skyddas. Detta får inte leda till att medlemsstaterna vid genomförandet av tullagstiftningen hamnar i en tvångssituation, så att de även fortsättningsvis kan beakta omfattningen av sina handelsflöden.

1.4 Med tanke på att kommissionen i sitt meddelande framhåller att det är mycket viktigt att underlätta handeln, är det av avgörande betydelse att tullmyndigheternas kapacitet kan anpassas till nationella handelsflöden, främst i syfte att öka effektiviteten och förenkla näringslivets situation så mycket som möjligt. Det skulle för framtiden därför vara bra med en harmonisering som bygger på bästa praxis och ett systembaserat tillvägagångssätt för kontroll.

1.5 Kommittén skulle gärna ha sett att man mer ingående hade behandlat konkreta åtgärder på kort och medellång sikt i meddelandet. Man behandlar dock bara prioriteringarna för 2013. För de följande åren hänvisas lyckligtvis till den reformplan som ska utarbetas och som ska offentliggöras 2014.

1.6 Kommittén menar att särskild uppmärksamhet bör riktas mot det faktum att investeringar behövs för att göra det möjligt för tullmyndigheterna att på ett mer kostnadseffektivt sätt bekämpa bedrägerier och kriminalitet och även för att minska förseningar i handelsflödena.

2. Inledning

2.1 Del tre i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (ett av Lissabonfördragen, förkortat EUF-fördraget) om unionens politik och inre åtgärder innehåller två relativt korta artiklar med mycket allmän lydelse (artiklarna 26 och 27) om den inre marknaden, som definieras som ”ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital säkerställs i enlighet med bestämmelserna i fördragen”.

2.2 Först 1986, med Europeiska enhetsakten, inkluderades detta område i de europeiska fördragen (artikel 8a i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, förkortat EEG-fördraget), enligt vilken den inre marknaden skulle vara fullbordad den 1 januari 1993, men detta är något vi – beklagligtvis – fortfarande väntar på.

2.3 Lyckligtvis har saker och ting utvecklats mycket snabbare och på ett helt annat sätt när det gäller tullunionen, en nödvändig förelöpare till och ett väsentligt inslag på den inre marknaden. Efter förebild av det framgångsrika Benelux-samarbetet skrevs tullunionen in i det ursprungliga EEG-fördraget (Romfördraget) från 1958.

2.4 I ett tjugotal artiklar anges i fördraget mycket ingående och med uppgift om tidsfrist vad som ska göras för att senast inom femton år – den längsta föreskrivna övergångsperioden (artikel 8.5) – skapa en tullunion ”som skall omfatta all handel med varor och som skall innebära att tullar på import och export samt alla avgifter med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna” och ”att en gemensam tulltaxa gentemot tredje land” införs.

2.5 Dessa bestämmelser ingår inte bara i Romfördraget (artikel 9 i EEG-fördraget) utan också, mer än femtio år senare, i Lissabonfördraget (artikel 28 i EUF-fördraget). Eftersom alla dessa bestämmelser redan genomförts – avveckling av tullar vid nationsgränserna 1968, och därefter en rad tullbestämmelser och ursprungsregler, vilket utmynnade i en tullkodex för gemenskapen 1992 och Gemensamma tulltaxan 1987 – kunde man i Lissabonfördraget nöja sig med tre korta artiklar om tullunionen (artiklarna 30–32 i EUF-fördraget), i stället för ett tjugotal utförliga artiklar i Romfördraget.

2.6 Förutom de rättsliga grunder som nämns ovan bildar en rad ämnesinriktade rättsakter – däribland förordningar om skydd av immateriella rättigheter, narkotikaprekursorer, kulturföremål, kontroller av kontanta medel, och marknadskontroll samt rättsakter som syftar till att skydda medborgarna och miljön – en grund för tullens tillämpning av reglerna i EU.

2.7 I artikel 3 i EUF-fördraget anges att tullunionen är ett av de områden där EU har exklusiv befogenhet, enligt definitionen i artikel 2.1 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna har ansvaret för genomförandet av tullagstiftningen. (Notera att den inre marknaden är en delad befogenhet mellan EU och medlemsstaterna, enligt artikel 2.2 i EUF-fördraget.)

2.8 Mervärdet av tullunionen kan bl.a. belysas med följande siffror från kommissionen: Tullen i EU hanterar 17 % av världshandeln, till ett värde av 3 300 miljarder euro per år.

3. Kommissionens meddelande

3.1 Den 21 december 2012 offentliggjorde kommissionen sitt meddelande om tullunionens tillstånd, eftersom kommissionen efter halva sin mandatperiod ville utvärdera den rådande

situationen, vilka mål som har uppnåtts och vilka framtida utmaningar som finns.

Närmare bestämt har kommissionen anfört att meddelandet syftar till

— att belysa mervärdet och den grundläggande betydelsen av de tjänster som tullunionen erbjuder som en grund för tillväxt, konkurrenskraft och säkerhet på den inre marknaden och i Europeiska unionen,

— att visa att tullunionen står inför utmaningar som kräver åtgärder på europeisk nivå, och

— att utarbeta en handlingsplan för att ta itu med dessa utmaningar och åstadkomma en effektivare, stabilare och mer enhetlig tullunion till 2020.

3.2 Inom ramen för dessa målsättningar ser kommissionen meddelandet som en inledning på en debatt om tre viktiga frågor:

— Att slutföra den modernisering som inleddes 2003, genom att slutföra och anta unionens nya tullkodex och därmed sammanhängande delegerade akter och genomförandeakter, samt att detta genomförs på ett ändamålsenligt sätt av medlemsstaterna.

— Att identifiera och åtgärda brister i genomförandet av tullagstiftningen samt att fastställa angelägna prioriteringar. I detta syfte genomförde kommissionen för några år sedan en intern självbedömning, och man har för avsikt att inom kort offentliggöra en extern utvärdering av tullunionens sätt att fungera.

— Att få till stånd förändringar i styrstrukturen, i syfte att förbättra tullunionens effektivitet. Kommissionen har också för avsikt att lägga fram en reformplan för detta senast under 2014.

3.3 Kommissionen uppmanar rådet och Europaparlamentet att

— slutföra moderniseringen av tullunionen utan dröjsmål,

— inleda en dialog med berörda parter mot bakgrund av resultaten av de senaste interna och externa utvärderingarna och analyserna av brister, så att prioriteringarna för tullunionen kan fastställas,

— reformera styrningen och medlemsstaternas och kommissionens roller och ansvarsområden med avseende på den övergripande operativa förvaltningen av tullunionen; det kommande arbetet bör innefatta en plan för reformen fram till 2014.

3.4 I sitt meddelande hävdar kommissionen att medlemsstaterna inte längre på egen hand kan hantera de utmaningar som den ökande globaliseringen innebär. Kommissionen menar att globaliseringen kräver större europeisk enighet, och att detta gör det nödvändigt med mer integration.

4. Allmänna kommentarer

4.1 Kommittén sätter värde på att kommissionen efter halva sin mandatperiod lägger fram detta meddelande om tullunionens tillstånd. Vi framhåller också hur viktig tullunionen är för EU, framför allt för tillväxten, konkurrenskraften och den inre marknadens säkerhet.

4.2 Vidare konstaterar vi att det finns både externa och interna utmaningar som Europeiska unionen nu måste ta itu med.

4.2.1 Bland dessa externa utmaningar kan följande nämnas här: tilltagande handelsströmmar; nya och invecklade logistikkedjor; förändrat konkurrenstryck; ökande kriminalitet, inklusive bedrägerier; terrorism; samt förväntningar bl.a. från andra tillsynsorganisationer för vilka tullen utför vissa uppgifter.

4.2.2 Som interna utmaningar betraktar kommittén ineffektiviteten till följd av skillnader i genomförandet i de 27 medlemsstaterna. Exempelvis har varje medlemsstat utvecklat sitt eget automatiseringssystem och tillämpat olika arbetsmetoder, och det råder stora skillnader i utbildningsnivå, och följaktligen saknas en enhetlig tillämpning av EU-lagstiftningen från medlemsstaternas sida. Detta är ett ännu större bekymmer i dagens läge när vi befinner oss mitt i en ekonomisk kris.

4.3 Kommittén fäster stor vikt vid att föra en tullpolitik som bygger på enhetliga, öppna, effektiva, rationella och förenklade förfaranden, för att EU ska kunna hävda sig i den globala konkurrensen och för att värna om näringslivet och de europeiska konsumenternas rättigheter och säkerhet, samt för att de immateriella rättigheterna ska kunna skyddas.

4.4 EESK har lagt fram en rekommendation om detta i ett tidigare yttrande⁽¹⁾, och på grund av frågans vikt har vi med eftertryck upprepat denna rekommendation här.

4.5 Kommittén vill också tydligt framhålla att man måste undvika att medlemsstaterna hamnar i en tvångssituation. De måste nämligen fortfarande kunna beakta de relevanta handelsflödenas omfattning. Mot den bakgrunden understryker kommittén att medlemsstaterna har vidtagit en mängd åtgärder för att underlätta handelsutbyten: elektroniska förfaranden, förenklade förfaranden och införande av status som godkänd operatör.

4.6 En harmonisering bör därför baseras på bästa praxis och inte på en europeisk genomsnittsnivå.

4.7 Om man vill arbeta på ett kostnadseffektivt och resultat-inriktat sätt (även på det finansiella planet med avseende på inkomsterna) och verkligen vill göra framsteg, är det enligt kommitténs åsikt samtidigt önskvärt att kontrollerna inte i så stor utsträckning genomförs transaktion för transaktion, utan snarare enligt ett systembaserat tillvägagångssätt som bygger på riskbedömning.

4.8 I sina slutsatser av den 10–11 december 2012 understryker rådet det nödvändiga i att *"ytterligare främja en enhetlig tillämpning av tullagstiftningen och moderna och harmoniserade tillvägagångssätt vid tullkontrollen, samtidigt som man, i förekommande fall och med hänsyn till konsekvenserna för aktörerna och medlemsstaterna, tillåter flexibilitet i fråga om nationella lösningar"* (2).

4.9 Rådet framhåller också behovet av att *"förbättra samarbetet med andra organ både på nationell nivå och EU-nivå på områdena säkerhet, hälsa, skydd och miljö, samt med internationella partner, samtidigt som man respekterar ansvarsfördelningen mellan EU och medlemsstaterna på detta område"* (3).

4.10 Kommittén instämmer också i Europeiska kommissionens uppfattning att tullunionen endast kan vidareutvecklas om man har utformat en mekanism för att mäta och bedöma resultatet av tullunionens arbete.

4.11 Vi vill också fästa uppmärksamhet på att det, förutom de tungrodda tullförfarandena, också kan finnas andra faktorer som hindrar en smidig avveckling, såsom bristande infrastruktur vid EU:s yttre gränser. I de fall då även tredjeländer är berörda bör denna problematik i första hand lösas gemensamt.

(2) Slutsatser om framstegen med strategin för vidareutveckling av tullunionen, rådets (konkurrenskraft) 3208:e möte i Bryssel den 10–11 december 2012.

(3) Se fotnot 2.

(1) EUT C 229, 31.7.2012, s. 68–71.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Kommittén är oroad över det allt större gapet mellan en allt större arbetsbörda å ena sidan och ett allt färre antal tulltjänstemän å andra sidan. Trots att många arbetsuppgifter har automatiserats blir arbetsbördan för tulltjänstemännen allt större. Denna problematik, där utbildning och vidareutbildning också är viktiga aspekter, borde ägnas mycket större uppmärksamhet.

5.2 I slutänden kan kommittén här tänka sig att man inrättar en europeisk högskola för tullutbildningar för att få upp medlemsstaternas tulltjänstemän på den nivå som anses vara nödvändig.

5.3 Säkerhet i leveranskedjan och riskhantering är av stor vikt för tullunionen. Kommittén kommer inom kort också att utarbeta ett yttrande om kommissionens meddelande i denna fråga, som nyligen offentliggjordes (COM(2012) 793 final; INT/681 föredragande Antonello Pezzini).

5.4 Kommittén ser också fram emot förslag från kommissionens sida på hur man kan lösa de problem som har konstaterats och som beror på skillnaderna i de strategier och påföljder som tillämpas vid överträdelse av EU:s tullagstiftning, om inte annat på grund av likhetsprincipen. Här får man inte glömma att ändringar i de nationella påföljdssystemen inom ramen för den egna tull- och strafflagstiftningen är en känslig fråga för medlemsstaterna.

5.5 En tillnärmning i fråga om typer av överträdelse, såsom redan är fallet för vägtransporter⁽⁴⁾, skulle kunna vara ett första steg.

5.6 Kommittén ställer sig positiv till kommissionens förslag om att utarbeta en rad standardförfaranden som ska ingå i framtida lagar för att underlätta tullens kontroll av att lagar om förbud och restriktioner för import- och exportvaror följs.

5.7 Kommittén hade gärna sett att kommissionen i meddelandet uttalat sig mer konkret om förslagets konsekvenser för regelbördan och de administrativa bördorna.

5.8 Det är av största vikt att tulluppgifterna utförs bättre. Samarbetet mellan tullförvaltningarna bör därför utvecklas, tulltjänstemännens befogenheter bör utökas och det borde finnas verkliga EU-strategier för kampen mot bedrägeri. Man kan också tänka sig situationer där det är önskvärt att arbetsuppgifter och aktiviteter förskjuts från medlemsstaterna, var och en för sig, till gemensamma institut, som kan men inte behöver vara knutna till kommissionen eller medlemsstaterna tillsammans, till exempel om det kan göras stora budgetbesparingar eller underlätta tullens arbete.

5.9 Kommittén hade också förväntat sig mer bakgrundsinformation i meddelandet. Detta är tyvärr inte fallet, och detta gör det svårt att ta ställning till meddelandet. Som tur är och som kommissionens företrädare också uttryckligen har meddelat kommer lagförslagen i fortsättningen att läggas fram tillsammans med en konsekvensbedömning.

5.10 Kommittén är på samma sätt som kommissionen oroad över konstaterandet att man med den nuvarande förvaltningen av tullunionen och framför allt med de gemensamma förfarandena har nått effektivitetens gränser. Vi anser att det måste finnas ett modernt och effektivt förvaltningssystem för tulltjänsterna för att de ska kunna fortsätta arbeta effektivt och kostnadseffektivt.

5.11 Kommittén framhåller dessutom att tullen också under den rådande ekonomiska krisen måste få tillräckliga budgetmedel för att exempelvis uppgradera sina IT-system och på ett effektivt sätt kunna bekämpa bedrägerier och brottslighet.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan: Europeisk bolagsrätt och företagsstyrning – ett modernt regelverk för mer engagerade aktieägare och hållbara företag"

COM(2012) 740 final

(2013/C 271/13)

Föredragande: **Edouard DE LAMAZE**

Den 19 februari 2013 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan: Europeisk bolagsrätt och företagsstyrning – ett modernt regelverk för mer engagerade aktieägare och hållbara företag"

COM(2012) 740 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj 2013) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 135 röster för, 1 röst emot och 11 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar de huvudsakliga riktlinjerna i denna handlingsplan för företagsstyrning.

1.2 EESK varnar för att kostnaderna för regelanpassning kan öka för de börsnoterade företagen, och påminner om att en öppen finansmarknad är av avgörande betydelse för företagen. En god balans mellan lagstiftningsåtgärder och "mjuka" rättsliga normer – rekommendationer och styrningskoder – kommer att vara avhängig av detaljerna i genomförandet av varje framlagt initiativ.

1.3 Framför allt förväntar sig EESK att kommissionen fastställer rimliga krav när det gäller den innovativa åtgärd som innebär att företagen öppet måste redovisa sin ersättningspolicy, så att företagets utveckling inte hotas genom en ökning av driftskostnaderna. Kommittén påpekar att man i dessa nya bestämmelser måste ta hänsyn till behovet av att bevara affärshemligheter.

1.4 När det gäller den mycket viktiga frågan om att låta aktieägarna besluta om ersättningspolicyn, anser EESK att man i strävan efter europeisk harmonisering inte kan gå längre än till en rådgivande omröstning utan att hota grundvalarna för bolagsrätten.

1.5 EESK uppmanar kommissionen att i den kommande konsekvensbedömningen noggrant undersöka grunderna för varje initiativ som berör små och medelstora företag.

1.6 Som komplement till de planerade initiativen anser EESK att man bör betona behovet av att förstärka de anställdas inflytande i syfte att effektivisera företagets verksamhet, framför allt i kristider.

1.7 EESK anser också att utbildningen av styrelseledamöter bör förbättras och att utbytet av god praxis på området bör främjas.

1.8 I fråga om bolagsrätten anser EESK att förslaget om europeiska privata aktiebolag måste prioriteras på nytt liksom även åtgärder som underlättar flytt av säte inom EU. I båda fallen måste arbetstagarinflytandet tryggas och stärkas, framför allt med hjälp av de särskilda samråd med arbetsmarknadens parter som föreskrivs i EU-fördragen.

1.9 EESK ställer sig inte bakom förslaget om erkännande av begreppet "koncernintresse", som i slutändan skulle äventyra principen om juridiska personers, särskilt icke-europeiska sådana, oberoende inom koncerner. Kommittén är också oroad över tankegången att dotterbolagens intresse ska kunna offras för koncernintresset.

2. Meddelandets innehåll

2.1 I linje med sitt meddelande om Europa 2020, där kommissionen efterlyste en förbättring av företagsmiljön i EU, föreslår kommissionen i denna handlingsplan initiativ för att stärka EU:s ram för företagsstyrning genom två handlingslinjer:

- Ökad insyn för såväl aktieägare, allmänhet som företag: offentliggörande av policyn för styrelsemångfald och hantering av icke-finansiella risker (bl.a. strategiska och operativa risker samt efterlevnadsrisker), förbättrad kvalitet på de förklaringar som företag ska lämna när de avviker från rekommendationerna i företagsstyrningskoden, offentliggörande av institutionella investerares röstningspolicier och identifiering av aktieägare.
- Ökat engagemang från aktieägarna: tillsyn över ersättningspolicyn, bättre aktieägartillsyn över transaktioner med närstående parter, reglering av röstrådgivares verksamhet, förtydligande av begreppet "samordnade åtgärder" och främjande av anställdas aktieinnehav.

2.2 Parallellt planeras olika initiativ i fråga om bolagsrätten, som per definition inte bara berör börsnoterade företag utan alla aktiebolag: underlättande av gränsöverskridande verksamhet (gränsöverskridande fusioner och delningar samt eventuellt flytt av säte), undersökning av hur förslaget till stadga för ett europeiskt privat aktiebolag (SPE-bolag) ska följas upp, informationskampanjer om den europeiska bolagsstadgan (SE) och stadgan för europeiska kooperativa föreningar (SCE), riktade åtgärder för koncerner (särskilt erkännande av begreppet "koncernintresse") samt kodifiering av den europeiska bolagsrätten. Alla dessa initiativ ska förhandsgranskas i konsekvensbedömningar och kan alltså komma att ändras.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Rent generellt välkomnar EESK de åtgärder som beskrivs i handlingsplanen som, när det gäller företagsstyrning, innebär en konsolidering av den nuvarande ramen snarare än en mer omfattande omarbetning, dock med vissa undantag (se nedan).

3.2 Handlingsplanen ger uttryck för en önskan att skapa jämvikt mellan lagstiftningsåtgärder och mjukare rättsliga normer i form av rekommendationer och styrningskoder. EESK konstaterar att alla ytterligare skyldigheter i fråga om insyn, och särskilt i fråga om ersättningspolicier, kommer att påverka företagets driftskostnader.

3.3 EESK beklagar att det, även om handlingsplanen syftar till att förbättra aktieägarnas engagemang, saknas en motsvarande ambition att förstärka de anställdas inflytande, vars betydelse kommittén framhöll i sitt svar på grönboken 2011⁽¹⁾. EESK vill påminna om att det i EU-rätten erkänns att arbetstagarnas deltagande i beslutsprocessen bidrar till hållbar utveckling och till företagets effektivitet.

3.4 Om man ser längre än till denna handlingsplan anser kommittén att innehållet i och den exakta definitionen av begreppet arbetstagarinflytande bör förtydligas, med hänsyn till grunderna för bolagsrätten som kan komma att ändras⁽²⁾. EESK välkomnar en strategi som involverar många olika intressenter och som motsvarar de utmaningar som de företag står inför som eftersträvar en utveckling på lång sikt samt ett engagemang beträffande arbetstagarna och miljön. En sådan strategi förutsätter en god dialog på arbetsmarknaden och en atmosfär av förtroende som grundar sig på tydliga bestämmelser om information, samråd och deltagande då sådana finns. EESK vill därför att man undersöker nya möjligheter, såsom begreppet hållbart företag (*sustainable company*)⁽³⁾.

3.5 Som en logisk följd på EESK:s svar på grönboken 2011 anser kommittén också att en god företagsstyrning även är beroende av styrelsens kompetens – främst i rättsliga och finansiella frågor. Kommittén betonar vikten av att anpassa utbildningen av styrelseledamöterna efter företagstyp, bland annat företagets storlek, och uppmuntrar alla initiativ som syftar till att främja utbyte av god praxis på detta område. Denna fråga bör behandlas i en kommande rekommendation från kommissionen. Med tanke på öppenheten och den rättsliga säkerheten, särskilt för små och medelstora företag och deras arbetstagare, bör åtgärder som syftar till att komplettera den europeiska bolagsrätten undvika all "regime shopping", som innebär att man godkänner att europeiska enheter registreras från grunden eller att ett företags huvudkontor åtskiljs från sitt stadgeenliga säte.

3.6 Företagsstyrning

3.6.1 EESK har tidigare påpekat att det viktigaste syftet med företagsstyrning är att se till att företag överlever och blomstrar⁽⁴⁾ genom att man skapar förtroende mellan de olika aktörerna⁽⁵⁾. Precis som i fråga om bolagsrätten måste initiativ om företagsstyrning bidra till att underlätta företagets liv och verksamhet och stärka deras konkurrenskraft.

⁽¹⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 91.

⁽²⁾ Bolagsrätten grundar sig på de enda förbindelser som förenar aktieägarna, styrelsen och det verkställande organet.

⁽³⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 35.

⁽⁴⁾ EUT C 84, 17.3.2011, s. 13.

⁽⁵⁾ Ledningen, arbetstagarrepresentanter, investerare, lokala och regionala myndigheter.

3.6.2 När det gäller det minskade antalet företag som introduceras på börsen och det växande antal som lämnar börsen erinrar EESK om att företag, särskilt små och medelstora sådana, måste ha tillgång till finansmarknaden. I dag har många företag svårt att få tillgång till finansiering, vilket kraftigt bromsar deras utveckling. För att garantera en öppen finansmarknad anser EESK att det är oerhört viktigt att de redan mycket betungande kraven i fråga om företagsstyrning för börsnoterade företag inte skärps ytterligare, särskilt inte för små och medelstora företag. I annat fall kommer viljan att börsnotera sig att minska ytterligare. Dessutom finns det en risk för att villkoren ur konkurrenssynpunkt blir alltmer ojämlika för noterade och icke börsnoterade företag, eftersom de senare inte omfattas av de börsnoterade företagens skyldighet att ge insyn i sin verksamhet, samtidigt som de har stor nytta av den information som de börsnoterade företagen lämnar ut.

3.6.3 EESK beklagar att kommissionens önskan om att ta hänsyn till de små och medelstora företagens särskilda situation – både vad gäller storlek och ägarstruktur – endast har formulerats i mycket allmänna termer och inte har strukturerats och omsatts i konkreta åtgärder i vart och ett av de planerade initiativen.

3.6.4 EESK betonar att EU:s definition av små och medelstora företag måste ändras för att ta bättre hänsyn till deras särskilda egenskaper.

3.6.5 I stället för att använda lagstiftning anser EESK att man så långt det är möjligt bör utforma principer och sedan ge medlemsstaterna i uppdrag att anpassa dem på bästa sätt efter de nationella förhållandena. Redan 2003⁽⁶⁾ framhöll kommissionen att det hade skett en anmärkningsvärd konvergens mellan de nationella företagsstyrningskoderna. EESK konstaterar med tillfredsställelse att kommissionen verkar ha använt just den metoden för de viktigaste delarna i handlingsplanen, särskilt när det gäller förbättring av de förklaringar som företagen ska lämna om de avviker från koderna.

3.6.6 När det gäller det övergripande målet för insyn stöder EESK kommissionens initiativ för att på EU-nivå införa bestämmelser som redan tillämpas i vissa medlemsstater, särskilt sådana bestämmelser som främjar företagets långsiktiga resultat. Svårigheten verkar ligga i att hitta en väl avvägd balans mellan legitima krav på insyn och behovet av att inte hindra företagets tillväxt genom att ålägga dem en alltför stor administrativ börda eller genom att offentliggöra information som är känslig ur konkurrenssynpunkt.

3.6.7 EESK menar att det krav som kan sammanfattas med orden "följ normerna eller lämna en förklaring" utgör själva grunden för styrningsprinciperna och håller med om att det krävs en strängare tillämpning av detta krav. Kommittén välkomnar kommissionens initiativ om detta.

3.6.8 EESK noterar kommissionens vilja att stärka aktieägarnas roll för att skapa en tillfredsställande balans mellan de olika aktörerna. Kommittén är medveten om att det med de rättigheter som föreslås för att öka aktieägarnas engagemang också följer skyldigheter som de måste uppfylla.

3.6.9 EESK anser därför att dialogen mellan aktieägare och emittenter måste förbättras och lägger särskild vikt vid initiativet för att främja företagets kändedom om sina aktieägare, vilket är en nödvändig förutsättning. Det kommande EU-instrumentet om detta måste ta hänsyn till skillnaderna i lagstiftningen om skyddet för personuppgifter.

3.6.10 EESK stöder också förslaget om att institutionella investerare ska bli skyldiga att offentliggöra sina röstnings- och engagemangspolicier, och särskilt sina investeringsplaner i de företag som de köper aktier i.

3.6.11 När det gäller den viktiga frågan om att låta aktieägarna rösta om ersättningspolicyn och ersättningsrapporten, anser EESK att man i strävan efter EU-harmonisering inte kan gå längre än till en rådgivande omröstning.

3.7 Bolagsrätt

3.7.1 EESK skulle vilja göra en annan prioritering av de föreslagna initiativen än kommissionen.

3.7.2 Till skillnad från kommissionen anser EESK att man måste fortsätta att genomföra SPE-projektet och försöka hitta en lösning som man kan nå samförstånd om.

3.7.3 Kommittén anser att en prioritering även bör vara att underlätta företagets flytt av säte inom EU. Även det initiativ som kommittén efterlyser för att åstadkomma detta bör fortsätta att trygga och stärka de förutsättningar som krävs för ett aktivt arbetstagarinflytande.

⁽⁶⁾ Se meddelandet "Modernare bolagsrätt och effektivare företagsstyrning i Europeiska unionen – Handlingsplan", COM(2003) 284 final.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Företagsstyrning

4.1.1 EESK erkänner att företagen måste förbättra kvaliteten på de förklaringar som de är skyldiga att lämna när de avviker från företagsstyrningskoderna. Dessa förklaringar verkar ibland vara en rent retorisk övning, trots att de borde vara väl motiverade och i förekommande fall innehålla uppgifter om vilken alternativ lösning som kommer att användas.

4.1.2 EESK noterar med tillfredsställelse att kommissionen överlåter till medlemsstaterna och de nationella koderna att fastställa metoder som kan förbättra rapporterna om företagsstyrningen.

4.1.3 Som EESK redan har påpekat ⁽⁷⁾ ligger det framför allt i företagets eget intresse att lämna förklaringar av god kvalitet, eftersom bristfälliga förklaringar kommer att straffas av marknaden.

4.1.4 Om kommissionen vill att kvaliteten i den styrningsinformation som lämnas till marknaden ska kontrolleras – eller certifieras – vill EESK förtydliga att den inte ställer sig bakom ett bindande förfarande inom detta område. Kommittén påpekar också de tekniska svårigheterna med ett sådant projekt som, i likhet med direktivet om lagstadgad revision genom vilket det inrättas en revisionskommitté, förutsätter att det fastställs enhetliga kriterier på EU-nivå som ska tillämpas på alla företag.

4.1.5 Den åtgärd som mest kan öka den administrativa bördan för företagen är kravet på insyn i ersättningspolicyer och en detaljerad redogörelse för ersättningar till enskilda styrelseledamöter, som i dag baseras på flera olika rekommendationer och nationella styrningskoder och för vilka kommissionen i sin handlingsplan föreslår en bindande rättsakt på EU-nivå. EESK skulle ändå kunna godkänna en sådan åtgärd om det konkreta genomförandet av åtgärden inte avsevärt ökar kostnaderna för regelanpassning för företagen, vilka måste vara föremål för en rigorös utvärdering vid den föregående konsekvensanalysen. EESK varnar för att offentliggörandet av kriterierna beträffande den variabla delen av de anställda styrelseledamöternas ersättning äventyrar affärshemligheten. EESK betonar vikten av att inte bara redovisa de faktiska belopp som betalas ut utan även ge aktieägarna tydlig och uttömmande information om hur dessa belopp beräknas och om kriterierna för att fastställa dem.

4.1.6 En av de mest problematiska punkterna är enligt EESK förslaget att ge aktieägare rätt att rösta om ersättningspolicyn och ersättningsrapporten. Kommittén anser att bestämmelser om sådana omröstningar bör utformas ytterst noggrant. EESK påpekar att kommissionen är ganska vag i frågan och inte anger om dessa omröstningar ska vara rådgivande eller bindande.

4.1.7 Utöver rättsliga och tekniska svårigheter vid tillämpningen skulle bindande omröstningar innebära att befogenheter överförs från styrelsen till aktieägarna. EESK kan inte ställa sig bakom ett sådant förfarande, som i grunden skulle förändra bolagsrätten, även om kommittén anser att varje medlemsstat bör kunna besluta om huruvida omröstningar ska vara rådgivande eller bindande.

4.1.8 EESK har redan yttrat sig i denna fråga och var då positivt inställd till att aktieägare ska ges möjlighet att rösta, men förklarade att det förslag till ersättningspolicy som aktieägarna ska rösta om vid bolagsstämman måste diskuteras och godkännas på förhand av hela styrelsen, vilket redan är fallet i Tyskland ⁽⁸⁾.

4.1.9 När det gäller den variabla delen av de anställda styrelseledamöternas ersättning påminner EESK om att aktieägarnas godkännande vid bolagsstämman måste gälla såväl systemet och de regler som tillämpas (i förväg fastställda och mätbara resultatkriterier), som själva det belopp som ska betalas ut enligt dessa regler ⁽⁹⁾.

4.1.10 När det gäller röstrådgivares verksamhet erkänner EESK att det krävs ett strängare regelverk för detta. Kommittén rekommenderar särskilt att dessa rådgivare ska vara skyldiga att offentliggöra sin röstningspolicy (med en motivering av sina rekommendationer), lägga fram sitt förslag till analysrapport för företaget innan det översänds till investerarna (så att företaget får möjlighet att lämna synpunkter), redogöra för intressekonflikter som kan påverka deras verksamhet, särskilt eventuella kopplingar till företaget och dess aktieägare, samt ange vilka åtgärder de vidtar för att förhindra sådana konflikter.

⁽⁷⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 91.

⁽⁸⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 91.

⁽⁹⁾ Enligt vad kommissionen angav i sin rekommendation från 2004.

4.2 Bolagsrätt

4.2.1 EESK anser att det är viktigt att man fortsätter med SPE-projektet, och att genomförandet av projektet bör överensstämma med de bestämmelser i fördraget och i bolagsrätten som tillämpas. Utöver en harmonisering av de nationella lagstiftningarna skulle ett enhetligt instrument i likhet med förslaget om europeiska privata aktiebolag enligt kommittén kunna utgöra en viktig drivkraft för gränsöverskridande verksamhet i små och medelstora företag. EESK anser att arbetstagarnas aktiva inflytande i SPE-bolag enligt samma regler som gäller för europeiska bolag och europeiska kooperativa föreningar är ett krav som inte går att ifrågasätta utan att man hotar hela förslaget och att det är en förutsättning för den överenskommelse som EESK skulle vilja se.

4.2.2 Även när det gäller frågan om europeiska regler som ska införas för att underlätta flytt av säte mellan medlemsstaterna skulle EESK ha velat se en större beslutsamhet från kommissionen, som själv erkänner att det finns ett verkligt behov i frågan. Även det initiativ som kommittén efterlyser inom detta område bör fortsätta att trygga och stärka de förutsättningar som krävs för ett arbetstagarinflytande. Arbetstagarna bör informeras och rådfrågas om den föreslagna flytten, i enlighet med artikel 4 i direktiv 2002/14/EG och direktivet om europeiska företagsråd.

4.2.3 Kommittén är däremot mycket tveksam till alla gemenskapsinitiativ som syftar till att erkänna begreppet

”koncernintresse”, eftersom ett sådant erkännande i slutändan skulle äventyra principen om juridiska personers, särskilt icke-europeiska sådana, oberoende inom koncerner. Trots kommissionens försiktiga och återhållsamma inställning är kommittén också oroad över en strategi där dotterbolagens intresse kan offras för koncernintresset. Om kommissionen ändå vill fortsätta på denna linje måste den dock först ta fram en gemensam rättslig definition på EU-nivå av begreppet ”koncern”, vilket är en mycket grannläga och svår uppgift, eftersom medlemsstaternas uppfattningar om detta är mycket varierande.

4.2.4 Med tanke på handlingsplanens bredd anser EESK inte att en kodifiering av EU:s bolagsrätt före årsskiftet bör prioriteras, eftersom detta per definition är en mycket tidskrävande process.

4.2.5 EESK tvivlar för övrigt på att detta går att göra på grundval av den befintliga lagstiftningen, i synnerhet som kommissionen har uttryckt önskemål om att oavsiktliga juridiska luckor och överlappningar i direktiven ska åtgärdas.

4.2.6 Slutligen framhåller EESK svårigheten med en sådan åtgärd, då de berörda direktiven, som innehåller en rad olika alternativ, till största delen redan har införlivats i de nationella lagstiftningarna.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan för företagande 2020: Stärka företagandan i EU”

COM(2012) 795 final

(2013/C 271/14)

Föredragande: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Medföredragande: **Ronny LANNOO**

Den 18 mars 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan för företagande 2020: Stärka företagandan i EU”

COM(2012) 795 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 29 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 61 röster för, 8 röster emot och 13 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europa står inför enorma utmaningar och alla medlemsstater måste genom att anlägga ett kritiskt förhållningssätt bidra till att lösa de problem som har blivit allt mer uppenbara under den ekonomiska och finansiella krisen. Ett av de största problemen är arbetslösheten, oavsett vilken typ det rör sig om och vilka samhällsgrupper som berörs, som kräver gemensamma och samordnade åtgärder från medlemsstaternas sida. De bör enas om en gemensam strategi men genomföra den i praktiken på olika sätt med hänsyn till det enskilda landets särdrag och förutsättningar.

1.2 Det är mot denna bakgrund som Europeiska kommissionen föreslår handlingsplanen för företagande 2020 som ett medel att främja en företagare- och innovationskultur. Planen ska göra det möjligt att uppnå en ekonomisk återhämtning och skapa en verklig ”europeisk företaganda” som kan engagera samhället i förverkligandet av de mål som angår oss alla.

1.3 I föreliggande yttrande analyseras mervärdet med införandet av denna handlingsplan, som är en konkret överenskommelse med syftet att stärka företagandan som ett sant europeiskt instrument för att övervinna krisen. Tyngdpunkten ligger på investeringar i särskilda åtgärder och strukturerade politiska strategier på kort, medellång och lång sikt som är tillräckligt effektiva för att åstadkomma en förändring av den nuvarande situationen genom att stärka och främja företagandan och samhällets engagemang i innovation och ekonomisk tillväxt. Denna företagspolitik ska stimulera etableringen av alla former av företag och även göra det lättare för egenföretagare,

hantverkare, personer med fria yrken, familjeföretag, kooperativ och sociala företag att etablera sig.

1.4 Enligt EESK:s mening bör samhället inte se företaget som en lösning på alla problem, utan snarare som ett hjälpmedel för att åstadkomma den beteendeförändring som är nödvändig för utvecklingen av en innovationskultur och sökandet efter kunskaper och affärsmöjligheter för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt och den sociala välfärden inom alla slags företag.

1.5 EESK befarar att den fleråriga budgetram som antagits av rådet kommer att undergräva genomförandet av handlingsplanen, och att den i slutändan endast kommer att framstå som en samling goda men ekonomiskt ohållbara intentioner.

1.6 EESK vill uppmana Europaparlamentet att reflektera över behovet av att anslå tillräckliga medel för att garantera att handlingsplanen genomförs på ett genomgripande och hållbart sätt. Kommittén erinrar också om att strukturfonderna kan spela en viktig roll i detta sammanhang.

1.7 EESK påpekar att de olika ”aktörerna” ute på fältet behöver nödvändiga medel för att kunna sprida och informera om goda exempel med koppling till företagande, oberoende av deras ursprung (offentligt eller privat) eller verksamhetsområde.

1.8 EESK rekommenderar att handlingsplanen genomförs av Europeiska kommissionen och medlemsstaterna i nära samarbete med de små och medelstora företagens olika representativa organisationer, med hänsyn till deras utbredning och betydelse i Europa.

1.9 EESK instämmer i att de politiska strategierna för främjande av företagandet måste samordnas med utbildningspolitiken, vilket innebär att lärarkåren måste involveras och att eleverna måste bli bekanta med detta begrepp redan under de första skolåren. EESK efterlyser också en samordning av åtgärderna på både nationell och europeisk nivå för att säkerställa en smidig tillämpning av de föreslagna åtgärderna.

1.10 Kommissionen bör utnämna ett av de närmaste två åren till "Europaåret för företagande", i likhet med andra liknande temaår, för att främja gemensamma initiativ och därmed slå ett slag för begreppet "europeiskt företagande". Avsikten med detta förslag är inte att ifrågasätta genomförandet av den "europeiska företagardag" som omnämns i dokumentet.

1.11 Kommittén uppmanar kommissionen att införa ett fjärde åtgärdsområde i syfte att stärka de kompletterande åtgärderna, rådgivningen och assistansen till företag, särskilt småföretag, med hjälp av förmedlande organisationer.

1.12 EESK uppmanar kommissionen, parlamentet och rådet att med hjälp av erfarenheter från flera medlemsstater utforma och införa system som kan ge stöd åt äldre som vill starta eget företag efter pensioneringen och att förenkla reglerna för deras verksamhet.

2. Kommissionens förslag

2.1 EESK anser att de tre områden där åtgärder omedelbart bör vidtas och som förväntas bidra till en hållbar utveckling av företagaranan i Europa är ett lämpligt val, men att de måste åtföljas av specifika åtgärder som genomförs på lokal nivå i ett "europeiskt" perspektiv och med inriktning på världsmarknaderna. Även om åtgärdsområdena har en lämplig täckning, uppmanar EESK kommissionen att garantera att åtgärderna är ekonomiskt hållbara.

De områden där åtgärder omedelbart bör vidtas är tydligt definierade:

- (a) Utbildning i företagande för att stödja tillväxt och nya företag.
- (b) Förbättrade ramvillkor för företagande genom att man undanröjer strukturella hinder och stöder företagen i avgörande faser av deras livscykel, utan att glömma bort finansieringens betydelse i processen.
- (c) En mer dynamisk företagarkultur i EU: stöd för en ny generation av företagare.

Med andra ord bör åtgärder vidtas för att förbereda och utbilda människor, skapa gynnsamma förutsättningar för företagande och främja detta begrepp på grundval av de förutsättningar som skapats under tiden.

Vi vill än en gång påpeka att begreppet är väldefinierat, och att det därför krävs ett gemensamt åtagande från medlemsstaternas sida samt ett klargörande om planens ekonomiska hållbarhet.

3. Allmänna observationer och kommentarer

3.1 Företagande är i sig självt ett begrepp som redan har definierats och erkänts som en faktor som kännetecknar utvecklade samhällen och som bör ses som ett positivt inslag i den rådande kulturen ⁽¹⁾.

3.2 Det europeiska samhällets attityd till företagande kan förändras genom att man sprider bästa praxis och framgångsrika exempel, kombinerat med grundläggande begrepp med koppling till företagarkulturen, samtidigt som man måste ha i åtanke att de nödvändiga investeringarna bör fokusera på att dra nytta av Europas oerhört värdefulla humankapital. Anslagen i den fleråriga budgetramen bör ta hänsyn till behovet av att främja och sprida befintliga exempel på bästa praxis tillsammans med organisationer och företrädare för små och medelstora företag i de olika medlemsstaterna.

3.3 Några begrepp som är viktiga för den nödvändiga attitydförändringen uppmärksammas inte på ett tillfredsställande sätt i dokumentet. Exempel på detta är frågorna om immaterialrätt och upphovsrätt, och EESK uppmanar därför kommissionen att ta med dessa begrepp, som vid utformningen av åtgärderna i programmet är ytterst viktiga för att uppnå de övergripande målen i dokumentet ⁽²⁾. EESK efterlyser ett tydligt ställningstagande från Europeiska kommissionens och medlemsstaternas sida i de organ som organiserar världshandeln på dessa områden.

3.4 Trots dokumentets goda avsikter är det något vagt när det gäller hur medlemsstaternas åtgärder ska genomföras och övervakas. EESK anser att man måste ta hänsyn till att många av dessa åtgärder bara kommer att få effekt om medlemsstaterna deltar aktivt i den kulturella förändringen, vilket vi tror kommer att vara svårt i den rådande ekonomiska situationen utan ekonomiskt stöd från EU-programmen. EESK påpekar än en gång att en större medverkan av de olika företrädarna för de små och medelstora företagen kommer att leda till ett mer effektivt genomförande av handlingsplanen för företagande 2020, samt att detta skulle utgöra en garanti för att de berörda aktörerna deltar i behandlingen av de frågor som tas upp och i den nödvändiga attitydförändringen.

⁽¹⁾ EUT C 48, 15.2.2011, s. 45.

⁽²⁾ EUT C 68, 6.3.2012, s. 28. Immaterialrätten måste fortsätta fylla sin traditionella funktion som drivkraft för innovation och tillväxt.

3.5 EESK är bekymrad över att det saknas en särskild budget för att genomföra åtgärderna i handlingsplanen och undrar om den kommer att vara effektiv utan en passande budget som kan stödja genomförandet av förslagen. Strukturfonderna kan spela en avgörande roll i processen, och därför uppmanar vi kommissionen och medlemsstaterna att använda fonderna på ett adekvat sätt för att främja företagandet under EU:s nästa fleråriga budgetram. Övervakningen och utvärderingen av åtgärderna bör vara ett led i genomförandet av strukturfonderna.

3.6 EESK anser att kommissionen, i likhet med andra liknande kampanjer, bör utnämna ett av de närmaste två åren till "Europaåret för företagande" för att uppmuntra viktiga gemensamma initiativ som främjar begreppet "europeiskt företagande".

3.7 EESK välkomnar kommissionens strävan att uppmuntra begränsningar av byråkratin i samband med etableringen och utvecklingen av företag, och uppmanar medlemsstaterna att införa gemensamma åtgärder för att skydda den europeiska marknaden mot illojal konkurrens från andra länder eller regioner.

3.8 EESK framhåller att medlemsstaterna, som ett led i sina program för att främja företagandet, bör införa särskilda åtgärder i sina sociala trygghetssystem som ger företagarna skydd i samma utsträckning som andra arbetstagare. Detta skulle bidra till att öka tryggheten för dem som ser "risken" som en avgörande faktor för huruvida deras initiativ ska bli framgångsrika.

3.9 EESK anser att man bör inrätta ett virtuellt team av "företagarambassadörer" som bygger på framgångshistorier från det verkliga livet för att bidra till att förbättra bilden av företagarna och att sprida en mer positiv uppfattning om företagande i samhället. Dessa team skulle kunna utnyttjas för att sprida företagandets värderingar och främja gemensamma initiativ. Kommissionen har redan tagit det första steget i denna riktning genom att varje år, i samband med den europeiska veckan för små och medelstora företag, publicera broschyren "Secret of Success" som innehåller exempel på företagarambassadörer som är aktiva i medlemsstaterna. Samma sak gäller initiativet "Start up Europe" inom ramen för den digitala agendan.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Att främja företagande och utbildning med inriktning på företagande

4.1.1 EESK instämmer i och betonar att det är mycket viktigt att investera i främjande av företagande och företagsutbildning för att uppnå de föreslagna målen om de nödvändiga kulturella förändringarna i samhället. EESK anser att det är viktigt att denna insats inleds redan under de första skolåren.

Man måste samtidigt beakta att synen på begreppet företagande varierar i olika samhällssektorer och i människors olika livsskeden. Företagandet bör därför främjas i denna breda betydelse. Det civila samhället utgör vanligtvis en grogrund för socialt företagande, som spelar en avgörande roll för utvecklingen av det generella begreppet företagande. EESK anser att detta begrepp bör erkännas och stödjas.

4.1.2 Det finns i alla medlemsstater många exempel på bästa praxis som är värda att uppmärksamma, och dessa kan och bör spridas och tillämpas med hänsyn till de särskilda förutsättningarna och behoven i varje land. Om dessa initiativ sprids och främjas på rätt sätt kan de bidra till att bana väg för en mer positiv syn på företagandets och företagskulturens betydelse. Det är viktigt att den fleråriga budgetramen ställer tillräckliga medel till förfogande för myndigheterna och de olika företrädarna för små och medelstora företag så att de kan sprida och främja dessa exempel på bästa praxis.

4.1.3 Kommittén ställer sig i princip positiv till att man uppmuntrar främjandet av bästa praxis på dessa områden, men vill samtidigt påpeka att man alltid måste ta hänsyn till varje medlemsstats särdrag och anpassa åtgärderna till de särskilda förutsättningarna i varje land.

4.1.4 EESK påminner om att man skulle kunna utnyttja den befintliga kapaciteten inom *Entreprise Europe Network* (EEN) för att främja handlingsplanen och informera medlemsstaterna om den. För att detta arbete ska kunna utföras bör man uppmuntra samarbetet mellan EEN och de olika organisationer som deltar i främjandet av företagandet, i synnerhet de med koppling till de små och medelstora företagen. Man bör dock observera att EEN:s verksamhet inte är lika omfattande i alla länder.

4.2 Att främja företagarkulturen

4.2.1 EESK välkomnar åtgärderna för att öka samhällets engagemang i företagandet med utgångspunkt i framgångsrika modeller och goda exempel. Goda exempel brukar tas väl emot i samhället, och detta är ett effektivt sätt att sprida en positiv uppfattning om företagandets värden i vissa målgrupper och att öka deras självförtroende.

4.2.2 Som vi redan har påpekat är det dock absolut nödvändigt att främja företagarkulturen redan i mycket tidig ålder. Det finns ett samband mellan orsak och verkan i de målgrupper där man vill uppmuntra företagande och innovation. Ungdomarna är motiverade och svarar positivt på satsningarna på att främja

en kultur och en omgivning där de uppmuntras att "skapa något" på egen hand som de själva ansvarar för, och de är stolta över de resultat de uppnått alldeles på egen hand. Ju tidigare ungdomarna involveras i projekt där de på praktisk väg får lära sig att driva företag och kan utgöra goda exempel på företagarkultur och samarbete mellan individer som delar samma mål och värderingar, desto bättre kommer de framtida resultaten att bli. Detta innebär att lärarnas roll är avgörande för attitydändringen, och därför stöder EESK initiativ som hjälper dem att sprida och främja begreppet. Ett bra exempel på ett program som har som syfte att uppmuntra företagande och som involverar lärare är *F1 in Schools* ⁽³⁾. EESK vill också påminna om slutsatserna i rapporten *Entrepreneurship in education*, som ger en översikt över de olika strategier som används i Europa för att främja utbildning med inriktning på företagande ⁽⁴⁾.

4.2.3 EESK betonar att det inte finns någon entydig företagskultur utan olika kulturer beroende på storlek och typ av företag och vilken sektor företagen verkar inom. De företagsfrämjande åtgärderna bör därför riktas mot alla typer av företag och inte gynna en specifik modell. De bör också riktas mot företagens partner, såsom banker, offentliga myndigheter och medier, så att dessa tar hänsyn till skillnaderna i företagskultur när de informerar och fattar beslut.

4.2.4 EESK betonar behovet av att skydda och bevara de många olika formerna av företag för att fullt ut utnyttja och genomföra den inre marknaden och den europeiska sociala modellen, och rekommenderar att EU-institutionerna och medlemsstaterna arbetar för detta. Alla företagsformer avspeglar i själva verket en aspekt av Europas historia, och var och en är bärare av vårt kollektiva minne och av våra olika företagskulturer ⁽⁵⁾. I syfte att fullt ut genomföra och främja den europeiska företagskulturen är det också nödvändigt att i en europeisk handlingsplan klargöra och framhäva de olika företagsformernas mångsidighet och pluralism.

4.3 Att främja ett gynnsamt affärsklimat

4.3.1 Det kan tyckas uppenbart att alla målgrupper måste bli medvetna om att skapandet av nya företag är resultatet av gemensamma insatser i ett samhälle som erkänner, uppskattar och är redo att ta emot det mervärde som företagarna kan tillföra. I det rådande ekonomiska klimatet är det särskilt viktigt att alla ser konstruktivt på deras roll.

4.3.2 Förutom att främja företagarkulturen på rätt sätt är det också nödvändigt att skapa verkligt hållbara och stabila förutsättningar, framför allt ur lagstiftningssynpunkt, för dem som vill göra investeringar och ta risken att utveckla en idé, ett koncept eller en affärsrörelse.

⁽³⁾ <http://www.f1inschools.com>

⁽⁴⁾ http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/135EN.pdf

⁽⁵⁾ EUT C 318, 23.12.2009, s. 22.

4.3.3 EESK vill erinra om att man visserligen behöver främja nyföretagande och underlätta överlåtelse av företag som är hotade av nedläggning eller konkurs, men att det också är viktigt att stödja befintliga företag. Mellan etablering och nedläggning finns ett helt företagsliv där det behövs särskilda åtgärder som åstadkommer såväl bättre lagstiftning för att skapa sysselsättning som hållbar ekonomisk verksamhet, innovation och konkurrenskraft på den inre marknaden och i den globala ekonomin.

4.3.4 Medlemsstaterna måste kort sagt göra en positiv harmonisering av villkoren för att skapa optimala förutsättningar för utvecklingen av affärsrörelser, företagsverksamhet och social verksamhet, med beaktande av att företagsstrukturerna kan variera avsevärt. Även i detta sammanhang kan framgångsrika exempel, bland annat på olika former av kollektivt deltagande när det gäller företagens kapital eller skapandet av kooperativ, vara en ledstjärna för de förändringar som medlemsstaterna bör främja ⁽⁶⁾.

4.3.5 EESK anser att informationen om villkoren för att starta företag bör vara tydligare och harmoniseras mellan medlemsstaterna så att likvärdiga villkor kan utgöra en faktor som uppmuntrar företagande. Man bör också tillhandahålla stöd-tjänster där hänsyn tas till olika företagsformer.

4.3.6 EESK instämmer i att frågan om finansieringen är av gemensamt europeiskt intresse och att den måste behandlas ytterst försiktigt av alla medlemsstater. Den ekonomiska likviditeten är begränsad, vilket framför allt skapar problem för den småskaliga företagaren som har för avsikt att inleda ett särskilt projekt. Därför är det ytterst viktigt att stärka de finansieringsmekanismer som stöder denna typ av initiativ, till exempel ömsesidiga garantiprogram eller subventionerade krediter, som är ytterst viktiga system för småföretagare som inte kan erhålla finansiering på de så kallade "traditionella" marknaderna ⁽⁷⁾.

4.3.7 EESK ställer sig därför bakom en förstärkning av instrumenten för stöd till innovativa projekt vars risker står i direkt proportion till innovationsgraden. Vi anser också att beslutet att öka det ekonomiska stödet till försöksverksamhet, demonstration och genomförande av nya teknikformer är lämpligt med hänsyn till deras multiplikatoreffekt i samhället.

4.3.8 I dessa tider, när situationen för företagen är särskilt komplicerad, välkomnar EESK åtgärderna för att underlätta företagsöverlåtelser eftersom dessa förfaranden kan göra det möjligt att stödja återhämtningen i branscher som kan stimulera sysselsättningen.

⁽⁶⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 24.

⁽⁷⁾ EUT C 181, 21.6.2012, s. 125 och EUT C 351, 15.11.2012, s. 45.

4.3.9 En annan viktig aspekt i detta sammanhang är kvaliteten på lagstiftningen om den inre marknaden. Medlemsstaterna har fortfarande mycket arbete kvar att utföra, men en tillbakagång är helt otänkbar.

4.4 Stigmatiseringen av "misslyckandet" måste upphöra. Att "misslyckas" innebär inte att man har nått vägs ände, utan kan och bör ses som ett led i utvecklingen förutsatt att man drar rätt lärdomar.

4.4.1 Ofta talar man om den "amerikanska" eller "anglosaxiska" kulturens syn på misslyckanden och den så kallade "andra chansen". EESK håller med om att samhället som helhet måste göra en ansträngning för att förändra sin syn på företagens förmåga att återhämta sig om företag misslyckas i inledningskedet. Därför efterlyser EESK mekanismer som gör det möjligt för företagsamma personer som verkligen vill skapa något innovativt att stå fast vid sin idé. Ett "misslyckande" första gången man försöker skapa något kan och bör – framför allt av finanssystemet – ses som ett tillfälle att bli bättre och dra lärdomar inför nya företagsprojekt, och inte som att man har nått "vägs ände". EESK anser samtidigt att det kan vara kontraproduktivt att uppmuntra en viss kultur i överdriven utsträckning, och att balans och sunt förnuft alltid måste sättas i första rummet.

4.5 Att stärka stödet till små och medelstora företag och andra företrädare

4.5.1 EESK instämmer i att reglerna för företagen måste vara enkla och tydliga för alla som vill spela en aktiv roll i deras etablering och utveckling. EESK välkomnar kommissionens och medlemsstaternas satsningar på att minska byråkratin i samband med att företag startas och moderniseras. Att starta ett företag, oavsett om det hör hemma inom industrin eller tjänste- eller tekniksektorn, måste vara en snabb och enkel process. Samtidigt måste den vara tillräckligt välgenomtänkt för att undvika överdrifter eller missförstånd från såväl företagens som tillsynsorganens sida.

4.5.2 EESK stöder kommissionens förslag om att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att analysera de särskilda behoven hos företagare inom fria yrken, bland annat i fråga om förenklad administration, internationalisering och tillgång till finansiering. EESK betonar att man måste beakta subsidiaritetsprincipen och de fria yrkenas särskilda roll i många medlemsstater för att uppmuntra utarbetandet av en europeisk stadga för fria yrken, i likhet med den så kallade Europeiska stadgan för småföretag.

4.5.3 EESK instämmer i att det behövs mekanismer för rådgivning och assistans till företag, men vill samtidigt uppmärksamma behovet av att skapa tvärvetenskapliga arbetsgrupper med kunskaper om marknaden och dess särskilda förutsättningar. Därför påminner kommittén om möjligheten att dra nytta av

den samlade erfarenheten hos tidigare eller mer erfarna företagare som är beredda att hjälpa till att överföra sina kunskaper till "nya" företagare och därmed möjliggöra en värdefull dialog mellan olika generationer. Det är viktigt att denna verksamhet inte bara bygger på frivilliga insatser, utan på en modell med incitament som ger mentorerna och företagen möjlighet att dela på de vinster som det skapade värdet ger upphov till. Detta är också ett sätt att integrera personer som fortfarande har förmågan att bidra till samhället, men som inte längre är fullt aktiva på arbetsmarknaden.

4.5.4 Nätverk för samarbete mellan små och medelstora företag bör uppmuntras, eftersom de avsevärt förbättrar dessa företags möjligheter genom skalfördelar (delade kostnader för marknadsföring, inköp eller andra gemensamma tjänster, samarbete mellan enheter som producerar kompletterande varor eller tjänster, möjlighet till innovation och internationalisering).

4.5.5 Förutom åtgärder för att förenkla administrationen och stöd till nya företagare vill EESK med kraft understryka den viktiga roll som rådgivning har inom företagsorganisationer (coachning och mentorskap). Utan dessa åtgärder skulle de små och medelstora företagen, särskilt mikroföretagen, inte själva kunna få tillgång till gemenskapsfonder, bedriva en innovativ verksamhet, utveckla sin konkurrenskraft eller tillämpa de prioriterade åtgärderna inom Europa 2020-strategin, även om de direkt berörs. Det är beklagligt att stärkande av åtgärder som coachning/mentorskap i företagsorganisationer inte nämns i handlingsplanen. Kommittén uppmanar kommissionen att införa ett fjärde åtgärdsområde i syfte att stärka dessa åtgärder med hjälp av stöd från förmedlande organisationer. Åtgärderna bör särskilt riktas in på småföretagen.

4.6 Stöd till särskilda grupper

4.6.1 EESK välkomnar de särskilda satsningarna på att engagera de grupper i samhället som spelar en allt viktigare roll i de gemensamma åtgärderna för att genomföra mål av denna typ.

4.6.2 EESK ställer sig bakom åtgärderna för att engagera de grupper som omnämns i handlingsplanen (arbetslösa, kvinnor, äldre, unga, funktionshindrade och invandrare) kring frågor som rör företagande, etablering av företag och värdet av detta för samhället. Om dessa grupper främjade och spred befintlig god praxis skulle det kunna underlätta ett mer omfattande tillvägagångssätt och genomförandet av lämpliga åtgärder. EESK delar uppfattningen att de kan bidra till att öka samhällets engagemang i dessa frågor och välkomnar strategierna för att främja företagandets och innovationens värderingar bland dessa grupper för att uppmuntra dem att bidra till att möta denna europeiska utmaning.

4.6.3 EESK vill särskilt fästa EU-institutionernas uppmärksamhet på den växande skaran ålderspensionärer som startar eller återvänder till egenföretagande. Denna trend beror på den ökade medellivslängden, framstegen inom hälso- och sjukvård och på ett behov av att komplettera inkomsterna på grund av krisens påverkan på pensionerna. EESK uppmanar kommissionen, parlamentet och rådet att med hjälp av erfarenheter från flera medlemsstater utforma och införa system som kan ge stöd åt äldre som vill starta eget företag och att förenkla reglerna för denna verksamhet.

Bryssel den 23 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om konsumentprodukters säkerhet och om upphävande av rådets direktiv 87/357/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG"

COM(2013) 78 final – 2013/0049 (COD)

(2013/C 271/15)

Huvudföredragande: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

Rådet och Europaparlamentet beslutade den 25 februari 2013 respektive den 12 mars 2013 att i enlighet med artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om konsumentprodukters säkerhet och om upphävande av rådets direktiv 87/357/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG"

COM(2013) 78 final – 2013/0049 (COD).

Den 12 februari 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att utarbета ett yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER till huvudföredragande vid Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj). EESK antog följande yttrande med 120 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK stöder kommissionens förslag om att inrätta en rättslig ram med ett högt konsumentskydd och ett krav på att alla konsumtionsprodukter ska vara säkra.

1.2 Kommittén anser att en förordning är det lämpliga rättsliga instrumentet för denna konsolidering av de befintliga rättsakterna genom att dessa anpassas till den nya lagstiftningsramen om saluföring av produkter. I och med förordningen inrättas samma skyddsnivå i alla EU-länder med hjälp av gemensamma kriterier.

1.3 Eftersom en förordning är det enda instrument som gör det möjligt att anta samma åtgärder och fastställa samma risknivåer i alla EU-länder är det viktigt att de begrepp som används i förordningen också tolkas på samma sätt i samtliga EU-länder.

1.4 Med tanke på att standardisering är mycket viktigt för att garantera produktsäkerhet anser EESK att kommissionen bör öka stödet till konsumenternas deltagande i CEN (Europeiska standardiseringskommittén) och liknande organisationer.

1.5 När det gäller det fullständiga genomförandet av den inre marknaden anser kommittén att förslaget å ena sidan utgör en mycket viktig skyddsåtgärd för konsumenterna eftersom riskerna för skador och dödsfall minskas samtidigt som förtroendet återupprättas. Å andra sidan är det viktigt att det råder insyn och lika villkor i handelstransaktionerna, så att de som tillverkar och säljer farliga produkter inte får en orättvis

fördel jämfört med de konkurrenter som betalar kostnaderna för att tillverka säkra produkter.

2. Inledning

2.1 Skyddet av konsumenternas säkerhet innebär att de varor och tjänster som tillhandahålls bör vara sådana att de när de används under normala eller förutsebara förhållanden inte utgör någon fara för konsumenternas säkerhet och, om de gör det, i så fall snabbt och enkelt kan dras tillbaka från marknaden. Detta utgör en av de prioriterade principerna i den europeiska konsumentskyddspolitikerna sedan 1975 års preliminära program⁽¹⁾. Genom rådets resolution av den 23 juni 1986⁽²⁾ om skydd och främjande av konsumenternas intressen infördes den så kallade "nya metoden" med avseende på teknisk harmonisering och standardisering⁽³⁾.

2.2 Det första direktivet om allmän produktsäkerhet som antogs 1992⁽⁴⁾ ersattes av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001⁽⁵⁾, som trädde i kraft den 15 januari 2002 och som skulle införlivas i medlemsstaternas nationella rättsordningar senast den 15 januari 2004. EESK framförde sina synpunkter⁽⁶⁾ och godkände kommissionens föreslagna metod, med vissa förbehåll.

⁽¹⁾ Rådets resolution av den 14 april 1975 om Europeiska ekonomiska gemenskapens preliminära program för konsumentskydd och informationspolitik, EUT C 92, 5.7.1986, s. 1.

⁽²⁾ EGT C 167, 5.7.1986, s. 1.

⁽³⁾ Baseras på rådets resolution av den 7.5.1985, EGT C 136, 4.6.1985, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 228, 11.8.1992, s. 24.

⁽⁵⁾ EGT L 11, 15.1.2002, s. 4.

⁽⁶⁾ EGT C 367, 20.12.2000, s. 34.

2.3 I och med inrättandet av systemet för snabbt informationsutbyte om farliga konsumtionsvaror (Rapex) etablerades ett informationsutbyte mellan kommissionen och medlemsstaternas myndigheter om vilka åtgärder som vidtagits av medlemsstaternas myndigheter och av ekonomiska aktörer med avseende på produkter som medför en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet, för att kunna ta itu med så kallade "nödsituationer". Kommissionen antog 2004 ⁽⁷⁾ ett antal särskilda riktlinjer för att garantera att Rapex skulle fungera korrekt.

2.4 Trots att de 27 medlemsstaterna har införlivat direktivet i sina respektive rättsordningar har genomförandemetoden inte varit densamma i alla, vilket har lett till skillnader när det gäller vissa överföringsbestämmelser, bland annat följande:

- Frågor som rör säkerhetsbedömningar i enlighet med artikel 3 i direktivet.
- När det gäller spårbarhet har vissa medlemsstater infört ett krav på att tillverkarens namn och adress, ibland även importörens, ska anges på produkten eller dess förpackning, medan detta är frivilligt i andra medlemsstater.
- I en del medlemsstater krävs en underrättelse från tillverkaren endast vid en känd risk, och det finns ingen skyldighet att lämna en underrättelse när tillverkaren "borde känna till" risken på grundval av tillgängliga uppgifter.

3. Kommissionens förslag

3.1 Detta förslag till förordning ingår i det så kallade paketet om produktsäkerhet och marknads kontroll, som även inbegriper förslaget till en enda förordning om marknads kontroll och en flerårig åtgärdsplan för marknads kontroll under perioden 2013–2015.

3.2 Förslaget till förordning syftar till att komplettera den lagstiftningsram för konsumtionsprodukters säkerhet och saluföring av produkter som antagits under de senaste åren. Förordningen omfattar tillverkade produkter som inte är livsmedel, med undantag för vissa produkter, t.ex. antikviteter. Man kräver att konsumentprodukterna ska vara "säkra" genom att fastställa vissa skyldigheter för de ekonomiska aktörerna, samtidigt som förordningen innehåller bestämmelser om utarbetande av standarder för att stödja det allmänna säkerhetskravet. Som rättslig grund använder kommissionen artikel 114 i EUF-fördraget som rör åtgärder för att upprätta den inre marknaden och få den att fungera, på grundval av de befogenheter som delas av unionen och medlemsstaterna.

3.3 Kommissionen byter rättsligt instrument och lägger fram ett förslag till förordning i stället för ett direktiv i syfte att fastställa samma säkerhetsnivå i alla EU-länder och harmonisera

relevant lagstiftning. För detta ändamål inrättas ett antal gemensamma kriterier utan att det påverkar den sektorsspecifika lagstiftningen. Genom förslaget till förordning införs tydliga och detaljerade regler som ska tillämpas enhetligt och samtidigt i hela unionen.

3.4 Kommissionen vill behålla en hög skyddsnivå för konsumenternas hälsa och säkerhet genom att rationalisera och förenkla säkerhetssystemet och dess samverkan med övrig EU-lagstiftning.

3.5 Genom förslaget upphävs direktiven 87/357/EG och 2011/95/EG, vars innehåll kommer att fördelas mellan de båda föreslagna förordningar som håller på att utarbetas. På så sätt överförs bestämmelserna om marknads kontroll och Rapex-systemet, som för närvarande finns i direktivet om allmän produktsäkerhet, till förslaget till den nya och enda förordningen om marknads kontroll. Denna förordning samlar alla bestämmelser på området i ett enda instrument och gör Rapex till ett särskilt varningssystem för riskfyllda produkter.

3.6 I förslaget fastställs dessutom de grundläggande skyldigheter som de berörda ekonomiska aktörerna (tillverkare, importörer, distributörer) som ingår i konsumentprodukternas leveranskedja ska uppfylla, såvida de inte omfattas av motsvarande krav i sektorsspecifik EU-lagstiftning om harmonisering. Förordningens tillämpningsområde förblir alltså begränsat till situationer som inte regleras eller endast delvis är reglerade genom sektorsspecifika föreskrifter.

3.7 Förordningens utgångspunkt är den allmänna principen att alla konsumentprodukter som inte är livsmedel ska vara säkra när de säljs eller tillhandahålls på EU:s marknad. De mer detaljerade skyldigheterna för ekonomiska aktörer gäller endast för de aktörer som inte omfattas av motsvarande skyldigheter i harmoniseringslagstiftning som gäller en särskild produktsektor.

3.8 Förslaget har förenklats tack vare införandet av en tydlig koppling till den sektorsspecifika lagstiftningen och förenklingen av standarderna. De konsumentprodukter som överensstämmer med den sektorsspecifika EU-lagstiftningen om harmonisering som är avsedd att skydda människors hälsa och säkerhet kommer även att anses säkra i enlighet med den föreslagna förordningen.

3.9 Avsnittet med definitioner har dessutom uppdaterats och anpassats till den nya lagstiftningsramen för saluföring av produkter. Förfarandet för att identifiera befintliga europeiska standarder eller för att begära att det utarbetas nya europeiska standarder som skulle föranleda att man kan anta att en produkt är säker har förenklats betydligt och anpassats till den nya övergripande ramen för standardisering.

⁽⁷⁾ Kommissionens beslut 2004/418/EG (EUT L 151, 30.4.2004, s. 84).

3.10 De ekonomiska aktörernas skyldigheter gäller bl.a. olika aspekter av märkning, produktidentifiering, korrigerande åtgärder som ska vidtas i samband med osäkra produkter samt information till behöriga myndigheter.

3.10.1 Enligt förslaget ska de ekonomiska aktörerna också kunna identifiera den aktör som levererat produkten till dem och dem som de i sin tur levererat produkten till. Kommissionen har befogenhet att vidta åtgärder som kräver att de ekonomiska aktörerna är skyldiga att upprätta eller ansluta sig till ett elektroniskt spårbarhetssystem.

4. Allmänna kommentarer

4.1 Kommittén ställer sig positiv till en lagstiftning med en hög skyddsnivå för konsumenternas hälsa och säkerhet, i synnerhet när det gäller produktsäkerhet, och anser att kommissionens förslag kan bidra till att förbättra produktsäkerheten. EESK uppmanar dock kommissionen att beakta de överväganden som tas upp i detta yttrande för att förtydliga förslaget.

4.2 EESK påpekar att alla punkter i motiveringen inte tas upp i förordningstexten. I skälen anges exempelvis att det nya förslaget gäller för alla försäljningsmetoder, även distansförsäljning, vilket sedan inte anges i själva förordningstexten. Med tanke på att det föreslagna rättsliga instrumentet är en förordning, vilket innebär att kriterierna måste standardiseras på förhand så att de kan tolkas på samma sätt i alla EU-länder, är det därför tillrådligt att åtminstone inbegripa en kortfattad hänvisning till dessa punkter i förordningstexten.

4.2.1 EESK anser att en förordning är ett relevant och proportionerligt instrument, eftersom en förordning är det enda instrument som gör det möjligt att anta samma åtgärder och som har samma utgångspunkt när det gäller risknivån i samtliga EU-länder. En förordning utgör också ett lämpligt verktyg för att upphäva direktiven 87/357/EEG och 2001/95/EG, på villkor att den skyddsnivå som fastställs i direktiven bibehålls när det gäller den erforderliga säkerhetsnivån.

4.2.2 Detta bidrar till att skapa rättslig säkerhet för såväl marknaden som konsumenterna, vilket i kombination med de förenklade åtgärderna kommer att bidra till lägre kostnader för antagandet av förordningen, vars definitioner måste tolkas på samma sätt i alla EU-länder.

4.2.3 Det bör påpekas att den föreslagna förordningens tillämpningsområde har begränsats i förhållande till den sektorspecifika lagstiftningen i EU. Förordningens "allmänna", övergripande karaktär i förhållande till övrig sektorsspecifik

konsumentlagstiftning om produktsäkerhet bör därför understrykas i artikel 1.

4.3 Liksom i direktivet krävs i förordningen att produkterna ska vara "säkra". Vissa skyldigheter för de ekonomiska aktörerna fastställs och förordningen innehåller bestämmelser om utarbetande av standarder till stöd för det allmänna säkerhetskravet. "Försiktighetsprincipen", som bör reglera produktsäkerheten och därmed bör inbegripas, finns dock inte uttryckligen med i förordningens artikeldel.

4.4 Förslagets definitioner

4.4.1 EESK anser att vissa av förslagets definitioner bör ses över eftersom de, antingen på grund av aspekter som rör terminologi, översättning eller medlemsstaterna olika rättstraditioner, kan orsaka problem i den framtida tillämpningen av förordningen.

4.4.2 Begreppet "säkra" produkter är passande och beaktar olika aspekter som gör det möjligt att värdera produkternas säkerhet i förhållande till omständigheter som konsumenten bör känna till, t.ex. livslängd, slag och sammansättning. Ordet "produkt" bör emellertid föregås av ordet "tillverkad".

4.4.3 På samma sätt kan begreppen "normala" och "rimligen förutsebara" orsaka viss förvirring eftersom rimlighetskriteriet skulle kunna medföra att alla typer av produkter inkluderas, även om de inte är säkra, under förutsättning att de används på ett lämpligt sätt.

4.4.4 Begreppet "normal" är i sig tvetydigt och borde kanske bytas ut mot "vanlig" eller, i förekommande fall, kopplas till den konsument som produkten riktar sig till. EESK rekommenderar därför att detta begrepp ersätts med begreppet "osäker produkt" så att det överensstämmer med direktivet om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister⁽⁸⁾. Det skulle dessutom vara lämpligt att standardisera medlemsstaternas rättsliga ramar, även om begreppet produkt definieras bredare i direktivet.

4.4.5 När det gäller begreppet "tillverkarens representant" påpekar EESK att hänvisningen till en fullmakt skulle kunna ge upphov till framtida intressekonflikter i de länder som kräver att man undertecknar en blankofullmakt på förhand. Därför vore det lämpligt att ersätta detta begrepp med begreppet "skriftligen bemyndigad", vilket innebär att medlemsstaterna själva kan välja vilken avtalsform som är bäst lämpad för deras rättsordningar, samtidigt som man undviker framtida problem på avtalsrättsområdet.

⁽⁸⁾ EGT L 210, 7.8.1985, s. 29.

4.4.6 I fråga om definitionen "allvarlig risk" vore det bättre om den utvidgades till att omfatta varje "exponering, oförutsedd händelse eller fara", vilket skulle vara enklare att tolka för konsumenterna, dvs. att "allvarlig risk" kopplas till behovet av att omedelbart agera och vidta åtgärder i samma ögonblick som riskerna uppmärksammas.

5. Särskilda synpunkter

5.1 I den föreslagna förordningen läggs särskild vikt vid behovet av att förena och förenkla de skyldigheter som åligger de ekonomiska aktörerna, något som EESK till fullo stöder med tanke på den nuvarande situationen som är förvirrande såväl för de ekonomiska aktörerna som för de nationella myndigheterna.

5.2 I artikel 4 bör texten "enligt de villkor som fastställs i denna förordning" läggas till, eftersom förordningens definition av säkerhet kanske inte överensstämmer med bestämmelserna i annan sektorsspecifik lagstiftning.

5.3 Den utsträckning i vilken tjänster omfattas av förordningens tillämpningsområde måste klargöras i förordningstexten. EESK hoppas emellertid att kommissionen kommer att lägga fram ett fristående förslag om säkerhet för tjänster i EU.

5.4 När det gäller begreppet "sårbara" konsumenter i artikel 6 d bör det förtydligas huruvida klassificeringen av sårbara konsumenter grundas på ett allmänt kriterium (ålder, hälsa, etc.) eller beror på produktens egenskaper (bristande kunskap). För att EU-rätten ska bli mer enhetlig på detta område anser EESK att man bör använda självständiga begrepp i hela EU-lagstiftningen och inte definiera begreppen för varje enskilt lagförslag.

5.5 I artikel 6.2 h hänvisas till den säkerhet som konsumenterna rimligen kan förvänta sig. Ordet "rimligen" bör förtydligas med text som "i förhållande till dess slag, sammansättning och ändamål". På så sätt skulle artikelns rättsliga säkerhet ökas.

5.6 EESK anser att konsumenterna har rätt till klara och exakta uppgifter om produkterna, som under alla omständigheter bör ange det specifika ursprunget i enlighet med bestämmelserna i EU-rätten.

5.7 Dessutom bör ordalydelsen i denna bestämmelse ses över, så att tillverkarna och importörerna måste "garantera" efterlevnaden av de skyldigheter som fastställts i bestämmelsen i fråga.

5.8 Tillverkarnas och övriga aktörers skyldigheter

5.8.1 Förslaget till förordning innehåller en bestämmelse om den dokumentation som tillverkarna ska upprätta och vilka åtgärder de måste vidta för att garantera konsumenternas säkerhet. Kommittén anser att denna bestämmelse är relevant.

5.8.2 De särskilda skyldigheterna innebär att tillverkarna ska utföra stickprovskontroller av produkter som tillhandahålls på marknaden, granska och registerföra klagomål, icke-överensstämmande produkter och produktåterkallelser, samt informera distributörerna om all sådan övervakning.

5.8.3 Förslaget innehåller dock inga konkreta genomförandebestämmelser, dvs. om regleringen av åtgärderna ska överlåtas till varje enskild medlemsstat (t.ex. inrättandet av ett särskilt register) eller om det vore lämpligare att harmonisera åtgärderna och införa ett varningssystem, som gör det möjligt att informera marknaden i tillräckligt god tid så att tillverkarna hinner vidta effektiva åtgärder innan några skador inträffar.

5.9 Teknisk dokumentation

5.9.1 Skyldigheten att informera konsumenterna bör uteslutande omfatta uppgifter om produkternas användning och art och inte utvidgas till att omfatta den så kallade tekniska dokumentationen, eftersom den kan innehålla uppgifter om affärshemligheter eller andra sekretessbelagda uppgifter som tillhör tillverkarna, men som dock ska göras tillgängliga för myndigheterna. I detta sammanhang krävs tydliga och gemensamma regler, vilket saknas i förslaget.

5.9.2 Eftersom det i texten antyds att tillverkaren kan göras ansvarig för de skador som kan uppstå om produkten inte är säker, vore det lämpligare att ange att den tekniska dokumentationen har en giltighetstid på tio år. För att förtydliga artikel 8.6 bör uttrycket "tillverkarna ska säkerställa" ersättas med "tillverkarna ansvarar för", som bättre överensstämmer med deras skyldighet. Detta gäller också för importörerna och deras ansvar samt skyldigheten att bevara den tekniska dokumentationen i tio år, vilket gäller för övriga ekonomiska aktörer.

5.9.3 För att konsumenterna obehindrat ska kunna utöva sin rätt till information om en viss produkt vore det önskvärt att i artikel 8.7, där det krävs att tillverkaren ska ange en enda kontaktpunkt där denne kan nås, uppge att detta inte får vara betungande för konsumenten för att undvika att ge ett intryck av att man implicit blir straffad om man använder den.

5.10 För produkter som kan förväxlas med andra produkter begär EESK att man säkerställer högsta möjliga skyddsnivå, i synnerhet för produkter som ser ut som leksaker, som bör omfattas av bestämmelserna i direktivet om leksakers säkerhet för att uppnå en hög skyddsnivå för minderåriga.

5.11 EESK ställer sig positiv till att produkterna ska kunna spåras under hela leveranskedjan, eftersom detta bidrar till att identifiera de ekonomiska aktörerna och vidta korrigerande åtgärder gentemot osäkra produkter, antingen genom återkallelser eller, i förekommande fall, tillbakadragande.

5.12 När det gäller europeiska standarder som medför antagande om överensstämmelse anser EESK att förslaget bidrar till att förbättra systemets nuvarande funktion. Såväl övergångsbestämmelserna som antagandet av överensstämmelse bör emellertid förtydligas för att uppnå högre rättssäkerhet.

5.12.1 Med tanke på standardiseringens betydelse anser EESK att de europeiska standardiseringsorganisationerna måste se till att de har de resurser som krävs för att öka sin produktivitet och garantera en högre kvalitet. Det behövs även en effektivare konsumentrepresentation.

5.13 Bestämmelsen om delegerade akter förefaller i princip vara rimlig, men det är ologiskt att delegeringen beviljas på obestämd tid. Dessutom bör de delegerade akterna inte påverka de viktigaste frågorna och hålla sig inom ramarna för den ursprungliga rättsakten, och de bör i synnerhet tillämpas innan farliga produkter tillhandahålls på marknaden. Därför är det

rimligt att anta delegerade akter i de fall som avses i artikel 15.3 a i förslaget, medan de fall som anges i led b i samma artikel kan ifrågasättas.

5.14 När det gäller påföljder bör det upprepas att EESK ställer sig positiv till en harmonisering av de olika typerna av överträdelser och de påföljder som ska utfärdas i förhållande till den försummelse som begåtts⁽⁹⁾, eftersom enbart en rent generell hänvisning till att påföljderna ska vara effektiva, avskräckande och proportionerliga kan ge upphov till snedvridningar på marknaden.

5.14.1 Slutligen anser EESK att medlemsstaterna bör ha möjligheter till rättelse och lämpliga och effektiva möjligheter till prövning vid behöriga domstolar för att säkerställa efterlevnaden av förordningens bestämmelser i konsumenternas generella intresse.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

⁽⁹⁾ Till exempel i likhet med förordning (EG) nr 1071/2009 (EUT L 300, 14.11.2009, s. 51).

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknadskontroll av produkter och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 1999/5/EG, 2000/9/EG, 2000/14/EG, 2001/95/EG, 2004/108/EG, 2006/42/EG, 2006/95/EG, 2007/23/EG, 2008/57/EG, 2009/48/EG, 2009/105/EG, 2009/142/EG, 2011/65/EU och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 305/2011, (EG) nr 764/2008 och (EG) nr 765/2008”

COM(2013) 75 final – 2013/0048 (COD)

(2013/C 271/16)

Huvudföredragande: **Jacques LEMERCIER**

Rådet och Europaparlamentet beslutade den 8 respektive den 12 mars 2013 att i enlighet med artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknadskontroll av produkter och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 1999/5/EG, 2000/9/EG, 2000/14/EG, 2001/95/EG, 2004/108/EG, 2006/42/EG, 2006/95/EG, 2007/23/EG, 2008/57/EG, 2009/48/EG, 2009/105/EG, 2009/142/EG, 2011/65/EU och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 305/2011, (EG) nr 764/2008 och (EG) nr 765/2008”

COM(2013) 75 final – 2013/0048 (COD).

Den 12 februari 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) Jacques LEMERCIER till huvudföredragande, och antog följande yttrande med 116 röster för och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar bestämmelserna i förslaget till förordning. De nuvarande reglerna för marknadskontroll och kontroll av produkter är alltför utspridda i olika rättsakter med varierande innehåll, vilket gör arbetet orimligt betungade för tillsynsmyndigheter, tillverkare, konsumentorganisationer och arbetstagarorganisationer. Kommittén ser positivt på att de tidigare vertikala bestämmelserna kommer att upphävas och samlas i en enda stärkt horisontell förordning.

1.2 Kommittén ställer sig bakom valet av rättslig grund men anser att man också måste hänvisa till artikel 12 i EUF-fördraget, där det fastställs att konsumentskyddet är en övergripande politik som ”ska beaktas när unionens övriga politik och verksamhet utformas och genomförs”.

1.3 Det föreslagna rättsinstrumentet är en förordning. EESK menar att detta är det lämpligaste valet för att främja samarbete och utbyten mellan medlemsstaterna och mellan enskilda medlemsstater och EU. Kommittén anser att det paket som kommissionen föreslår uppfyller fördragskraven på proportionalitet och subsidiaritet. Medlemsstaterna behåller det fulla ansvaret för övervakningen av sina nationella marknader och kontrollen vid EU:s yttre gränser och ska stå för finansieringen av detta.

1.4 EESK instämmer med kommissionen om att produkter som cirkulerar i EU måste uppfylla de krav som garanterar en hög skyddsnivå när det gäller allmänintressen som hälsa och säkerhet generellt, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, konsumentskydd, miljöskydd och allmänhetens säkerhet.

1.5 Kommittén anser att respekten för produktionshemligheter eller företagshemligheter inte får stå i vägen för att det slås larm när användarnas hälsa eller säkerhet kan påverkas av någon av komponenterna i produkten i fråga. Den ständiga användningen av Rapex-systemet, som syftar till att göra allmänintresset gällande mot privata intressen, måste alltså även i fortsättningen respekteras av tillsyns- och kontrollorganen.

1.6 Medlemmarna eller de anställda vid tillsynsorganen och tullmyndigheterna måste under alla omständigheter kunna garantera sin hederlighet och sitt oberoende och skyddas mot påtryckningar eller eventuella försök till bestickning vid fullgörandet av sina uppgifter. Personer som anmäler fel eller risker som en produkt är behäftad med bör åtnjuta skydd, framför allt mot rättsliga processer. Deras identitet bör hemlighållas.

1.7 Kommittén anser att man i den föreslagna förordningen bör införa en rättslig grund för en EU-omfattande databas för skador, som bör betraktas som en tredje pelare i informationsutbytessystemet om marknads kontroll i EU som kompletterar Rapex och ICSMS.

1.8 Kommittén skulle slutligen gärna vilja stå på listan över mottagarna av de regelbundna rapporter som kommissionen ska utarbeta var femte år för att övervaka genomförandet av förordningen.

2. Inledning: Kommissionens förslag

2.1 Inte ens den bästa lagstiftning om produktsäkerhet och harmonisering av regler på den inre marknaden räcker för att ge konsumenterna absoluta garantier för säkerheten när det gäller konsumentprodukter eller garantier för arbetstagarna när det gäller produkter som är avsedda för yrkesmässig användning.

2.2 Som den senaste tidens skandaler har visat förekommer det fortfarande i Europa fusk i syfte att öka vinsterna eller minska produktionskostnaderna. Importerade produkter uppfyller inte heller alltid de europeiska normerna och kan skapa illojal konkurrens gentemot europeiska produkter.

2.3 Marknadsövervakning är, liksom kontroll av att produkter uppfyller normerna, helt avgörande och kräver att det finns tjänster av hög kvalitet och kompetent personal (tull, tekniska tjänster, inspektioner etc.) inom varje medlemsstats territorium.

2.4 Direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet, som skulle ha införlivats senast 2004, och förordning (EG) nr 765/2008 om ackreditering och marknads kontroll, som trädde i kraft 2010, har liksom direktiven och besluten om sektors-specifik harmonisering lett till uppenbara förbättringar. Bestämmelserna om marknads kontroll är dock splittrade och överlappar varandra, vilket kan skapa förvirring vad gäller de egentliga övervakningsreglerna och operatörernas skyldigheter, vilket försvårar både deras uppgifter och lagstiftarnas och de nationella tjänstemännens arbete.

2.5 Kommissionen vill förtydliga regelverket för marknads kontroll genom att samla alla relevanta bestämmelser i en enda rättsakt som ska tillämpas horisontellt för alla sektorer. Den nya förordningen om marknads kontroll av produkter kommer att åtföljas av en flerårig handlingsplan för marknads kontroll 2013–2015.

2.6 Det handlar om en mycket viktig åtgärd inom ramen för strategin för konsumentpolitiken i EU och inre marknadsakt I och II. Detta ligger också i linje med kraven i den nya rättsliga ramen.

2.7 Utifrån bestämmelser som är desamma i alla länder måste man avgöra om de produkter som släpps ut på marknaden, däribland produkter från tredjeländer, är säkra och om de kan släppas ut på den inre marknaden eller, alternativt, dra tillbaka och förbjuda dem om de är farliga eller inte uppfyller normerna.

2.8 Marknadsövervakningen och kontrollen av att reglerna följs är emellertid inte tillräckligt effektiv och ett stort antal produkter som inte uppfyller normerna finns ute på marknaden, främst på grund av att det saknas en samordning mellan de nationella tillsynsmyndigheterna och på grund av kvaliteten och tillförlitligheten i de uppgifter som utbyts.

2.9 Det är därför EU:s uppgift att agera för att säkerställa en bättre samordning av åtgärderna och göra den gränsöverskridande marknads kontrollen effektiv i syfte att skydda medborgarna. Kommissionen menar att denna rätt att agera baseras på bestämmelserna i artikel 114 (en välfungerande inre marknad) och artiklarna 168.1 (hälsoskydd) och 169.1 (konsumentskydd) i EUF-fördraget. Man bör också förenkla den tillämpliga rättsliga ramen och undanröja de nuvarande tvetydigheterna.

2.10 Det krävs en förenkling av Rapex-förfarandet, införande av en förordning om produktsäkerhet, som ersätter direktivet om allmän produktsäkerhet, samt en ny förordning om övervakning, som ersätter de bestämmelser som i dag är utspridda på flera texter på olika nivåer.

2.11 En bättre samordning och en ökad effektivitet i övervaknings- och kontrollåtgärderna kan uppnås inte bara genom det normala förfarandet för utvärdering av lagstiftningen, utan också genom Eurobarometerundersökningar om konsumenternas uppfattning, genom informationssystemen GRAS-RAPEX och ICSMS samt genom utformningen av indikatorer som möjliggör inbördes utvärdering. Förfarandet för medlemsstaternas anmälningar kommer att rationaliseras genom ett enda anmälningssystem för alla produkter.

2.12 Gränskontrollerna kommer att skärpas och alla produkter som misstänks utgöra en risk ska stoppas fram till att tillsynsmyndigheten har avgjort deras ställning mer i detalj.

2.13 Rapex-systemet för snabbt informationsutbyte om produkter som utgör en risk kommer att förbättras vad gäller tidsfristerna för anmälningar och relevansen i informationen om de risker som är förknippade med den anmälda produkten.

2.14 Kommissionen kommer att kunna fatta beslut om lämpliga restriktiva åtgärder för farliga produkter, som är direkt tillämpliga, när de vanliga akuta åtgärderna visar sig otillräckliga eller olämpliga.

2.15 En flerårig handlingsplan om marknadsövervakning planeras i inremarknadsakten. Planen ska omfatta de områden där en samordning från kommissionen skulle kunna ge ett reellt mervärde och leda till märkbara förbättringar.

2.16 Den fleråriga handlingsplanen är det viktigaste verktyget för åtgärder på EU-nivå och kommer att främja bättre kommunikation och ökat samarbete. Genom it-verktyg kommer användarna enkelt att få tillgång till information om bästa praxis från undersökningar och studier som finns lagrade i systemet. Behoven kommer att fastställas och utifrån dessa kommer utbildning, tekniskt stöd och rådgivning att erbjudas.

2.17 Kommissionen kommer att ta fram en gemensam strategi för dokumentkontroll och teknisk kontroll samt undersökningar som genomförs i laboratorier. En förbättrad koordination av de gemensamma åtgärderna och programmen kommer att göra övervakningen effektivare.

2.18 Genom att slå samman resurser kan man skapa samverkans effekter och undvika dubbelarbete. De uppgifter som samlas in av de nationella myndigheterna kommer att sparas i ICSMS-databasen som administreras av kommissionen. Kommissionen kommer också att erbjuda de resurser och den utbildning som krävs för att användarna ska kunna utnyttja databasens hela potential.

2.19 Alla berörda parter bör regelbundet informeras och rådfrågas på ett flexibelt sätt.

2.20 Den rapport som kommissionen utarbetar i enlighet med förordning (EG) nr 765/2008 gör det möjligt att informera institutionerna och de berörda parterna och att utvärdera den verksamhet avseende ackreditering, övervakning och marknads kontroll som finansieras av EU.

2.21 Medlen och befogenheterna för tull- och kontrolltjänsterna vid EU:s och EES yttre gränser bör stärkas när det gäller produkter som förs in i unionen, vilket kräver ytterligare resurser, särskilt vad gäller fortbildning och tekniska hjälpmedel.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar initiativet för att stärka övervakningen och kontrollen av att de produkter som släpps ut på marknaden är säkra, vare sig det handlar om produkter från ett EU-land, ett EES-land eller ett tredjeland. Genom att skapa en bättre produktsäkerhet är initiativet en nyckelåtgärd i inremarknadsakten och ligger i linje med den nya strategin.

3.2 Kommittén påpekar emellertid att förfarandena för information och samråd med ekonomiska aktörer och arbetsmarknadsaktörer är mycket vaga. Utan att göra förfarandena tungrodda eller mer byråkratiska skulle en bättre, flexibel och lämplig ram kunna fastställas på olika nivåer.

3.2.1 De berörda företagen förväntar sig mycket av den juridiska och tekniska informationen, som skapar den rättsäkerhet som krävs för investeringsbeslut när det gäller tillverkning och

marknadsföring av produkter. De måste ha tillgång till den information som samlas in av olika tillsyns- och kontrollorgan avseende de produkter som de lägger fram för kontroll eller bedömning av efterlevnad.

3.2.2 Konsumenter och arbetstagare har rätt att försäkra sig om att de produkter som finns på marknaden och som de använder i sitt arbete eller förbrukar är ofarliga. De har rätt att känna till de åtgärder som vidtas på nationell, europeisk eller sektoriell nivå för att garantera att deras hälsa och säkerhet inte äventyras.

3.2.3 Kommittén är övertygad om att förtroendet för produkternas säkerhet är avgörande för att den inre marknaden ska fungera väl och för den fria rörligheten för varor, vilket har en positiv inverkan på tillväxten och sysselsättningen.

3.3 EESK anser att övervakning och kontroll, i synnerhet vid EU:s yttre gränser, huvudsakligen faller under medlemsstaternas behörighetsområde. EU ska stå för samordningen och de åtgärder som krävs för att de gemensamma insatserna ska bli effektiva samt för standardiseringen av produkter. Denna övervakning och kontroll påverkar företagen och innebär stora kostnader såväl för medlemsstaterna som för de ekonomiska aktörer som ska följa reglerna (standarder, CE-märkning). Kommittén uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att i samband med detta arbete ta hänsyn till de administrativa bördor som läggs på företagen, i synnerhet små och medelstora företag, för att inte förvärpa deras ekonomiska situation under en krisperiod med hög arbetslöshet.

3.4 Den fria rörligheten för andra produkter än livsmedel, som tas upp i förslaget till förordning, får inte hanteras slapphänt eller regleras av ett otillräckligt regelverk, och det ska finnas tillräckliga kontroller och resurser av god kvalitet. Medlemsstaterna och kommissionen måste avsätta tillräckliga resurser för att garantera att övervakningen och kontrollerna kan ske effektivt. Även om EESK inser att budgetmedlen för närvarande är begränsade anser kommittén att man med tanke på det allmänintresse som står på spel måste göra allt för att garantera konsumenternas hälsa och säkerhet och skydda miljön från felaktiga eller farliga produkter. En välfungerande inre marknad är en förutsättning för den ekonomiska återhämtningen och skapandet av nya arbetstillfällen.

3.4.1 I detta sammanhang anser kommittén att dagens system för övervakning och kontroll av marknaden innehåller allvarliga brister och svagheter. Samarbetet mellan de behöriga nationella organen, kommissionen och de berörda aktörerna måste stärkas. Det är nödvändigt att hålla regelbundna samråd. Konsument- och arbetstagarorganisationer ska ha rätt att slå larm om vissa produkter (och organisationerna bör omfattas av immunitet). Behöriga instanser, tillsynsmyndigheter, tekniska certifieringsorgan, tullmyndigheter och avdelningar som sysslar med bedrägeribekämpning måste samarbeta och tillhandahålla den information som samlas in i syfte att undvika dubbelarbete och resursslöseri samt i syfte att kontinuerligt förbättra effektiviteten i de kontroller som utförs.

3.5 Effektiviteten i EU:s system för snabbt informationsutbyte (Rapex) är helt beroende av hur snabbt anmälningarna kommer in och hur relevanta de tekniska upplysningarna om misstänkta produkter är. Riktlinjerna för förvaltningen av Rapex bör uppdateras löpande och vara tillräckligt tydliga för att undvika osäkerhet om vilken typ av uppgifter som ska rapporteras och hur omfattande de ska vara. Kriterier för att identifiera allvarliga risker bör fastställas i riktlinjerna och de åtgärder som ska vidtas i sådana fall ska vara tydligt definierade, exempelvis införande av ett tillfälligt förbud mot försäljning, krav på tekniska ändringar eller ett direkt förbud.

3.6 Även smärre risker eller risker som inte är vetenskapligt belagda bör anmälas i Rapex för att göra det möjligt att vidta åtgärder som exempelvis ett tillfälligt förbud vid behov, i enlighet med försiktighetsprincipen, eller andra lämpliga åtgärder, t.ex. krav på att tillhandahålla ytterligare information eller varningar till användarna utöver de vanliga kraven när det gäller märkning av produkter.

3.7 När det bevisligen föreligger risker kommer kommissionen att anta genomförandeakter avseende en produkt eller en produktkategori i syfte att införa enhetliga kontrollvillkor för dessa produkter. Kommittén skulle i detta sammanhang gärna se att konsumentorganisationer samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer informeras och att man så långt som möjligt tar hänsyn till deras synpunkter. Man bör notera att dessa organisationer snabbt kan förmedla kommissionens åtgärder till sina medlemmar, vilket kan bidra stort till förståelsen av dessa och till att de genomförs snabbt.

3.8 När det gäller det forum för kommissionen och medlemsstaterna, som nyligen inrättats utifrån förordningen, konstaterar kommittén att civilsamhällesorganisationerna kommer att bjudas in som rådgivare i de sektoriella underorgan som forumet kan inrätta. Trots att organisationerna endast är rådgivande anser EESK att man så långt som möjligt bör ta hänsyn till deras synpunkter och förslag med tanke på deras aktiva roll i förhållande till konsumenterna och de ekonomiska och sociala sektorer som de företräder.

3.9 Detsamma bör gälla när tillsynsmyndigheterna i en medlemsstat slår larm om risker i samband med produkter och informerar om eventuella skyddsåtgärder. Myndigheterna bör inte bara samarbeta med de ekonomiska aktörerna för att undanröja riskerna med produkterna, utan även med de behöriga organisationerna i det civila samhället, som kan bidra med sin sakkunskap och sina kommunikationskanaler till medlemmarna.

3.10 Kommittén anser slutligen att det aktuella förslaget som helhet uppfyller kraven i den nya rättsliga ramen och ligger i linje med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. EESK instämmer även med den rättsliga grund som det ansvariga generaldirektoratet valt för att utarbeta förslaget. Kommittén

hänvisar också till artikel 12 i EUF-fördraget, där det anges att konsumentskyddet "ska beaktas när unionens övriga politik och verksamhet utformas och genomförs".

4. Särskilda kommentarer

4.1 Kommittén är fortfarande bekymrad över att det kan finnas skillnader i tolkningen av förordningen mellan länderna. EU:s insatser måste syfta till att skapa en verkligt enhetlig tolkning och praxis för operatörernas rättssäkerhet och användarsäkerheten.

4.2 Kommittén är också bekymrad över tillämpningen av sekretessbestämmelserna, som skulle kunna stå i vägen för en bättre information om farliga komponenter eller produkter som skulle kunna påverka människors hälsa och säkerhet samt miljö, exempelvis när det gäller produktionshemligheter. Det allmänintresse som står på spel är i allmänhet överordnat privata intressen, som skulle ges ett alltför starkt skydd om sekretessbegreppet tillämpas i överdriven omfattning. Informationen måste under alla omständigheter utbytas mellan de organ i medlemsstaterna och i EU som ansvarar för övervaknings- och kontrollsystemet. Man måste emellertid respektera de personuppgifter som skyddas enligt lag och inte skada pågående utredningar.

4.3 Såsom fastställs i förordningen ska myndigheterna på en särskild webbplats offentliggöra information om farliga produkter och riskerna med dessa samt eventuella förebyggande åtgärder och beslut som fattats avseende aktörerna. Enligt kommittén får offentliggörandet inte hindras av en överdriven definition av sekretess när det gäller företagshemligheter om användarnas hälsa och säkerhet står på spel. Detta är för övrigt den metod som kommissionen tillämpar vid förvaltningen av Rapex-systemet, och denna metod bör bibehållas.

4.4 Kommittén betonar att tillsyns- och kontrollorganen måste vara oberoende och insynsvänliga. Tjänstemännen inom dessa organ måste skyddas mot all inblandning utifrån och alla försök till bestickning i samband med arbetet. De ska vara opartiska och ta emot alla klagomål från konsumenter och användare eller organisationer som företräder dessa och vid behov följa upp dem. Kontrolllaboratorier måste också utföra sitt arbete helt självständigt, liksom märkningsorgan, som har en avgörande roll för de val som företagets beslutsfattare och konsumenterna gör.

4.5 Kommittén anser att förslaget till förordning även bör innehålla bestämmelser om inrättande av en EU-omfattande databas för skador som skulle inbegripa alla typer av skador. En sådan databas skulle

— hjälpa tillsynsmyndigheterna att fatta mer välgrundade beslut avseende riskbedömning,

- tillhandahålla en grund för förebyggande åtgärder och informationskampanjer för allmänheten, och göra det möjligt för dem som utformar standarder att utveckla bättre produktstandarder,
- hjälpa producenterna att beakta säkerhetsaspekterna vid utformningen av nya produkter, och
- göra det möjligt att bedöma hur effektiva de förebyggande åtgärderna är och att fastställa prioriteringar i politiken.

4.5.1 Kommittén föreslår därför att man

- i förslaget inkluderar en bestämmelse från förordning (EG) nr 765/2008, i vilken medlemsstaterna uppmanas att bevaka olyckor och hälsoskador som dessa produkter misstänks ha orsakat, och
- upprättar en rättslig grund för databasen för skador, enligt vilken kommissionen skulle stödja samordningen av insamlingen av data från medlemsstaterna och bidra till att databasen fungerar smidigt.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning – inklusive genomförandet av Europeiska socialfonden 2014–2020”

COM(2013) 83 final

(2013/C 271/17)

Föredragande: **Oliver RÖPKE**

Den 18 mars 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning – inklusive genomförandet av Europeiska socialfonden 2014–2020”

COM(2013) 83 final.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 23 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 160 röster för, 3 röster emot och 11 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens paket om sociala investeringar och det därmed förbundna paradigmskiftet, som innebär att den starkare inriktningen på sociala investeringar inte enbart betraktas som en kostnadsfaktor utan som en investering i framtiden och i tillväxt och sysselsättning som ger ett väsentligt bidrag till uppnåendet av Europa 2020-målen och utgör en central beståndsdel i den europeiska sociala modellen.

1.2 Målinriktade sociala investeringar leder dock inte bara till sociala och samhällsliga framsteg, utan ökar samtidigt konkurrenskraften. Särskilt i en tid med dramatiskt hög arbetslöshet av aldrig tidigare skådad omfattning och ökande fattigdom har investeringar i välfärdsstaten dessutom en central funktion för stärkandet av den sociala sammanhållningen, den sociala delaktigheten samt kampen mot social utestängning och fattigdom.

1.3 Arbetsmarknaden är nyckeln till att klara av de demografiska förändringarna och hållbart konsolidera de offentliga finanserna. EESK anser att starka och målinriktade sociala investeringar varaktigt ökar människornas sysselsättningsmöjligheter. Paketet om sociala investeringar kan därför ge ett viktigt bidrag till en politisk kursändring för mer tillväxt och sysselsättning, om det genomförs konsekvent i praktiken.

1.4 EESK håller med kommissionen om att utformningen av socialpolitiken huvudsakligen är medlemsstaternas ansvar och att varje land måste finna en egen balans mellan hållbarhet och tillräcklighet i sina välfärdssystem och organisationen av sociala tjänster. På grund av de stora nationella skillnaderna bör kommissionen spela en central roll i utbytet av beprövade

och innovativa metoder mellan medlemsstaterna och alla relevanta aktörer.

1.5 EESK välkomnar att den sociala ekonomin, de sociala företagens, det civila samhällets och arbetsmarknadsparternas viktiga roll i genomförandet av paketet om sociala investeringar uttryckligen erkänns i meddelandet. Kommittén stöder i detta sammanhang med eftertryck kravet på en grundläggande medverkan av arbetsmarknadens parter och aktörerna i det organiserade civila samhället på medlemsstatsnivå och i samordningsprocessen för den europeiska planeringsterminen.

1.6 EESK uppmanar kommissionen att lägga fram en plan för det konkreta genomförandet av paketet om sociala investeringar, stödja medlemsstaterna när det gäller de nödvändiga åtgärderna och främja utbytet mellan länder, arbetsmarknadens parter, organisationer i den sociala ekonomin, icke-statliga organisationer, det organiserade civila samhället och leverantörer av sociala tjänster. Dessa aktörer förfogar över den nödvändiga sakkunskapen inom sociala investeringar, social innovation och främjande av sysselsättning.

1.7 EESK kritiserar dock att frågan om finansieringen av paketet om sociala investeringar till stora delar förblir obesvarad. Om inte den ensidiga politiken med utgiftsminskningar ändras verkar ett framgångsrikt genomförande av förslagen inte särskilt realistiskt. En bättre användning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna samt så effektiva och målriktade åtgärder som möjligt måste visserligen välkomnas, men det kommer absolut inte att räcka till för att få till stånd den eftersträlvade kursändringen.

1.8 EESK vidhåller därför att det är nödvändigt att finna nya inkomstkällor för de offentliga finanserna. Här bör man nämna åtgärder såsom att ändra och bredda skattebasen, stänga skatteparadisen, stoppa den förödande skattekonkurrensen och bekämpa skattebedrägeri, liksom bidrag från de olika typerna av förmögenhet.

1.9 I synnerhet upprepar EESK i detta sammanhang återigen med eftertryck sitt krav på ett europeiskt konjunktur- och investeringsprogram på 2 % av BNP. På så sätt skulle man kunna finansiera en social investeringspakt som även i praktiken möjliggör den politiska prioriteringsändringen i riktning mot sociala investeringar och en stärkt och moderniserad socialpolitik i medlemsstaterna, trots den finanspolitiska konsolidering som eftersträvas. Paketet om sociala investeringar kan bara genomföras framgångsrikt om finansieringen är tillräcklig. Annars förblir det rena avsiktsförklaringar.

1.10 EESK uppmanar kommissionen att se till att ett ökat fokus på sociala investeringar även avspeglas i samordningsprocessen för den europeiska planeringsterminen. Denna nya prioritering måste uttryckligen beaktas i de landsspecifika rekommendationerna och nästa årliga tillväxtöversikt (2014). Kommissionen måste snarast lägga fram konkreta förslag om detta. Det måste klargöras att ökade sociala investeringar är förenliga med en "differentierad och tillväxtfrämjande" finanspolitisk konsolidering.

2. Paketet om sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning

2.1 Ett av målen i Europa 2020-strategin är att till år 2020 hjälpa minst 20 miljoner medborgare ut ur fattigdom. De djupgående konsekvenserna av krisen och behovet av att återskapa tillväxt har lett till en rad kommissionsinitiativ som syftar till bibehållande och skapande av arbetstillfällen, smidiga övergångar på arbetsmarknaden och en aktivering i allmänhet⁽¹⁾.

2.2 Kommissionen lade den 20 februari 2013 fram sitt sedan länge emotsedda paket om sociala investeringar. Paketet består av ett meddelande ("Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning – inklusive genomförandet av Europeiska socialfonden 2014–2020"), en kommissionsrekommendation ("Bryta det sociala arvet – investera i barnens framtid") och sju åtföljande arbetsdokument från kommissionens avdelningar.

2.3 I paketet kopplas förbättrade sociala investeringar till den europeiska planeringsterminen och EU:s och medlemsstaternas

styrning och rapporteringsskyldigheter rationaliseras i syfte att uppnå målen i Europa 2020-strategin på det social-, sysselsättnings- och utbildningspolitiska området.

2.4 Kommissionen konstaterar att den kris som råder i Europa sedan 2008 i många medlemsstater har lett till att fattigdomen, den sociala utestängningen och utestängningen från arbetsmarknaden ökat för många EU-medborgare och nått nya rekordnivåer, särskilt bland de mest utsatta grupperna. I sitt meddelande rekommenderar kommissionen därför medlemsstaterna att lägga mer vikt vid sociala investeringar och att använda resurserna på ett effektivare sätt.

2.5 Enligt kommissionen hjälper sociala investeringar medborgarna. De förbättrar deras färdigheter och kvalifikationer och främjar deras delaktighet i samhället och på arbetsmarknaden. Detta leder till mer välbästand, stimulerar ekonomin och hjälper EU att komma ur krisen starkare, mer enat och mer konkurrenskraftigt.

2.6 Välfärdssystemen har således tre funktioner: sociala investeringar för en bättre framtid, socialt skydd under sämre skeden i livet och, inte minst, en stabilisering av ekonomin.

2.7 I detta sammanhang efterlyser kommissionen åtgärder som säkerställer att de sociala trygghetssystemen motsvarar människornas behov i kritiska perioder av livet. För att detta ska uppnås förespråkar kommissionen förebyggande åtgärder i form av så tidiga investeringar som möjligt, i stället för att avhjälpa skadorna i efterhand, vilket är kostsammare. Följaktligen är det viktigt att investera i barn och ungdomar.

2.8 Detta preciseras närmare i kommissionens rekommendation till medlemsstaterna i form av grundprinciper. Förebyggande investeringar mot barnfattigdom och social utestängning som ska främja barnets bästa kan enligt kommissionen uppnås genom en rad olika åtgärder.

2.9 Under rubriken "Utrymme för effektivitetsvinster i socialpolitiken" efterlyser kommissionen i sitt meddelande en effektivare användning av de ekonomiska medlen för att trygga en tillräcklig och hållbar social trygghet samt en bättre, evidensbaserad socialpolitik. För att uppnå detta bör medlemsstaterna förenkla förvaltningen av förmåner och tjänster, bevilja förmåner på ett mer målinriktat sätt och samtidigt ställa villkor för beviljandet, t.ex. deltagande i fortbildningsåtgärder.

⁽¹⁾ Sysselsättningspaketet, ungdomssysselsättningspaketet, EU-initiativet "Bättre möjligheter för unga", "En ny syn på utbildning".

2.10 I meddelandet uppmanas medlemsstaterna flera gånger att göra alla berörda parter, framför allt arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer, mer delaktiga i förbättringen av socialpolitiken inom ramen för Europa 2020-strategin.

3. Allmänna kommentarer om paketet om sociala investeringar

3.1 Den finansiella och ekonomiska krisen och dess djupgående konsekvenser för tillväxten och sysselsättningen samt den ekonomiska och sociala sammanhållningen har nu dominerat EU:s politiska dagordning i fem år. Medan medlemsstaterna till en började reagerade med en kontracyklisk, konjunkturstabiliserande ekonomisk politik, har framför allt bankräddningspaketen lett till att den offentliga skulden har ökat avsevärt. Regeringarnas försök att i en konjunkturedgång konsolidera de offentliga finanserna enbart genom att minska utgifterna anses allmänt ha misslyckats. Kommissionens meddelande om sociala investeringar erbjuder därför ett nytt perspektiv för krisbekämpningen, nämligen att sociala investeringar visserligen är koplade till kostnader på kort sikt, men på medellång och längre sikt medför ökad välfärd för samhället och högre intäkter för de statliga budgetarna, vilket dessutom minskar de framtida samhällskostnaderna betydligt.

3.2 EESK välkomnar därför uttryckligen kommissionens paket om sociala investeringar och det paradigmskifte i riktning mot en framåtriktad agenda som paketet innebär för EU-institutionerna. Medlemsstaterna uppmanas nu explicit att lägga mer vikt vid sociala investeringar samt att modernisera och förstärka socialpolitiken och använda tillgängliga resurser mer effektivt. Socialpolitiken måste bli mer bärkraftig. Därmed verkar kommissionen korrigerar de senaste årens felaktiga utveckling och inte enbart betrakta sociala investeringar som en kostnadsfaktor. Tvärtom förbättrar de medborgarnas färdigheter och kvalifikationer, ökar deras möjligheter i samhället och på arbetsmarknaden och därigenom välbefindandet, stimulerar tillväxten och hjälper EU att komma ur krisen starkare och mer konkurrenskraftigt. Detta paket skulle därmed kunna utgöra ett av de senaste årens viktigaste socialpolitiska initiativ, om det också faktiskt genomförs på ett konsekvent och ambitiöst sätt. För detta krävs ett långsiktigt stöd från kommissionens sida.

3.3 Utformningen av socialpolitiken ligger emellertid huvudsakligen i medlemsstaternas händer. De olika nationella villkoren och förhållandena gör att varje medlemsstat måste finna sin egen balans mellan hållbarhet och tillräcklighet i sitt välfärdssystem, eftersom det inte finns någon enhetlig modell som passar alla. Kommissionen bör göra en sammanställning av de bästa praktiska exemplen, inklusive främjande av tjänsteföretag som tjänar det allmänna genom offentlig upphandling och valfrihet i fråga om sociala tjänster, och uppmanar medlemsstaterna att utforma sina välfärdssystem på ett innovativt och

effektivt sätt med särskild tonvikt vid sysselsättning och aktivering för att uppnå Europa 2020-strategins mål för fattigdomsbekämpning.

3.4 I en tid med en aldrig tidigare skadad arbetslöshet och ökande fattigdom i EU spelar välfärdsstaten en oumbärlig roll i hanteringen av de aktuella utmaningarna. Genom målinriktade investeringar i socialt skydd och i välfärdsstaten kan man lösa strukturella problem och skapa arbetstillfällen. Den befintliga potentialen kan utnyttjas bättre genom att man följer en aktiv strategi för inkludering och delaktighet som är så heltäckande som möjligt och omfattar så stora delar av befolkningen som möjligt och genom att alla medlemsstater genomför rekommendationerna från 2008 om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden.

3.5 Medan sociala utgifter hittills främst har betraktats som "kostnader" och man har krävt nedskärningar i socialbudgetarna kan meddelandet på sätt och vis sägas utgöra en politisk kursändring på EU-nivå och i vissa medlemsstater. EESK har redan framfört att det finns ett mycket stort behov av investeringar – även sociala – som kan skapa sysselsättning och som förhindrar fattigdom och motverkar social utestängning. För detta måste både privata och offentliga investeringar mobiliseras och reformer genomföras ⁽²⁾.

3.6 EESK välkomnar även den livscykel- och behovsorienterade modell för sociala investeringar som kommissionen presenterar i meddelandet. Denna modell kan bidra till såväl förbättrade möjligheter i livet för enskilda individer och större social sammanhållning som en bättre ekonomisk utveckling och speglar ett nytt synsätt och en ny interventionslogik. Ökade sociala investeringar har positiva effekter särskilt på medellång och lång sikt. Man bör dock absolut inte underskatta de positiva effekterna på kort sikt. Investeringar i en bättre, evidensbaserad socialpolitik ger bevisligen snabba och positiva resultat i olika situationer ⁽³⁾.

3.7 Utöver de arbetsmarknadspolitiska effekterna har sociala investeringar dock också en central betydelse för stärkandet av den sociala sammanhållningen och den sociala delaktigheten samt kampen mot social utestängning och fattigdom. På grund av den djupa ekonomiska krisen i Europa har många människors sociala situation försämrats dramatiskt. För att motverka denna utveckling är en kursändring mot mer sociala investeringar absolut nödvändig.

⁽²⁾ EUT C 11, 15.1.2013, s. 65–70.

⁽³⁾ "Housing First", även kallat "rapid re-housing", är en strategi för hantering av hemlöshet som har sitt ursprung i amerikansk socialpolitik och som sedan några år tillämpas framgångsrikt som ett alternativ till det traditionella systemet med nödbostäder och tillfälligt boende även i Österrike, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Portugal och Storbritannien.

3.8 I detta sammanhang måste kommissionen närmare förklara och avgränsa sitt krav på "villkorlighet" i samband med sociala förmåner. Inom t.ex. den aktiva arbetsmarknadspolitiken kan det vara ändamålsenligt att knyta stöd till ett visst mål (såsom deltagande i utbildningsåtgärder), men denna princip får under inga omständigheter gälla generellt för socialpolitiska åtgärder (exempelvis barnomsorg). Sociala förmåner måste betraktas som rättigheter med förutsägbara kriterier, och rätts-säkerheten måste garanteras.

3.9 I den rekommendation som lagts fram tillsammans med meddelandet samt arbetsdokumenten avspeglas de viktigaste områden där denna "nya logik" för sociala investeringar ska tillämpas. Kommissionen bör nu inleda en dialog med alla relevanta aktörer om hur logiken för sociala investeringar ska tillämpas i praktiken på dessa tematiska prioriteringar, samt lägga fram en plan för genomförandet av meddelandet, som bör omfatta en handlingsvägledning till stöd för medlemsstaterna.

3.10 EESK välkomnar att kommissionen uttryckligen erkänner den viktiga roll som den sociala ekonomin, de sociala företagen och det civila samhället spelar i genomförandet av paketet om sociala investeringar⁽⁴⁾. Utöver att tillhandahålla erfarenhet och ytterligare resurser medverkar de ofta direkt i om-sättningen av de politiska målen i konkreta åtgärder, t.ex. genom att erbjuda sociala tjänster. För att stödja dessa uppgifter måste man förbättra och förenkla tillgången till offentliga medel och privat kapital. Inkluderingen av tematiska mål för sociala investeringar och av investeringar som stödposter inom EU:s sammanhållningspolitik för 2014–2020 är förslag som måste välkomnas. De bör beaktas i de förhandlingar om programmen som – med medverkan av företrädare för det civila samhället – förs mellan nationella myndigheter och kommissionen.

3.11 Innovation är enligt kommissionen en viktig faktor för den sociala investeringspolitiken eftersom socialpolitiken förutsätter en ständig anpassning till nya utmaningar. Privata företag med offentliga beställningar i ryggen spelar därför en viktig roll som alternativ och komplement till den offentliga sektorn.

3.12 Innovativa finansieringsmöjligheter, t.ex. deltagande av den privata sektorn eller obligationer för sociala investeringar ("Social Investment Bonds"), bör enligt kommissionen i större utsträckning utnyttjas i medlemsstaterna, och de skulle kunna leda till budgetbesparingar⁽⁵⁾. Det pågår dock en häftig diskussion om obligationer för sociala investeringar, och det krävs en

rad ytterligare undersökningar om deras följdverkningar. Dessutom bör det anges närmare vilka områden som eventuellt lämpar sig för "innovativ finansiering". EESK betonar i varje fall att dessa instrument under inga omständigheter får leda till en kommersialisering av socialpolitiken. Staten får inte dra sig undan sitt socialpolitiska ansvar.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Under de kommande åren måste man – inte minst på grund av konsolideringspaketet i de enskilda EU-länderna – tyvärr utgå från att den ekonomiska och sociala nedgången kommer att fortsätta och att den ekonomiska dynamiken kommer att försämrats. Man måste därför stimulera en hållbar ekonomisk tillväxt genom en starkare (inhemsk) efterfrågan, t.ex. genom bättre integration av kvinnor på arbetsmarknaden. Även tillväxten inom de sociala tjänsterna och den sociala ekonomin, som särskilt under krisen har bevisat sin motståndskraft, spelar en viktig roll i detta sammanhang.

4.2 Paketet om sociala investeringar kan ge ett viktigt bidrag till detta. Till exempel har en utbyggnad av sociala tjänster större sysselsättnings effekter än alla andra former av användning av offentliga medel. Dessutom krävs investeringar i sociala tjänster för att tillgodose den växande efterfrågan och det ökande sociala behovet. För att sysselsättningsmålen i Europa 2020-strategin ska kunna uppnås krävs det utöver bekämpning av (ungdoms)arbetslösheten och en bättre integration av äldre på arbetsmarknaden framför allt en höjning av kvinnors sysselsättningsgrad.

4.3 Det är viktigt att erkänna att stödet i paketet om sociala investeringar till de nationella politikområdena social delaktighet, hälso- och sjukvård samt sociala tjänster även bör innefatta lättillgängliga, överkomliga och högkvalitativa sociala förmåner för mindre gynnade samhällsgrupper, t.ex. personer med funktionsnedsättning och det ökande antalet människor som lever i extrem fattigdom. Dessa sociala förmåner ökar deras möjligheter att leva ett värdigt liv samt finna och behålla sysselsättning.

4.4 Just exemplet med barnomsorg visar att man med mål-inriktade investeringar kan kombinera sociala och samhälleliga framsteg med ökad konkurrenskraft. Ökade investeringar i barnomsorg och sociala tjänster i bredare bemärkelse (äldreomsorg, utbildning, vård, tjänster för personer med funktionsnedsättning, stöd i hemmet och stödboenden osv.) ökar attraktiviteten som lokaliseringssort och ger samtidigt ett viktigt bidrag till att öka sysselsättningsgraden bland kvinnor och de människor som står längst från arbetsmarknaden, t.ex. personer med funktionsnedsättning, samt bidrar på medellång och lång sikt till att avlasta de offentliga finanserna. Såsom kommissionen redan

⁽⁴⁾ COM(2013) 83 final, s. 5.

⁽⁵⁾ COM(2013) 83 final, s. 6–7.

erkänner är det viktigt att se till att dessa investeringar på ett målinriktat sätt är anpassade till en persons särskilda behov i stället för till en grupp, för att uppnå individuellt stöd och bästa möjliga resultat⁽⁶⁾. Dessutom anser EESK att det är nödvändigt att förebygga alla slags sociala problem, oberoende av de berörda personernas ålder. Förebyggande åtgärder bör därför vara en allomfattande socialpolitisk strategi som inte bara avser barn, utan alla samhällsgrupper.

4.5 Arbetsmarknaden är nyckeln till att klara av de demografiska förändringarna och hållbart konsolidera de offentliga finanserna. Därför måste kommissionens krav på bättre arbetsmarknadsdeltagande, bl.a. genom en aktiv arbetsmarknadspolitik och förstärkt social delaktighet, välkomnas. Om den befintliga sysselsättningspotentialen utnyttjas bättre kan förhållandet mellan avgiftsinbetalare och förmåmsmottagare hållas tämligen stabilt trots den kraftiga ökningen av antalet äldre⁽⁷⁾. EESK vidhåller dock att sociala investeringar även måste omfatta samhällsgrupper för vilka mottagandet av sociala förmåner inte utmynnar i att de aktiveras för arbetsmarknaden.

4.6 Samtidigt kan man med sociala investeringar och en bättre socialpolitik uppnå mer än viktiga sysselsättningspolitiska effekter. Ett konsekvent genomförande av politiken för social delaktighet i medlemsstaterna och en konsekvent bekämpning av fattigdom medför betydande fördelar för hela samhället och främjar den sociala freden och sammanhållningen i samhället.

4.7 Den kursändring som beskrivs i meddelandet utgör också ett viktigt bidrag till en hållbar konsolidering av de offentliga finanserna. Främjandet av tillväxt för alla och en betydande höjning av sysselsättningsgraden till år 2020 kan innebära ett ytterligare utrymme i de statliga budgetarna i EU-27 på upp till 1 000 miljarder euro⁽⁸⁾.

4.8 Det återstår dock några avgörande obesvarade frågor när det gäller den prioritetsändring som beskrivs i meddelandet och hur den ska införlivas i den europeiska planeringsterminen. EESK välkomnar en förbättrad övervakning, men påpekar att den årliga tillväxtöversikten för 2013 fortfarande är inriktad på det föregående årets prioriteringar. I de landsspecifika rekommendationerna för andra halvåret bör man enligt kommitténs uppfattning fokusera mer på sociala investeringar. I nästa årliga tillväxtöversikt (2014) bör man sedan explicit beakta sociala investeringar, och sociala problem bör integreras i den kommande europeiska planeringsterminen. Dessutom bör man un-

der planeringsterminens gång uttryckligen klargöra att ökade sociala investeringar är förenliga med en "differentierad och tillväxtfrämjande" finanspolitisk konsolidering.

4.9 Meddelandets uttalanden om finansieringen av sociala investeringsoffensiven och om ändringen av skattestrukturerna är dock tyvärr snarast en besvikelse och når inte upp till sysselsättningspaketet, där kommissionen utöver sänkt skatt på arbete rekommenderade ökad beskattning av förmögenhet. Den kursändring som tillkännages i paketet om sociala investeringar kan emellertid bara genomföras framgångsrikt om finansieringen tryggas.

4.10 Likväl förblir frågan om finansieringen av paketet om sociala investeringar till stora delar obesvarad. Om de europeiska struktur- och investeringsfonderna, särskilt ESF, används på ett bättre sätt kan de visserligen vara viktiga finansieringsinstrument, men de kommer absolut inte att räcka till för att genomföra den eftersträvade politiska kursändringen. I stället upprepar EESK att det utöver ökad effektivitet och målinriktning i de offentliga utgifterna även är nödvändigt att finna nya inkomstkällor för de offentliga finanserna. I detta sammanhang måste också de möjliga bidragen från de olika typerna av inkomst och förmögenhet beaktas⁽⁹⁾. Samtidigt bör de befintliga resurserna användas bättre.

4.11 EESK påpekar att logiken för sociala investeringar även uppnås genom att politiken ändras och förbättras där den har visat sig vara ineffektiv. Här är det inte i första hand ytterligare investeringar som behövs. Kommittén uppmanar kommissionen att informera och upplysa om ny socialpolitik som är bättre för slutanvändaren till en jämförbar eller lägre kostnad.

4.12 EESK förespråkar sedan länge att man inte bara bör se till utgiftssidan, utan att man också måste förbättra de offentliga intäkterna, t.ex. genom att ändra och bredda skattebasen, ta ut en skatt på finansiella transaktioner, stänga skatteparadisen, stoppa skattekonkurrensen och vidta åtgärder mot skattebedrägeri⁽¹⁰⁾. Särskilt mot bakgrund av paketet om sociala investeringar och de utmaningar som är kopplade till det betonar EESK återigen med eftertryck dessa krav samt behovet av ett europeiskt konjunktur- och investeringsprogram på 2 % av BNP⁽¹¹⁾. I detta paket fastställs visserligen de rätta vägvalen, men det saknas förslag till ett slags social investeringspakt för att det inte ska stanna vid avsiktsförklaringar, utan den nya inriktningen på politiken ska omsättas i praktiken.

⁽⁶⁾ COM(2013) 83 final, s. 8.

⁽⁷⁾ COM(2012) 55 final, kommissionens vitbok "En agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner", s. 6.

⁽⁸⁾ Se EPC Issue Paper nr 72, november 2012: "1 000 billion Euros at stake: How boosting employment can address demographic change and public deficits".

⁽⁹⁾ Se EUT C 143, 22.5.2012, s. 94–101, punkt 4.3, och EUT C 306, 16.12.2009, s. 70–75, punkt 3.4.2.

⁽¹⁰⁾ Se EUT C 143, 22.5.2012, s. 23–28, punkt 6.1.3.1.

⁽¹¹⁾ Se EUT C 133, 9.5.2013, s. 77–80, punkt 3.2.4.

4.13 Utöver kravet på att medlemsstaterna i högre grad ska involvera arbetsmarknadens parter och det organiserade civila samhället, något som EESK uttryckligen stöder, bör kommissionen snarast lägga fram konkreta förslag till närmare och kontinuerlig medverkan i samordningsprocessen för den europeiska planeringsterminen. Detta gäller även och framför allt den starkare inriktningen på sociala investeringar och aktiv inkludering. Denna medverkan bör vara grundläggande och möjliggöra ett verkligt inflytande på utformningen av politiken.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett system för in- och utresa som har till syfte att registrera in- och utreseuppgifter för tredjelandsmedborgare som passerar EU-medlemsstaternas yttre gränser"

COM(2013) 95 final – 2013/0057 (COD)

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 vad gäller användningen av systemet för in- och utresa och programmet för registrerade resenärer"

COM(2013) 96 final – 2013/0060 COD

och "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för registrerade resenärer"

COM(2013) 97 final – 2013/0059 (COD)

(2013/C 271/18)

Föredragande: **Cristian PÎRVULESCU**

Europaparlamentet beslutade den 14 mars och 16 april 2013 och rådet beslutade den 27 mars 2013 att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett system för in- och utresa som har till syfte att registrera in- och utreseuppgifter för tredjelandsmedborgare som passerar EU-medlemsstaternas yttre gränser

COM(2013) 95 final – 2013/0057 (COD)

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 vad gäller användningen av systemet för in- och utresa och programmet för registrerade resenärer

KOM(2013) 96 slutlig - 2013/0060 COD

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för registrerade resenärer

COM(2013) 97 final - 2013/0059 (COD).

Den 19 mars 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Cristian Pîrvulescu till huvudföredragande. Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj), antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 125 röster för, 4 röster emot och 3 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1 Lagstiftningsförslaget ingår i paketet "Nästa generation gränskontroller", som är ett strategiskt initiativ i kommissionens arbetsprogram för 2012. Enligt Europeiska kommissionen utgör paketet ett svar på två stora och sammanlänkade utmaningar: "För det första hur man effektivt ska kontrollera reseflödena och tredjelandsmedborgarnas passage över Schengenområdets yttre gränser i samband med den övergripande förvaltningen av Schengenområdet och för det andra hur man ska åstadkomma snabba och enkla gränspassager för de allt fler gränsgångare som utgör den stora majoriteten av de resande."

1.2 I sitt meddelande av den 13 februari 2008, "Att förbereda nästa steg i utvecklingen av Europeiska unionens

gränsförvaltning", föreslog kommissionen ett system för in- och utresa.

1.3 Förslaget fick stöd i Stockholmsprogrammet som antogs av Europeiska rådet i december 2009. Där bekräftas möjligheterna till ett in- och utreseprogram som gör det möjligt för medlemsstaterna att utbyta uppgifter på ett effektivt sätt samtidigt som dataskyddet säkras.

1.4 I slutsatserna från Europeiska rådets möte den 23–24 juni 2011 begärde rådet att arbetet med smarta gränser skulle påskyndas. Den 25 oktober 2011 antog kommissionen som svar ett nytt meddelande om valmöjligheter och framtida handlingsalternativ.

1.5 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har utarbetat ett antal yttranden som är relevanta för genomförandet av de två kompletterande systemen⁽¹⁾. I sina yttranden har kommittén framhållit mervärdet i EU:s åtaganden och instrument när det gäller hanteringen av utmaningarna i samband med ökad rörlighet över gränserna. EU har en väsentlig roll och ett stort ansvar när det gäller att säkerställa samordningen mellan medlemsstaterna. I samband med utmaningarna på senare tid i fråga om rörlighet och migration har EESK förespråkat principerna om proportionalitet och effektivitet. Vi har också pekat på den avgörande betydelsen av att säkerställa skyddet av de grundläggande rättigheterna när man utformar och genomför politiska åtgärder och program.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Mot bakgrund av att rörligheten över EU:s gränser förväntas öka måste satsningarna på att bygga upp pålitliga och effektiva gränsförvaltnings- och gränskontrollsystem påskyndas.

2.2 EESK välkomnar den strategi som ligger till grund för paketet för smarta gränser, nämligen att finna en balans mellan behovet av att å ena sidan uppmuntra rörlighet och å den andra att bemöta den oro för säkerheten som har vuxit i hela EU under senare år.

2.3 EESK konstaterar att det finns ett mervärde i EU:s åtaganden, förvaltning och investeringar, och hoppas att medlemsstaterna kommer att samordna sina insatser för att säkerställa ett framgångsrikt genomförande av de planerade programmen.

2.4 EESK vill betona att EU:s identitet både explicit och implicit förknippas med öppenhet och sammanlänkning inte bara inom länder utan också över gränserna. EU är ett dynamiskt kulturellt, socialt, politiskt och ekonomiskt område, och gränsöverskridande rörlighet är av största betydelse om unionen ska kunna behålla sin ställning på den globala arenan. Mot den bakgrunden bör EU-institutionerna och medlemsstaterna se till att de nya systemen inte påverkar tredjelandsmedborgares resor och vilja att resa till EU.

2.5 På samma sätt bör man ägna avsevärd uppmärksamhet åt allmänhetens bild av de två systemen och deras funktionssätt, och reglerna ska förklaras ordentligt för tredjelandsmedborgare. EU och medlemsstaterna bör kontakta myndigheter i tredjeländer för att se till att potentiella resenärer har tillgång till information och stöd, särskilt vad avser deras rättigheter. Paketet behöver en kommunikationsdimension som är adekvat finansierad.

2.6 EESK uppmanar alla berörda aktörer och institutioner att beakta de grundläggande rättigheterna när de två systemen vidareutvecklas och genomförs. Trots att de två systemen är tämligen tekniska kommer de att få väsentliga effekter på enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter, inbegripet alla tredjelandsmedborgare som kommer till EU. EESK ser positivt på att man uppmärksammar frågorna om dataskydd och skydd av privatlivet, och hoppas att skyddet av alla relevanta grundläggande rättigheter kommer att ägnas vederbörlig uppmärksamhet och övervakning.

2.7 EESK vill rikta uppmärksamheten på de avsevärda skillnaderna när det gäller medlemsstaternas institutionella ramar och kapacitet. Flera har en egen version av de två systemen. Alla stora omdaningar som rör ett betydande antal institutioner och personer är en utmaning och innebär eventuellt risker. De berörda institutionerna bör se till att övergången inte påverkar resenärerna på något sätt.

2.8 Mot bakgrund av tidigare erfarenheter skulle EESK också vilja rikta uppmärksamheten på problemet med kostnader och kostnadsberäkningar. Sådana här system är erkänt kostsamma, och vi måste se till att utgifterna blir proportionerliga och effektiva. Dessutom bör de första beräkningarna vara så korrekta som möjligt.

2.9 Kommittén vill också uppmana till ytterligare diskussion om differentieringen av resenärer, som är en viktig del i programmet för smarta gränser. Det är möjligt att differentieringen i praktiken kommer att resultera i något som närmar sig diskriminering. Tillgången till programmet för registrerade resenärer kommer att vara beroende av status, inkomst, språkkunskaper och utbildning. Risken kan minskas om de relevanta myndigheterna har ett inkluderande synsätt när det gäller vilka aktiviteter och tillhörigheter som accepteras hos de potentiella resenärerna.

2.10 EESK noterar bristen på relevanta och specifika uppgifter om rörlighet. Förutom att det saknas korrekta uppgifter om personer som rest in för en kortare vistelse men som sedan stannat kvar, saknas också kvalitativa uppgifter som skulle kunna bidra till förståelsen för denna företeelse. Politiken bör inte enbart vara beroende av de kvantitativa uppgifter som ska samlas in efter det att systemen har införts. Mer resurser krävs för att forska om hur det nuvarande systemet används och missbrukas.

2.11 EESK uppmanar EU och medlemsstaterna att lägga stor vikt vid utbildning av den personal som arbetar direkt med resenärerna, särskilt konsulära tjänstemän och tjänstemän inom gränsförvaltningen. Dessa bör vara välutbildade och kunna hjälpa resenärer med förfaranden som är tekniskt svåra och psykologiskt känsliga.

⁽¹⁾ (EUT C 88, 11.4.2006, s. 37–40), (EUT C 128, 18.5.2010, s. 29–35), (EUT C 128, 18.5.2010, s. 80–88), (EUT C 44, 11.2.2011, s. 162–166), (EUT C 376, 22.12.2011, s. 74–80), (EUT C 299, 4.10.2012, s. 108–114).

2.12 Kommittén inser fördelarna med att samla in biometrisk uppgifter, men vill peka på den inverkan som tagning av fingeravtryck har på resenärer, oavsett om de reser regelbundet eller inte. Förfarandet får negativa psykologiska konsekvenser för motivationen att resa och i allmänhet på den enskildes förhållande till värdsamhället. Dessutom förknippas fingeravtryckstagning normalt sett med brottslig verksamhet och kontrollåtgärder. EESK anser att man på nytt bör överväga insamling av biometriska uppgifter som en del av de två programmen och granska olika sätt att begränsa de negativa effekterna.

3. Särskilda kommentarer

3.1 EESK anser att rätten till information bör respekteras i praktiken, särskilt när det gäller personuppgifter. Tredjeland-medborgare måste göras medvetna om sina rättigheter. I vissa situationer kan språkhinder bidra till att försvåra ett effektivt utnyttjande av denna rättighet. Befintliga och kommande databaser som rör rättsliga och inrikes frågor (RIF) bör säkerställa icke-diskriminering, och detta bör kopplas till ett säkerställande av att uppgiftsskyddsprinciperna upprätthålls (rätten till information, effektiva rättsmedel, personligt samtycke i samband med behandling av personuppgifter) gentemot tredjeland-medborgare, med särskild hänsyn till sårbara kategorier av tredjeland-medborgare som registreras.

3.2 Kommittén anser att det behövs mer detaljer i fråga om RIF-databaser och informationssystem. Kommissionen bör regelbundet – eventuellt årligen – ta fram en konsoliderad rapport om verksamheten i alla system som rör uppgifter och informationsutbyte inom området för rättsliga och inrikes frågor, och ange vilken typ av information som utbyts och i vilket syfte.

3.3 EU bör uppmuntra de nationella regeringarna att ge adekvat stöd till de institutioner som ansvarar för kontroll och tillsyn av systemet för in- och utresa.

3.4 Kommittén välkomnar den successiva förändringen när det gäller att ge tillträde till programmet för registrerade resenärer från ett landsbaserat arbetssätt till ett individbaserat. Vi rekommenderar att man systematiskt intervjuar den sökande, särskilt i sådana situationer där ytterligare klagöranden behövs. EESK vill också rikta uppmärksamheten på hur profilering (automatiserade beslutsprocesser) och datautvinning kopplat till RIF-databaser och smarta gränser fungerar, och anser att en eventuell användning av ras, etnisk tillhörighet eller andra känsliga uppgifter som grundval för statistisk dataövervakning

är svårt att förena med principer om icke-diskriminering, sekundärlagstiftning och åtaganden i förhållande till grundläggande rättigheter.

3.5 EESK förespråkar en vidare definition av personer som reser ofta som också omfattar eventuell kulturell, ekonomisk och social verksamhet. Det uppmuntrar medlemsstaterna att beakta hela mångfalden i det sociala livet. Vi bör undvika att förmånsbehandla en viss kategori inom näringsliv och samhälle.

3.6 Tredjeland-medborgare kan ansöka om tillträde till programmet för registrerade resenärer vid konsulat, gemensamma ansökningscentrum eller yttre gränsövergångsställen. Detta är värdefullt för den sökande, men också en utmaning för förvaltningen. All berörd personal bör informeras och få adekvat utbildning i systemets funktion.

3.7 EESK anser att förfarandet med handlingar som styrker ett sponsoråtagande och/eller privat inkvartering skulle kunna bli betungande. Om man behåller det bör det åtminstone ha ett minimalt och standardiserat format i hela EU. På så sätt kommer inte medlemsstaterna att använda förklaringen som avskräckande åtgärd.

3.8 I princip bör inte utfärdandet av de styrkande handlingar som krävs för att ansöka om tillträde till programmet för registrerade resenärer medföra onödiga och överdrivna kostnader för den sökande och den berörda organisationen. De kostnader som drabbar de enskilda sökandena och stödorganisationerna bör beräknas och redovisas i interimsvärderingarna.

3.9 När det gäller den tid de berörda myndigheterna har på sig för att fatta beslut rekommenderar vi en maximal period på 25 dagar, men vi uppmanar samtidigt myndigheterna att fatta beslut så snabbt som möjligt.

3.10 Kriterierna för att avslå en ansökan om tillträde till programmet för registrerade resenärer bör klargöras. Det är inte klart vilka bedömningsgrunder som används när man värderar hotet mot den allmänna ordningen, den inre säkerheten och folkhälsan. Detta innebär en risk för godtyckliga beslut. Det är tusentals personer som ska göra den här bedömningen, och skillnaderna mellan dem är stor vad avser bakgrund, utbildning och information om resenären, dennes verksamhet och hemland. Dessutom kan man ifrågasätta om hot mot en medlemsstats internationella förbindelser utgör skäl för avslag.

3.11 Det är mycket viktigt att en sökande som avvisats (antingen för att ansökan inte har godkänts eller för att den har fått avslag) kan överklaga beslutet. EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att bistå personer som vill utöva rätten att överklaga.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2011) 607 final/2 – Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006”

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

och ”Förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2012) 496 om Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006”

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/19)

Huvudföredragande: **Mário SOARES**

Den 25 mars 2013 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 164 och 177 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2011) 607 final/2 – Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006”

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

och

”Förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2012) 496 – Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006”

COM(2013) 146 final - 2011/0276 (COD).

Den 16 april 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 490:e plenarsession den 22-23 maj 2013 (sammansättningen den 22 maj 2013) Mário SOARES till huvudföredragande och antog följande yttrande med 135 röster för, 3 röster emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Trots att EESK har reservationer beträffande beloppen och det sätt som ungdomssysselsättnings- och ungdomsgarantiinitiativen får sin finansiering delar kommittén kommissionens åsikt att Europaparlamentets och rådets förordningar om Europeiska socialfonden och strukturfonderna behöver modifieras i linje med det förslag som lagts fram.

1.2 EESK betonar att de politiska strategier som man nu fattar beslut om måste främja tillväxten, skapa stabil sysselsättning av hög kvalitet och stärka den sociala sammanhållningen.

1.3 EESK beklagar att finansieringen av sysselsättningsinitiativet för unga inte är resultatet av en förstärkning av EU:s resurser, utan av en minskning av det totala budgetsanslaget till sammanhållningspolitiken, som redan är mindre än för perioden 2007–2013.

1.4 EESK är övertygad om att det anslagna beloppet, 6 miljarder euro, inte är tillräckligt med hänsyn till problemets omfattning och behovet av att ta itu med det så fort som möjligt.

1.5 Vid en tidpunkt då krisen fortfarande pågår och då det ännu inte har börjat skapas nya jobb föreslår EESK en ökad flexibilitet när man fastställer den procentandel arbetslösa ungdomar som ska ges tillträde till de anslagna medlen, för att göra det möjligt att utvärdera hur ungdomsarbetslösheten utvecklas, alternativt att procentandelen fastställs till 20 %.

1.6 EESK rekommenderar att åldersgränsen för att få tillgång till ungdomsgarantin höjs till 30 år, i synnerhet i länder med högre ungdomsarbetslöshetssiffror.

1.7 Avslutningsvis uppmanar EESK medlemsstaterna att inte minska de finansiella åtaganden med inriktning på att stimulera ungdomsarbetslösheten som omfattas av förslaget till flerårig budgetram, och att acceptera kommissionens förslag om att använda ytterligare resurser för att nå målet om att utrota ett problem som sätter framtiden på spel för en hel generation unga i Europa.

2. Viktiga inslag i kommissionens förslag

2.1 Till följd av Europeiska rådets beslut av den 28 februari 2013 om att införa en ungdomsgaranti lägger kommissionen fram två förslag: dels ett förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2011) 607 final/2 – Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006 (COM(2013) 145 final), dels ett förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2012) 496 – Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (COM(2013) 146 final).

2.2 Avsikten med dessa förslag är att ställa finansiering till förfogande för sysselsättningsinitiativet för ungdomar inom ramen för ungdomsgarantin, vars syfte är att garantera att alla ungdomar upp till 25 års ålder ska erbjudas en anställning med anständiga villkor, fortsatt utbildning eller en praktikplats inom fyra månader efter att de har avslutat sina studier eller blivit arbetslösa.

2.3 Den totala planerade finansieringen för perioden 2014–2020 uppgår till 6 miljarder euro, varav 3 miljarder i investeringar från Europeiska socialfonden och 3 miljarder i form av ett specifikt anslag till sysselsättningsinitiativet för unga inom ramen för underrubrik 1 b "Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning".

2.4 Den planerade finansieringen är avsedd för Nuts 2-regionerna där ungdomsarbetslösheten (15–25 år) låg på mer än 25 % år 2012.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Den dramatiska ungdomsarbetslösheten i åtskilliga medlemsstater motiverar tveklöst rådets beslut av den 28 februari 2013 om att skapa en ungdomsgaranti, som vid ett flertal tillfällen och i olika former har efterlysts av arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället.

3.2 Enligt Europeiska kommissionen är 7,5 miljoner ungdomar i EU så kallade NEETs⁽¹⁾, vilket motsvarar 12,9 % av de europeiska ungdomarna i åldern 15–24 år. Ett stort antal av dem har lämnat skolan i förtid och saknar avslutad gymnasieutbildning, och många är invandrare eller tillhör mer utsatta samhällsgrupper. I vissa länder har dock situationen försämrats för medelklassungdomar (nyfattiga) som ännu inte har avslutat sina studier och löper risk att inte kunna fullfölja dem.

3.3 I tidigare yttranden har EESK påpekat de katastrofala ungdomsarbetslöshetssiffrorna i EU och uppmanat alla berörda aktörer att så fort som möjligt vidta effektiva och resoluta åtgärder för att bryta den onda cirkel som riskerar att sätta en hel generations framtid på spel⁽²⁾. Detta är inte bara ett konkret problem för de personer som är direkt berörda, utan även ett hot mot den sociala sammanhållningen inom EU som på sikt kan komma att äventyra Europas ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft.

3.4 EESK anser att de åtgärder som man nu fattar beslut om måste bidra till en återhämtning av tillväxten och skapandet av stabil sysselsättning av hög kvalitet med de garantier och det skydd som historiskt sett har bidragit till att bygga upp den europeiska sociala modellen och till att skapa social sammanhållning. Samtidigt vill kommittén betona vikten av att arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer deltar i planeringen, genomförandet och övervakningen av dessa åtgärder.

3.5 I praktiken kommer sysselsättningsinitiativet för unga, som är ett led i ungdomsgarantin, endast att fungera om "efterfrågan på arbetsmarknaden" stimuleras på motsvarande sätt (det vill säga, om det finns ekonomisk tillväxt). Dessutom är utbildning, yrkespraktik och insatser för att höja kompetensen hos miljontals ungdomar med små utsikter att etablera sig på arbetsmarknaden förenade med mycket stora risker.

3.6 Enligt EESK:s mening är det bekymrande att Europeiska rådet anser att Europas ekonomiska svårigheter är ett problem som i grund och botten har med budgetkonsolidering att göra, utan att ens försöka beräkna omfattningen av de alternativa kostnaderna eller negativa följdeffekterna, till exempel massarbetslöshet bland ungdomar, besvikelse och hopplöshet⁽³⁾.

(1) Ungdomar som varken förvärvsarbetar eller deltar i utbildning eller yrkesutbildning (av engelskans "Not in Education, Employment or Training").

(2) Se framför allt EESK:s yttrande "Sysselsättning åt ungdomar", EUT C 161, 6.6.2013, s. 67-72.

(3) Kostnaden för att inte integrera ungdomar på arbetsmarknaden, till följd av omfattande sociala transfereringar och uteblivna skatteintäkter, uppgår till mer än 150 miljarder euro.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Eftersom syftet med kommissionens förslag till ändringar av förordningarna är att anpassa den nuvarande förordningen om Europeiska socialfonden och den mer generella förordningen om de olika europeiska fonderna till Europeiska rådets beslut av den 7 och 8 februari avser nedanstående kommentarer inte kommissionens förslag utan de förutsättningar som skapas genom rådets beslut.

4.2 Mot bakgrund av den kris som vi nu går igenom kan EESK inte annat än beklaga att den EU-budget som rådet föreslår för perioden 2014–2020 är lägre än den för föregående period, vilket får negativa konsekvenser för de resurser som behövs för att ta komma till rätta med den nuvarande situationen.

4.3 Detta beslut leder till att den föreslagna finansieringen till bekämpningen av ungdomsarbetslösheten inte är resultatet av en utökad budget, utan av en minskning av anslagen avsedda för andra budgetrubriker – 3 miljarder från Europeiska socialfonden och 3 miljarder från sammanhållningspolitiken.

4.4 På samma sätt är totalbeloppet 6 miljarder euro, utslaget på sju år, klart och tydligt otillräckligt (*).

4.5 Det faktum att man har valt att utgå från år 2012 vid fastställandet av den procentandel arbetslösa ungdomar (25 %

som har rätt att få stöd från de fonder som nu står till förfogande gör att man vare sig tar hänsyn till krisens utveckling eller den nuvarande lågkonjunkturen, vilket innebär att man riskerar att bortse från dramatiska situationer som kan uppstå under denna period. EESK anser därför att det krävs större flexibilitet så att man kan utvärdera hur ungdomsarbetslöshetssituationen utvecklas, eller att man i förebyggande syfte bör sänka procentandelen till 20 %.

4.6 Dessutom rekommenderar EESK att åldersgränsen för att kunna utnyttja ungdomsgarantin höjs till 30 år för att ge unga som avslutar sin universitetsutbildning senare eller befinner sig i övergången mellan utbildning och arbete tillgång till denna garanti. Detta är särskilt viktigt i länder med högre ungdomsarbetslöshetssiffror.

4.7 EESK stöder beslutet att undanta medlemsstaterna från medfinansieringen av de särskilda anslagen till sysselsättningsinitiativet för ungdomar (3 miljarder euro), liksom beslutet att de resurser som är avsedda för sysselsättningsinitiativet för ungdomar inte ska ingå i resultatreserven på 5 %.

4.8 Oavsett ovanstående kommentarer vill EESK avslutningsvis påpeka att detta initiativ bör stödjas. Enligt kommittén bör man se till att det omvandlas till en strukturell åtgärd som utgör ett led i en aktiv sysselsättningspolitik och att det inte bara blir ett instrument för att komma till rätta med den nuvarande ekonomiska krisen (5).

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

(*) För att vi ska kunna förvänta oss några väsentliga förändringar av denna situation krävs det enligt ILO, som – om än med försiktighet – välkomnade detta initiativ, ekonomiska anslag i storleksordningen 21 miljarder euro.

(5) I enlighet med EESK:s yttrande "Sysselsättning åt ungdomar" (EUT C 161, 6.6.2013, s. 67-72). Initiativet för sysselsättning åt ungdomar måste kopplas till den europeiska terminen.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Cars 2020: Åtgärdsplan för en konkurrenskraftig och hållbar bilindustri i Europa”

COM(2012) 636 final

(2013/C 271/20)

Föredragande: **Virgilio RANOCCHIARI**

Medföredragande: **Monika HRUŠECKÁ**

Den 8 november 2012 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Cars 2020: Åtgärdsplan för en konkurrenskraftig och hållbar bilindustri i Europa”

COM(2012) 636 final.

Rådgivande utskottet för industriell omvandling, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 12 mars 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 147 röster för, 1 röst emot och 6 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) värdesätter det engagemang som kommissionen visat prov på, i synnerhet dess vice ordförande och kommissionsledamoten för näringsliv, Antonio TAJANI, som inledningsvis undersökte läget för bilindustrin genom att lyssna till alla parter i högnivågruppen Cars 21 och därefter lanserade en åtgärdsplan baserad på undersökningsresultaten för att gripa sig an sektorns svåra situation och främja dess återhämtning.

1.2 Åtgärdsplanen i meddelandet om Cars 2020 innehåller reflektioner och rekommendationer som förtjänar allt stöd när det gäller minst tre av dess fyra viktigaste inslag: medfinansiering av forskning, smart lagstiftning som inte skapar onödiga omkostnader inom sektorn, samt utveckling av sektorns internationella dimension. När det gäller det fjärde inslaget stöder EESK visserligen kommissionens förslag om föregripande förändringar, men några tvivel kvarstår när det gäller omstruktureringsprocessen.

1.3 Det är en ambitiös strategi som syftar till att skapa balans mellan kampen mot klimatförändringarna och behovet av ökad konkurrenskraft, det vill säga en allt mer konkurrenskraftig och hållbar bilindustri som kan hävda sig mot en allt aggressivare extern och intern konkurrens och säkra en övergång som är godtagbar för samhället.

1.4 För att uppnå detta mål är det nödvändigt att arbeta i riktning mot en gemensam ekonomisk politik och handelspoli-

tik. Man måste på EU-nivå använda alla tillgängliga medel för att snarast möjligt genomföra de rekommenderade åtgärderna och överbrygga de skillnader som hittills har förhindrat att en snabb och samordnad krishantering och, vid behov, göra en översyn vissa riktlinjer och beslut, som kan förhindra förverkligandet av planen och därmed den eftersträvade återhämtningen av sektorn.

1.5 Ett allvarligt och i dag tidstypiskt problem är bristen på tillgängliga resurser för att täcka de stora och växande investeringar som tillverkarna och deras komponentleverantörer måste göra i forskning, utveckling och innovation för att uppnå kommissionens mål inom de närmaste åren. Problemet är ännu allvarligare för små och medelstora företag samt andra närstående företag, ofta bolag i beroendeställning, som är verksamma inom sektorn.

1.6 EESK stöder kommissionens beslut att undvika teknikspecifika incitament, det vill säga incitament som är reserverade för en enda teknik och utesluter alla andra. Detta beslut får emellertid inte leda till att incitament på kort och medellång sikt (t.ex. metan, motorgas, de senaste generationerna högeffektiva motorer) blir ett hinder för utvecklingen på medellång och lång sikt, bland annat när det gäller elbilar och väte drivna bilar.

1.7 När det gäller koldioxidbestämmelser anser EESK att endast en strategi baserad på en livscykelanalys (*life cycle assessment* – LCA) kan bidra till att minska fordonens totala miljöavtryck.

1.8 I meddelandet framhålls att den europeiska bilindustrin står inför en omfattande omstruktureringsprocess (med eventuell nedläggning av anläggningar) och att detta kommer att få konsekvenser för sysselsättningen. Men man gör ingen analys eller ger inte heller någon detaljerad beskrivning av det viktigaste underliggande fenomenet, det vill säga Europas strukturella överkapacitet inom sektorn. Även om det saknas exakta uppgifter om överkapacitetens omfattning, uppskattar fordonsanalytiker att den uppgår till mellan tre och fyra miljoner bilar. EESK ber kommissionen att snabbt inleda en mer ingående undersökning för att ta fram mer exakta uppgifter om sysselsättning och överkapacitet samt om kostnaderna för kapacitetsunderutnyttjande.

1.9 Kommissionen vill endast ta på sig en kompletterande roll i förhållande till företag, länder och regioner, men detta framstår som en alltför svag ståndpunkt, eftersom man måste hitta en gemensam lösning på problemet för att inte ett annat av meddelandets mål ska försvagas – *förbättra konkurrenskraften på globala marknader*. Kommittén anser därför att överkapaciteten inte kan hanteras genom isolerade lösningar, utan att det snarare behövs en vägledare som styr själva processen.

1.10 EESK beklagar att denna ytterst viktiga sociala aspekt av problemet inte behandlas adekvat i åtgärdsplanen, och vi uppmanar kommissionen att ta sitt ansvar genom att utöva sin initiativrätt och ta fram riktlinjer och samla in välfungerande metoder som har använts tidigare för att bidra till att undvika uppsägningar. Med hänsyn till problemets brådskande natur bör kommissionen ta på sig rollen som samordnare och eventuellt även ekonomiskt stödja ett omfattande omstruktureringsarbete, som om det inte utförs på ett korrekt sätt kan få destabiliserande effekter i många av Europas regioner och allvarligt undergräva sysselsättningen inom sektorn. EESK rekommenderar starkt att lokala och regionala myndigheter i hög grad engageras i alla omstruktureringsplaner.

1.11 Det är nödvändigt att främja en öppen och konstruktiv social dialog för ett uppnå en framgångsrik omstrukturering som innebär att sektorns tillverkningsbas bevaras i Europa. Detta är enda sättet att säkerställa rätt balans mellan de olika inslagen i åtgärdsplanen och prioritera humankapitalet såväl när det gäller omskolning av arbetstagare som hantering av uppsägningar när det blir oundvikligt att arbetstillfällen försvinner. Det gäller också för relaterade industrier som står inför samma allvarliga problem.

1.12 På kort sikt behövs det med tanke på erfarenheterna av krisen 2008–2009 en EU-ram för sociala övergångsåtgärder för att undvika snedvridningar på EU:s arbetsmarknad. Arbetsmarknadens parter har en central roll att spela under denna övergångsperiod.

1.13 Slutligen anser EESK att EU måste stärka hela sin industripolitik och i synnerhet tillverkningssektorn. Målen i 2020-

strategin kan inte uppnås utan en stark och konkurrenskraftig industrisektor som bär upp den ekonomiska utvecklingen i unionen. Det krävs proaktiva åtgärder som främjar innovation och utveckling och som omvandlar dagens problem till framtidsmöjligheter. Fordonsindustrin har behov av en industripolitik som är inriktad på hållbar utveckling och inte bara på minskad produktion. Det finns ett behov av kapitalinvesteringar och investeringar i alltmer välförberedda och kvalificerade mänskliga resurser. Teknik, produktionsprocesser och design – allt måste bidra till att Europas bilindustri återvinner sin världsledande roll. Den globala konkurrensen måste bemötas med utveckling och innovation. En eventuell nedläggning av produktionsanläggningar är långtifrån en lösning på problemet.

2. Inledning

2.1 För att bättre förstå och bedöma den åtgärdsplan som EESK har ombetts yttra sig om, måste vi granska det arbete som föregått planen, de erfarenheter som gjorts och de framsteg som uppnåtts sedan den första versionen av Cars 21.

2.2 I januari 2005 inrättade Günter VERHEUGEN, kommissionens dåvarande vice ordförande och kommissionsledamot för näringsliv, högnivågruppen Cars 21, en träffande akronym för "Competitive Automotive Regulatory System for the 21st Century".

2.3 Syftet med Cars 21 var att utforma en politik och därmed EU-lagstiftning för att stärka sektorns konkurrenskraft gentemot den ständigt växande konkurrensen på världsmarknaden. Initiativet var mycket lämpligt, särskilt med tanke på fordonssektorns ⁽¹⁾ stora betydelse: Den sysselsätter omkring 12 miljoner personer i Europa (med produktionsanläggningar i 19 medlemsstater), investerar årligen 28 miljarder euro i FoU, har en positiv handelsbalans med ca 80 miljarder euro och bidrar med över 430 miljarder euro till medlemsstaternas skatteintäkter, det vill säga 4 % av EU:s BNP.

2.4 Cars 21 avslutade sitt arbete i december 2005 med ett dokument som innehöll 18 rekommendationer och fastställde riktlinjer som kommissionen skulle följa vid utarbetandet av sina lagstiftningsförslag. Lagstiftningen skulle säkerställa ett gynnsamt och tillförlitligt ramverk för industrin genom tillämpning av principen om "smart lagstiftning". Det innebär att man för varje förslag analyserar kostnads-nyttoförhållandet utifrån en noggrann bedömning av konsekvenserna för industrin och samhället samt identifierar den minimitid som krävs för att införa varje teknisk innovation och fastställer långsiktiga mål genom att konsekvent engagera alla berörda parter.

2.5 I själva verket följde kommissionens alla avdelningar och de övriga EU-institutionerna inte alltid dessa rekommendationer på ett samordnat sätt, men generellt sett har rekommendationerna från Cars 21 varit mycket värdefulla inte bara för industrin utan också för andra berörda parter inom sektorn.

⁽¹⁾ Denna term är avsedd att omfatta hela bilindustrins produktionskedja: tillverkning av bilar, komponentleverantörer och eftermarknadsservice. Produkterna omfattar personbilar, lätta och tunga kommersiella fordon, motorcyklar och, mer allmänt, motordrivna två-, tre- och fyrhjulingar.

2.6 År 2010, i en strävan efter allt renare och effektivare fordon och mitt i en aldrig tidigare skådad kris på den europeiska marknaden, insåg Antonio TAJANI, kommissionens vice ordförande och kommissionsledamot för näringsliv, att det på goda grunder fanns behov av att föreslå en ny version av Cars 21 och tillföra flera ändringar baserade på tidigare erfarenheter.

2.7 Den föregående versionen, som ändå fick ett positivt mottagande, gav upphov till viss kritik på grund av sin sammansättning som enligt vissa inte innefattade alla berörda parter utan gav ett betydande utrymme åt tillverkarna. Men framför allt involverade den inte alla EU-kommissionärer som potentiellt berördes av lagstiftningspolitiken för sektorn.

2.8 I den senaste versionen har man således vinnlagt sig om att involvera alla offentliga och privata aktörer: åtta EU-kommissionärer, nio medlemsstater samt företrädare för övriga EU-institutioner, däribland EESK och Regionkommittén. Från den privata sektorn deltog, förutom de europeiska tillverkarna, också komponenttillverkare, reparatörer, oljeindustrin, fackföreningar och miljöorganisationer samt företrädare för organisationer och rörelser som stöder nya motorteknologier, vilket totalt innebar cirka fyrtio deltagare i högnivågruppen, understödd av sherpagruppen och experter.

2.9 Arbetet i högnivågruppen inleddes vid ett första möte i november 2010 och utvecklades därefter genom en rad möten som utmynnade i en slutrapport, som diskuterades och antogs i juni 2012.

2.10 Initiativet var av största betydelse – kommissionen, och i synnerhet GD näringsliv och företagande som samordnade arbetet, ska berömmas för den professionalism och effektivitet med vilken de utarbetade en rapport som fick deltagarnas allmänna samtycke.

2.11 Åtgärdsplanen i meddelandet om Cars 2020, som behandlas i det här yttrandet, bygger på dessa erfarenheter och denna rapport, vilket också påpekas av kommissionens vice ordförande Antonio TAJANI.

3. Kommissionens meddelande: Cars 2020 – åtgärdsplanen

3.1 Den åtgärdsplan som presenteras i meddelandet bygger på fyra grundpelare:

- Investeringar i avancerad teknik och innovativ finansiering.
- En starkare inre marknad och tillämpning av smarta regelverk.
- Stärkt konkurrenskraft på globala marknader.

- Beredskap för förändring och minskade samhällseffekter av omstruktureringen av produktionsverksamheten.

- Inom var och en av dessa fyra pelare planeras en rad initiativ vilkas tillämpning ska övervakas genom inrättandet av **Cars 2020**, en högnivågrupp med samma aktörer som Cars 21. Gruppen kommer att träffas informellt varje år och även utnyttja expertmöten om teman som rör fordonssektorns konkurrenskraft.

3.2 Investeringar i avancerad teknik och innovativ finansiering

Kommissionen har för avsikt att

- fortsätta samarbeta med EIB för att se till att det finns tillgång till finansiering av forskning och innovation på bilområdet,
- arbeta tillsammans med industrin för att utarbeta ett europeiskt initiativ för gröna bilar inom ramen för **Horisont 2020** ⁽²⁾,
- uppnå målen för minskade koldioxidutsläpp från personbilar och lätta kommersiella fordon före 2020,
- stödja utvecklingen av en ny körttestcykel och ett nytt provningsförfarande som mer liknar verkliga körförhållanden för att mäta bränsleförbrukning och utsläpp,
- fortsätta bedriva vägtrafiksäkerhetsarbete i enlighet med målen i dess **"politiska riktlinjer 2011–2020"** ⁽³⁾.
- utarbeta en strategi för alternativa bränslen och lägga fram ett lagstiftningsförslag om en alternativ bränsleinfrastruktur.

3.3 En starkare inre marknad och tillämpning av smarta regelverk

Kommissionen har för avsikt att

- inleda en dialog med relevanta aktörer för att ingå ett avtal om självreglering för distribution av fordon i Europa,
- fastställa riktlinjer för ekonomiska incitament som medlemsstaterna kan använda för att främja rena och energieffektiva fordon,

⁽²⁾ "Horisont 2020", COM(2011) 808 final och COM(2011) 809 final av den 30 november 2011, utgör ett ramförslag om finansiering av forskning, utveckling och innovation för perioden 2014–2020, med en total budget på 80 miljarder euro.

⁽³⁾ COM(2010) 389 final.

— hävda principen om ”smart lagstiftning”, som utgör ett av de viktigaste resultaten av den första versionen av Cars 21 och som finns med även i den senaste versionen, tillsammans med en bedömning av konkurrenskraften vid konsekvensbedömningen av lagförslag,

— utvärdera typgodkännanderamverket för fordon så att det även omfattar bestämmelser om marknadsövervakning.

3.4 Förbättring av konkurrenskraften på globala marknader

Kommissionen har för avsikt att

— bedöma konsekvenserna av varje enskilt frihandelsavtal och avtalens samlade inverkan på branschens konkurrenskraft,

— reformera FN/ECE-avtalet ⁽⁴⁾ så att det även omfattar marknader i tredjeländer,

— i möjligaste mån komplettera multilateralt samarbete om regelverk inom FN/ECE-ramverket med bilateralt samarbete inom ramen för handelsavtal med länder som inte ingår i FN/ECE-ramverket.

3.5 Beredskap för förändring och dämpning av omstruktureringens samhällseffekter

Kommissionen har för avsikt att

— stödja inrättandet av ett europeiskt råd för kompetens på bilområdet med deltagande av alla berörda parter, även utbildningsorganisationer, för att analysera trender i fråga om anställning och kompetens inom sektorn och därmed åtgärda kompetensbrister,

— uppmuntra användning av Europeiska socialfonden för arbetstagares omskolning och vidareutbildning samt i de mest omfattande fallen av fabriksnedläggningar och nedskärningar utnyttja Europeiska fonden för justering för globaliserings effekter,

— övervaka omstruktureringens åtgärder så att de inte bryter mot regler för den inre marknaden och framför allt lagstiftning om statligt stöd,

— beträffande omstruktureringen av produktionsöverkapacitet endast spela en kompletterande roll i förhållande till industrin, som har huvudansvaret för omstruktureringens processen.

4. Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs kommentarer

4.1 EESK välkomnar kommissionens meddelande, som i sin åtgärdsplan inte bara bekräftar många av rekommendationerna

⁽⁴⁾ 1958 års överenskommelse från Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa om internationell teknisk harmonisering inom motorfordonssektorn.

från högnivågruppen Cars 21 utan också åtar sig att upprätthålla dialogen med deltagarna i Cars 21 för att regelbundet övervaka och bedöma samt eventuellt uppdatera genomförandet av planens rekommendationer.

Produktionskapaciteten i Europa

4.2 I samband med ovanstående vill EESK framhålla en stor brist i meddelandet. Problemet med överskottet i produktionskapaciteten ägnas inte tillräcklig uppmärksamhet utan tas bara upp i den mer allmänna omstruktureringens processen. Nedan tar vi upp omfattningen på och uppgifter om detta problem.

4.3 AlixPartners ⁽⁵⁾ uppskattar att ”Omkring 40 bilanläggningar i Europa låg förra året under sin finansiella kritiska punkt (*financial break-even point*), med ett utnyttjande av 75–80 % av sin produktionskapacitet...” och att ca 10 låg under 40 %. Det vill säga att mellan 2007 och 2012 föll försäljningen i Europa med 3,5 miljoner bilar, vilket motsvarar en minskning med ca 23 %. För kommersiella fordon var minskningen 34,6 %. Situationen är ännu mer kritisk inom motorcykelsektorn, där antalet registreringar föll med 46 %, nästan det dubbla jämfört med fordonssektorn.

4.4 Det bör dock tilläggas att fordonsanalytikerna är oeniga om omfattningen av överkapaciteten och att deras uppskattningar varierar mellan tre och fem miljoner bilar beroende på vilka kriterier för datainsamling som använts. EESK anser att kommissionen trots svårigheterna bör åta sig att ta fram mer detaljerade undersökningar för att få fram mer exakta siffror.

4.5 Produktionsrelaterad överkapacitet utgör också ett av de första leden i en orsakskedja med stor inverkan på bilindustrins konkurrenskraft: produktionsöverkapacitet, höga fasta kostnader, priskrig, lägre lönsamhet och förvärrad finansiell situation, nedläggning av anläggningar färre investeringar i allmänhet och i synnerhet i FoU samt minskad konkurrenskraft på längre sikt. EESK ber därför kommissionen att inte underskatta det faktum att överkapaciteten också påverkar den tredje pelaren i åtgärdsplanen: *Förbättring av konkurrenskraften på globala marknader*.

4.6 Detta ämne kan inte behandlas på ett förenklat sätt eftersom situationen skiftar från land till land och från en tillverkare till en annan. Även om den genomsnittliga produktionskapaciteten år 2012 låg på omkring 70 % finns det stora skillnader mellan länderna: Storbritannien och Tyskland låg på omkring 80 %, Spanien på 70 %, Frankrike på 60 % medan Italien låg på drygt 50 % (källa: The Economist). Skillnaderna mellan de enskilda tillverkarna beror på en rad faktorer. En faktor är exportnivån: villkoren är bättre för tillverkare som har en stor export till länder utanför Europa (t.ex. BMW, Audi, Daimler), medan tillverkare som är mer beroende av hemmamarknaden befinner sig i svårigheter.

⁽⁵⁾ AlixPartners ”Automotive outlook 2012 – An industry at the crossroads”, Jens-Ulrich Wiese, IFF – Prag, 21 september 2012.

4.7 En annan faktor är differentieringen mellan tillverkarna och de segment som de är specialiserade på. En undersökning av Roland Berger visar att anläggningarnas utnyttjandegrad varierar efter segment. Producenter eller bilmärken i ekonomiklassen (*Economy segment*: Dacia\Logan, Chery, Hyundai, Chevrolet) har en utnyttjandegrad på 77 %, medan de i mellanbilsklassen (*Mid-range segment*: PSA, Renault-Nissan, Toyota, Suzuki, Fiat, Opel, VW) har en utnyttjandegrad på 62 %. Slutligen har premium-/lyxbilsklassen (*Premium\high-end segment*: BMW, Mercedes, Audi, Lexus, Infinity, DS) en utnyttjandegrad på 83 %.

4.8 Att enskilda tillverkare och nationella och regionala regeringar på egen hand vidtar åtgärder är därför ingen lösning på överkapaciteten. Kommittén anser att det behövs någon som samordnar själva processen och att kommissionen kan ta på sig denna roll.

Investeringar i avancerad teknik och innovativ finansiering

4.9 Planen innehåller ingen ytterligare finansiering utöver de redan anslagna och tillgängliga medlen. Det mål om att öka finansieringen till Horisont 2020 för gröna bilar från en till två miljarder euro, som vice ordförande Antonio TAJANI presenterade vid avslutningen av Cars 21, förekommer inte i meddelandet. I dagsläget är därför möjligheten för nya interventioner från EIB endast en förhoppning som har sitt ursprung i den senaste ökningen av kapitalet med 10 miljarder euro.

4.10 Hela produktionskedjan inom fordonssektorn, som förväntas genomföra omfattande investeringar i forskning, utveckling och innovation och ta ett tekniskt språng för att kunna tillverka "grönare" bilar senast 2020, skulle också behöva mer EU-medel för att stärka sina egna investeringar, vilket har blivit allt svårare på en europeisk marknad som inte verkar kunna ta sig ur recessionen inom den närmaste framtiden.

4.10.1 I detta sammanhang ser vi positivt på att man underförstått hänvisar till principen om teknisk neutralitet mellan olika typer av drivsystemtekniker (förbränningsmotorn, eldrift, hybridssystem och bränsleceller) som ska ligga till grund för EU:s stöd till FoU och innovation eftersom "det behövs ett brett utbud av bränslen för att klara miljömålen".

4.10.2 I enlighet med ovannämnda tekniska neutralitet är det särskilt värdefullt att kommissionen förpliktigar sig att bygga ut infrastruktur för att underlätta marknadspenetrationen för alla alternativa bränslen, utan att några kriterier fastställs på förhand: elenergi, väte, hållbara biobränslen, metan (naturgas och biometan) och motorgas. Kommissionen har därför lagt fram en strategi för alternativa bränslen och ett lagstiftningsförslag om en minsta infrastruktur för bränslepåfyllning/laddning. Tyvärr kommer dock ett nyligen framlagt förslag till direktiv (*Energy taxation*), som tydligt strider mot planens mål om att bygga ut

dessa strukturer, att få skadliga följder inte bara för diesel utan också för alternativa bränslen som metan och biometan, vilket förhindrar deras spridning på marknaden.

4.10.3 Kommissionens ståndpunkt om "teknisk neutralitet" uppvisar emellertid även två kritiska punkter:

A) Kommissionen tar inte ställning till de olika teknikformernas varierande effekter vare sig det gäller tid (kortsiktigt mot långsiktigt resultat) eller kostnaderna för de enskilda lösningarna för både företagen och offentlig sektor (t.ex. i form av incitament), utan använder som referens "från källa till hjul" (*well to wheel*).

B) Kommissionen behandlar inte en viktig fråga som togs upp i rapporten från högnivågruppen Cars 21, där det på sidan 73 anges att det är viktigt att undersöka om bilindustrins arbetskraftsintensitet kan minska på längre sikt i takt med att elbilar (som består av färre delar och därför inte är så arbetskraftsintensiva) ökar sin marknadspenetration. Övergången till eldrift leder också till att drivsystemet blir mindre komplext (från ca 1 400 delar i ett konventionellt transmissionsystem till ca 200 delar i ett elektriskt). Dessa uppgifter visar att teknisk neutralitet inte betyder neutralitet när det gäller social och ekonomisk inverkan på industrin. Kommissionen förväntas inom kort offentliggöra en undersökning om den nya teknikens inverkan på produktionskedjan och sysselsättningen.

4.11 Bilar är en betydande källa till utsläpp av koldioxid. Kommittén anser att man noggrannare kan mäta utsläppen av koldioxid från bilar genom att utföra en livscykelbedömning som tar hänsyn till samtliga utsläpp under en produkts livslängd, från produktionen av råvaror till slutet av produktens livslängd.

4.12 Även om man i meddelandet bekräftar åtagandet att uppnå målen om minskade koldioxidutsläpp, nämns ingenting om det lämpliga i att kommissionen föreslår en översyn av direktiv 1999/94/EG om märkning och obligatorisk angivande av de totala gränsvärdena för utsläpp av koldioxid för alla fordonsmodeller. Ett sådant initiativ skulle ha varit så mycket mer lämpligt i en tid när man diskuterar det regelverk som fastställer de nya gränsvärdena för personbilar till 95 gr/km, vilket är i linje med EESK:s rekommendation i ett av kommitténs senaste yttranden ⁽⁶⁾.

4.13 Ett annat intressant meddelande är slutligen det nya initiativet om gröna europeiska bilar inom ramen för Horisont 2020 (uppföljning av det offentlig-privata partnerskapet europeiska initiativet för gröna bilar), som följaktligen delvis medför privat finansiering.

⁽⁶⁾ EUT C 44, 15.2.2013, s. 109.

4.14 Samtidigt kommer det inte att räcka med att man bara utvecklar ny teknik, om man inte parallellt ser till att arbetstagarna får den utbildning som krävs. Ny teknik innebär mycket riktigt att det ställs nya krav på arbetstagarnas färdigheter och kompetens. Dessa finns inte just nu inom sektorn, och måste till viss del till och med utvecklas inom utbildningssystemet. Detta förutsätter å ena sidan att de arbetsgivare som är aktiva inom sektorn gör varaktiga ansträngningar för att införa nya lärlingsprogram, men å andra sidan också samarbete med utbildningsinstitutionerna och med systemen för forskning och högre utbildning för att skapa nya undervisningsplaner.

En starkare inre marknad och tillämpning av smarta regelverk

4.15 Det är befogat att på nytt nämna förpliktelsen att man ska lagstifta i enlighet med principen om smart lagstiftning, som bör ligga till grund för regelverket för denna sektor, och använda parametrar som kostnads-nyttförhållande, *lead time* (7) och inverkan på industrins konkurrenskraft på världsmarknaden.

4.16 Det är också mycket viktigt att utarbeta riktlinjer för finansiella incitament för rena fordon baserade på objektiva och tillgängliga uppgifter, till exempel koldioxidutsläpp, för att förhindra att marknaden fragmenteras på grund av åtgärder som inte är samordnade.

4.17 Vad gäller tidsaspekten måste man också ta hänsyn till konsumenternas attityder till den nya tekniken, särskilt till eldrift. Resultaten har hittills varit få och motsvarar under alla omständigheter inte förväntningarna. Man måste därför fråga sig om det inte hade varit klokare att försöka uppnå miljömål på kort och medellång sikt och investera mer i den senaste generationen högeffektiva motorer.

4.18 Beträffande eldrift och dess framtida utveckling bör man också hålla i minnet att uppskattningarna varierar kraftigt och att även skillnaden mellan dem är stor beroende på vilka parametrar som använts. En jämförelse mellan olika prognoser (8) visar på multiplikatorer på så mycket som ett till tio.

Förbättring av konkurrenskraften på globala marknader

4.19 Frihandel uppmärksammades ofta av Cars 21 till följd av den kritik som industrin framförde mot avtalet med Sydkorea (9). Det stod också klart att det var nödvändigt att undersöka

dessa avtals kumulativa inverkan i ljuset av en nära samordning av handels- och industripolitiken i EU i syfte att slutgiltigt undanröja icke-tariffära hinder för EU:s export. EESK stöder därför kommissionens beslut om att utarbeta en studie om frihandelsavtal som redan ingåtts eller som är på väg att utformas, till exempel avtalet med Japan, och som syftar till att bedöma deras samlade inverkan på fordonssektorns konkurrenskraft.

4.20 Mer allmänt ser EESK positivt på kommissionens strävan att utforma en handelspolitik som syftar till att bibehålla en stark industribas för sektorn i Europa genom att använda och förfinna de tillgängliga instrumenten, från översynen av FN/ECE-avtalet till utarbetandet av nya föreskrifter om internationellt helfordonstypgodkännande.

4.20.1 Den europeiska bilindustrin har dock också utmaningar på de inhemska marknaderna, där förändringar i efterfrågan och tänkesätt kommer att påverka industrins kapacitet att lyckas i framtiden. Utöver konkurrenskraften på de globala marknaderna måste även denna fråga behandlas.

Beredskap för förändring och dämpning av omstruktureringens samhällseffekter (10)

4.21 En strategi för en framgångsrik och hållbar bilindustri i Europa måste inte bara handla om investeringar i ny teknik och innovation i kombination med smart lagstiftning och en förbättrad inre marknad utan framför allt om bilindustrins fasta plats i EU:s industripolitik som helhet och om att ge arbetstagarna samma betydelse och uppmärksamhet som alla andra aspekter.

4.22 För att bevara en industribas i Europa måste företagen snabbt kunna anpassa sin produktionskapacitet till ny teknik och till marknadernas utveckling samt förfoga över en kvalificerad och ständigt uppdaterad arbetskraft. Vi välkomnar därför inrättandet 2013 av ett europeiskt råd för kompetens inom fordonssektorn, som ska involvera alla berörda parter, även för att framföra rekommendationer till politiska beslutsfattare om kompetensutvecklingen inom sektorn och om utbildningsbehoven inför de förväntade förändringarna. Kontinuerligt utvecklade kvalifikationer ökar anställbarheten bland arbetstagare och är det bästa alternativet, som samtliga intressegrupper bör eftersträva. Särskild uppmärksamhet bör riktas till små och medelstora företag och deras specifika problem på detta område.

(7) *Lead time*: Den tid som industrin behöver för att uppfylla nya krav som medför förändringar på fordonen.

(8) Roland Berger: *Rebound of the US suppliers industry*, Detroit, oktober 2012.

(9) Mellan den 1 juli 2011 och den 30 juni 2012, det första året som avtalet var i kraft, importerades 433 000 fordon från Sydkorea, en ökning med 46 % jämfört med föregående år (källa: Eurostat).

(10) I kommissionens vitbok "Omstruktureringar och planering för förändringar: Vilka lärdomar kan vi dra av de senaste årens erfarenheter?" (COM(2012) 7 final) anges att omstruktureringar är en del av vardagen för företagen, arbetstagarna, myndigheterna och andra berörda aktörer. Att omstrukturera kan innebära omfördelning av personalresurser till verksamhet med högre mervärde, fortbildning av arbetstagare, tillfällig minskning av arbetstiden, eliminering av delar av produktionskedjan och nedläggning av anläggningar.

4.23 Vid förebyggande åtgärder som hindrar omstruktureringarnas negativa konsekvenser för sysselsättningen bör man fullt ut använda den sociala dialogen i allmänhet. Men framför allt bör man undersöka det europeiska företagsrådets rätt till deltagande och rådfrågning vid omstruktureringar samt rådets möjligheter att spela en aktiv roll vid framläggandet av alternativa lösningar. Ändamålsenlig kommunikation mellan leverantörer och slutanvändare bör om det skulle bli nödvändigt att lägga ned produktionsanläggningar säkerställa att det inte uppstår en dominoeffekt på ekonomin i de bilproducerande regionerna, eftersom nedläggningen av monteringsanläggningar får konsekvenser för produktionskedjan från början till slut.

4.24 Såsom nämns i punkterna 4.2–4.8 verkar meddelandet emellertid undvika denna fråga och innehåller endast en allmän hänvisning till "omstrukturering" utan att någon av orsakerna nämns. I denna del av dokumentet tas inte fasta på i synnerhet det strukturella problemet med "långvarig överkapacitet", som nämns på sidan 6, som är orsaken till att några biltillverkare har meddelat att anläggningar ska läggas ned. EESK anser att man skulle behöva undersöka i vilken mån överkapaciteten är en tillfällig obalans i produktionskapaciteten som beror på den historiska geografiska distributionen, och efterfrågan i Europa, och påverkas av faktorer som konsumenternas köpkraft, produktpolicy, åtstramning och andra offentliga politiska åtgärder.

4.25 Med andra ord behandlar inte åtgärdsplanen orsaken till omstruktureringprocessen och inte heller dess omfattning, utan noterar endast situationen och föreslår att man borde ingripa för att minska den sociala inverkan, lämnar ansvaret för omstruktureringprocessen till industrin och ger kommissionen endast en kompletterande roll tillsammans med medlemsstaterna och de lokala myndigheterna. På så sätt föreslås det inte att kommissionen ska ta på sig samordningen av omstruktureringståtgärderna och inte heller riktlinjer som medlemsstaterna kan följa i sina åtgärder.

4.26 Om man tar hänsyn till nivån för outnyttjad produktionskapacitet är en kompletterande roll för kommissionen i förhållande till de andra aktörerna inadekvat.

4.27 När det gäller omstruktureringar innehåller meddelandet om Cars 2020 också en rad intressanta punkter som bör fördjupas. På sidan 21 anges att kommissionen har för avsikt "att nylansera arbetsgruppen med deltagande från flera generaldirekto-

rat för att undersöka och följa upp de största fallen av nedläggningar av bilfabriker och kraftiga neddragningar. Arbetsgruppen har varit aktiv och mycket effektiv i tidigare fall inom bilindustrin" (med hänvisning till VW i Forest i Belgien och MG Rover). EESK efterlyser en särskild analys av dessa resultat och hur de skulle kunna användas som exempel på bästa praxis i den nuvarande situationen.

4.28 EESK föreslår att man utreder alternativa omstruktureringprocesser i enlighet med fungerande förebilder i det förgångna och/eller som är aktuella i dag, t.ex. vid Opel's anläggning i Bochum. I detta exempel har en rad olika åtgärder överenskommit av företrädare för fack och arbetsgivare samtidigt som externa intressegrupper har involverats i syfte att uppnå en socialt godtagbar lösning inför den nedläggning av anläggningen som planerats till slutet av 2016.

4.29 Det finns dock ett behov av att ta fram ett långsiktigt perspektiv för industripolitiken i sektorn. Detta måste prioriteras med hänsyn till alla kortsiktiga beslut om justering av produktionskapaciteten. Nedläggningar kan inte ensamma förbättra sektorns övergripande kapacitet att möta kommande utmaningar, men får däremot betydande återverkningar på hela leveranskedjan. I stället är det nödvändigt att sträva efter en omvandling av sektorn och ta fram ny policy för produkter som bättre svarar mot konsumenternas förväntningar och som ger möjlighet att göra denna näringsgren hållbar inför det 21:a århundradet.

4.30 I en sådan situation med långvarigt stagnerande försäljningsnivåer och därmed sammanhängande vinstförluster finns det annars en risk för att företag som är specialiserade på mellanbilsklassen beslutar att reducera den börda som en minskad produktion innebär genom att stänga fabriker i Västeuropa och flytta över tillverkningen till sina återstående fabriker i de nya medlemsstaterna eller utanför EU, varav de flesta öppnats nyligen, i syfte att dra nytta av lägre löner och sämre arbetsförhållanden.

4.31 Slutligen har kommissionen gjort en värdefull insats för att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna om statligt stöd och den inre marknaden samt uppmuntrat medlemsstaterna att utnyttja Europeiska socialfonden och Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter. I ljuset av det som nämnts tidigare i yttrandet är emellertid detta långtifrån tillräckligt.

Bryssel den 23 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Miljövänlig energi för transport: En europeisk strategi för alternativa bränslen”

COM(2013) 17 final

och ”Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen”

COM(2013) 18 final – 2013/0012 (COD)

(2013/C 271/21)

Föredragande: **Stefan BACK**

Den 24 januari 2013 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Miljövänlig energi för transport: En europeisk strategi för alternativa bränslen”

COM(2013) 17 final

Europaparlamentet och rådet beslutade den 5 februari respektive den 8 februari 2013 att i enlighet med artiklarna 91 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen”

COM(2013) 18 final – 2013/12 (COD).

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 30 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 147 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar paketet ”Miljövänlig energi för transport”⁽¹⁾ och dess syfte att skapa förutsättningar för att ren framdrivning med rena drivmedel ska kunna spridas på massmarknaden.

1.2 EESK ser positivt på inriktningen på marknadsutveckling och en minimitäckning när det gäller laddnings- och påfyllningsinfrastruktur, med gemensamma standarder för att skapa förtroende bland användarna och säkerställa gränsöverskridande rörlighet.

1.3 EESK välkomnar också att förslagen fokuserar på hur konsumentinformation och konsumenternas förtroende kan hjälpa till att utveckla massmarknaden, som är en absolut nöd-

vändig förutsättning för utvecklingen av fordon med alternativa framdrivningssystem som konsumenterna har råd med.

1.4 EESK välkomnar det bidrag till skapandet av tillväxt och arbetstillfällen som förväntas bli följden av de nya marknads- möjligheterna och den europeiska industrins förbättrade konkurrenskraft tack vare utvecklingen av alternativa drivmedel och en infrastruktur för dessa.

1.5 Genomförandet av en strategi för rena drivmedel bör inte begränsas till ett antal mogna drivmedel, utan också ta itu med långsiktiga problem som rör andra rena energikällor, den snabba och omfattande utvecklingen i denna sektor och behovet av att uppmuntra innovation och marknadsintroduktion.

1.6 EESK vill hänvisa till de problem som behandlades i kommitténs yttrande om indirekt ändrad markanvändning (Iluc)/biodrivmedel (TEN/502 – CES2363-2012), och särskilt punkterna 1.9–1.12, som beskriver dessa frågors komplexitet och långsiktiga karaktär och lyfter fram behovet av ständig omprövning.

⁽¹⁾ Meddelandet om ”Miljövänlig energi för transport: En europeisk strategi för alternativa bränslen” (nedan kallat meddelandet), förslaget till direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (nedan kallat förslaget) samt det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar om LNG för sjöfart (nedan kallat arbetsdokumentet).

1.7 EESK anser därför att de långsiktiga strategiska målen i meddelandet borde följas upp bättre i förslaget. Till exempel borde de nationella strategiramarna för rena drivmedel och deras infrastruktur, som medlemsstaterna ska utarbeta enligt förslaget, omfatta alla energikällor (biodrivmedel etc.) som betraktas som viktiga i meddelandet.

1.8 Förslaget bör därför definiera en ekonomiskt och miljömässigt optimerad bränslemix på EU-nivå, där samordnade nationella åtgärder kan främja utvecklingen och utnyttjandet. Artiklarna 3, 8 och 10 samt Bilaga I i förslaget bör omarbetas i enlighet med detta.

1.9 EESK betvivlar att allmänt tillgänglig laddningsinfrastruktur för elfordon kan tillhandahållas utan offentlig finansiering, åtminstone i ett inledande skede, fram till dess att antalet elfordon har nått en nivå där avgiftsuttag rimligtvis ska kunna finansiera investeringen.

1.10 EESK framhåller behovet av att säkerställa en smidig och praktisk övergång till en modifierad energimix, och vi menar att det är viktigt att beakta möjligheterna att minska de fossila drivmedlens miljöpåverkan.

1.11 EESK erinrar om faran med att blockera utvecklingen av nya och mer praktiska tekniska lösningar för olika transportsätt och användargrupper. Ett exempel på denna fara är den starka fokuseringen på LNG för sjöfart, trots att nya och billigare alternativ håller på att utvecklas, i likhet med nya användarriktade energilösningar för t.ex. lastbilar, bussar och tvåhjuliga fordon.

2. Inledning: politisk bakgrund och presentation av meddelandet och förslaget

2.1 Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla tar i flaggskeppsinitiativen "Ett resurseffektivt Europa" och "Innovationsunionen" upp klimatförändringarna, den knappa tillgången på energi och resurser samt behovet av att öka konkurrenskraften och energitryggheten genom en förbättrad resurs- och energieffektivitet. På transportområdet efterlyste man i vitboken om transportpolitik från 2011 ett minskat oljeberoende inom transportsektorn och fastställde ett mål som innebär en 60-procentig minskning av transporterens växthusgasutsläpp fram till 2050. Vitbokens tio mål för att skapa ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem syftar till att ta fram och använda nya hållbara drivmedel och framdrivningssystem. I vitbokens förteckning över initiativ tas dessa mål upp under initiativ 24, "En färdplan för teknik", och initiativ 26, "Ett regelverk för innovativa transporter". Meddelandet och förslaget till direktiv tar helt eller delvis upp dessa frågor.

2.2 EESK har i ett antal yttranden uppmanat kommissionen att ta fram ett initiativ för att främja alternativa drivmedel och bygga upp den infrastruktur som krävs. I dessa ingår följande:

- Yttrandet om vitboken om transportpolitik ⁽²⁾, punkt 4.19 och 4.20, där EESK välkomnade utvecklingen och införandet av renare och mer energieffektiva framdrivningssystem och ställde sig bakom initiativet för miljövänliga bilar och 2010 års strategi för utveckling av rena fordon. I punkt 4.30 ställde sig kommittén positiv till den uppmärksamhet som ägnats åt införandet av elektriska fordon och den infrastruktur som krävs för att ladda om batterier och hänvisade till sitt yttrande om Ökad spridning av elfordon ⁽³⁾, där EESK uttryckte sitt starka stöd för åtgärder med detta syfte för att minska växthusgasutsläppen och importberoendet av olja. Kommittén framhöll också vikten av intelligent teknik för att utnyttja elfordon som energileverantörer under toppbelastningsperioder.
- Yttrandet om svavelhalten i marina bränslen ⁽⁴⁾, där EESK välkomnade kommissionens planer på att förbättra efterlevnaden genom en "verktygslåda" som omfattar teknikbaserade åtgärder som alternativa bränslen (LNG) och elförsörjning på land genom investeringar från både den privata och den offentliga sektorn.
- Yttrandet om förslaget till nya riktlinjer för det transeuropeiska transportnätet ⁽⁵⁾. EESK menade att kravet på tillgång till alternativa, rena drivmedel borde skärpas, eftersom det är avgörande att TEN-T-riktlinjerna kopplas till den kommande strategin om alternativa transportbränslen.

2.3 Det paket som kommissionen lägger fram består av följande delar:

- Meddelandet ger en överblick över den politiska bakgrunden och målen samt de viktigaste bränslealternativen som finns i dag och fastställer prioriterade områden för kommande EU-insatser.
- Förslaget syftar till att säkerställa utbyggnaden av en minimiinfrastruktur för alternativa drivmedel och införandet av gemensamma tekniska specifikationer för denna infrastruktur i EU för att garantera rörlighet och stordriftsfördelar i hela EU.

⁽²⁾ EESK:s yttrande om Vitbok – Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde, EUT C 24, 28.1.2012, s. 146.

⁽³⁾ EESK:s yttrande om Ökad spridning av elfordon, EUT C 44, 11.2.2011, s. 47.

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande om Svavelhalten i marina bränslen, EUT C 68, 6.3.2012, s. 70.

⁽⁵⁾ EESK:s yttrande om Riktlinjer för det transeuropeiska transportnätet, EUT C 143, 22.5.2012, s. 130.

2.4 De drivmedel som tas upp i meddelandet är naturgas inklusive biometan (LNG, CNG, GTL), elektricitet, biodrivmedel (flytande) och väte, med olika egenskaper och olika användningsområden. I meddelandet fastställs en strategi som omfattar alla transportsätt. Strategin syftar till att inrätta en långsiktig ram för att styra den tekniska utvecklingen och investeringarna avseende användningen av alternativa bränslen med målet att minska oljeberoendet, förbättra bränsleförsörjningstryggheten och minska utsläppen. De åtgärder som planeras inom ramen för strategin rör fyra områden:

- Infrastrukturen för alternativa drivmedel bör vara tillräckligt väl utbyggd för att skapa trygghet vad gäller möjligheterna att utnyttja den och för att säkerställa rörligheten i hela Europa. Detta kommer att möjliggöra en mer utbredd användning av fordon och fartyg som utnyttjar alternativa drivmedel, med fokus på elektricitet, väte, CNG och LNG. De 10 miljarder euro som det beräknas kosta att bygga upp den nödvändiga infrastrukturen kommer att betala sig i och med genomslaget på marknaden. Direkt offentlig finansiering kan undvikas om man utnyttjar verktyg som t.ex. bygglovskrav, koncessioner, upphandlingsregler, regler om tillträde och avgifter och icke-finansiella incitament.
- Gemensamma specifikationer krävs, först och främst för gränssnitten mellan elfordon och laddningsstationer, men även för väte, CNG och LNG.
- Det är avgörande att konsumenterna accepterar de alternativa drivmedlen. Konsumentacceptans kan uppnås både genom icke-finansiella åtgärder, t.ex. privilegierade tillträdesrättigheter för elfordon och informationskampanjer, och genom finansiella incitament.
- När det gäller den tekniska utvecklingen bör man gå till väga på följande sätt: a) Inom ramen för Horisont 2020 kommer finansiering att göras tillgänglig för forskning, demonstration och marknadsorienterade projekt för alternativa drivmedel inom alla transportsätt. b) Färdplaner kommer att utarbetas inom den europeiska strategin för sportteknik (COM(2012) 501 final). c) Offentlig-privata partnerskap bör utvecklas ytterligare och partnerskap som Smarta städer och samhällen (C(2012) 4701 final) bör användas. d) Konkreta projekt omfattar det europeiska näringslivsinitiativet för bioenergi inom den europeiska strategiska planen för energiteknik, och nya forskningsanläggningar för elfordon/driftskompatibilitet för smarta nät planeras inom EU:s gemensamma forskningscentrum.

2.5 Förslaget är inriktat på infrastrukturen för alternativa drivmedel, utveckling av gemensamma tekniska specifikationer och konsumentinformation. Det omfattar emellertid också krav

på medlemsstaterna att upprätta nationella strategier för marknadsutvecklingen av alternativa drivmedel och den infrastrukturen som krävs. Strategierarna ska omfatta ett informationskrav, politiska och regleringsmässiga åtgärder för att främja infrastrukturutvecklingen, stödåtgärder, forskning och målsättning samt samarbete med andra medlemsstater: a) för att säkerställa internationell överensstämmelse när det gäller infrastrukturen, och b) för att möjliggöra resor runt om i hela EU.

2.6 Samtidigt som meddelandet och förslaget offentliggjordes lade kommissionen även fram ett arbetsdokument med en handlingsplan för att upprätta en omfattande EU-ram för LNG för sjöfart. Kommissionen har för avsikt att, i samarbete med EMSA, senast i slutet av 2014 lägga fram en omfattande uppsättning regler, standarder och riktlinjer för tillhandahållande, bunkring och användning av LNG för sjöfart.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Såsom påpekas ovan har EESK vid ett antal tillfällen tagit upp behovet av alternativa drivmedel för transport och att man omgående måste utveckla en lämplig infrastruktur för att skapa ett trovärdigt tanknings- eller laddningssystem som klarar av gränsoverskridande rörlighet. Kommittén har också betonat behovet av att vidta ytterligare åtgärder för att stimulera marknadsutvecklingen av elfordon och ge medlemsstaterna tillräcklig självständighet när det gäller att genomföra denna politik. EESK välkomnar därför detta initiativ.

3.2 EESK stöder den strategi som beskrivs i meddelandet och som genomförs i förslaget, om att fastställa en skyldighet för medlemsstaterna att anta nationella strategier för marknadsutvecklingen av alternativa bränslen som uppfyller en rad minimikrav och som ska omfattas av ett anmälnings- och utvärderingssystem som kommissionen sköter.

3.3 Kommittén är särskilt positiv till att tonvikten lagts på tanknings- och laddningsinfrastruktur som ett redskap för att främja genomslaget på marknaden för fordon och fartyg som använder alternativa drivmedel. Den allmänna uppfattningen tycks vara att sådana åtgärder är viktiga för att skapa förtroende för alternativa drivmedel bland användarna, vilket är en avgörande aspekt för att få marknaden att ta fart.

3.4 EESK välkomnar också fastställandet av tekniska standarder som ska gälla inom EU för tanknings- och laddningsinfrastruktur. Denna insats är en avgörande faktor för att skapa förtroende för alternativa drivmedel som ett realistiskt alternativ för gränsoverskridande transporter. EESK utgår från att kommissionen kommer att utnyttja de befogenheter som den ges genom förslaget när det gäller att anta delegerade akter för att uppdatera specifikationerna, i syfte att se till att de alltid är förenliga med dem som gäller på världsmarknaden.

3.5 EESK konstaterar att medlemsstaterna genom förslaget blir skyldiga att anta en nationell strategiram för alternativa drivmedel. Artikel 3.3 tycks emellertid ge medlemsstaterna rätt att utelämna vissa drivmedel från strategin, och infrastrukturkraven i artiklarna 4–6 omfattar endast el-, väte- och naturgasförsörjning. Konsumentinformationskravet i artikel 7 tycks emellertid omfatta samtliga alternativa drivmedel på marknaden. Enligt meddelandet ser det i dag ut som om de så kallade avancerade biodrivmedlen kommer att utgöra en viktig del i den framtida energimixen, inte minste med beaktande av de minimikvoter som planeras för biobränslen i den framtida energimixen. EESK anser därför att artikel 3 i lagstiftningsförslaget bör fastställa en huvudgrupp alternativa bränslen som måste tas upp i de nationella strategidokumenterna.

3.6 Enligt artikel 3 i förslaget ska medlemsstaterna göra en bedömning av den gränsöverskridande kontinuiteten när det gäller infrastrukturen för de alternativa drivmedlens utbredning. Det anges också att medlemsstaterna ska samarbeta, med hjälp av samråd eller gemensamma policyramar, för att se till att de åtgärder som krävs för att uppnå direktivets mål är samstämmiga och samordnade. Det enda sättet att säkerställa att detta grundläggande krav respekteras tycks vara att utnyttja den rapporterings- och utvärderingsmekanism som fastställs i artikel 3.5 och 3.6. EESK ifrågasätter om detta är nog och undrar om det inte vore lämpligt att inrätta en permanent samordningsfunktion, i linje med samordnarna för vissa TEN-T-projekt i enlighet med TEN-T-riktlinjerna.

3.7 I meddelandet tycks man utgå från att infrastrukturen för alternativa drivmedel kan finansieras utan direkt offentlig finansiering och enbart med stöd från strategiverktyg som bygglov, koncessioner, upphandlingsregler, regler om tillträde och avgifter och icke-finansiella incitament. EESK menar att detta kan stämma för icke-offentliga laddningsstationer för elfordon, men ifrågasätter om denna strategi fungerar när det gäller offentliga laddningsstationer för elfordon, där kommersiell drift generellt anses omöjlig och offentlig finansiering är det enda realistiska alternativet, åtminstone under uppbyggnadsfasen (se exempelvis *Fortschrittsbericht der Nationalen Plattform Elektromobilität (Dritter Bericht)*, avsnitt 5.5 – en rapport till det tyska transportministeriet från juli 2012).

3.8 Med hänsyn till investeringskostnadernas omfattning och de osäkra marknaderna anser EESK att det kommer att finnas ett generellt och långsiktigt behov av offentlig finansiering av särskild tanknings- och laddningsinfrastruktur för alternativa drivmedel. EESK anser därför att kommissionen på nytt bör överväga sin bedömning i meddelandet när det gäller denna punkt. Dessa finansieringsbehov har beaktats i de riktlinjer för ekonomiska incitament för rena och energieffektiva fordon som nu har publicerats (SWD (2013)27), och de bör också beaktas när man fastställer prioriteringar avseende exempelvis TEN-T-finansiering.

3.9 EESK ifrågasätter också det antal laddningsstationer som senast 2020 ska finnas i varje medlemsstat enligt bilaga II till förslaget. För att nämna ett exempel anges i bilagan att det i Tyskland ska finnas 1 500 000 laddningsstationer, av vilka 150 000 ska vara allmänt tillgängliga. I den rapport om genomförandet av det tyska programmet för eldrivna fordon som nämns i punkt 3.7 ovan beräknar man att det kommer att finnas knappt en miljon laddningsstationer för omkring samma antal bilar. Av dessa laddningsstationer ska 150 000 vara allmänt tillgängliga, men situationen är osäker för hälften av dessa. EESK anser därför att de siffror som anges som mål i bilaga II bör ses över på nytt och att man bör utveckla en enkel mekanism för att revidera prognoserna i bilaga II.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK ifrågasätter kriteriet att de anläggningar för landsströmsförsörjning som anges i artikel 4.4 i förslaget ska vara kostnadseffektiva. Det framgår inte tydligt vilka effektivitetskriterier kostnaden ska vägas mot.

4.2 EESK välkomnar kravet på att alla allmänt tillgängliga laddningsstationer ska vara utrustade med system med smarta mätare. Detta kommer att underlätta den framtida utvecklingen av funktioner som möjligheten att välja grön energi vid laddning och leverans av el från fordonet under toppbelastningsperioder. EESK undrar om man inte skulle kunna överväga att införa detta krav även för laddningsstationer som inte är öppna för allmänheten.

4.3 EESK ifrågasätter om bestämmelserna i artikel 4.8 i förslaget är tillräckliga för att säkerställa konsumenternas rätt till roaming när de använder elfordon för utlandsresor. EESK menar att man på allvar bör överväga alternativet att kräva att medlemsstaterna ska säkerställa roamingmöjligheter i hela EU till ett rimligt pris.

4.4 Efter att ha jämfört artikel 6.1 och 6.2 med 6.4 ifrågasätter EESK om den planerade tidsgränsen för fastställandet av tekniska standarder för LNG, som i bilaga III 3.1 i förslaget fastställs till "senast 2014", verkligen är tillfredsställande, med tanke på att maxgränsen på 0,1 % svavel i marina bränslen kommer att gälla inom svavelkontrollområden från och med den 1 januari 2015. Detta ger extremt lite tid för att faktiskt genomföra arbetet, inte minst när det gäller fastställandet av finansieringsvillkoren. EESK föreslår därför att man vidtar åtgärder för att säkerställa att hamnar, fartygsägare och fartygsoperatörer ges tid att utnyttja möjligheten att anpassa sig till 0,1-procentskravet genom att använda LNG, utan att riskera att bryta mot EU:s regler enligt direktiv 1999/32/EG, ändrat genom direktiv 2012/33/EU, artikel 1.4.

4.5 EESK skulle välkomna om förslaget innehöll en hänvisning, eventuellt i artikel 3, till behovet av att hitta lämpliga lösningar för att se till att adekvat infrastruktur finns tillgå i glesbefolkade områden där det kan vara särskilt svårt att erhålla finansiering utan offentligt stöd även efter det inledande skedet.

4.6 Avslutningsvis noterar EESK att även om LNG kan utvinnas ur både fossila bränslen och biobränslen, framkommer det i arbetsdokumentet (avsnitt 1 sista punkten) att den variant som övervägs för bruk inom sjöfarten i nuläget förefaller vara av fossilt ursprung, även om den har mycket goda miljöegenskaper. EESK förutsätter att man kommer att göra insatser för att främja användningen av andra typer av LNG eller andra framdrivningssystem. LNG-lösningen har potentiellt sett en provisorisk karaktär, och detta innebär att förslaget starka fokusering på LNG-anläggningar än en gång bör ifrågasättas.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser"

COM(2012) 721 final – 2012/0340 (COD)

(2013/C 271/22)

Föredragande: **Ask Løvbjerg ABILDGAARD**

Europaparlamentet och rådet beslutade den 10 december respektive den 18 december 2012 att i enlighet med artiklarna 114.1 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser"

COM(2012) 721 final – 2012/0340 (COD).

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 30 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 148 röster för, 1 röst emot och 6 nedlagda röster.

1. Allmänna kommentarer och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens initiativ. Förslaget är relevant och avspeglar en ambition att stå till både medborgarnas och webbtjänstleverantörernas tjänst inom EU genom att underlätta inrättandet av en inre marknad för webbtillgänglighet.

1.2 Däremot hyser EESK allvarliga tvivel när det gäller huruvida de föreslagna medlen är adekvata för att förverkliga denna ambition. Det krävs ett starkt rättsligt instrument för att undvika att budgetåstramningar som genomförs till följd av den nuvarande ekonomiska krisen används som en dålig ursäkt för medlemsstaternas eventuella underlåtenhet att genomföra direktivet.

1.3 Direktivets tillämpningsområde är begränsat och minskar därför kategorierna av offentliga webbplatser som uppfyller kraven i direktivet. En möjlig konsekvens är en bristande tillgång till viktiga tjänster via de offentliga webbplatser som faller utanför direktivets tillämpningsområde.

1.4 Dessutom skulle en utvidgning av direktivets tillämpningsområde till att omfatta alla offentliga myndigheters webbplatser vara en nödvändig förutsättning för att uppnå den kritiska massa som behövs för att inrätta en europeisk marknad för webbtillgänglighet, och därmed även för att skapa en globalt konkurrenskraftig sektor för webbtillgänglighet som potentiellt skulle kunna bidra till nya arbetstillfällen för personer, med eller utan funktionshinder, i Europa.

1.5 EESK rekommenderar därför med eftertryck att direktivets tillämpningsområde utvidgas till att gradvis omfatta alla offentliga myndigheters webbplatser, varvid offentlig ordning och säkerhet samt folkhälsa och skydd av personuppgifter måste beaktas⁽¹⁾. Vidare rekommenderar EESK starkt kommissionen att lägga fram förslag till lagstiftning som leder till att även EU-institutionerna omfattas av kraven i det aktuella direktivet.

1.6 EESK rekommenderar även med kraft att ett antal stödåtgärder vidtas för att underlätta genomförandet av direktivet, t.ex. informationskampanjer, webbtillgänglighetsutbildningsprogram och utnämning av webbtillgänglighetsambassadörer vid större myndigheter inom den offentliga sektorn. Medborgarna bör även ha möjlighet att rapportera om tillgängligheten till offentliga webbplatser. Arbetsmarknadens parter bör spela en mer proaktiv roll när det gäller dessa frågor.

1.7 EESK uppmanar kommissionen att noga utvärdera hur direktivet påverkar sysselsättningen inom både den offentliga och den privata sektorn, med särskild tonvikt på nettosysselsättningseffekten, skapandet av jobb av hög kvalitet, samt möjlig sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

1.8 EESK uppmanar de europeiska standardiseringsorganisationerna att anta den relevanta europeiska standard som det aktuella direktivet hänvisar till. Detta bör ske utan dröjsmål för att underlätta ett smidigt genomförande av direktivet. Samtidigt bör antagandet av denna europeiska standard inte leda till att genomförandet försenas, eftersom kommissionen föreslår ett fullt adekvat tillfälligt rättsligt bindande arrangemang som en integrerad del av direktivet.

⁽¹⁾ Artikel 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. EUT C 218, 23.7.2011, s. 130; EUT C 255, 22.9.2010, s. 98.

2. Bakgrund

2.1 Webbtilgänglighet utgör en del av många politiska initiativ på EU-nivå: EU:s handikappstrategi 2010–2020 (it-tilgänglighet), EU:s handlingsplan för e-förvaltning 2011–2015 (integrerade och tillgängliga e-förvaltningstjänster) och den digitala agendan för Europa (kommissionen avser att säkerställa fullständig tillgänglighet till den offentliga sektorns webbplatser senast 2015).

2.2 År 2006 åtog sig även medlemsstaterna i den s.k. Riga-förklaringen att förbättra tillgängligheten till offentliga webbplatser. Hittills har medlemsstaterna inte uppfyllt dessa åtaganden på ett tillfredsställande sätt. Detta är en viktig del av bakgrunden till kommissionens förslag till detta direktiv.

2.3 Förslaget till direktiv om offentliga webbplatser tillgänglighet syftar till att ge medlemsstaterna stöd vid fullgörandet av de nationella åtagandena i fråga om webbtilgänglighet, och därmed även i synnerhet till att stödja medlemsstaternas åtaganden enligt Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning vad avser offentliga myndigheters webbplatser. Enligt artikel 9 i FN:s konvention är medlemsstaterna och EU skyldiga att vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång – på samma villkor som andra – till bland annat informations- och kommunikationsteknik, inbegripet internet.

2.4 Bristen på harmoniserade strategier för webbtilgänglighet skapar hinder på den inre marknaden. Eftersom mindre än 10 % av webbplatserna är tillgängliga skulle den europeiska marknaden för webbtilgänglighet kunna växa betydligt. Harmoniserade strategier skulle kunna underlätta detta genom att sätta stopp för den nuvarande splittringen och bristen på tillförsikt på marknaden för webbtilgänglighet.

Webbtilgänglighet är följaktligen ett område där den inre marknaden skulle kunna stå till EU-medborgarnas tjänst i betydligt högre grad än vad den gör i dag. Samtidigt skulle lagstiftning på detta område kunna underlätta skapandet av en verklig europeisk marknad för webbtilgänglighet. Detta skulle öppna upp marknaderna i de medlemsstater där risken för rättslig osäkerhet hindrar webbutvecklare från andra medlemsstater från att vara verksamma.

2.5 I slutändan skulle en harmoniserad strategi för webbtilgänglighet i hela EU minska kostnaderna för webbutvecklings-

företag och därmed också kostnaderna för offentliga organ som upphandlar tjänster från dessa företag.

2.6 Det är också viktigt att framhålla att offentliga organ samt många andra institutioner som är betydelsefulla för medborgarna tillhandahåller viktig information och viktiga tjänster via webbplatser. Därför måste alla medborgare, inklusive personer med funktionshinder, barn, äldre personer och alla andra personer, ha tillgång till dessa webbplatser och deras funktioner. Detta gäller både tekniska anpassningar (textversion, möjlighet att ändra bokstavsstorlek och kontrast, tillgång till webbplatser med hjälp av olika webbläsare och program som underlättar tillgången) och sådana aspekter som "ett lätt språk". Antalet webbplatser som tillhandahåller e-förvaltningstjänster, och antalet webbplatser som drivs av offentliga myndigheter mer generellt, växer snabbt. Tillgång till information och tjänster som tillhandahålls via webbplatser spelar en viktig roll för genomförandet av medborgarnas grundläggande rättigheter i framtiden, och även för tillträdet till arbetsmarknaden.

2.7 Förslaget är också relevant när det gäller att främja e-integration, eftersom webbtilgänglighet är ett verktyg som används för att nå målen om att inkludera personer med funktionshinder i samhället och att ge alla medborgare tillgång till webbtjänster.

2.8 EESK anser att tillgänglighet är en viktig del av principen om jämlikhet mellan medborgarna. Webbplatser tillgänglighet måste därför vara en jämlikhetsåtgärd vid sidan av vissa andra avgörande förutsättningar, till exempel:

— En allmän utbyggnad av infrastruktur som garanterar allmän tillgång till snabb uppkoppling (bredband) ⁽²⁾.

— Tillgång till privata eller offentliga terminaler (hårdvara) för alla medborgare.

— Tillgång till programvara (mjukvara) som är lättförståelig och användarvänlig, även för marginaliserade grupper ⁽³⁾.

3. Strategin i förslaget till direktiv

3.1 Syftet med direktivet är att genom att fastställa harmoniserade krav tillnärma medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillgänglighet till offentliga myndigheters webbplatser.

⁽²⁾ EUT C 318, 23.12.2006, s. 222.

⁽³⁾ EUT C 318, 29.10.2011, s. 9, EUT C 24, 28.1.2012, s. 139, EUT C 175, 28.7.2009, s. 8.

3.2 I förslaget fastställs tekniska bestämmelser för hur medlemsstaterna ska göra innehållet på vissa typer av webbplatser som drivs av offentliga myndigheter tillgängligt. De berörda webbplatserna tillhandahåller information och tjänster som är nödvändiga för att medborgarna ska kunna vara delaktiga i ekonomin, inbegripet arbetsmarknaden, och samhället i stort, samt utöva sina rättigheter som EU-medborgare. De förtecknade typerna av webbplatser, som återges i bilagan till direktivet, har sammanställts på grundval av den benchmarking av e-förvaltningen som gjordes 2001⁽⁴⁾.

4. Kommentarer och rekommendationer

4.1 Tillämpningsområde

4.1.1 I artikel 1 fastställs direktivets tillämpningsområde i enlighet med bilagan, där de förtecknade webbplatserna som har sammanställts på grundval av den benchmarking av e-förvaltningen som gjordes 2001 anges. De typer av webbplatser som finns i förteckningen är viktiga. Förteckningen över webbplatserna utelämnar dock många tjänster som utgör en förutsättning för integreringen av medborgarna i ekonomin och i samhället i stort.

4.1.2 Exempel på nyckelsektorer som faller utanför direktivets tillämpningsområde:

- Barnomsorg.
- Grundskola.
- Högstadi- och gymnasieutbildning.
- Allmänna och lokala val.
- Kollektivtrafik.
- Kulturell verksamhet.

Denna uppräkningslista är inte uttömmande. Den offentliga sektorns webbplatser som tillhandahåller information och tjänster inom dessa nyckelsektorer omfattas inte uttryckligen av direktivet.

4.1.3 Kommissionen hänvisar till den s.k. spridningseffekten som den mekanism genom vilken direktivet skulle påverka de offentliga myndigheters webbplatser som inte uttryckligen omfattas av direktivets tillämpningsområde.

4.1.4 Orsaken till denna spridningseffekt är att offentliga myndigheter kommer att göra de webbplatser som faller utanför direktivets tillämpningsområde tillgängliga samtidigt som eller efter det att de tjänster som uttryckligen omfattas av direktivet blir tillgängliga, och detta som en följd av det faktum att processen redan har inletts. En faktor som skulle kunna bidra till denna spridningseffekt är offentlig upphandling utförd enligt EU-lagstiftningen, varmed offentliga upphandlare skulle förväntas ha en skyldighet att hänföra sig till europeiska standarder för webbtillgänglighet i sina tekniska specifikationer. Denna faktors

bidrag beror på EU-beslutfattarnas politiska vilja samt offentliga upphandlares vilja och möjlighet att ta itu med webbtillgänglighetsproblemet.

4.1.5 EESK bekymrar sig dock över att de orsakssamband som ska möjliggöra denna spridningseffekt inte är starka nog. EESK anser inte att mekanismen har visat sig fungera. Följaktligen välkomnar EESK den åtgärd i direktivet som syftar till att uppmuntra medlemsstaterna att utvidga webbtillgänglighetskraven till andra webbplatser än bara dem som uttryckligen nämns i bilagan till direktivet. Under dessa omständigheter bekymrar sig EESK fortfarande över denna åtgärds lämplighet.

4.1.6 Benchmarkingundersökningen Measuring Progress of eAccessibility in Europe (2006-2008) visade ett tydligt samband mellan det faktum att det finns lagstiftning i medlemsstaterna och webbplatsernas tillgänglighetsgrad. Lagstiftningens effekt i sig har alltså demonstrerats.

4.1.7 Kommittén är oroad över att kommissionen, genom att fastställa direktivets tillämpningsområde utifrån en benchmarkingundersökning från 2001, skapar ett glapp mellan direktivets inriktning och den situation som webbutvecklarna, de offentliga myndigheterna och medborgarna står inför i ett snabbt föränderligt informations- och kommunikationssamhälle. Sedan dess har medlemsstaterna reviderat sina strategier för digitaliseringen av den offentliga sektorn och kommer att fortsätta att göra så i framtiden.

4.1.8 Följden för medborgarna, som är beroende av webbtillgänglighet, är att de riskerar att bli delvis eller helt uteslutna från tjänster och information som tillhandahålls av webbplatser som faller utanför direktivets relativt snäva tillämpningsområde. EESK anser att denna situation strider mot principen om jämlikhet mellan medborgare (artiklarna 20 och 21 i stadgan om de grundläggande rättigheterna).

4.1.9 Konsekvenserna för offentliga organ är att de kommer att mötas av en politik med olika obligatoriska rättsliga krav för olika typer av webbplatser. Riskerna med detta är att tillämpningen av direktivet blir mer komplicerad än nödvändigt. För att minska komplexiteten rekommenderar EESK som ett minimum att direktivet uttryckligen klargör att inte bara själva tjänsten utan hela webbplatsen där en berörd tjänst tillhandahålls omfattas av direktivets tillämpningsområde.

4.1.10 En ytterligare följd för medlemsstaternas offentliga sektor är att tjänster som inte är tillgängliga för vissa medborgare måste tillhandahållas på andra sätt, vilket leder till att vissa grupper av medborgare särbehandlas. Detta kan komma att innebära ökade kostnader för personligt praktiskt bistånd till personer med funktionshinder, kostnader för speciella transportlösningar för personer med funktionshinder samt stöd för att hjälpa t.ex. äldre människor som personligen kommer till den berörda offentliga myndighetens lokaler.

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/egovemnt-indicators-benchmarking-europe>

4.1.11 Följden för företag inom webbsektorn är att de riskerar att fortsätta sin verksamhet på en marknad som är uppdelad i linje med de olika kravnivåerna angående webbtillgänglighet. Antalet webbplatser som drivs av offentliga myndigheter som omfattas av direktivets enhetliga krav inom EU kan förbli lågt, och medlemsstaterna kan komma att utvidga eller begränsa detta tillämpningsområde i olika utsträckning.

4.1.12 Om den fulla potentialen av en inre marknad för webbtillgänglighet inte utnyttjas skulle detta även hämma det därmed sammanhängande skapandet av arbetstillfällen inom sektorn. Det vore en förlorad chans, särskilt med tanke på möjligheterna till specialiserade arbetstillfällen för personer med funktionshinder. En tydlig och övergripande rättslig ram på EU-nivå är ett nödvändigt krav för en europeisk webbtillgänglighetssektor som kan konkurrera på global nivå, och därmed för skapandet av ytterligare arbetstillfällen inom EU.

4.1.13 På basis av detta rekommenderar EESK starkt att man åter överväger direktivets tillämpningsområde. EESK anser att man bör utvidga tillämpningsområdet till att omfatta alla offentliga myndigheters webbplatser som tillhandahåller tjänster direkt till medborgarna. En sådan utvidgning kunde åtföljas av förlängda tidsfrister för att uppfyllande av direktivets krav när det gäller webbplatser som tillhandahåller tjänster till mindre grupper, vilket skulle innebära ett successivt genomförande av direktivet.

4.1.14 EESK rekommenderar som ett minimum att man uppdaterar förteckningen över tjänster från benchmarkingundersökningen 2001 med ytterligare viktiga tjänster som nu har en framträdande plats i medlemsstaternas digitaliseringsstrategier. Ett ytterligare övervägande när man väljer sådana tilläggstjänster bör vara deras potentiella bidrag till att skapa en inre marknad för tillgängliga webbtjänster. Nackdelen med denna strategi är behovet av fortlöpande uppdateringar av förteckningen i enlighet med den tekniska utvecklingen och digitaliseringen av den offentliga sektorn inom EU.

4.1.15 EESK rekommenderar starkt att direktivets tillämpningsområde uttryckligen ska innefatta versioner av offentliga webbplatser som är utformade för att vara tillgängliga via mobil utrustning samt funktioner utformade för att på ett generellt sätt göra mobil tillgång lättare. Användarna föredrar i allt högre grad mobil utrustning framför annan utrustning, och direktivet bör beakta detta. Trots att de tekniska specifikationerna, enligt vilka direktivet ska tillämpas, inbegriper mobil utrustning vore det en viktig signal att erkänna denna aspekt och därmed öka direktivets framtida relevans.

4.1.16 EESK rekommenderar dessutom att funktioner som erbjuds via webbplatser utanför den offentliga myndighetens webbplats, t.ex. via webblänkar, uttryckligen täcks av direktivets

tillämpningsområde. Ett sådant klagörande skulle bidra till att undvika rättslig osäkerhet när det gäller ansvaret för tillgången till en viss tjänst.

4.1.17 EESK rekommenderar dessutom kommissionen att lägga fram förslag till lagstiftning som innebär att EU-institutionerna omfattas av kraven i det aktuella direktivet – detta gäller även EESK, som är redo att spela en proaktiv och banbrytande roll på detta område.

4.2 Användning av standarder och teknikneutralitet

4.2.1 För att göra det lättare att uppfylla kraven om webbtillgänglighet innefattar direktivet en lösning vad avser förutsatt överensstämmelse med harmoniserade standarder för webbplatser i fråga. Harmoniserade standarder möjliggör en uppdatering av relevanta standarder utan att det nödvändigtvis krävs en ändring av EU-lagstiftning eller nationell lagstiftning.

4.2.2 I ett av direktivets skäl anges att framgångskriterierna och kraven för överensstämmelse på nivå AA i version 2.0 av *Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.0)*, som har utarbetats av W3C, förväntas beaktas i den europeiska standard som kommer att utarbetas till följd av mandat 376 och därefter i den harmoniserade standard som bör bygga på resultaten av detta arbete. Dessa tekniskt neutrala specifikationer utgör grundvalen för kraven avseende webbtillgänglighet i enlighet med direktivet.

4.2.3 EESK ger kommissionen en eloge för dess val av internationellt erkända specifikationer för webbtillgänglighet som referens för det föreslagna direktivet. EESK noterar att WCAG 2.0, nivå AA, utgör en referenspunkt för webbtillgänglighet och kommer att förbli det inom en överskådlig framtid. Följaktligen bör antagandet och tillämpningen av direktivet inte försenas på grund av EU:s standardiseringsprocess.

4.2.4 EESK lovordar även kommissionen för dess val att använda harmoniserade standarder, vilket möjliggör integration av framtida utvecklingar i webbtillgänglighets-specifikationerna om teknisk eller annan utveckling gör det nödvändigt för att hålla den tillgänglighetsnivå som förutses i direktivet.

4.2.5 Samtidigt är det väsentligt att tillgången till relevanta standarder förblir öppen och kostnadsfri för alla berörda aktörer samt att ansvaret för deras tillämpning och fortsatta utveckling inte enbart bärs av standardiseringsorgan och kommersiella aktörer.

4.2.6 I en IKT-miljö i snabb utveckling är teknisk neutralitet en förutsättning för arbetet med webbtillgänglighet. Det ger möjlighet till fortlöpande innovation. Teknikneutraliteten hos WCAG 2.0 kommer därmed att bidra till direktivets relevans i framtiden.

4.2.7 Dessutom ökar valet av internationellt erkända specifikationer sannolikheten att webbutvecklare som inte bara bedriver verksamhet inom EU utan också globalt kommer att arbeta utifrån konvergerande krav på webbtillgänglighet, vilket förenklar tillämpningen i anslutning till webbblösningarna. Detta är en viktig aspekt att ta hänsyn till när det gäller en marknad som till sin natur är internationell och global. Användarna behöver i sin tur också enhetliga kriterier för lika möjligheter till tillgång och deltagande och samma sak gäller också för utformningen och placeringen av andra strukturella element som gör det mycket lättare att orientera sig på webbplatser.

4.3 Ökad medvetenhet och utbildning

4.3.1 I artikel 6 uppmuntras medlemsstaterna att införa åtgärder som kan bidra till ökad medvetenhet, inrättandet av arrangemang för samarbete när det gäller webbtillgänglighet samt tillväxt inom marknaden för webbtillgänglighet.

4.3.2 EESK rekommenderar inkludering av en rättslig skyldighet för medlemsstaterna att öka medvetenheten om webbtillgänglighet bland offentliga organ, webbutvecklare samt andra berörda parter. Kunskap om ämnet och dess betydelse är en förutsättning för en effektiv tillämpning av direktivet.

4.3.3 EESK rekommenderar även inkludering av en rättslig skyldighet för medlemsstaterna att inrätta utbildningsprogram för relevant personal inom offentliga organ, i samråd med arbetsmarknadens parter, för att göra det lättare att konkret tillämpa webbtillgänglighetskraven. Mervärdet av samordningen och kvalitetssäkringen av sådana program på europeisk nivå skulle vara betydande och kunna lyfta fram befintlig god praxis.

4.3.4 EESK rekommenderar starkt att arbetsmarknadsorganisationerna är fullt delaktiga i utvecklingen och genomförandet av utbildningsprogrammen och programmen för ökad medvetenhet. De skulle kunna spela en viktig roll när det gäller att vidarebefordra de berörda anställdas och chefernas idéer och problem när det gäller att säkerställa webbtillgänglighet från dag till dag. Dessutom kan arbetsmarknadens parter bidra till att föra upp webbtillgänglighetsfrågan på dagordningen.

4.3.5 Både ökad medvetenhet och utbildning av yrkesverksamma är nödvändiga – men inte tillräckliga – instrument för att den s.k. spridningseffekten, som kommissionen förutser, ska fungera.

4.4 Övervakning

4.4.1 Mot bakgrund av regelbundna uppdateringar av webb-innehåll bör tillgängligheten till webbplatser övervakas kontinuerligt. I enlighet med artikel 7 i direktivet ska medlemsstaterna övervaka de offentliga myndigheternas berörda webbplatser med användning av den metod som kommissionen fastställer enligt det förfarande som anges i direktivet. Medlemsstaterna ska årligen rapportera resultaten av sådan övervakning, inklusive möj-

liga tillägg till förteckningen över berörda typer av webbplatser samt eventuella ytterligare åtgärder som har vidtagits inom området för tillgänglighet till offentliga webbplatser. Det är inte säkert att alla medlemsstater kan uppfylla kraven före utgången av år 2015 eller att de kan se till att samtliga medborgare omfattas, något som kommissionen bör ta hänsyn till. Kommittén förespråkar att det utarbetas europeiska standarder, och Europaparlamentet kommer säkert att övervaka att de tekniska aspekterna med avseende på de delegerade akterna inte får negativa politiska konsekvenser för EU-medborgarna.

4.4.2 EESK välkomnar att kommissionen framhåller betydelsen av kontinuerlig övervakning av tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser.

4.4.3 EESK rekommenderar att man inför en skyldighet för medlemsstaterna att göra resultaten av sådan kontinuerlig övervakning, inklusive av eventuella allmänna slutsatser dragna av berörda myndigheter på basis av övervakningen, tillgängliga för allmänheten.

4.4.4 EESK rekommenderar även starkt att man inför en skyldighet för medlemsstaterna att inrätta mekanismer genom vilka medborgare samt representativa organisationer kan rapportera om tillgänglighet och svårtillgänglighet till offentliga myndigheters webbplatser. Information som tillhandahålls via sådana mekanismer kan bidra till de generella övervakningsåtgärderna.

4.4.5 EESK uppmanar kommissionen att överväga att införa en skyldighet för större myndigheter inom den offentliga sektorn att utse en webbtillgänglighetssamordnare som kan se över genomförandet av direktivets krav och relaterade krav. Erfarenheterna visar att organisatoriska åtaganden är viktiga för genomförandet av tillgänglighetskraven.

4.5 En enhetlig politik

4.5.1 Mot bakgrund av det faktum att EU-lagstiftning om digitala ID-lösningar håller på att antas samt att EU-lagstiftning när det gäller tillgänglighet för personer med funktionshinder i andra samhällssektorer, den s.k. europeiska tillgänglighetsakten, för närvarande diskuteras, är det viktigt att säkerställa att både offentliga myndigheter och webbutvecklare ställs inför en enhetlig politik inom alla sektorer. Relevansen av detta understryks ytterligare av det faktum att lagstiftningspaketet om offentlig upphandling, som för närvarande håller på att antas på EU-nivå, även förväntas innehålla bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionshinder.

4.5.2 EESK rekommenderar därför starkt att förenlighet mellan kraven i det direktiv som behandlas i detta yttrande och i andra lagförslag som berör webbtillgänglighet säkerställs med hjälp av en grundlig rättslig och teknisk analys.

4.6 *Innovation och nya lösningar*

4.6.1 Tillgängligheten, funktionaliteten och användningen av IKT-lösningar förändras snabbt med tiden. Ett tydligt exempel på detta är det växande antal tjänster som tillhandahålls via applikationer för smarttelefoner och surfplattor, även av de offentliga myndigheterna.

4.6.2 EESK rekommenderar att applikationer för smarttelefoner och surfplattor, i den utsträckning som deras funktionalitet är integrerad i tjänsterna som tillhandahålls via offentliga myndigheters webbplatser, uttryckligen täcks av direktivets tillämp-

ningsområde mot bakgrund av det faktum att sådana applikationer redan utgör en del av samspelet mellan medborgare och offentliga myndigheter.

4.6.3 Man bör framhålla att det finns ett direkt samband mellan tillgången till webbplatser och människors rätt att fritt tillgå information och delta i det politiska livet i egenskap av medborgare. Ett exempel på god praxis som borde förverkligas i EU är att man skapar en lättillgänglig rubrik för deltagande på alla myndigheters webbplatser.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Handlingsplanen för e-hälsa 2012–2020 – Innovativ hälsovård för det 21:a århundradet”

COM(2012) 736 final

(2013/C 271/23)

Föredragande: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Den 19 februari 2013 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Handlingsplanen för e-hälsa 2012–2020 – Innovativ hälsovård för det 21:a århundradet”

COM(2012) 736 final.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 30 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 154 röster för och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK har med intresse tagit del av handlingsplanen för e-hälsa 2012–2020. Det saknas emellertid ett kapitel om den sociala dimensionen av tillhandahållandet av tjänster och om en ytterligare utveckling av social omsorg och hälso- och sjukvård.

1.2 EESK påminner om att det främst är medlemsstaterna som har ansvar för att se till att den nya handlingsplanen blir framgångsrik, även om kommissionen spelar en viktig stödjande och samordnande roll.

1.3 Den mänskliga dimensionen bör stå i centrum för e-hälsan. Risken för ”opersonlig” behandling och otillräckligt beaktande av de psykologiska faktorerna måste undvikas.

1.4 EESK beklagar särskilt att antalet anställda inom hälso- och sjukvården minskar samtidigt som kraven på hälso- och sjukvårdssystemen ökar.

1.5 EESK påpekar att meddelandet endast innehåller allmänna hänvisningar till hur den nya handlingsplanen kommer att finansieras. Det krävs en allmän översikt för att fastställa vad den offentliga sektorns och den privata sektorns bidrag förväntas uppgå till och, i förekommande fall, vad patienterna och skattebetalarna i allmänhet förväntas bidra med.

1.6 EESK betonar att de program, aktiviteter och arbetsgrupper som anges i meddelandet måste vara fullständigt samordnade för att undvika risken för överlappning.

1.7 I fråga om standardisering av de nödvändiga funktionerna i fråga om IT-utrustning bör man understryka behovet av lämplig kontroll från myndigheternas sida för att undvika missbruk av dominerande marknadsställning, vilket redan förekommer inom vissa IKT-områden.

1.8 EESK välkomnar beslutet att ta itu med en annan grundläggande aspekt av interoperabilitet, nämligen de viktigaste rättsliga frågor som förhindrar genomförandet av system för tillhandahållande av telemedicin över gränserna.

1.9 EESK välkomnar kommissionens förslag om att utveckla företagsstrukturen på e-hälsoområdet, särskilt genom stöd till små och medelstora företag, men i avsaknad av konkreta uppgifter och siffror är det inte möjligt att göra en mer exakt bedömning

1.10 När det gäller fonden för ett sammankopplat Europa betonar EESK att arbetet inte får begränsas till att ”sammankoppla systemen”, utan att även medborgarna måste få möjlighet att lära känna, förstå och dra nytta av fördelarna med att EU-medborgarna kopplas samman.

1.11 Målet för det nya programmet för e-hälsa bör vara att garantera ökad jämlikhet för EU-medborgarna i fråga om tillgången till hälsovårdstjänster. I detta sammanhang kommer bredbandsutbyggnaden att spela en avgörande roll.

För att undvika att den befintliga ojämlikheten i tillgång till hälsovård även uppstår inom e-hälsovården krävs mer omfattande åtgärder och större investeringar än vad som är möjligt via Eruf (Europeiska regionala utvecklingsfonden).

1.12 Förbättring av digital hälsokompetens. a) för patienterna: med tanke på erfarenheten från Sustains-projektet är det mycket viktigt att utbilda människor i hur de kan få tillgång till och använda sina egna uppgifter, som för närvarande är ”inlåsta” i hälsovårdens informationssystem, b) för yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården: det är absolut nödvändigt att inbegripa utbildning om digital kompetens i utbildningsprogrammen.

2. Inledning

2.1 Framsteg har gjorts sedan EU lanserade den första handlingsplanen för e-hälsa (2004), men det finns fortfarande hinder för utvecklingen av ett integrerat europeiskt system, bland annat av följande skäl:

— Brist på kunskap om och förtroende för e-hälsolösningar bland patienter, medborgare och de yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården.

— Bristande interoperabilitet mellan e-hälsolösningarna.

— Olämpliga eller fragmenterade rättsliga ramar.

— Regionala skillnader mellan tillgång till IKT-tjänster och begränsad tillgång i eftersatta områden.

2.2 Spridningen i Europa av inkompatibla produkter är en oundviklig följd av den fragmenterade marknaden och avsaknad av – eller bristande kunskap hos de stora inköparna om – standarder för kommunikation och informationsutbyte. Detta leder till att IT-system i länder, angränsande regioner eller till och med hälsovårdsinrättningar ofta inte kan ansluta sig till varandra. Det finns exempel på sjukhus som har skraddarsydd programvara på sina röntgenavdelningar som inte kan kommunicera med program som används av andra avdelningar på samma sjukhus.

2.3 Enligt målen i Europa 2020-strategin och den digitala agendan för Europa är syftet med den nya handlingsplanen att ta itu med och undanröja dessa hinder, förtydliga den politiska ramen och blåsa nytt liv i visionen för e-hälsa i Europa.

2.4 Världsmarknaden för e-hälsa, som expanderar kraftigt, kan vara värd 27,3 miljarder US-dollar 2016. En del av de stora europeiska företagen är världsledande, och man uppskattar att det finns sammanlagt cirka 5 000 företag inom denna sektor.

3. Kommissionens förslag

3.1 Kommissionen lyfter fram de utmaningar som de europeiska hälso- och sjukvårdssystemen står inför. De offentliga utgifterna för hälso- och sjukvården i EU:s 27 medlemsstater kan komma att uppgå till 8,5 % av BNP 2060 på grund av den demografiska utvecklingen och andra faktorer, samtidigt som befolkningen i arbetsför ålder minskar och andelen personer över 65 år ökar. En annan utmaning är att uppnå ett aktivt europeiskt deltagande på världsmarknaden för e-hälsa.

3.2 Mål:

— Uppnå ökad interoperabilitet för e-hälsotjänster.

— Stödja forskning, utveckling, innovation och konkurrenskraft.

— Underlätta införandet och säkerställa en bredare spridning av e-hälsa.

— Främja den politiska dialogen och det internationella samarbetet på detta område.

3.3 Åtgärder: underlätta gränsöverskridande interoperabilitet (tekniska och semantiska nivåer, kvalitetsmärkning, certifiering), anta en grönbok om hälsa, förbättra marknadsvillkoren för företagen och öka medborgarnas digitala kompetens (ramprogrammet för innovation och konkurrenskraft samt Horisont 2020), bland andra.

4. EESK:s yttrande – allmänna kommentarer

4.1 EESK har med intresse tagit del av handlingsplanen för e-hälsa 2012–2020.

4.2 EESK anser emellertid att planen bör innehålla ett kapitel om den sociala dimensionen av tillhandahållande av tjänster. Det handlar rent konkret om t.ex. lämpliga lösningar för att minska den digitala klyftan, tillgång till teknik, förmåga att använda tekniken samt en analys av de sociala ojämlikheter på hälsoområdet som riskerar att öka. Handlingsplanen bör också omfatta en ytterligare utveckling av social omsorg och hälso- och sjukvård, som i mycket hög grad skulle kunna underlättas genom användning av IKT.

4.3 EESK påminner om att det till följd av befogenhetsfördelningen främst är medlemsstaterna som har ansvaret för att se till att den nya handlingsplanen blir framgångsrik. För närvarande finns det avsevärda skillnader mellan medlemsstaterna i fråga om införandet av e-hälsa.

Kommissionen har en oumbärlig stödjande och samordnande roll enligt den rättsliga ramen, främst artiklarna 114, 168, 173 och 179 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Medlemsstaterna och kommissionen bör ha ett heltäckande samarbete och delta aktivt inom ramen för e-hälsonätet (direktiv 2011/24/EU).

4.4 E-hälsa bör främja ett ömsesidigt förtroende mellan patienter och yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården genom att man undviker risken för "opersonlig" behandling och i tillräcklig grad beaktar de psykologiska faktorerna. Den mänskliga dimensionen bör stå i centrum för e-hälsan. EESK konstaterar emellertid att vissa europeiska patientorganisationer, till exempel Europeiskt patientforum, anser att processen snarare drivs av tekniken än patienternas behov. Det är en oroande aspekt som man bör ta hänsyn till.

4.5 Personalbrist får inte kompenseras med informationsteknik. EESK beklagar särskilt att antalet anställda inom hälso- och sjukvården minskar samtidigt som kraven på hälso- och sjukvårdssystemen ökar. IKT är bara ett verktyg för att hjälpa de kvinnor och män som varje dag utför ett självupppoffrande arbete i vården av patienterna och bidrar till att underlätta patienternas kontakter med de anställda inom hälso- och sjukvårdssystemen.

4.6 EESK påpekar att meddelandet endast innehåller allmänna hänvisningar till hur den nya handlingsplanen kommer att finansieras. Det krävs en allmän översikt för att fastställa vad den offentliga sektorns respektive den privata sektorns bidrag förväntas uppgå till och, i förekommande fall, vad patienterna och skattebetalarna i allmänhet förväntas bidra med.

4.7 När det gäller de program, aktiviteter, projekt och arbetsgrupper som anges i meddelandet betonar EESK att de måste vara fullständigt samordnade för att undvika risk för överlappning.

4.8 För att den nya handlingsplanen för e-hälsa ska bli framgångsrik är det av grundläggande betydelse att tillhandahållarna av hälso- och sjukvård genomför organisatoriska förändringar. Den högsta förvaltningsnivån och befolkningen i egenskap av slutanvändare kan inte ensamma vara ansvariga för att förverkliga tillgången till e-hälsövård. De intermediära organisationer som tillhandahåller hälso- och sjukvård måste göra en insats för att deras strukturer och personal ska anpassa sig till de nya tjänstemodellerna.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Interoperabilitet

5.1.1 De tekniska och semantiska aspekterna

5.1.1.1 EESK välkomnar generellt kommissionens förslag när det gäller interoperabilitet, men betonar att det inte är tillräckligt att införa en möjlighet att utbyta uppgifter eller dokument med hjälp av gemensamma protokoll, eftersom det även finns problem på semantisk, organisatorisk och rättslig nivå som måste lösas.

5.1.1.2 Semantisk interoperabilitet.

Förhållandet mellan de olika arbetsprogrammen, aktiviteterna och arbetsgrupperna bör klargöras i kommissionens förslag – t.ex. förhållandet mellan sjunde ramprogrammet och ISA och Snomed CT (*Systematized Nomenclature of Medicine – Clinical Terms*), den mest omfattande, exakta och använda flerspråkiga terminologibanken i världen, som distribueras av International Health Terminology Standards Development Organisation (IHTSDO). IHTSDO är en ideell organisation där bland annat flera EU-länder, Förenta staterna, Australien är medlemmar.

5.1.1.3 Standardisering.

Det finns många leverantörer av program- och maskinvara för e-hälsa. Det är ytterst viktigt att göra framsteg när det gäller standardiseringen av nödvändiga funktioner inom ramen för förordning (EU) nr 1025/2012 för att skapa en mer attraktiv ram med mindre risker, ökad kostnadseffektivitet och lönsamma investeringar för branschen och användarna – särskilt personer som fattar inköpsbeslut. EESK understryker behovet av lämplig kontroll från myndigheternas sida för att undvika missbruk av dominerande marknadsställning, vilket redan nu är ett problem inom vissa IKT-områden.

5.1.1.4 Organisatoriska frågor.

EESK välkomnar kommissionens beslut att lägga fram konkreta åtgärder när det gäller integration och samarbete i EU. Pilotprojektet epSOS (European Patients Smart Open Services) ⁽¹⁾ kommer att underlätta utarbetandet av de konkreta åtgärder för att integrera gränsöverskridande e-hälsoprocesser som kommissionen har aviserat.

5.1.1.5 Rättsliga aspekter

5.1.1.5.1 EESK välkomnar beslutet att ta itu med de viktigaste rättsliga frågor som förhindrar genomförandet av system för tillhandahållande av telemedicin över gränserna ⁽²⁾. Till följd av dessa teknikers innovativa karaktär har de rättsliga tomrummen och hindren inte undanröjts fullständigt på internationell nivå, och inte ens på nationell nivå.

5.1.1.5.2 Licensiering och auktorisering av yrkesfolk inom sjukvården och på sjukvårdsinrättningar.

I enlighet med direktiv 2011/24/EU om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård är det lagstiftningen i den behandlande medlemsstaten som gäller (artikel 4.1 a) ⁽³⁾. EESK föreslår att kommissionen ska överväga en reform av direktiv 2005/36/EG om yrkeskvalifikationer, eftersom det inte omfattar gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster.

5.1.1.5.3 Uppgiftsskydd.

Medicinska uppgifter är känsliga. Patienterna vill kunna kontrollera och ha tillgång till dessa uppgifter för sin egen nytta. Diskussionen om patienternas rätt att blockera tillgång till uppgifter om sina läkarjournaler bör analyseras i ett övergripande perspektiv för att uppnå samma standarder för alla EU-medborgare. Bristande förtroende för säkerheten när det gäller medicinska uppgifter kan i sin tur leda till att patienterna döljer mycket viktig information.

5.1.1.5.4 Skyddet av personuppgifter är en grundläggande rättighet som garanteras i EUF-fördraget (artikel 16) och i stadgan om de grundläggande rättigheterna (artiklarna 7 och 8). Direktiv 95/46/EG innehåller bestämmelser om skydd av sådana uppgifter vid databehandling eller fri rörlighet för uppgifter ⁽⁴⁾. Det handlingsutrymme som medlemsstaterna beviljats när det gäller genomförandet har emellertid gett upphov till stora skillnader i skyddsnivåerna, vilket för närvarande utgör ett av de

⁽¹⁾ EpSOS utarbetar rekommendationer, tekniska specifikationer, systembeskrivningar, organisationsmodeller, IT-tillämpningar och IT-verktyg etc., med målet att förbättra interoperabiliteten på en multinationell nivå. Dessutom kommer **pilotsystem att införas** i flera regioner.

⁽²⁾ Se kommissionens arbetsdokument *Applicability of the existing EU legal framework to telemedicine services* (SWD(2012) 414 final).

⁽³⁾ Se artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2000/31/EG, "ursprungslandsprincipen".

⁽⁴⁾ Andra tillämpliga rättsakter är direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation och direktiv 2011/24/EU.

största hindren för gränsöverskridande telemedicin. EESK vill därför upprepa sitt stöd till förslaget till allmän uppgiftsskydds-förordning ⁽⁵⁾ enligt sitt yttrande av den 23 maj 2012 ⁽⁶⁾.

5.1.1.5.5 Ersättning.

Försäkringsmedlemsstaten (den medlemsstat där patienten behandlas) måste i tillämpliga fall kontrollera att kostnaderna för gränsöverskridande vård ersätts (artikel 7.1 i direktiv 2011/24/EU). EESK anser att patienterna måste ha tillgång till tydlig information om ersättningsvillkoren.

5.1.1.5.6 Skadeansvar vid felaktig vård eller behandling samt leverans av medicinsk utrustning.

Detta är en komplex fråga, bland annat med tanke på att flera aktörer kan vara involverade. När det gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvård finns det en allmän princip – lagstiftningen i den behandlande medlemsstaten gäller (artikel 4.1 i direktiv 2011/24/EU) – och när det gäller produkter med säkerhetsbrister är direktiv 85/374/EEG tillämpligt, där principen om strikt ansvar för tillverkaren fastställs. EESK anser att varje fall måste lösas med hjälp av rättspraxis enligt de befintliga rättsliga grunderna.

5.1.1.5.7 Tillämplig jurisdiktion och lagstiftning.

Detta är en komplex fråga, bland annat med tanke på att flera aktörer kan vara involverade. När det gäller gränsöverskridande hälso- och sjukvård finns det en allmän princip – lagstiftningen i den behandlande medlemsstaten gäller (artikel 4.1 i direktiv 2011/24/EU) – och när det gäller produkter med säkerhetsbrister är direktiv 85/374/EEG tillämpligt, där principen om strikt ansvar för tillverkaren fastställs. EESK anser att varje fall måste lösas med hjälp av rättspraxis enligt de befintliga rättsliga grunderna.

5.1.1.5.8 Rätt till tillgång.

Patienternas och medborgarnas tillgång till medicinska uppgifter och sina personliga läkarjournaler har förbättrats. Vissa regioner har ökat tillgången genom att se till att hälsovårds inrättningar och hälsovårdstjänster är tillgängliga dygnet runt för hela befolkningen, för utvalda patienter som tillhör riskgrupper eller för hela regioner. Patienterna kan själva beställa tid och har tillgång till lämpliga uppgifter i sina läkarjournaler. Detta uppmuntrar patienterna att ta ett aktivt ansvar för att vårda sin hälsa och förebygga ohälsa. EESK anser att rätten till tillgång vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård bör regleras.

5.1.1.5.9 Mobil e-hälsa.

EESK välkomnar kommissionens beslut att behandla mobila hälsovårdstillämpningar (mobil e-hälsa) i den grönbok som man har för avsikt att lägga fram 2014. Detta är en aspekt av e-hälsovården som för närvarande växer snabbt genom spridningen av mobila enheter (smarta telefoner, surfplattor osv.) och av mjukvara speciellt utformad för dessa apparater (appar).

Dessa är nu allmänt förekommande, vilket gör det nödvändigt att reglera de tekniska aspekterna i samband med användningen.

5.2 FoU och innovation

5.2.1 EESK anser att de forskningsområden, som kommissionen föreslår ska stödjas i enlighet med "Hälsa, befolkningsutveckling och välbefinnande" i Horisont 2020, är lämpliga.

5.2.2 EU:s anslag för medicinsk forskning för perioden 2014–2020 har ännu inte fastställts, men EESK påpekar att Förenta staternas National Institute of Health årligen investerar 30 900 miljoner US-dollar för detta ändamål.

5.2.3 Mot bakgrund av förslag från representativa organisationer inom hälsovårdssektorn, såsom EPHA (European Public Health Alliance), föreslår EESK att bland annat följande faktorer beaktas inom ramen för forskningsprogrammen:

— Forskningsprogrammen bör komplettera andra program, såsom Hälsa för tillväxt, genom sammanställning av tillförlitlig statistik över utvecklingen av vanligt förekommande sjukdomar hos befolkningen: fetma, hjärt- och kärlsjukdomar, cancer, diabetes, etc.

— Samordning, eftersom forskarsamfundet traditionellt sett har arbetat på ett oberoende sätt och forskarna inte har kommunicerat tillräckligt med varandra.

— Samma villkor som för patent för arbete som betalas av skattebetalarna för att undvika risken för att samhället får bära riskerna med forskningen medan vinsterna privatiseras ⁽⁷⁾.

5.3 EESK välkomnar kommissionens förslag om att utveckla företagsstrukturen på e-hälsoområdet, särskilt genom stöd till små och medelstora företag, men i avsaknad av konkreta uppgifter och siffror är det inte möjligt att göra en mer exakt bedömning.

5.4 Mot bakgrund av resultaten från pilotprojektet eSOS och andra projekt och studier betonar EESK att fonden för ett sammankopplat Europa 2014–2020 inte får begränsas till att bara "sammankoppla systemen", utan att även medborgarna måste få möjlighet att lära känna, förstå och dra nytta av ett "e-medborgarskap".

5.5 Sammanhållning

5.5.1 Syftet med det nya programmet e-hälsa måste vara att säkerställa ökad jämlikhet mellan EU-medborgarna när det gäller tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster. Såsom kommittén redan har påpekat står det klart att bredbandsanslutning i alla länder och full uppkoppling är avgörande förutsättningar för utvecklingen av telemedicin. Den digitala utrustningen i regionerna, särskilt i landsbygdsområdena och de yttersta randområdena, måste därför förstärkas ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ COM(2012) 11 final – 2012/0011 COD

⁽⁶⁾ EESK:s förberedande yttrande om "Den digitala marknaden som en drivkraft för tillväxt", EUT C 229, 31.7.2012, s. 1.

⁽⁷⁾ EPHA Position on Horizon 2020 (June 2012). http://ec.europa.eu/research/horizon2020/pdf/contributions/during-negotiations/european_organisations/european_public_health_alliance.pdf

⁽⁸⁾ EUT C 317, 23.12.2009, s. 84.

5.5.2 Den nuvarande programperioden för Eruf löper snart ut, och inför perioden 2014–2020 förlitar sig EESK på att de befintliga förslagen om att bygga ut den senaste tekniken i stor skala inom hela EU kommer att genomföras, samt framför allt att tillräckliga budgetmedel anslås. För att undvika att den ojämlikhet som redan finns i tillgången till hälso- och sjukvård även uppstår på e-hälsoområdet krävs mer allsidiga åtgärder och större investeringar än vad Eruf kan erbjuda.

5.6 Förbättring av digital hälsokompetens

5.6.1 När det gäller patienterna anser EESK att det är mycket viktigt att utbilda människor i hur de kan få tillgång till och använda sina egna uppgifter, som för närvarande ofta är "inlåsta" i hälsovårdens informationssystem. I detta sammanhang vill EESK uppmärksamma Sustains-projektet, som för närvarande är etablerat i 13 europeiska regioner och som syftar till att underlätta människors tillgång till sina medicinska uppgifter genom "personliga läkarjournaler" och andra mertjänster i webbmiljöer.

5.6.2 Beträffande de yrkesverksamma inom hälso- och sjukvården är det absolut nödvändigt att inbegripa utbildning om digital kompetens i utbildningsprogrammen både för sjukhuspersonal och för chefer.

5.7 Utvärdering av programmen

5.7.1 EESK anser att fastställande av gemensamma värden och utvärderingsprogram – som ska genomföras av kommissionen – om fördelarna med e-hälsa är en av de mest intressanta frågorna, eftersom den snabba tekniska utvecklingen ofta gör det omöjligt att bedöma teknikens verkliga användbarhet. Undersökningar visar att allmänhetens och läkarsamfundets stöd för e-hälsa är direkt kopplat till åsikten att e-hälsa kommer att

medföra en påtaglig förbättring av hälso- och sjukvårdssystemen.

5.7.2 EESK vill även framhålla att god kunskap om de modeller och tekniker som har en positiv inverkan och en tydlig insats för att främja dem är grundläggande förutsättningar för IKT-baserade hälsovårdsmodeller. För att uppnå denna fördel krävs det flexibla och dynamiska utvärderingsmetoder och att man framför allt fokuserar på en övergripande bedömning av de tjänster som tillhandahålls, inte så mycket på tekniken i sig. Det är också nödvändigt att utvärdera tjänsternas effektivitet, med beaktande av deras totala finansiella kostnader och fördelar, även om ekonomisk effektivitet naturligtvis inte får vara det enda kriteriet för att rekommendera användning av IKT-baserade hälsovårdsmodeller.

5.7.3 Bland myndigheter, branschsektorer och representativa organisationer är den allmänt dominerande åsikten att e-hälsa (som omfattar ett stort antal olika applikationer) kan innebära hälsofördelar. EESK instämmer i den åsikten, men påpekar att det är viktigt att även ta hänsyn till kritiska åsikter, baserade på verkliga erfarenheter, som ifrågasätter kostnadsbesparingar och lyfter fram vissa problem: IT-fel, "kloning" av rapporter, bedrägerimöjligheter, höga kostnader, etc.

5.8 Främja den politiska dialogen och det internationella samarbetet.

Med tanke på att utvecklingsländerna också gör stora insatser på detta område står det klart att det behövs en politisk dialog om e-hälsa på internationell nivå, vilket också föreslås av kommissionen. Med hjälp av denna dialog blir det möjligt att inrikta användningen av IKT på att uppnå FN-målen på detta område och att tillämpa tekniken i en solidarisk anda.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Den digitala agendan för Europa – Drivkraft för den europeiska digitala tillväxten”

COM(2012) 784 final

(2013/C 271/24)

Föredragande: **Thomas McDONOGH**

Den 18 mars 2013 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Den digitala agendan för Europa – Drivkraft för den europeiska digitala tillväxten”

COM(2012) 784 final.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 30 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och kommittén följande yttrande med 156 röster för och 7 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén välkomnar att kommissionens meddelande om översynen av den digitala agendan är inriktat på de prioriterade åtgärder som är så viktiga för den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen.

1.2 Den europeiska ekonomin befinner sig i kris. Enligt kommissionen är BNP i EU-27 i bästa fall stillastående, och kommer under 2013 att minska med ytterligare 0,25 % i euroområdet. Arbetslösheten nådde en ny rekordnivå i februari, då 10,9 % av arbetskraften i EU-27, dvs. mer än 26 miljoner människor, var arbetslös⁽¹⁾. Arbetslösheten är fortfarande högst i Grekland och Spanien, 26,4 % respektive 26,3 %, medan ungdomsarbetslösheten i EU-27 är 23,5 %.

EESK håller med kommissionen om att denna oacceptabelt höga arbetslöshetsnivå är en tragedi och att Europa måste mobilisera alla tillgängliga resurser för att skapa arbetstillfällen och återgå till hållbar tillväxt⁽²⁾.

1.3 Trots den ekonomiska recessionen växer den digitala ekonomin snabbt och skapar arbetstillfällen. Faktum är att IKT-branschen uppskattar att den till 2015 kommer att ha 700 000 lediga jobb p.g.a. brist på IKT-kompetens i Europa. Detta kompetensunderskott är förfärande i en tid av hög arbetslöshet.

1.4 Europa är i desperat behov av den digitala agendan för att skynda på återhämtningen och skapa hållbar tillväxt för alla, särskilt i de ekonomiskt mest utsatta regionerna i EU. Detta är en bra tidpunkt att se över strategin och prioritera de viktigaste åtgärderna för ekonomisk tillväxt och sysselsättning.

1.5 Bredband är den viktigaste möjliggörande infrastrukturen för den digitala agendan. Därför blev kommittén ytterst besviken över rådets beslut i februari⁽³⁾ om att i den fleråriga budgetramen minska anslagen för digital infrastruktur och digitala tjänster i Fonden för ett sammanlänkat Europa för 2014–2020, från 9,2 miljarder euro till endast 1 miljard euro. Genom denna nedskärning skulle stödet till bredbandsutbyggnad i den fleråriga budgetramen försvinna, vilket skulle skada de fattigare och mindre gynnade regionerna i EU mest och förvärpa den växande digitala klyftan.

1.6 Kommissionens meddelande innehåller en rad mycket ambitiösa förslag för att undanröja hindren för EU:s digitala omvandling. EESK ser fram emot att så småningom granska de särskilda kommissionsmeddelandena om de större initiativ som föreslås. Först då kommer det att bli möjligt att lämna utförliga kommentarer om de specifika åtgärderna, deras sannolika konsekvenser och eventuella problem.

1.7 Med tanke på tids- och resursbegränsningarna anser EESK att man i en nyorientering av den digitala agendan bör prioritera följande tillväxtåtgärder:

— Erbjud alla medborgare höghastighetsinternet till ett överkomligt pris.

— Öka den digitala integrationen och den digitala kompetensen.

— Utveckla IKT-färdigheter, åtgärda kompetensunderskottet inom IKT, skapa arbetstillfällen och stödja entreprenörskap.

⁽¹⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

⁽²⁾ <http://www.euractiv.com/socialeurope/commission-calls-eu-unemployment-news-518852>

⁽³⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/ec/135364.pdf

- Skapa förtroende och stärka it-säkerheten.
- Skydda integriteten och den personliga säkerheten på nätet (särskilt för barn).
- Upprätta en stadga för digitala rättigheter för användarna.
- Öka engagemanget i alla delar av samhället för utarbetandet och genomförandet av politiken.
- Genomföra en effektiv strategi för molnbaserade datortjänster, inklusive lämplig reglering.
- Öka den globala konkurrenskraften inom IKT och digitala tjänster, med målet att europeiska företag ska bli ledande på världsmarknaden inom viktig teknik och viktiga tjänster.
- Utnyttja synergieffekter med de europeiska GNSS-projekten Galileo och Egnos.

1.8 Kommittén välkomnar att många av de åtgärder som den förordar i sina yttranden om "Den digitala marknaden som en drivkraft för tillväxt" (4) och "En digital inre marknad för alla" (5) tas upp i meddelandet, bl.a. bredbandsuppkoppling, driftskompatibilitet, nätsäkerhet, nätneutralitet och ett öppet internet samt harmonisering av momsatsar.

1.9 Eftersom utbyggnaden av höghastighetsbredband i hela EU är så viktig, uppmanar EESK kommissionen att rekommendera en rad finansieringsinstrument för att stödja påskyndade investeringar i bredbandsinfrastruktur, särskilt när den normala marknadsavkastningen är otillräcklig för att attrahera privata medel.

1.10 Innovativa lösningar, bl.a. ökad användning av trådlös teknik, måste införas så snart som möjligt för att påskynda bredbandsutbyggnaden och ta itu med den växande digitala klyftan mellan städer och landsbygd.

1.11 EESK uppmanar kommissionen att utfärda råd om hur tillgång till höghastighetsbredband ska kunna erkännas som en universell rättighet för alla medborgare, oavsett var de bor.

1.12 EESK framhåller behovet av att fullt ut integrera IKT i utbildningspolitiken, så att alla medborgare får möjlighet till livslångt lärande i digital kompetens och IKT-färdigheter (6), och vi stöder utvecklingen av en stark digital intelligens i hela samhället och ekonomin. Kommittén anser också att det är mycket viktigt att genomföra strategier som främjar jämställdhet inom IKT-utbildningen.

1.13 Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behovet av målriktad utbildning i digital kompetens och e-färdigheter för arbetslösa samt kompetenshöjning för människor som redan arbetar men som behöver nya färdigheter för att behålla sitt arbete i den digitala ekonomin.

1.14 Kommittén uppmanar kommissionen att undersöka hur offentlig IKT-infrastruktur, framför allt bredband och datorresurser i skolor och bibliotek, skulle kunna användas som ett politiskt instrument för att stödja utbildning i IKT-färdigheter och digital kompetens i hela EU.

1.15 Konsumenternas förtroende är nödvändigt för att stimulera efterfrågan på innovativa digitala tjänster. Detta förtroende skulle stärkas genom starkare rättsligt skydd för konsumenterna, t.ex. tillämpning av bestämmelser om "bristande överensstämmelse" när konsumenterna inte får de bredbandshastigheter som internetleverantörerna utlovat.

1.16 Kommittén uppmanar återigen kommissionen att lägga fram förslag om en europeisk förtroendemärkning för företag. Såsom EESK har framfört i tidigare yttranden (7) skulle ett EU-omfattande certifierings- och märkningssystem för e-handlare märkbart öka konsumenternas förtroende för gränsöverskridande e-handel och hjälpa små och medelstora företag att utveckla gränsöverskridande verksamhet på nätet.

1.17 Kommittén fäster kommissionens uppmärksamhet på sitt yttrande om "Ett öppet internet och nätneutralitet" (8) och insisterar starkt på att principen om nätneutralitet ska förankras formellt i EU-lagstiftningen så snart som möjligt.

1.18 EESK vill att en stadga om medborgarnas digitala rättigheter ska upprättas, för att stärka konsumentskyddet.

1.19 Kommittén uppmanar återigen kommissionen att utnyttja de stora synergieffekter som kan uppnås om GNSS-programmen införlivas ordentligt i den digitala agendan.

1.20 Allt eftersom det digitala samhället utvecklas och fler viktiga offentliga tjänster erbjuds på nätet framhåller kommittén vikten av att kommissionen bibehåller det målinriktade stödet till strategier för att öka den digitala integrationen i hela EU. Man måste ägna särskild uppmärksamhet åt att inkludera medborgare som är missgynnade p.g.a. funktionsnedsättning, läs- och skrivsvårigheter, ålder, ekonomiska resurser eller kön. EESK välkomnar utnämningen av "digitala mästare" i medlemsstaterna och ser fram emot rapporter om resultatet av denna strategi.

(4) EUT C 229, 31.7.2012, s. 1–6.

(5) CES273-2012_00_00_TRA_AC_SV.DOC.

(6) EUT C 318, 29.10.2011, s. 9–18.

(7) EUT C 54, 19.2.2011, s. 58–64.

(8) EUT C 24, 28.1.2012, s. 139–145.

2. Sammanfattning av kommissionens meddelande

2.1 Den digitala ekonomin växer sju gånger snabbare än den övriga ekonomin i EU och 50 % av all produktivitetstillväxt härrör från IKT-investeringar. Det finns mer än fyra miljoner IKT-arbetstagare i en mängd sektorer inom EU och antalet ökar med 3 % om året, trots krisen. IKT är den grundläggande omvandlingsteknik som stöder strukturförändringar i sektorer såsom energi, hälso- och sjukvård, finansiella tjänster, tillverkning, offentliga tjänster och utbildning. För närvarande hämmas dock denna potential av en splittrad europeisk politisk ram och strukturella hinder.

2.2 I meddelandet beskrivs kommissionens planer för att stärka den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen inom EU genom att ge den digitala agendan en ny inriktning på viktiga områden:

- Fullborda den **digitala inre marknaden** ⁽⁹⁾ senast 2015.
- Påskynda **digital innovation inom den offentliga sektorn** genom att utnyttja Fonden för ett sammanlänkat Europa ⁽¹⁰⁾.
- Påskynda tillhandahållandet av **höghastighetsinternet**.
- Genomföra strategin för **molnbaserade datortjänster** ⁽¹¹⁾, som kommer att minska IKT-kostnaderna och stärka produktiviteten, tillväxten och sysselsättningen.
- Genomföra EU:s **strategi för cybersäkerhet** ⁽¹²⁾. Kommissionen vill också utvidga den globala alliansen mot sexuell exploatering av barn på internet ⁽¹³⁾.
- Lansera en bred koalition om **digital kompetens och digitala arbetstillfällen**, som ska genomföra samordnade åtgärder i hela EU för att främja sysselsättning och e-färdigheter.
- Skapa en mer företagsvänlig miljö för nystartade företag och ta fram en handlingsplan för **entreprenörskap** på nätet. Genom att genomföra åtgärderna i meddelandet hoppas man kunna skapa 3,8 miljoner nya arbetstillfällen inom hela ekonomin på lång sikt.
- Lansera en **ny industriell strategi för elektronik**, där medlen för forskning, utveckling och innovation koncentreras på strategiska krav, inom viktiga teknikområden.

⁽⁹⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 69–73 och EUT C 299, 4.10.2012, s. 165–169.

⁽¹⁰⁾ EUT C 143, 22.5.2012, s. 116–119.

⁽¹¹⁾ EUT C 76, 14.3.2013, s. 15–19 och EUT C 24, 28.1.2012, s. 40–47.

⁽¹²⁾ JOIN(2013) 1 final.

⁽¹³⁾ EUT C 317, 23.12.2009, s. 43–48, EUT C 48, 15.2.2011, s. 138–144 och EUT C 24, 28.1.2012, s. 154–158.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Man måste göra mycket mer för att skapa den goda cirkel som eftersträvas i den digitala agendan, med sammankoppling av digital infrastruktur, innehåll, tjänster, marknaden och innovation för att uppnå högre produktivitet och tillväxt. Den digitala inre marknaden är fortfarande långt ifrån verklighet, och utvecklingstakten och takten i lagstiftningsreformerna varierar fortfarande avsevärt mellan medlemsstaterna.

3.2 Den europeiska ekonomin befinner sig i kris. Mer än 26 miljoner människor i EU-27, 10,9 % av arbetskraften, är arbetslösa. Det svåra läget i EU:s ekonomi står i ofördelaktig kontrast till läget hos våra globala konkurrenter: I USA var arbetslösheten endast 7,7 % i januari, den lägsta siffran på fyra år, och i Japan var den 4,3 %.

3.2.1 De senaste siffrorna från Eurostat ⁽¹⁴⁾ visar också på de betydande skillnaderna mellan medlemsstaterna. I Österrike och Tyskland var arbetslösheten bara 4,8 % respektive 5,4 %. Arbetslösheten i Grekland och Spanien överstiger däremot 26 %.

3.2.2 Arbetslösheten bland dem som är yngre än 25 år är särskilt hög. Över hälften av ungdomarna saknar arbete i Grekland (58,4 %) och Spanien (55,7 %).

3.3 I den digitala agendan fastställs ambitiösa mål för täckningen med bredband och dess hastighet, och medlemsstaterna åläggs att vidta åtgärder, bl.a. lagstiftning, för att underlätta investeringar i bredband. Enligt kommissionen ⁽¹⁵⁾ hamnar dock Europa alltmer efter sina globala konkurrenter när det handlar om att tillhandahålla bredbandsinfrastruktur. Investeringar i höghastighetsbredband sker snabbare i delar av Asien och i USA, vilket leder till betydligt bättre täckning och högre hastigheter. I december 2011 hade Sydkorea, med 20,6 % abonnemang per 100 invånare, den högsta andelen fiberanslutningar i världen, dvs. dubbelt så hög som andelen i Sverige (9,7 %), som är nummer ett i EU. Japan hade, med 17,2 %, den näst högsta andelen fiberanslutningar.

3.4 Digital integration bör vara en rättighet för alla medborgare, oavsett deras plats i samhället. Det behövs särskilda insatser för att inkludera medborgare som är missgynnade p.g.a. fysisk funktionsnedsättning, ekonomiska resurser, ålder, läs- och skrivsvårigheter eller kön.

3.5 Tillgång till snabba bredbandstjänster måste erkännas som en universell rättighet för EU:s medborgare. Kommissionen tog 2010 upp frågan om att låta bredband omfattas av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ⁽¹⁶⁾. Det brådskar med ett svar på denna fråga med hänsyn till medborgarnas välfärd, sysselsättning och digitala integration.

⁽¹⁴⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

⁽¹⁵⁾ SWD(2013) 73 (del 1).

⁽¹⁶⁾ COM(2008) 572 final.

3.6 De nationella myndigheterna bör garantera tillgång till digitalisering och digital kompetens för alla. Kommittén ser gärna att alla medborgare har tillgång till livslångt e-lärande för att täcka deras behov i arbets- och privatlivet och som medborgare.

3.7 Den digitala klyftan blir allt mer betydelsefull i samband med genomförandet av höghastighetsbredband, eftersom medborgarna inte bara berövas tillgången till information (vilket är fallet i fråga om vanligt bredband) utan även till internetbaserade digitala tjänster, som bara är tillgängliga via höghastighetsuppkoppling, exempelvis e-hälsa, e-utbildning och e-förvaltning.

3.8 Resultattavlan för den digitala agendan för Europa⁽¹⁷⁾ och de senaste siffrorna från Eurostat⁽¹⁸⁾ visar att den digitala klyftan växer och att det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna. År 2012 saknade 28 % av hushållen i EU-27 bredband. I Tyskland, Finland, Sverige och Storbritannien hade emellertid mer än 80 % av hushållen bredband, medan mindre än 60 % av hushållen i Bulgarien, Grekland, Italien och Rumänien hade det. Dessutom ligger 90 % av de hushåll som saknar bredband i landsbygdsområden. 35 miljoner hushåll i landsbygdsområden väntar fortfarande på höghastighetsuppkoppling, och om inte de medborgare som lever utanför tätorterna ägnas tillbörlig uppmärksamhet kommer de att drabbas av ökande sociala och ekonomiska nackdelar.

3.9 Digital kompetens och internetanvändning hänger nära ihop med bredbandstillgången. Mindre än 10 % av medborgarna i Finland och Sverige har aldrig använt internet, medan motsvarande andel är högre än 40 % för Bulgarien, Grekland och Rumänien.

3.10 Ändrade planeringsbestämmelser, smart infrastrukturplanering, incitament för investeringar och innovativ teknik kan bidra till att överbrygga bredbandsklyftan. Medborgarna måste emellertid också agera ansvarsfullt och underlätta utbyggnaden av höghastighetsuppkoppling.

3.11 Förtroende och engagemang är avgörande för att den digitala agendans mål ska kunna uppnås. Utan förtroende kommer efterfrågan på en rad innovativa tjänster med hög tillväxtpotential, exempelvis e-handel och molnbaserade datortjänster, att bli begränsad. I syfte att främja förtroendet är det viktigt att lagstiftningen håller jämna steg med utvecklingen när det gäller teknik och transaktionstjänster på den digitala inre marknaden. Detta är dessvärre inte fallet och det finns ett överhängande behov av viktiga åtgärder, exempelvis en mekanism för grupp-talan. Kommittén efterlyste ett direktiv om detta 2009⁽¹⁹⁾.

3.12 För att den digitala agendan ska bli en framgång måste alla samhällets sektorer delta fullt ut i utvecklingen och genomförandet av strategin och vara adekvat representerade vid samråd. Tyvärr är konsumenterna och medborgarna rent generellt

ofta underrepresenterade i diskussioner om ett antal mycket viktiga frågor, och kommissionen bör göra större ansträngningar för att säkerställa en likvärdig representation av medlemmar av det civila samhället i alla forum.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Eftersom utbyggnaden av höghastighetsbredband i hela EU är så viktig uppmanar EESK kommissionen att föreslå en rad finansieringsinstrument för att skynda på investeringarna i bredbandsinfrastruktur, särskilt när den normala marknadsavkastningen är otillräcklig.

4.2 Kommittén välkomnar att kommissionen i sitt meddelande inriktar sig på att minska kostnaderna för att tillhandahålla bredbandsinfrastruktur och uppmärksammar kommissionen på att sådana kostnadsminskningar får en multiplikatoreffekt på ekonomin och livskvaliteten. EESK uppmanar alla intressenter att arbeta oförtröttligt med denna fråga.

4.3 Kommittén uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att bidra till att målet för bredbandstäckning uppfylls snabbt genom att genomföra programmet för radiospektrumpolitik fullt ut⁽²⁰⁾.

4.4 Tillhandahållandet av höghastighetsinternet måste leda till att nya operatörer får en rättvis och konkurrenskraftig tillgång till infrastrukturen, annars kommer kvaliteten i det tjänsteutbud konsumenterna erbjuds att bli snedvriden eller begränsad.

4.5 Kommittén anser att det är viktigt att ta fram omkostnadsberäkningar för höghastighetsinternet som är enhetliga i hela EU, och som de nationella tillsynsmyndigheterna kan använda för att se till att kostnaderna är rättvisa och beräknas utifrån samma normer.

4.6 De nya jobb som skapas i den digitala ekonomin kräver att de anställda har digital kompetens, och det krävs ofta särskilda IKT-kunskaper. Tyvärr utbildas inte så många arbetstagare i Europa som den växande IKT-branschen behöver. Samtidigt som arbetslösheten i EU är rekordhög uppskattar IKT-branschen att den till 2015 kommer att ha 700 000 lediga jobb. Detta kompetensunderskott måste åtgärdas snarast med hjälp av nödvändiga extraordinära insatser.

4.6.1 I "En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen" har kommissionen åtagit sig att lägga fram en EU-omfattande strategi och EU-omfattande verktyg som hjälper medlemsländerna att integrera IKT-kompetens och datakunskaper (e-kompetens) i de centrala åtgärderna för livslångt lärande. Det är viktigt för EU att denna del av Europa 2020-strategin omgäende leder till resultat.

⁽¹⁷⁾ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>

⁽¹⁸⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables

⁽¹⁹⁾ EUT C 128, 18.5.2010, s. 97–102.

⁽²⁰⁾ EUT C 107, 6.4.2011, s. 53–57.

4.6.2 Den höga ungdomsarbetslösheten beror delvis på att utbildningspolitiken inte anpassats till arbetsgivarnas behov. Medlemsstaterna måste omedelbart ta itu med detta problem genom att lägga till nya utbildningsprogram för IKT-kunskaper inom den högre utbildningen. Det är också mycket viktigt att jämställdhet främjas inom IKT-utbildningspolitiken.

4.6.3 När det gäller människor som redan har ett arbete är digital kompetens allt oftare nödvändig för att upprätthålla produktiviteten och flexibiliteten i arbetet. Risken för framtida undersysselsättning eller till och med arbetslöshet ökar för arbetstagare som saknar nödvändig digital kompetens. Därför är det av avgörande betydelse för den europeiska produktiviteten och konkurrenskraften att företag och anställda samarbetar för att genomföra fortgående utbildningsprogram på arbetsplatserna för att uppgradera it-kunskaperna och IKT-kompetensen.

4.6.4 För att bekämpa de allvarliga arbetslöshetsproblemen i EU bör man utveckla speciella utbildningsprogram för IKT-kompetens och it-kunskap som kan bidra till att arbetslösa personer kommer in på arbetsmarknaden igen.

4.6.5 Bredband och it-resurser i skolor, på offentliga bibliotek och i andra offentliga byggnader kan användas som ett politiskt medel för att stödja IKT-färdigheter och utbildning som ger digital kompetens inom unionen.

4.7 I tidigare yttranden har kommittén efterlyst en stadga för medborgarnas rättigheter på nätet⁽²¹⁾. EESK välkomnar visserligen att kommissionen har offentliggjort "Kodex för EU-online-rättigheter"⁽²²⁾, men anser att EU bör inrätta en stadga för digitala rättigheter för att ge alla användare ett tydligt skydd och efterlyste nyligen detta i yttrandet om "En digital inre marknad för alla"⁽²³⁾.

4.8 I hela EU klagar konsumenterna över att deras internetleverantörer inte levererar de uppkopplingshastigheter som utlovats i deras kontrakt. Denna bristande överensstämmelse med kontrakten och denna falska reklam underminerar förtroendet för den digitala marknaden. Problemet måste lösas med hjälp av strängare lagstiftning och genomförandebestämmelser.

4.9 EESK betonar att det är av avgörande betydelse för fullbordandet av den digitala inre marknaden att det görs framsteg med handlingsplanen för e-handel, grönboken om internet, kort- och mobilbetalningarna och strategin för konsumentpolitiken i EU.

4.10 Kommittén har i ett tidigare yttrande uttryckt sitt starka stöd för förslaget till en EU-förordning om uppgiftsskydd⁽²⁴⁾. EESK hoppas att man så snart som möjligt formellt antar den omfattande reformen av EU:s bestämmelser om uppgiftsskydd.

Det är viktigt att man i diskussionerna om den allmänna uppgiftsskyddsförordningen tar hänsyn till de möjliga konsekvenserna för andra politikområden. Alltför restriktiva krav kan begränsa möjligheterna att använda personuppgifter på ett sätt som gagnar samhället och uppnå målsättningarna i den digitala agendan (t.ex. övervakning av patientuppgifter för att kunna förutsäga utvecklingen av en viss sjukdom eller energiförvaltning via intelligenta nät).

4.11 Kommittén uppmanar återigen kommissionen att lägga fram förslag om en europeisk förtroendemärkning för företag. Som EESK har anfört i tidigare yttranden⁽²⁵⁾ skulle ett EU-omfattande certifierings- och märkningssystem för e-handlare kunna ge konsumenterna ett universellt skydd när de köper varor och tjänster på nätet, oberoende av nationsgränserna. Detta skulle märkbart öka konsumenternas förtroende för digital gränsöverskridande handel och hjälpa små och medelstora företag att utveckla gränsöverskridande verksamhet på nätet.

4.12 Utöver att skapa en EU-omfattande driftskompatibilitet för nationella e-id-system vill kommittén att kommissionen ska överväga att införa ett frivilligt e-id-system för alla EU-medborgare för att tillhandahålla ett begränsat EU-autentiserat e-id för e-handelstransaktioner.

4.13 För att stimulera den digitala ekonomin bör medlemsstaterna och de regionala myndigheterna främja kostnadsfria WiFi-uppkopplingszoner på offentliga platser.

4.14 Även om kommittén välkomnar kommissionens avsikt att anta en rekommendation om att trygga ett öppet internet för konsumenterna, insisterar EESK starkt på att principen om nätneutralitet också bör förankras formellt i EU-lagstiftningen så snart som möjligt. Kommittén vill göra kommissionen uppmärksam på sitt yttrande om "Ett öppet internet och nätneutralitet"⁽²⁶⁾, där man förklarar att nätneutralitet syftar till att se till att internetleverantörer behandlar alla källor till likvärdiga internetdata lika, utan diskriminering av vinstskäl.

4.15 Användningen av molntjänster innebär ett ökat behov av att skydda allmänheten, deras uppgifter och deras privatliv, särskilt när uppgifterna om europeiska konsumenterna och företag lagras utanför EU eller av företag som inte är etablerade i EU. EESK hänvisar kommissionen till det yttrande som kommittén nyligen antog om strategin för molnbaserade datortjänster⁽²⁷⁾, där den uppmanar kommissionen att stärka regelverket inom följande områden:

— Skydd av personuppgifter och privatlivet.

— Myndigheternas tillgång till personuppgifter.

⁽²¹⁾ EUT C 229, 31.7.2012, s. 1–6.

⁽²²⁾ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/code-eu-online-rights>

⁽²³⁾ CES273-2012_00_00_TRA_AC_SV.DOC.

⁽²⁴⁾ EUT C 229, 31.7.2012, s. 90–97.

⁽²⁵⁾ EUT C 54, 19.2.2011, s. 58–64.

⁽²⁶⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 139–145.

⁽²⁷⁾ EUT C 76, 14.3.2013, s. 59–65.

— Kontroll av personuppgifter och hantering av konflikter mellan användare och leverantörer.

— Dataportabilitet och interoperabilitet.

EESK uppmanar också kommissionen att beakta behovet av att framtidssäkra de ramar för molntjänster som antas på EU-nivå, eftersom denna tekniks framtida utveckling kommer att vara mycket dynamisk och oförutsägbar under lång tid framöver.

4.16 EESK noterar att EU:s strategi för cybersäkerhet har offentliggjorts och ser fram emot att granska paketet med åtgärder till stöd för strategin, bl.a. det föreslagna direktivet om nät- och informationssäkerhet.

4.17 Det krävs särskilda åtgärder för att skydda barns och utsatta personers intressen på nätet, särskilt i fråga om uppgiftsskydd, nätbedrägerier samt oetisk marknadsföring och reklam som inriktar sig på användarnas sårbarhet. EESK fäster kommissionens uppmärksamhet på kommitténs många yttranden om denna fråga ⁽²⁸⁾, särskilt om "Europeisk strategi för ett bättre internet för barn" ⁽²⁹⁾ och om "En ram för reklam som riktas till barn och unga" ⁽³⁰⁾.

4.18 Såsom kommittén anger i sitt yttrande om "En digital agenda för Europa" ⁽³¹⁾ underlättar öppna standarder konkurrens och ger små och medelstora företag möjlighet att växa och konkurrera globalt. Att uppmuntra och främja öppna standarder för alla IKT-baserade produkter och tjänster i Europa bör därför vara en uttrycklig del av den digitala agendan.

4.19 Amerikanska och asiatiska företag dominerar IKT-branschen. Europa har misslyckats spektakulärt med att utnyttja

innovation inom IKT för att skapa marknadsledande jätteföretag som Google, Microsoft, Apple och Samsung. Kommittén välkomnar planen på en ny industriell strategi för mikro- och nanoelektronik i syfte att öka Europas attraktionskraft för investeringar i formgivning och produktion samt öka dess globala marknadsandel. EU:s politik måste dock förändras i grunden för att europeiska företag ska få det stödjande affärsklimat som de behöver för att bli ledande på världsmarknaden inom IKT-teknik och IKT-tjänster.

4.20 Kommissionen måste också se till att lämpliga förfaranden för förvaltning av investeringar gäller för denna industripolitik: Investeringar bör göras på grundval av förväntad ekonomisk och/eller samhällelig avkastning, och alla investeringar bör förvaltas noggrant för att se till att de förväntade vinsterna uppnås.

4.21 Vid förvaltningen av investeringar i forskning, utveckling och innovation måste man se till att det finns en god samordning mellan program och projekt för att maximera vinsterna och undvika slöseri genom dubbelarbete.

4.22 EESK anser att de omfattande investeringarna i europeisk GNSS-teknik och europeiska GNSS-tjänster bör bidra till att den digitala agendan blir framgångsrik. Därför uppmanar kommittén återigen kommissionen att utnyttja de stora synergieffekter som kan uppnås om GNSS-programmen inkluderas ordentligt vid utarbetandet och genomförandet av den digitala agendan. EESK fäste uppmärksamheten på denna fråga i sitt ursprungliga yttrande om den digitala agendan ⁽³²⁾.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

⁽²⁸⁾ EUT C 54, 19.2.2011, s. 58–64, EUT C 128, 18.5.2010, s. 69–73 och EUT C 224, 30.8.2008, s. 61–66.

⁽²⁹⁾ EUT C 351, 15.11.2012, s. 68–72.

⁽³⁰⁾ EUT C 351, 15.11.2012, s. 6–11.

⁽³¹⁾ EUT C 54, 19.2.2011, s. 58–64.

⁽³²⁾ EUT C 54, 19.2.2011, s. 58–64.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och informationssäkerhet i hela unionen"

COM(2013) 48 final – 2013/0027 (COD)

(2013/C 271/25)

Föredragande: **Thomas McDONOGH**

Rådet och Europaparlamentet beslutade den 21 februari respektive den 15 april 2013 att i enlighet med artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och informationssäkerhet i hela unionen"

COM(2013) 48 final – 2013/0027 (COD)

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 30 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 163 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén ser förslaget till direktiv i ett större sammanhang, mot bakgrund av den nyligen offentliggjorda strategin för it-säkerhet⁽¹⁾, som innehåller en övergripande vision för nät- och informationssäkerhet (NIS) som syftar till att den digitala ekonomin ska kunna växa på ett säkert sätt och samtidigt sprida europeiska värderingar som frihet och demokrati.

1.2 EESK välkomnar detta förslag till direktiv som syftar till en hög nät- och informationssäkerhet i hela EU. Harmonisering och förvaltning av nät- och informationssäkerheten på EU-nivå är en förutsättning för att den inre digitala marknaden ska kunna genomföras och för att den inre marknaden i sin helhet ska fungera smidigt. Kommittén delar kommissionens oro över den enorma skada som kan åsamkas ekonomin och medborgarnas välfärd om nät- och informationssäkerheten inte är tillräcklig. Förslaget till direktiv motsvarar dock inte kommitténs förväntningar om kraftfulla lagstiftningsåtgärder i denna mycket viktiga fråga.

1.3 Kommittén är mycket besviken över att många medlemsstater inte har gjort några framsteg med att genomföra en effektiv nät- och informationssäkerhet på nationell nivå. EESK beklagar de ökade risker som detta misslyckande innebär för medborgarna och den negativa inverkan som det får på genomförandet av den inre digitala marknaden. Alla medlemsstater bör snarast vidta åtgärder för att fullgöra de åtaganden i fråga om nät- och informationssäkerhet som de ännu inte har genomfört.

1.4 Bristen på framsteg skapar ännu en digital klyfta mellan en elit som har en mycket avancerad nät- och

informationssäkerhet och de medlemsstater som inte har kommit lika långt på området. Denna klyfta har en negativ inverkan på förtroendet och samarbetet kring nät- och informationssäkerhet på EU-nivå, och om problemet inte åtgärdas snarast kommer det sannolikt att leda till misslyckanden på den inre marknaden som kan kopplas till skillnaderna i kapacitet mellan medlemsstaterna.

1.5 EESK har redan i tidigare yttranden⁽²⁾ gett uttryck för sin åsikt att trevande och frivilliga åtgärder inte fungerar och att medlemsstaterna måste underkastas kraftfulla rättsliga skyldigheter att säkra harmonisering, styrning och genomförande av nät- och informationssäkerheten på EU-nivå. Tyvärr anser inte EESK att detta förslag till direktiv tillhandahåller den tydliga och kraftfulla lagstiftning som behövs. För att tillhandahålla den höga gemensamma nivån av nät- och informationssäkerhet som behövs anser kommittén att en förordning med väl definierade skyldigheter för medlemsstaterna skulle vara effektivare än ett direktiv.

1.6 Europeiska kommissionen har visserligen för avsikt att anta delegerade akter för att se till att vissa enhetliga villkor tillämpas vid genomförandet av vissa delar av direktivet, men kommittén anser att det saknas standarder, tydliga definitioner och ovillkorliga skyldigheter i den föreslagna rättsakten och att medlemsstaterna därför har alltför stort spelrum när det gäller tolkning och införlivande av centrala delar. Kommittén skulle gärna se att rättsakten innehöll mycket utförligare definitioner av de standarder, krav och förfaranden som medlemsstaterna, de offentliga myndigheterna, marknadsaktörerna och de företag som har stor betydelse för internet ska följa.

⁽¹⁾ "An Open, Safe and Secure Cyberspace" (En öppen, säker och trygg cyberrymd [ej officiell titel, övers.anm.]) JOIN (2013) 1.

⁽²⁾ EESK:s yttranden om "Skydd av kritisk informationsinfrastruktur", EUT C 255, 22.9.2010, s. 98 och "Angrepp mot informationssystem", EUT C 218, 23.7.2011, s. 130.

1.7 EESK skulle vilja se att det inrättades en myndighet på EU-nivå för nät- och informationssäkerhet, motsvarande den centrala myndighet som finns inom flygindustrin (Easa)⁽³⁾, som skulle kunna formulera en kraftfull nät- och informationssäkerhetspolitik och genomföra den. Denna myndighet skulle fastställa standarder och övervaka genomförandet av alla delar av nät- och informationssäkerheten i hela EU – från certifiering av säker terminalutrustning och säker användning av denna till nätsäkerhet och datasäkerhet.

1.8 Kommittén är mycket medveten om den ökade risk för it-säkerheten och datasäkerheten som införandet av molntjänster⁽⁴⁾ i Europa innebär. Förslaget till rättsakt borde uttryckligen innehålla särskilda, extra säkerhetskrav och skyldigheter avseende tillhandahållande och användning av molntjänster.

1.9 För att säkerställa tillräcklig ansvarsskyldighet på området nät- och informationssäkerhet bör rättsakten slå fast att aktörer som omfattas av skyldigheterna enligt förslaget till direktiv skulle ha rätt att hålla mjuk- och hårdvaruleverantörer ansvariga för eventuella defekter i de produkter eller tjänster som de tillhandahåller och som direkt bidrar till nät- och informationssäkerhetsincidenter.

1.10 EESK uppmanar medlemsstaterna att lägga särskilt stor vikt vid att öka små och medelstora företags kunskaper om nät- och informationssäkerhet och deras kompetens inom it-säkerhet. Kommittén vill även göra kommissionen uppmärksam på de framgångar som "hackertävlingar" i USA⁽⁵⁾ och några medlemsstater⁽⁶⁾ har medfört i fråga om att öka medvetenheten om it-säkerhet och utbilda nästa generation som ska arbeta med nät- och informationssäkerhet.

1.11 Medlemsstaternas efterlevnad av direktivet är mycket viktigt för nät- och informationssäkerheten i hela EU. EESK uppmanar därför kommissionen att reflektera över vilka medel inom den fleråriga budgetramen som skulle kunna avsättas för efterlevnad av bestämmelserna om nät- och informationssäkerhet för att hjälpa de medlemsstater som behöver finansiellt stöd.

1.12 Finansiering av forskning, utveckling och innovation inom nät- och informationssäkerhetsteknik bör vara en hög prioritet i EU:s ramprogram för forskning och innovation Horisont 2020, så att Europa kan hålla jämna steg med de snabbt skiftande it-hoten.

1.13 För att bidra till en klarare bild av vilka enheter som har rättsliga skyldigheter enligt den föreslagna rättsakten skulle EESK vilja se att varje medlemsstat hade en skyldighet att utarbeta ett online-register över alla enheter som omfattas av direktivets riskhanterings- och anmälningskrav. Denna öppenhet och offentliga ansvarsskyldighet skulle öka förtroendet och främja efterlevnaden.

1.14 Kommittén vill göra kommissionen uppmärksam på de många tidigare yttranden som EESK har utarbetat där man har diskuterat ämnet nät- och informationssäkerhet och tagit upp behovet av ett säkert informationsmiljö samt skydd av kritisk infrastruktur⁽⁷⁾.

2. Sammanfattning av kommissionens förslag

2.1 Förslaget till direktiv om nät- och informationssäkerhet offentliggjordes samtidigt som EU:s strategi för it-säkerhet, som syftar till att stärka it-systemens motståndskraft, minska it-brottligheten, förbättra EU:s internationella politik för it-säkerhet och it-försvar samt utveckla industri- och teknikresurserna för it-säkerheten och samtidigt främja grundläggande rättigheter och andra grundläggande EU-värderingar.

2.2 Nät- och informationssäkerhet handlar om skydd av internet och andra nät, informationssystem och stödtjänster som behövs för att våra samhällen ska fungera. Detta skydd är oumbärligt för en väl fungerande inre marknad.

2.3 Den helt frivilliga metod som EU hittills har tillämpat ger inte tillräckligt skydd mot nät- och informationsriskerna. Den existerande nät- och informationssäkerhetskapaciteten räcker inte för att hålla jämna steg med den mycket föränderliga hotbilden eller för att säkra en gemensam, hög skyddsnivå i alla medlemsstater.

⁽³⁾ Europeiska byrån för luftfartssäkerhet: <http://easa.europa.eu/>

⁽⁴⁾ EESK:s yttranden om "Datormoln (*cloud computing*) i Europa", EUT C 24, 28.1.2012, s. 40 och "Att frigöra de molnbaserade datortjänsternas potential", EUT C 76, 14.3.2013, s. 59.

⁽⁵⁾ http://www.nytimes.com/2013/03/25/technology/united-states-wants-to-attract-hackers-to-public-sector.html?pagewanted=all&_r=0

⁽⁶⁾ <http://www.bbc.co.uk/news/technology-17333601>

⁽⁷⁾ EESK:s yttrande om "En strategi för ett säkert informationsmiljö", EUT C 97, 28.4.2007, s. 21.

EESK:s yttrande om "Skydd av kritisk informationsinfrastruktur", EUT C 255, 22.9.2010, s. 98.

EESK:s yttrande om "Ny Enisa-förordning", EUT C 107, 6.4.2011, s. 58.

EESK:s yttrande om "Allmän uppgiftsskyddsförordning", EUT C 229, 31.7.2012, s. 90.

EESK:s yttrande om "Angrepp mot informationssystem", EUT C 218, 23.7.2011, s. 130.

EESK:s yttrande om "Elektroniska transaktioner på den inre marknaden", EUT C 351, 15.11.2012, s. 73.

EESK:s yttrande om "Att frigöra de molnbaserade datortjänsternas potential", EUT C 76, 14.3.2013, s. 59.

2.4 För närvarande har medlemsstaterna mycket olika kapacitets- och beredskapsnivåer, vilket leder till en fragmentering i nät- och informationssäkerhetsfrågan i EU. Eftersom näten och informationssystemen är sammankopplade försvagas den totala nät- och informationssäkerheten i EU av de medlemsstater som har en otillräcklig skyddsnivå. Detta gör också att det svårare uppstår förtroende mellan parterna, vilket är en förutsättning för samarbete och informationsutbyte. Därför är det endast en minoritet av medlemsstaterna med hög kapacitetsnivå som samarbetar.

2.5 Syftet med direktivet, som har föreslagits i enlighet med artikel 114 i EUF-fördraget, är att underlätta genomförandet av den inre digitala marknaden och få den att fungera väl genom att

- införa en minsta gemensamma nivå för nät- och informationssäkerhet i medlemsstaterna och på så sätt öka den totala beredskapsnivån och bättre kunna bemöta incidenter,
- stärka samarbetet kring nät- och informationssäkerhet på EU-nivå för att bemöta gränsöverskridande incidenter och hot,
- skapa en riskhanteringskultur och öka informationsutbytet mellan den privata och den offentliga sektorn.

2.6 Förslaget till direktiv fastställer bland annat följande rättsliga skyldigheter:

- a) Varje medlemsstat måste anta en nät- och informationssäkerhetsstrategi och utse en nationell myndighet som ska ansvara för nät- och informationssäkerhetsfrågor samt anslå tillräckliga finansiella medel och personalresurser för att förebygga, hantera och bemöta risker eller incidenter kopplade till nät- och informationssäkerheten.
- b) Det ska inrättas en samarbetsmekanism mellan medlemsstaterna och kommissionen för att sprida tidiga varningar för risker och incidenter samt samarbeta och organisera regelbundna kollegiala granskningar.
- c) Vissa typer av enheter i hela EU ska ha en skyldighet att införa riskhanteringsförfaranden och rapportera större säkerhetsincidenter vid deras kärntjänster till sina behöriga nationella myndigheter. De enheter som omfattas av dessa

skyldigheter är bland annat operatörer av kritisk informationsinfrastruktur i vissa sektorer (finansiella tjänster, transporter, energi och hälsa), företag av betydelse för informationssamhällets tjänster (t.ex. molntjänster, e-handelsplattformar, internetbetalning, sökmotorer, appbutiker och sociala nätverk) och offentliga förvaltningar.

2.7 Medlemsstaterna måste genomföra direktivet inom 18 månader från rådets och Europaparlamentets antagande av det (detta planeras ske någon gång under 2014).

3. Allmänna kommentarer

3.1 Internets och det digitala samhällets tillväxt påverkar kraftigt vår vardag. Men samtidigt som vårt beroende av internet ökar, blir vår frihet, vårt välbefinnande och vår livskvalitet alltmer beroende av en solid nät- och informationssäkerhet: Om internet ligger nere och man inte får tillgång till elektroniska patientjournaler kommer människor att dö. Hotet mot EU:s kritiska informationsinfrastruktur ökar dock, och vi har inte en tillräckligt hög nivå av nät- och informationssäkerhet.

3.2 Europols direktör påpekade förra året att han var mycket oroad över denna kraftigt ogrundade tilltro till internets osårbarhet⁽⁸⁾. Vi hör ofta talas om att kriminella, terrorister eller utländska regeringar gör nya dataintrång i grundläggande infrastruktur. De flesta av dem som drabbas anmäler det inte, eftersom de är rädda att förstöra sitt rykte. De senaste veckorna har det emellertid skett intrång i EU:s internetinfrastruktur⁽⁹⁾ och banksystem⁽¹⁰⁾ som varit alltför omfattande för att döljas. I en rapport⁽¹¹⁾ anges att Nederländerna utsattes för 92 miljoner och Tyskland för 82 miljoner it-angrepp år 2011. Enligt den brittiska regeringens uppskattningar utsattes Storbritannien för 44 miljoner it-angrepp år 2011 till en kostnad av uppemot 30 miljarder euro⁽¹²⁾.

3.3 Rådet tog 2007 upp EU:s nät- och informationssäkerhetsproblem⁽¹³⁾. Men politiken har sedan dess⁽¹⁴⁾ till största delen byggts på frivilliga insatser av medlemsstaterna, och endast ett fåtal av dem har vidtagit effektiva åtgärder. Kommittén noterar att många medlemsstater fortfarande varken har offentliggjort någon nationell strategi för it-säkerhet eller utarbetat någon nationell beredskaps- och samarbetsplan för it-incidenter, och vissa har inte heller inrättat någon incidenthanteringsorganisation. Dessutom har ett antal medlemsstater fortfarande inte heller ratificerat Europarådets konvention om it-brottslighet⁽¹⁵⁾.

⁽⁸⁾ <http://forumblog.org/2012/05/what-if-the-internet-collapsed/>

⁽⁹⁾ http://www.nytimes.com/2013/03/27/technology/internet/online-dispute-becomes-internet-snarling-attack.html?pagewanted=all&_r=0

⁽¹⁰⁾ http://www.dutchnews.nl/news/archives/2013/04/online_retailers_demand_banks.php

⁽¹¹⁾ http://www.securelist.com/en/analysis/204792216/Kaspersky_Security_Bulletin_Statistics_2011

⁽¹²⁾ UK Cyber Security Strategy – Landscape Review: <http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2013/03/Cyber-security-Full-report.pdf>

⁽¹³⁾ Rådets resolution 2007/C 68/01.

⁽¹⁴⁾ COM(2006) 251 och COM(2009) 149.

⁽¹⁵⁾ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=185&CL=ENG>

3.4 Tio medlemsstater som har kommit långt i arbetet med nät- och informationssäkerhet har bildat en incidenthanteringsorganisation (*Computer Emergency Response Team, Cert*), där de ska bedriva ett nära samarbete om nät- och informationssäkerhet och om incidenthantering. Incidenthanteringsorganisationen tar för närvarande inte emot nya medlemmar. De resterande 17 medlemsstater som inte har kommit lika långt på området och den nyligen bildade organisationen Cert-EU⁽¹⁶⁾ är i dagsläget uteslutna från denna elitgrupp. En ny digital klyfta håller på att skapas mellan de medlemsstater som har hunnit långt när det gäller nät- och informationssäkerheten och de övriga. Om denna klyfta inte överbryggas kommer den att få genomgripande följder för den digitala inre marknaden och hämma utvecklingen av förtroende, harmonisering och interoperabilitet. Utan kraftiga insatser kommer klyftan mellan mycket avancerade och mindre avancerade medlemsstater förmodligen att öka, och det kommer förmodligen även att leda till fler misslyckanden på den inre marknaden som kan kopplas till skillnaderna i kapacitet mellan medlemsstaterna.

3.5 Huruvida strategin för it-säkerhet blir framgångsrik och det föreslagna direktivet om nät- och informationssäkerhet effektivt beror på om det finns en stark nät- och informationssäkerhetsindustri i Europa och tillräckligt med specialister på området. EESK kan med tillfredsställelse konstatera att förslaget till direktiv tar upp medlemsstaternas behov av investeringar i utbildnings- och informationsinsatser. Kommittén skulle också gärna se att varje medlemsstat gjorde specifika insatser för att informera, utbilda och stödja sektorn för små och medelstora företag när det gäller it-säkerhet. Stora företag kan lätt få tag i den kunskap som behövs men små och medelstora företag behöver hjälp.

3.6 EESK ser fram emot samarbetet med Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa) i syfte att främja nät- och informationssäkerheten under månaden för it-säkerhet senare i år. När det gäller it-säkerhetsstrategins och direktivets målsättning att utveckla en kultur präglad av säkerhetstänkande i hela EU och öka kunskapsnivån på området för nät- och informationssäkerhet, vill kommittén fästa kommissionens uppmärksamhet på de "hacker-tävlingar" för tonåringar som har visat sig mycket lyckade i vissa medlemsstater och i USA när det gäller att öka medvetenheten om it-säkerhet.

3.7 Kommittén ser även positivt på åtagandet i strategin för it-säkerhet om finansiering av forskning, utveckling och innovation inom nät- och informationssäkerhetsteknik.

3.8 Molntjänsternas utbredning skapar många nya risker som it-säkerheten måste hantera. Exempelvis har it-brottslingar nu tillgång till massiv datorkapacitet till relativt låg kostnad, och uppgifter från tusentals företag finns nu i centraliserade dataarkiv som är sårbara för målinriktade angrepp. EESK har i tidigare yttranden efterlyst större cyberberedskap när det gäller molntjänster⁽¹⁷⁾.

3.9 Kommittén har tidigare efterlyst ett frivilligt europeiskt e-id-system för transaktioner online i syfte att komplettera befintliga nationella system. Ett sådant system skulle ge bättre skydd mot bedrägerier, skapa större förtroende mellan ekonomiska aktörer, lägre kostnader för tillhandahållande av tjänster och högre kvalitet på tjänster och skydd för medborgarna.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Tyvärr är kommissionens förslag till direktiv om nät- och informationssäkerheten alltför trevande, otydligt och beroende av självreglering i medlemsstaterna. Bristen på standarder, tydliga definitioner och ovillkorliga skyldigheter, särskilt i kapitel IV i direktivet, ger medlemsstaterna alltför stort svängrum när det gäller tolkning och införlivande av centrala delar i förslaget. En förordning med väl definierade rättsliga skyldigheter för medlemsstaterna skulle vara effektivare än ett direktiv.

4.2 Kommittén noterar att varje medlemsstat enligt artikel 6 i direktivet ska utse en "behörig myndighet" som ska övervaka tillämpningen av detta direktiv och bidra till en konsekvent tillämpning i hela unionen. Vidare ska det enligt artikel 8 inrättas ett "samarbetsnätverk" som, genom sina egna samt kommissionens befogenheter, ska bidra med paneuropeiskt ledarskap, förvaltning och verkställighet, om nödvändigt ända ned till medlemsstatsnivå. EESK anser att EU bör bygga vidare på denna styrelseram och överväga att inrätta en myndighet för nät- och informationssäkerhet på EU-nivå, motsvarande Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (Easa), som fastställer standarder och hanterar frågor om genomförande och efterlevnad av säkerhetsföreskrifter för flygplan, flygplatser och flygbolags verksamhet.

4.3 Den myndighet för nät- och informationssäkerhet på EU-nivå som kommittén föreslår i punkt 4.2 ovan skulle kunna inrättas med utgångspunkt i det it-säkerhetsarbete som redan utförts av Enisa, Europeiska standardiseringskommittén (CEN), organisationer för incidenthantering och ECG-gruppen m.fl. En sådan myndighet skulle fastställa standarder och övervaka genomförandet av alla delar av nät- och informationssäkerheten – från certifiering av säker terminalutrustning och säker användning av denna till nätsäkerhet och datasäkerhet.

4.4 Mot bakgrund av det stora ömsesidiga beroendet mellan medlemsstaterna när det gäller att tillhandahålla nät- och informationssäkerhet i hela EU och de potentiellt sett mycket höga kostnader som bristande nät- och informationssäkerhet innebär för alla berörda parter, skulle EESK gärna se att lagstiftningen inbegriper uttryckliga och proportionerliga påföljder om den inte följs, och dessa påföljder bör harmoniseras så att de återspeglar den paneuropeiska dimensionen av detta ansvar och omfattningen av den skada som kan förorsakas, inte bara på den inhemska marknaden utan även i hela EU. Artikel 17 i direktivet, som avser påföljder, är allmänt hållen och ger medlemsstaterna alltför stort spelrum att fastställa påföljder, och den ger inte tillräckliga riktlinjer för att ta hänsyn till gränsöverskridande och paneuropeiska effekter.

⁽¹⁶⁾ Cert-EU är de europeiska institutionernas, byråernas och organens egen permanenta incidenthanteringsorganisation.

⁽¹⁷⁾ EESK:s yttranden om "Datormoln (*cloud computing*) i Europa", EUT C 24, 28.1.2012, s. 40, och "Att frigöra de molnbaserade datortjänsternas potential", EUT C 76, 14.3.2013, s. 59.

4.5 Regeringarna och tillhandahållarna av nödvändiga tjänster offentliggör i dag inte brister i säkerheten och motståndskraften om de inte är tvungna till detta. Att detta inte sker skadar EU:s förmåga att reagera snabbt och effektivt på it-hot och även möjligheten att förbättra den allmänna nät- och informationssäkerheten genom att gemensam inläring. Kommittén ställer sig positiv till kommissionens beslut att i direktivet göra det obligatoriskt att anmäla alla allvarliga nät- och informationssäkerhetsincidenter. EESK anser inte att frivillig rapportering av incidenter skulle fungera, eftersom det av rädsla för dåligt rykte och ansvarsskyldighet, finns en tendens att dölja fel.

4.6 Artikel 14 i direktivet, som berör anmälan, definierar dock inte vad en incident med "betydande konsekvenser" för säkerheten innebär och den ger de berörda enheterna och medlemsstaterna alltför mycket utrymme att själva bedöma om de ska anmäla nät- och informationssäkerhetsincidenter eller inte. Om lagstiftningen ska bli effektiv krävs det entydiga krav. Eftersom förslaget till direktiv är för vagt i fråga om definitionerna av väsentliga krav är det inte möjligt att ställa parterna till svars för brister i efterlevnaden på det sätt som avses i artikel 17 i direktivet.

4.7 Eftersom tillhandahållandet av nät- och informationssäkerhet främst sker inom den privata sektorn är det viktigt att man skapar en hög grad av förtroende och samarbete med alla företag som ansvarar för väsentlig informationsstruktur och väsentliga informationstjänster. Initiativet om ett europeiskt offentlig-privat partnerskap för motståndskraft som lades fram av kommissionen 2009 är berömvärdt och bör uppmuntras. Kommittén anser dock att initiativet behöver stärkas och stödjas genom lagstadgade skyldigheter i rättsakten om nät- och

informationssäkerhet för att tvinga de centrala aktörer som inte engagerar sig tillräckligt att samarbeta.

4.8 Varje medlemsstat bör publicera ett online-register för sin jurisdiktion över alla enheter som omfattas av de säkerhetskrav och incidentanmälningsskyldigheter som anges i artikel 14 i förslaget till direktiv. Denna öppenhet skulle förutom att den förtydligar hur varje enskild medlemsstat beslutar att tillämpa definitionerna i artikel 3 i rättsakten även bidra till att öka förtroendet och uppmuntra en riskhanteringskultur bland medborgarna.

4.9 EESK noterar att programutvecklare och hårdvarutillverkare uttryckligen utesluts från skyldigheterna i direktivet eftersom de inte är leverantörer av informationshällets tjänster. Kommittén anser dock att den föreslagna rättsakten bör slå fast att de enheter som omfattas av skyldigheterna i direktivet skulle ha rätt att hålla program- och hårdvaruleverantörer ansvariga för eventuella defekter i deras produkter eller tjänster som direkt bidrar till nät- och informationssäkerhetsincidenter.

4.10 Kommissionen uppskattar att genomförandet av förslaget till direktiv om nät- och informationssäkerhet kommer att kosta omkring 2 miljarder euro per år utslaget på den offentliga och den privata sektorn i EU. Kommittén noterar dock att vissa medlemsstater som är under ekonomisk press kommer att få det svårt att finna de investeringar som krävs för efterlevnaden. Man måste överväga hur stöd till efterlevnad av nät- och informationssäkerhetskraven skulle kunna tillhandahållas inom den fleråriga budgetramen genom flera olika instrument, till exempel Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och kanske fonden för inre säkerhet.

Bryssel den 22 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fluorerade växthusgaser"

COM(2012) 643 final – 2012/0305 (COD)

(2013/C 271/26)

Föredragande: **Mário SOARES**

Rådet och Europaparlamentet beslutade den 21 november 2012 respektive den 19 november 2012 att i enlighet med artikel 192.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fluorerade växthusgaser"

COM(2012) 643 final – 2012/0305 (COD).

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 26 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 92 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Rekommendationer och slutsatser

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén stöder kraftfullt kommissionen i dess ansträngningar att förbättra lagsiftningen om fluorerade växthusgaser.

1.2 EESK betonar vikten av att snabbt få till stånd ett internationellt avtal för kontroll av fluorerade växthusgaser så att samma regler gäller för alla världens ekonomier.

1.3 I den ekonomiska och sociala kris som vi nu upplever bör vi prioritera bevarandet av sysselsättningen. Övergången till en ekonomi som respekterar klimatet och miljön bör byggas på en solid social dialog som gör att vi tillsammans på ett demokratiskt vis kan hantera framtida förändringar. Social dialog, förhandling och deltagande är grundläggande värden och verktyg som underbygger och gör det möjligt att förena främjande av den sociala sammanhållningen och av arbetstillfällen av god kvalitet, skapande av sysselsättning samt stärkande av innovation och konkurrenskraft i Europas ekonomier.

1.4 Vi måste minska den finansiella och administrativa bördan som genomförandet av olika delar av förordningen medför, i synnerhet för små och medelstora företag.

1.5 EESK anser att man i högre grad måste beakta energikonsumtionen över hela livscykeln och i kostnads/nyttoanalysen integrera eventuella nackdelar med den föreslagna alternativa tekniken.

1.6 Kommissionen och medlemsstaterna bör stärka sitt stöd till forskning och innovation inom industrin, särskilt i fråga om

utvecklingen av alternativ teknik som kan ersätta fluorerade växthusgaser.

1.7 Stora ansträngningar krävs av både medlemsstater och företag för att se till att de politiska åtgärder som sätts in för att minska användningen och produktionen av fluorerade växthusgaser inför övergången är rättvisa ur ett socialt perspektiv.

1.8 Det kan bli nödvändigt att införa lämpliga utbildningsprogram för att förbereda de anställda på alternativen till fluorerade växthusgaser, men man måste beakta de små och medelstora företagens särskilda situation. Den finansiella och administrativa bördan kopplad till certifieringen/utbildningen bör vara begränsad.

1.9 Man måste angripa användningen av fluorerade växthusgaser i ett tidigt skede och förebygga läckor genom att införa striktare krav när det gäller utformningen av anläggningar som innehåller dessa ämnen.

1.10 Medlemsstaterna bör utveckla särskilda insamlingsystem för utrustning som innehåller fluorerade ämnen i slutet av dess livscykel, i enlighet med de principer som anges i direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

1.11 EESK anser att utbildningsprogrammen bör gälla alla företag som utför verksamhet kopplad till produktion, distribution och montering av utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser och att programmen även bör omfatta alternativa tekniker så att den tekniska övergångsprocessen främjas.

1.12 EESK anser att det skulle vara bättre att göra en distinktion mellan dessa teknikformer så att man skulle kunna åstadkomma en gradvis utfasning i stället för gradvis sänkta gränser, där detta är tekniskt möjligt och ekonomiskt realistiskt.

1.13 De restriktioner som gäller de europeiska producenterna bör även gälla produkter som importeras till EU.

1.14 Europeiska kommissionen kommer att ha huvudansvaret för genomförandet av kvotssystemet och bör begränsa kostnaden för detta men samtidigt se till att miljökraven respekteras.

1.15 Kommissionen bör ha behörighet avseende förfarandena för kontroll, verifiering och anpassning vad gäller denna förordning.

1.16 EESK anser att valet av miljöskyddet som rättslig grund är lämpligt, men vill samtidigt understryka att man måste se till att genomförandet av förordningen inte inkräktar på den inre marknadens integritet.

2. Bakgrund

2.1 2004 utfärdade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén ett yttrande⁽¹⁾ om Europaparlamentets och rådets förslag till förordning om vissa fluorerade växthusgaser (nuvarande förordning 842/2006) som underströk att koncentrationen av växthusgaser har ökat på grund av mänsklig aktivitet, och att denna trend – och den uppvärmning av atmosfären som blir resultatet – om den inte begränsas eller vänds, kommer att leda till en permanent klimatförändring som kan vara farlig. Yttrandet från 2004 ställde sig bakom kommissionens mål och allmänna metod, men lyfte fram vissa frågor som tas upp i förslaget till förordning. Vissa delar av denna kritik är fortfarande aktuella och tas upp igen i detta yttrande.

2.2 Fluorerade gaser är kraftfulla växthusgaser som genereras av mänsklig verksamhet. De omfattas för närvarande av två internationella avtal beroende på om de är skadliga för stratosfärens ozonskikt eller inte. Å ena sidan anger Montrealprotokollet (1987) – som ingår i Wienkonventionen – åtgärder för kontroll av produktion och användning av dessa ämnen med det slutgiltiga målet att fasa ut dem helt och hållet. Detta protokoll har flera gånger ändrats till att omfatta nya gaser och tillämpningar. Å andra sidan omfattas utsläpp av fluorerade gaser som inte har någon påverkan på ozonskiktet av Kyoto-protokollet och av de ansträngningar för att minska utsläppen av växthusgaser som genomförs till följd av detta avtal. Koalitionen för klimat och ren luft, som sedan 2012 syftar till att

minska utsläppen av kortlivade föroreningar, har också placerat utsläppen av fluorkolväten högst upp på sin agenda.

2.3 EU och andra aktörer ligger i framkant vad gäller bekämpning av fluorerade växthusgaser. Flera av de länder som har undertecknat Montrealprotokollet, däribland USA, lade 2009, 2010, 2011 och 2012 fram förslag i syfte att begränsa produktionen och konsumtionen av fluorkolväten (HFC) på global nivå. 108 länder har ställt sig bakom dessa förslag.

2.4 Mycket små framsteg har dock åstadkommit, eftersom bl.a. Kina, Brasilien, Indien och länderna runt persiska viken vägrar att diskutera frågan inom ramen för Montrealprotokollet under förevändning att de fluorerade gaser som omfattas av Kyoto-protokollet inte har någon som helst påverkan på det stratosfärska ozonskiktet.

2.5 År 2009 antog EU mål om att minska sina utsläpp av växthusgaser fram till 2020 och 2050. År 2020 ska EU:s utsläpp av växthusgaser ha minskat med 20 % jämfört med nivån för 1990, och med 30 % om ett globalt avtal som kräver att världens största ekonomier åtar sig jämförbara mål undertecknas.

2.6 EU har i syfte att uppnå dessa mål inrättat ett antal nya instrument, och de viktigaste av dessa är det europeiska systemet för handel med utsläppsrätter (direktiv 2009/29/EG), direktivet om förnybar energi (direktiv 2009/28/EG), direktivet om energieffektivitet (direktiv 2012/27/EU) och beslutet om medlemsstaternas insatser för att minska sina växthusgasutsläpp (beslut nr 406/2009/EG). EU har medgett att utsläppen från de utvecklade länderna fram till 2050 bör minska med 80–95 % jämfört med nivåerna för 1990 om målet att begränsa atmosfärens uppvärmning till två grader Celsius ska kunna uppfyllas.

2.7 I kommissionens färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnått samhälle 2050 fastställs att de effektivaste ekonomiska scenarierna förutsätter mål om minskade utsläpp motsvarande 25 % i förhållande till nivån 1990 fram till 2020, med 40 % fram till 2030 och med 60 % fram till 2040.

2.8 Med tanke på de fluorerade växthusgasernas potentiella uppvärmningseffekter på jordens atmosfär ingår de som en del av EU:s ram för bekämpning av klimatförändringar. EU:s lagstiftning om fluorerade gaser består i huvudsak av två rättsakter:

— Förordning 842/2006, som huvudsakligen inrättar ett system för att förhindra läckor under användning av stationär utrustning och i slutet av denna utrustnings livscykel samt ett begränsat antal förbud som gäller specifika applikationer.

⁽¹⁾ EUT C 108, 30.4.2004.

— Direktiv 2006/40/EG, som avser mobila luftkonditionerings-system.

2.9 EU:s stärkta ambition att bekämpa klimatförändringarna och främja en utveckling mot en koldioxidsnål ekonomi är välkommen, men den bör underbyggas av ett trovärdigt socialt program och av tillräckliga medel för att stödja sektorer och regioner som skulle få en lägre sysselsättning på grund av att de andra stora länderna inte gör några framsteg. Den rådande situationen i världen vad gäller ekonomi och energi gör frågan om konkurrenskraften mycket känslig, särskilt för de energiintensiva exportsektorerna. Ansträngningarna för att avlägsna koldioxiden från den europeiska ekonomin bör göras tydligare genom ett projekt för återuppbyggnad av industrin med utgångspunkt i en effektiv resursanvändning, inbegripet energi, och i hållbar ny teknik.

3. Sammanfattning och skälen bakom kommissionens förslag

3.1 Syftet med kommissionens förslag är att

3.1.1 ersätta förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser för att ge ett mer kostnadseffektivt bidrag till EU:s klimatmål genom att avråda från användning av fluorerade växthusgaser med stor klimatpåverkan och uppmuntra energieffektiva och säkra alternativ, samt förbättra begränsningen av utsläpp samt hanteringen vid livscykelns slut för produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser,

3.1.2 stödja hållbar tillväxt, stimulera innovation och utveckla miljövänlig teknik genom att förbättra marknadsmöjligheterna för alternativ teknik och alternativa gaser med låg klimatpåverkan,

3.1.3 anpassa EU efter de senaste forskningsrönen på internationell nivå, såsom beskrivs i den fjärde utvärderingsrapporten från FN:s IPCC, t.ex. för de ämnen som omfattas av denna förordning och beräkningen av deras faktor för global uppvärmningspotential,

3.1.4 bidra till att skapa samförstånd om ett internationellt avtal om utfasning av fluorkolväten (HFC) som är den viktigaste gruppen av fluorerade växthusgaser, inom ramen för Montreal-protokollet,

3.1.5 förenkla och förtydliga bestämmelserna i förordning (EG) nr 842/2006 för att minska den administrativa bördan i enlighet med kommissionens åtagande om bättre lagstiftning.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK stöder kraftfullt kommissionen i dess ansträngningar att förbättra lagstiftningen om fluorerade växthusgaser

med tanke på deras stora uppvärmningspotential. Det är av största vikt att det görs ytterligare ansträngningar för att begränsa utsläppen av dessa gaser inom EU, både vad gäller produktion och användning.

4.2 Den gällande lagstiftningen är visserligen av god kvalitet, men tillämpningen av den har visat sig stöta på vissa problem som EESK till stor del identifierade i sitt yttrande från 2004. EESK uppmanar medlemsstaterna att intensifiera sina ansträngningar för att tillämpa sina egna beslut.

4.3 Kommittén ställer sig visserligen bakom EU-initiativen, men understryker vikten av att snabbt få till stånd ett internationellt avtal för kontroll av fluorerade växthusgaser så att samma regler gäller för alla världens ekonomier.

4.4 Eftersom det finns tillförlitlig och ekonomiskt gångbar alternativ teknik, baseras förbättringen av lagstiftningen på en god kostnadseffektivitet, vilket innebär att de generella makroekonomiska effekterna blir mycket begränsade, med undantag för vissa specifika sektorer. Kostnaderna för genomförandet av lagstiftningen skulle likväl kunna kompenseras dels genom energieffektivitetsvinster, dels genom att innovativa företag vinner en strategisk position på marknaden. Även om det har gjorts en mycket grundlig kostnads/nyttoanalys av de föreslagna åtgärderna, betonar kommittén att det är nödvändigt att så mycket som möjligt begränsa den finansiella bördan som genomförandet av bestämmelserna i denna förordning kommer att medföra. EESK anser för övrigt att man måste beakta energikonsumtionen över hela livscykeln i högre grad och integrera eventuella nackdelar med de föreslagna alternativa teknikformerna (lättantändlighet, explosionsbenägenhet, toxicitet och graden av farlighet avseende trycket) i kostnads/nyttoanalysen. Dessutom kan de säkerhetsnivåer som krävs inom vissa sektorer, t.ex. järnvägssektorn, förhindra användningen av alternativa ämnen, även om man har lyckats ta fram sådana. Det är därför nödvändigt att för dessa sektorer med kraft utveckla alternativa lösningar som är ekologiskt och ekonomiska genomförbara.

4.5 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att öka sitt stöd till forskning och innovation inom industrin, särskilt i fråga om utvecklingen av alternativ teknik som kan ersätta fluorerade växthusgaser. I tider som dessa, när den europeiska ekonomin befinner sig i kris, är innovationsstödet en mycket viktig del av strategin för att återuppbygga industrin. Icke desto mindre måste man även beakta det faktum att man inte kan vara säker på att till ett rimligt pris kunna utveckla ämnen och ny teknik som kan möjliggöra sådana grundläggande tillämpningar i det utvecklade samhället som exempelvis kylskåp.

4.6 Vi välkomnar det faktum att förslaget innehåller en artikel om certifiering och utbildning som gör lagstiftningen mer effektiv och som borde främja utvecklingen av synergieffekter med EU-lagstiftningen på området hälsa och säkerhet för arbetstagarna, särskilt genom att ta upp de risker som är förbundna med ersättningsteknik. EESK konstaterar dock att bristen på adekvat utbildning av arbetskraften ofta utgör ett stort hinder för genomförandet av lagstiftningen. Det bör göras stora ansträngningar, såväl från medlemsstaternas sida som från företagens, för att utveckla de utbildningsprogram som behövs för att utbilda arbetskraften om alternativ teknik som kan ersätta fluorerade växthusgaser. De små och medelstora företagens särskilda situation bör beaktas och den finansiella och administrativa bördan begränsas.

4.7 EESK understryker vikten av att låta sig inspireras av vissa medlemsstaters goda praxis för att lösa problemet med fluorerade växthusgaser.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Kostnaderna för begränsningsåtgärderna (dvs. kontroll av läckage, läckagevarning, registrering osv.) är mycket höga för slutanvändarna, som ofta är små och medelstora företag, och kommittén är orolig för den ekonomiska börda som förordningen om fluorerade växthusgaser medför för en sektor inom ekonomin som redan har försvagats genom den ekonomiska krisen. EESK understryker att man måste angripa användningen av fluorerade växthusgaser i ett tidigt skede och förebygga läckor genom att införa striktare krav när det gäller utformningen av anläggningar som innehåller fluorerade växthusgaser.

5.2 De återvinningskrav som beskrivs i artikel 7.4 gäller i ett visst antal fall applikationer inom hushållen (luftkonditioneringsanläggningar, värmepumpar etc.). Det skulle vara bättre om medlemsstaterna utvecklade särskilda insamlingssystem för utrustning som innehåller fluorerade ämnen i slutet av dess livscykel, i enlighet med de principer som anges i direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter.

5.3 Utbildning och certifiering (artikel 8)

5.3.1 Kravet på att inrätta utbildningsprogram gäller endast företag som utför den verksamhet som anges i artikel 8.1 för en tredje parts räkning. EESK anser att utbildningsprogrammen bör gälla alla företag som utför verksamhet kopplad till produktion, distribution och montering av utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser. EESK understryker att det är nödvändigt att

utöka utbildningsprogrammen till att även omfatta alternativ teknik, för att främja den tekniska övergångsprocessen.

5.3.2 Eftersom utbildningsprogrammen framför allt gäller frågor om ämnen och processer som kan påverka arbetstagarnas hälsa och säkerhet bör medlemsstaterna involvera arbetsmarknadens parter i inrättandet av programmen. Om arbetsmarknadens parter deltog i inrättandet av programmen skulle detta underlätta anpassningen av förslaget till de allmänna principer i EU-lagstiftningen som gäller arbetstagarnas hälsa och säkerhet.

5.3.3 Eftersom det fortfarande är oklart när detta förslag till förordning kommer att antas bör det datum som anges för medlemsstaterna att meddela kommissionen om deras program för utbildning och certifiering ersättas med en hänvisning till en tidsperiod efter förordningens ikraftträdande.

5.4 Utsläppande på marknaden och kontroll av användning

5.4.1 Trots de specifika restriktioner som anges i artikel 9, 11 och 12 förordas i förslaget till förordning generellt sett gradvis sänkta gränser (*phasing down*) fram till 2030 framför en gradvis utfasning (*phasing out*). Enligt artikel 13 ska utsläppandet på marknaden av fluorkolväten reduceras genom en gradvis minskning av kvoterna där man inte skiljer på de olika teknikformer som omfattas av förslaget till förordning.

5.4.2 EESK anser att det skulle vara bättre att göra en distinktion mellan dessa tekniker så att man skulle kunna åstadkomma en gradvis utfasning i stället för gradvis sänkta gränser, åtminstone när detta är tekniskt möjligt och ekonomiskt realistiskt. Man bör införa ett mål om förbud på lång sikt, som är förenligt med EU:s mål om minskning av växthusgaser fram till 2050 och med utvecklingen av ersättningsteknik. Inom vissa sektorer eller undersektorer, t.ex. kylanläggningar i handeln eller stora system för industrikyllning, skulle ett förbud mot att släppa ut nya installationer som innehåller fluorkolväten på marknaden kunna införas från och med 2025. På samma sätt bör engångsbehållare (sprayer eller aerosoler) som innehåller fluorerade gaser förbjudas, med eventuellt undantag vad gäller vissa oundgängliga användningsområden (till exempel inom sjukvården) för vilka man inte har kunnat ta fram något trovärdigt alternativ.

5.4.3 Förutom de uppenbara miljömässiga fördelarna med att helt och hållet ersätta teknik som genererar särskilt kraftfulla växthusgaser, och trots den kostnad som detta skulle medföra, skulle mer systematiska ersättningsåtgärder främja innovation och ge innovativa företag en konkurrensfördel på marknaden, som en följd av den lagstiftning som är under utarbetande.

5.5 Märkning är en viktig källa till information för anställda som måste hantera installationer som berörs av förslaget till förordning och för den slutliga konsumenten när det gäller risker i samband med den teknik som används. När det gäller de anställda bör märkningen tydligt och uttömmande ange all information som behövs för att installera, underhålla eller montera ned utrustningen på ett sådant sätt att miljöriskerna minimeras.

5.6 För att budskapet ska nå fram med största möjliga effekt och med tanke på frågans tekniska komplexitet bör märkningstexten vara så enkel och lättbegriplig att allmänheten kan förstå den. Därför bör man utveckla synergier med det rådande systemet inom ramen för ekodesigndirektivet 2005/32/EG, för att där detta är tekniskt möjligt främja ett harmoniserat miljömärkningssystem på EU-nivå.

5.7 De restriktioner som gäller de europeiska producenterna bör även gälla produkter som importerats till EU. Förbudet mot redan påfylld utrustning kommer att reglera importen av fluorerade gaser på ett effektivt sätt, både ur miljöhanseende och ur ekonomiskt hänseende. EESK frågar sig dock om påfyllning vid industrianläggningen inte är en tillförlitligare metod, eftersom den utförs med utrustning som är särskilt anpassad och av personal som har särskild utbildning för uppgiften. EESK anser därför att det uttryckligen bör anges i förordningen att förbudet mot redan påfylld utrustning inte gäller utrustning avsedd för export. Vidare anser kommittén att man bör utarbeta ett system med undantag från förbudet mot redan påfylld utrustning om förhandspåfyllning av den aktuella utrustningen bevisligen är motiverad ur tillförlitlighets- och säkerhetssynpunkt eller med hänsyn till miljöprestandan.

5.8 Alla producenter och importörer av fluorerade växthusgaser måste respektera kvoterna. Dessa krav gäller varken konsumenter eller användare av utrustningen. För att minska den administrativa bördan har man fastställt en tröskel för fluorerade växthusgaser på ett metriskt ton eller tusen ton koldioxid-idekvivalenter. Den gas som exporteras räknas inte in i kvoterna för utsläppande på marknaden. Fördelningen av kvoter ska baseras på tidigare utsläpp av fluorerade växthusgaser. Alternativet med utauktionering är inte aktuellt, eftersom det finns för få

aktörer på marknaden (dvs. inte tillräckligt många aktörer för att skapa en effektiv marknad), och detta tillvägagångssätt skulle skapa högre administrativa kostnader. 5 % ska reserveras för "nya aktörer". Fördelningen av kvoterna ska fastställas med hjälp av uppgifter för perioden 2008–2011. Det är mycket viktigt att registrerings- och rapporteringskraven är hanterbara så att det inte skapas en alltför stor administrativ börda för företagen, särskilt de små och medelstora företagen. Generellt sett bör frågan om kostnader kontra nytta med kvotsystemet diskuteras.

5.9 EESK uppmanar kommissionen att regelbundet offentliggöra rapporter på grundval av de uppgifter som samlas in i enlighet med artiklarna 17 och 18 i förslaget till förordning. Dessa rapporter får emellertid inte äventyra sekretessen kring de företagsuppgifter som berör industriprocesser som skyddas av immaterialrätten. Kommissionen bör även se till att den administrativa börda som insamlandet av uppgifter både från berörda företag och från medlemsstater medför begränsas.

5.10 Genom artikel 21 inrättas en kommitté som ska ha som uppgift att biträda kommissionen vid utövandet av dess befogenhet att anta delegerade akter. Företrädare för alla berörda parter bör ingå i kommittén, inbegripet företrädare för arbetsmarknadens parter.

5.11 EESK beklagar att artikel 22 inte ger kommissionen någon behörighet i fråga om kontroll, granskning och efterlevnad. Genomförandet är visserligen medlemsstaternas uppgift, men det skulle ha varit lämpligt att ge kommissionen befogenhet att fastställa minimikrav, enligt samma principer som anges i artiklarna 8 och 18.

5.12 Kommittén välkomnar kommissionens avsikt att basera förordningen om fluorerade växthusgaser på artikel 192.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom det främsta syftet med förordningen är att garantera en hög miljöskyddsnivå, i synnerhet när det gäller kampen mot klimatförändringarna. Samtidigt vill EESK understryka att man måste se till att genomförandet av förordningen inte inkräktar på den inre marknadens integritet.

Bryssel den 23 maj 2013

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en anpassningssats för direktstöd enligt förordning (EG) nr 73/2009 avseende kalenderåret 2013"

COM(2013) 159 final – 2013/0087 (COD)

(2013/C 271/27)

Huvudföredragande: **Dilyana SLAVOVA**

Den 8 april och den 16 april 2013 beslutade rådet respektive Europaparlamentet att i enlighet med artikel 43.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en anpassningssats för direktstöd enligt förordning (EG) nr 73/2009 avseende kalenderåret 2013"

COM(2013) 159 final – 2013/0087 COD.

Den 16 april 2013 gav kommitténs presidium facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 490:e plenarsession den 22-23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) Dilyana SLAVOVA till huvudföredragande och antog följande yttrande med 124 röster för och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK stöder ett fastställande av anpassningssatsen för 2013 i instrumentet för finansiell disciplin i enlighet med artikel 11 i förordning (EG) nr 73/2009⁽¹⁾. Vi noterar emellertid att kommissionens förslag, som bygger på den fleråriga budgetram som Europeiska rådet enades om den 8 februari 2013⁽²⁾, inte har någon rättslig giltighet utan Europaparlamentets godkännande.

1.2 EESK anser att kommissionen och parlamentet skulle kunna utforska möjligheterna att se till att den kommande krisreserven inte tar resurser från budgeten för den gemensamma jordbrukspolitikerna. Om reserven placeras under rubrik 2 i den fleråriga budgetramen bör den garanteras genom ytterligare finansiering. Som en följd av detta skulle anpassningssatsen för direktstöd kunna innebära en lägre procentandel än den som kommissionen föreslagit, till förmån för jordbrukarna.

1.3 Kommittén uppmanar rådet, Europaparlamentet och kommissionen att göra allt som krävs för att inom kort nå en slutgiltig kompromiss, så att inte bara jordbrukarna utan alla aktörer inom alla sektorer i EU:s ekonomi får den nödvändiga rättsliga säkerheten beträffande sin egen finansiella planering.

2. Bakgrund till yttrandet

2.1 I syfte att se till att de belopp som är avsedda för finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitikerna stämmer överens med den fleråriga budgetramen justerar ett instrument för finansiell disciplin nivån på direktstödet när prognoserna visar att de årliga utgiftstaken för marknadsrelaterade utgifter och direktstöd under rubrik 2 i budgetramen kommer att överskridas.

2.2 I regel görs stödutbetalningarna till jordbrukare som ansöker om direktstöd för ett visst kalenderår (N) under en fastställd utbetalningsperiod under räkenskapsåret (N+1). När det gäller kalenderåret 2013 innebär detta att utbetalningsperioden kommer att falla under den fleråriga budgetramen 2014–2020, som ännu inte har antagits.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Med hänsyn till konsekvenserna av den ojämna fördelningen av direktstöd mellan små och stora stödmottagare fäster EESK stor vikt vid att reduktionen även i framtiden endast kommer att gälla för belopp som överstiger 5 000 euro.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

⁽¹⁾ EUT L 30, 31.1.2009, s. 16.

⁽²⁾ EUCO 37/13.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Ett anständigt liv för alla: Att avskaffa fattigdom och ge världen en hållbar framtid"

COM(2013) 92 final

(2013/C 271/28)

Föredragande: **Evelyne PICHENOT**

Den 18 mars 2013 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om i enlighet med artikel 304 i EUF-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Ett anständigt liv för alla: Att avskaffa fattigdom och ge världen en hållbar framtid"

COM(2013) 92 final.

Facksektionen för yttre förbindelser, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 25 april 2013.

Vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 23 maj 2013) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 103 röster för och 6 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Att under perioden efter 2015 sammanföra millenniemålen och målen för hållbar utveckling

1.1.1 För **första gången i historien** har mänskligheten den kunskap, de resurser och de tekniska verktyg som behövs för att utradera fattigdomen i världen fram till 2030. Detta innebär ett enormt hopp för den dryga miljard människor som lever i extrem fattigdom. För första gången har länderna också en skyldighet att under perioden fram till 2050 värna om förvaltningen av jordens naturtillgångar, som nu erkänns som en ändlig resurs som måste skyddas och delas med framtida generationer.

1.1.2 I centrum för de förhandlingar som inleds i FN i september 2013 står strävan att nå enighet om en universell definition av målen för hållbar utveckling, där kampen mot fattigdom, en hållbar produktion och konsumtion och bevarande av naturresurserna måste jämkas samman långsiktigt. Denna process måste vara inkluderande och konvergerande för att kunna inbegripa den översyn av millennieutvecklingsmålen som är planerad till 2015. Aktörer i det civila samhället, internationella institutioner och FN:s medlemsstater står redan nu i begrepp att förbereda och följa dessa internationella förhandlingar. Sedan Rio+20⁽¹⁾ har Europeiska ekonomiska och sociala kommittén deltagit i dessa diskussioner för att bidra till utformningen av det civila samhällets roll mot bakgrund av dessa utmaningar. EESK kommer att fortsätta detta arbete fram till 2015 genom andra yttranden⁽²⁾ och initiativ.

1.1.3 Kommittén ställer sig bakom att kommissionen med sitt meddelande "Ett anständigt liv för alla: Att avskaffa fattigdom och ge världen en hållbar framtid" startar en debatt på

europaisk nivå om nödvändigheten av att eftersträva konvergens mellan millennieutvecklingsmålen och målen för hållbar utveckling och att göra **medlemsstaterna mer ansvarstagande**. Även om vi kan konstatera att millenniemålen har gett resultat i fråga om de sociala målen, är det fortfarande för tidigt att utforma miljömål och inte minst att ta fram ekonomiska mål som världens alla länder kan enas om. Kommittén anser att man bör undersöka hur dessa **tre dimensioner av en hållbar utveckling samspelar med varandra för att hitta rättvisa, förnuftiga och effektiva lösningar**.

1.2 Rekommendationer för en konvergerande och inkluderande process

1.2.1 Kommittén anser att kommissionens meddelande är **en viktig utgångspunkt för diskussionen** inom institutionerna och i medlemsstaterna när det gäller att nå fram till en gemensam europeisk ståndpunkt inför FN:s generalförsamlings sammanträde. Kommittén välkomnar **samarbetet** mellan GD Miljö och GD Utveckling⁽³⁾, som illustrerar den samstämmighet som också präglar Europeiska utrikestjänstens bidrag till meddelandet om säkerhet. Detta bidrag hade dock kunnat bli ännu bättre om handels- och jordbrukspolitiken också hade integrerats. Kommittén gläder sig särskilt över samarbetet i rådet, och uppmunttrar det att utarbeta ett **gemensamt dokument** med slutsatser inför mötet i rådet (utrikes frågor) i maj/juni 2013.

1.2.2 Kommittén framhåller att valet av en **samlad och global ram**, vars målsättningar ska tillämpas i samtliga länder, kräver ett stort internt samförstånd för att kunna läggas fram för andra partnerländer i världssamfundet och övertyga dem om att diskussionerna sker mellan likvärdiga partnerländer, särskilt i förhållande till de fattigaste länderna och **ett hundratal länder med medelhöga inkomster, däribland tillväxtekonomierna**, som framöver kommer att spela en avgörande roll i de

⁽¹⁾ EESK-konferensen i februari 2012, deklARATIONEN Bli hållbar, känn ansvar! Det europeiska civila samhället på väg mot Rio+20.

⁽²⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Rio+20: utvärdering och framtidsutsikter" (tilläggsyttrande), EUT C 44, 15.2.2013, s. 64–67.

⁽³⁾ GD Utveckling och samarbete – EuropeAid.

internationella förhandlingarna. Med hänsyn till de komplexa förhandlingarna anser kommittén att den europeiska ståndpunkten är en **milstolpe i den diplomatiska processen**, där vi lägger den gamla uppdelningen mellan utvecklingsländer och utvecklingsländer bakom oss.

1.2.3 Kommittén vill att EU ska göra sin röst hörd på den internationella arenan med utgångspunkt i denna **ram för konvergens mellan millennieutvecklingsmålen och målen för hållbar utveckling**, och även genom medlemsstaternas agerande i FN. Varje land bör med hjälp av det civila samhället utforma en **nationell inkluderande utvecklingsstrategi** som är anpassad efter landets utgångsläge och som ska bidra till de gemensamma målen för hållbar utveckling. För kommittén innebär detta val att det krävs förfaranden för att utvärdera och övervaka de nationella åtagandena i ett **globalt register** och även förbättrade statistiska indikatorer som kompletterar BNP.

1.2.4 EU har värderingar, en samförståndspraxis och fördelar som, om den politiska viljan finns, bör göra det möjligt för unionen att vara pådrivande i övergången till en hållbar utveckling och på så sätt dra med sig sina internationella partner. Europeiska unionen förblir en **referens**, vilket framgår av de konkreta åtagandena i den mycket viktiga bilagan till detta meddelande, i fråga om miljöpolitik, respekt för mänskliga rättigheter, interna transfereringar till stöd för den territoriella sammanhållningen och omfördelning inom ramen för socialt skydd. Bilagan är en inledning till uppföljningen av Rio+20 på europeisk och internationell nivå.

1.2.5 Målen för hållbar utveckling är universellt utformade och bör omsättas i EU-politik och nationella reformprogram i medlemsstaterna. Kommittén rekommenderar att detta mål tas med i förberedelserna inför **halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin i enlighet med uppföljningen av åtagandena från Rio+20**. Införandet av miljöhänsyn i den europeiska planeringsterminen väntas ge en ny impuls⁽⁴⁾. För kommittén innebär detta en sammanslagning av **Europa 2020-strategin med strategin för hållbar utveckling** samt beaktande av en **social union**⁽⁵⁾ som är nära förknippad med den ekonomiska och monetära unionen.

1.2.6 Ett av kännetecknen för de nya målen för hållbar utveckling är att de är avsedda att vara universella, tillämpas i alla länder och ta hänsyn till jordens begränsningar. Mot bakgrund av den ändliga fysiska tillgången på mark, sötvatten, skog och många andra naturresurser i världen, måste målen för hållbar utveckling inbegripa mål för en effektivare användning dessa resurser och en rättvisare fördelning av dem. På samma sätt måste det inom ramen för målen för hållbar utveckling etableras rättvisebaserade målsättningar när det gäller att minska bördan

av utsläppen av växthusgaser och andra former av föroreningar. I dessa målsättningar bör man kvantifiera och ställa upp tidsgränser för det sedan länge överenskomna globala målet om att gå över till mer hållbara produktions- och konsumtionsmönster. Om övergången till en mer hållbar ekonomi inte genomförs i hela världen, kan det komma att visa sig vara omöjligt för utvecklingsländerna att uppnå millennieutvecklingsmålen, eftersom förbättringar i anslutning till traditionella utvecklingsmål för närvarande ofta motverkas av växande världsomfattande problem med resursutarmning, klimatförändringar och andra former av föroreningar.

1.2.7 De utvecklade länderna och tillväxtländerna svarar för merparten av de växande problemen med överkonsumtion, avfall, uttömning av naturresurser och föroreningar. Därför är de mål för hållbar utveckling som avser hållbarare konsumtions- och produktionsmönster särskilt relevanta för dem och bör innefatta krävande och utmanande mål för förbättringar under de kommande 15 åren. EU har alltid varit aktivt på detta område och bör se till att stå i främsta ledet när det gäller att identifiera lämpliga mål för hållbar utveckling för de utvecklade länderna.

1.3 Rekommendationer om en deltagarprocess som är öppen för det civila samhället

1.3.1 EESK vill erinra om att kommitténs yttranden innehåller **en uppsättning grundläggande rekommendationer om det civila samhällets roll när det gäller goda styresformer**, stöd till en övergång till en ny ekonomisk modell, skydd av de fattigaste och mest utsatta, stödåtgärder för arbetstagarna i samband med industriella omvandlingar samt beaktande av kampen mot klimatförändringarna och jordens begränsade tillgångar. Dessutom anser kommittén att ett självständigt och starkt civilt samhälle och ett **rättssystem** som garanterar dess oberoende tillsammans bildar den nödvändiga grunden för demokratisering och framväxten av en rättsstat samt bidrar till den stabilitet som krävs för investeringar och hållbar tillväxt⁽⁶⁾.

1.3.2 Kommittén uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att låta **det civila samhället delta i hela processen**, särskilt när det gäller att utarbeta, genomföra och följa upp målen för hållbar utveckling, där det civila samhället hittills har involverats i alltför liten omfattning. Under 2013 och 2014 bör de nationella diskussionerna – bland annat inom ramen för de ekonomiska, sociala och miljömässiga råden och råden för hållbar utveckling som ingriper samtliga komponenter i det civila samhället – samt de diskussioner som förs med det civila samhället i EU och i partnerländerna bidra till denna process. Detta arbete kommer att utgöra en del av förberedelserna inför **Europaåret 2015 för samarbete och hållbar utveckling**, i syfte att ta fram en gemensam vision om världens framtid och återfå

⁽⁴⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Den gröna ekonomin – främja hållbar utveckling i Europa 2013" (Se sidan 18 i detta nummer i EUT).

⁽⁵⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén "För en social dimension i Ekonomiska och monetära unionen", (Se sidan 1 i detta nummer i EUT).

⁽⁶⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "En samlad EU-politik för internationella investeringar", EUT C 318, 29.10.2011, s. 150–154.

medborgarnas förtroende för EU:s yttre åtgärder (7). När det gäller Europaåret uppmanar kommittén kommissionen att avsätta tillräckliga resurser, säkerställa civilsamhällets aktiva deltagande, i första hand stödja befintliga initiativ som bärs upp av Europaårets partner samt uppmuntra viktiga debatter om de ämnen som behandlas i detta EESK-yttrande.

1.3.3 De civila samhällena har **en roll att spela när det gäller att argumentera för en ny ekonomisk modell** inför de nationella beslutsfattarna och internationella diplomaterna, i syfte att avskaffa frikopplingen mellan den ekonomiska verksamheten å ena sidan och den mänskliga utvecklingen och de miljömässiga konsekvenserna å den andra. Kommittén föreslår att man särskilt under temaåret 2015 utbyter kunskaper och lärdomar med det civila samhället i partnerländerna och -regionerna, ett område där EESK har erfarenhet av fruktbara utbyten.

1.3.4 Kommittén uppmanar det civila samhällets organisationer att delta i och utnyttja resultatet av internationella, nationella och temainriktade **samråd**, särskilt de som nu inleds om miljömässig hållbarhet av FN:s utvecklingsprogram och FN:s miljöprogram. Samråden finns på www.worldwewant2015.org/sustainability

1.3.5 Kommittén rekommenderar att agendan efter 2015 på ett mer systematiskt sätt ska vila på **konsekvensundersökningar** och uppföljningar, som framför allt genomförs med hjälp av det civila samhällets organisationer (till exempel i fråga om mänskliga rättigheter, ekosystem eller arbetsvillkor). På samma sätt är **integreringen av den sociala dialogen mellan arbetsmarknadens parter** – en av markörerna för respekt för mänskliga rättigheter på arbetsplatsen – ett viktigt verktyg för att genomföra och följa upp millennieutvecklingsmålen och målen för hållbar utveckling.

1.3.6 Det civila samhällets roll i **planeringen, uppföljningen och utvärderingen** kommer att vara mycket viktig. Det europeiska civila samhället måste ha väsentlig information så att det genom övervakningsmekanismer kan få inflytande över den interna samstämmigheten i EU:s utvecklingspolitik, vilket är en princip som fastställs i Lissabonfördraget. Kommittén rekommenderar att det civila samhället deltar i valet av kompletterande indikatorer till BNP, i kampen mot korruption, i förhandlingarna om fredsprocessen och i utarbetandet av nationella strategiska planer. Vi rekommenderar en ökad utbredning av de innovativa sociala lösningar som uppstår ur pragmatiska hänsynstaganden.

(7) På internationell nivå är "Beyond 2015" en plattform för utvecklingsorganisationer som driver en informationskampanj om utmaningarna i denna diskussion och samlar in bidrag om detta: <http://www.beyond2015.org>

1.3.7 I syfte att stärka det europeiska ledarskapet i övergången till en alternativ ekonomisk modell rekommenderar kommittén att man inrättar ett **flerpartsforum för samråd** (8) för att främja en hållbar produktion och konsumtion i EU. Inom varje bransch är det viktigt att fastställa de mellanliggande etapperna i en framförhandlad övergång, och den bör åtföljas av stödåtgärder riktade till de olika berörda sektorerna, företagen, områdena och de berörda arbetstagarna.

1.3.8 Kommittén rekommenderar att denna framtida agenda genomförs med hjälp av en strategi som bygger på ett starkare partnerskap mellan aktörerna, exempelvis när det gäller jämställdhet. Vi stöder **samarbeten som bygger på frivilliga avtal och partnerskap mellan aktörer**, där det fastställs bindande mål på alla territoriella nivåer. Det kan till exempel gälla initiativ i samverkan mellan privata och offentliga aktörer eller föreningar som gemensamt åtar sig att uppnå fastställda mål i ett lokalområde eller stadsområde. Sådana innovativa metoder verkar vara nödvändiga för att man ska kunna ta hänsyn till **fattigdomens många olika dimensioner**. Sådana avtal skulle också vara lämpliga för samarbete mellan länder på det södra halvklotet, som stöds ekonomiskt av länderna i norr.

1.4 Rekommendationer inför en agenda efter 2015

1.4.1 Agendan efter 2015 markerar ett paradigmskifte som inte bara omfattar internationellt bistånd och samarbete. Den bör utformas som en process för att engagera alla länder i **övergången till en inkluderande grön ekonomisk modell**, en kursändring mot en koldioxidsnål ekonomi. Kommittén håller med om analysen i meddelandet, där det anges att det är "mycket viktigt att det görs framsteg i riktning mot en inkluderande grön ekonomi genom hållbara konsumtions- och produktionsmönster samt resurseffektivitet, bl.a. utsläppsnåla energisystem".

1.4.2 **Samstämmighet mellan finanspolitik, ekonomisk politik och migrationspolitik**. Utöver de ekonomiska faktorerna är det nödvändigt att utifrån principen om samstämmighet genomföra annan politik som spelar en avgörande roll för en förändring i riktning mot hållbar utveckling, till exempel införande av skatt på koldioxidutsläpp och åtgärder för att stimulera insatser som dämpar klimatförändringarna, bestämmelser som främjar tillfällig eller cirkulär invandring från fattigare länder, sträng kontroll av vapenhandel med utvecklingsländer och finansiell reglering för att bekämpa penningtvätt och hindra skatteflykt.

(8) Förberedande yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Främjande av en hållbar produktion och konsumtion i EU", föredragande An Le Nouail-Marlière, EUT C 191, 21.6.2012, s. 6–10.

1.4.3 Vid definitionen av hållbara utvecklingsmål måste man ta hänsyn till **spänningen** mellan de enskilda och kollektiva utvecklingsfrågorna och de frågor som rör bevarandet av planetens ekologiska jämvikt. För att lösa denna spänning och skapa jämvikt mellan de tre dimensionerna av hållbar utveckling anser kommittén att det är nödvändigt att bevara **globala kollektiva nyttigheter genom en global offentlig politik** som drivs av ett internationellt samfund av suveräna stater. Detta är den stora utmaningen på den framtida dagordningen.

1.4.4 Globala kollektiva nyttigheter har identifierats som en **viktig utmaning efter 2015** och kräver **större samstämmighet mellan de internationella institutionerna** och den globala politiken. Europeiska unionen bör vara delaktig i detta sammanhang. EESK har i flera yttranden skisserat lösningar på hur man kan beakta de globala kollektiva nyttigheterna, däribland livsmedelssäkerhet⁽⁹⁾, grundläggande sociala skydds nivåer, multilateral reglering av handel och investeringar samt klimat och biologisk mångfald.

1.4.5 Kommittén beklagar de försiktiga hänvisningarna till denna fråga i kommissionens meddelande "Ett anständigt liv för alla", och anser att den bör tas upp i det kommande meddelandet om finansiella resurser, som enligt planerna ska offentliggöras i mitten av 2013, för att säkerställa att det avsätts **nödvändiga resurser**. Det offentliga utvecklingsbiståndet måste även i fortsättningen vara inriktat på fattigdomsbekämpning. En stor del av samrådsprocessen beträffande den EU-skatt på finansiella transaktioner som till att börja med kommer att införas i elva länder under 2013 bör ägnas åt globala synpunkter.

1.4.6 Det faktum att ett internationellt avtal om utformningen av målen för hållbar utveckling ännu inte är klart får under inga omständigheter användas som förevändning för att ändra eller minska de utvecklade ländernas åtaganden om finansiellt bistånd. Kommittén är mycket oroad över risken för avbrott i genomförandet av utvecklingspolitiken om man inte lyckas sluta ett avtal 2015. För att minska denna risk anser kommittén att **de reviderade millennieutvecklingsmålen** måste tilldelas tillräckliga ekonomiska resurser⁽¹⁰⁾. Trots den pågående budgetkrisen uppmanar kommittén EU och medlemsstaterna att stå fast vid sitt åtagande och vidta nödvändiga åtgärder **för att uppnå 0,7 % från och med den nya etappen**.

1.4.7 Millenniemålen behöver nu uppdateras och anpassas efter 2000-talets nya utmaningar och med hänsyn till de slutsatser som dragits och erfarenheter som gjorts. EESK anser att

minst tre teman bör läggas till, däribland **tillgång till energi för alla**⁽¹¹⁾, **rätt till livsmedel och vatten samt grundläggande socialt skydd**⁽¹²⁾. För övrigt bör **anständigt arbete**, som lades till vid översynen 2006, bekräftas som en prioriterad fråga, och det är angeläget att **utvecklingen av jordbruket** på nytt görs till en kärnfråga i kampen mot fattigdom.

De båda agendorna kommer också att kunna sammanjämkas med utgångspunkt i denna översyn, som kommer att utgöra första steget mot en framtida global agenda. Vi måste erkänna den konflikt och osäkerhet som finns mellan ambitionen att skapa en idealisk agenda och vad som är möjligt att genomföra i verkligheten.

1.4.8 Inom ramen för denna översyn av millennieutvecklingsmålen anser kommittén att det snarast bör utarbetas en **särskild strategi för instabila eller konfliktdrabbade stater**, och att det centrala målet bör vara institutionell uppbyggnad i dessa länder, vilket kan säkerställa att regeringsarbetet fokuserar på att garantera **säkerheten och skapa ett fungerande rättssystem**.

2. Lärdomar av millenniemålen

2.1 **Millenniedeklarationen lever kvar**. Denna deklaration har fortfarande kvar sitt politiska och symboliska värde som **pakt** mellan alla länder, rika som fattiga, **vars åtaganden gäller även efter 2015**. Den bör även i fortsättningen utgöra grunden för den framtida agendan. Deklarationen anger de stora utmaningar och grundläggande värderingar som bör ligga till grund för 2000-talets internationella förbindelser: fred, säkerhet och nedrustning, skydd av vår gemensamma miljö, mänskliga rättigheter, demokrati och god förvaltning, skydd av sårbara grupper och insatser för de särskilda behoven i Afrika samt rätt till utveckling och behov av att skapa goda förutsättningar för utveckling. Genom deklarationen har det redan skapats en tydlig koppling mellan de dimensioner av hållbar utveckling som kan härledas till Riodeklarationen 1992.

2.2 Trots ett **blandat resultat** har millennieutvecklingsmålen tack vare sin synlighet och lättillgänglighet bidragit till att öka medvetenheten och engagera den allmänna opinionen i de utvecklade länderna. Det återstår att visa att detta opinionsstöd verkligen kan omsättas i ökat bistånd, effektiv korruptionsbekämpning och större fokus på de länder som släpar efter mest, det vill säga anpassas till länder som befinner sig i krig eller som är instabila till följd av interna konflikter.

⁽⁹⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Handel och livsmedelstrygghet", föredragande Mario Campli, medföredragande Jonathan Peel, EUT C 255, 22.9.2010, s. 1–9.

⁽¹⁰⁾ European Report on Development 2013 – "Post 2015: Global Action for an Inclusive and Sustainable Future".

⁽¹¹⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Integrering av EU:s energiöar: tillväxt, konkurrenskraft, solidaritet och hållbarhet inom EU:s inre energimarknad", föredragande Pierre-Jean Coulon, EUT C 44, 15.2.2013, s. 9–15.

⁽¹²⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Socialt skydd inom utvecklingspolitiken", föredragande: José María Zufiaur Narvaiza, EUT C 161, 6.6.2013, s. 82–86.

2.3 **Territorier, ojämlikhet och fattigdom.** I fråga om fattigdomsindexet har kommittén reservationer när det gäller användningen av en inkomst på mindre än 1,25 US-dollar per dag för att bedöma minskningen av den extrema fattigdomen och användningen av nationella medel. Dessa verktyg döljer de stora **interna orättvisorna** i de nationella samhällena och även **lokala skillnader**, vilket framför allt är till nackdel för befolkningen på landsbygden som med hjälp av **landsbygdsutveckling** måste kunna försörja sig och absorbera en del av de kommande decenniernas befolkningsökning. Å andra sidan förvärrar och förstärker en **dålig stadsutveckling** en växande fattigdom i städerna och gör det nödvändigt med fler analyser av högre kvalitet.

2.4 **Jämställdhet mellan kvinnor och män** är fortfarande ett grundläggande villkor för alla förändringar⁽¹³⁾, inte bara på grund av kvinnornas situation utan också för att detta är kärnan i alla andra former av ojämlikhet och förvärrar konsekvenserna av dem. Hanteringen av icke-diskriminering, det vill säga **kvinnors rättigheter**, är av avgörande betydelse för omvandlingen av våra samhällen. Kvinnors bidrag till fred, utveckling, ekonomisk verksamhet och säkerhet kommer att utgöra värdefulla tillgångar i den kommande agendan. Dessa värden bör erkännas av alla, både män och kvinnor.

2.5 **Kvantitativa resultat och metodverktyg.** En uppdaterad färdplan måste omsättas i relevanta mål och framstegsindikatorer. De övervakningsrapporter avseende millennieutvecklingsmålen som offentliggörs med jämna mellanrum har visat på betydande resultat men även på brister. **Utvärderingarnas kvalitet är avgörande för denna målstyrningsbaserade metod.** Den framtida agendan kräver att de nationella statistikmetoderna förbättras och harmoniseras, särskilt när det gäller könsspecifika uppgifter och uppgifter om personer med funktionshinder. Därför krävs det bättre civilståndsregister och **kvalitativa undersökningar**, framför allt på utbildningsområdet.

2.6 **Bortom BNP.** För agendan efter 2015 bör de indikatorer för hållbar utveckling⁽¹⁴⁾ som mäter välbefinnande samlas i en **avgränsad tabell över ekonomiska, sociala och miljömässiga indikatorer** i stället för i en enda sammanställd indikator. Det går att knyta BNP till andra indikatorer på internationell nivå. Detta sker redan i definitionen av de minst utvecklade länderna, som omfattar kriterier för eftersläpning i den mänskliga utvecklingen och ekonomisk sårbarhet, eller genom indikatorn för mänsklig utveckling och nu senast den indikator för ojämlikhet som FN:s utvecklingsprogram har tagit fram.

För att överbrygga klyftan mellan ekonomisk politik, välbefinnande och sociala framsteg bör man använda **indikatorer som kompletterar BNP**. Det krävs en ny strategi där man fastställer de olika framstegskomponenterna och utvidgar nationalräkenskaperna till att omfatta samhällsföreteelser och miljöfenomen

⁽¹³⁾ Jämställdhet mellan kvinnor och män i EU:s utvecklingspolitik, plan för 2010–2015.

⁽¹⁴⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Bortom BNP – Det civila samhällets roll i valet av kompletterande indikatorer", föredragande Stefano Palmieri, EUT C 181, 21.6.2012, s. 14.

genom att använda sammansatta indikatorer och skapa nyckelindikatorer. Den länk i kedjan som saknas är emellertid utvecklingen av **instrument för att skapa större effektivitet och garantera ansvar**, vilket är nödvändigt för att tydliggöra sambanden mellan de politiska valen och budgetvalen och resultaten. Mätning av välbefinnande och utveckling är inte enbart ett tekniskt problem. Själva begreppet välbefinnande visar på de kollektiva preferenser och värden som ligger till grund för ett samhälle. Ett sätt att göra framsteg vid valet av indikatorer är att knyta allmänheten och det civila samhällets organisationer till det akademiska arbetet för att utforma indikatorerna och bedöma deras användning.

2.7 Det är de offentliga myndigheternas, centralregeringarnas och de lokala myndigheternas ansvar att erbjuda ett verkligt **grundläggande socialt skydd** för att hantera de allvarigaste risker som en person kan utsättas för i livet, framför allt i fråga om hälsa, funktionshinder, pension och arbetslöshet. Det civila samhällets organisationer (fackföreningar, icke-statliga organisationer, stiftelser, försäkringskassor, kooperativ, små och medelstora företag, familje- och konsumentföreningar) kan sluta avtal med offentliga myndigheter och på så sätt spela en avgörande roll i planeringen, uppföljningen och tillhandahållandet av tjänster och dra nytta av offentligt stöd, särskilt när det gäller de minst utvecklade länderna.

3. Mänskliga rättigheter, det civila samhällets engagemang, demokratisering och avtal/partnerskap mellan aktörer i centrum för agendan efter 2015

3.1 **Demokratisering och mänskliga rättigheter är av avgörande betydelse för övergången till inkluderande samhällen och hållbara ekonomier.** Ett bestående stöd till demokratiseringsansträngningarna är fortfarande det bästa sättet att skapa öppna samhällen som tar hänsyn till sina invånare. I 2000-talets öppna samhällen är det omöjligt att genomföra någon viktigare förändring utan **de berörda aktörernas delaktighet, acceptans, stöd och delade ansvar**. Inom ramen för det finansiella instrumentet för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter och kommissionens meddelande om det civila samhällets roll för utvecklingen, gläder sig kommittén över att större vikt ges åt utvecklingen av ett oberoende civilt samhälle⁽¹⁵⁾. Detta kommer att bidra till **kampen mot korruption oberoende av ursprung** och göra det möjligt att garantera ansvarsskyldighet gentemot invånarna, låta ekonomiska aktörer delta i konsekvensundersökningar, övervaka kommersiella avtal, stärka kvinnorrättsorganisationers kapacitet att slå larm och stödja miljöorganisationer.

3.2 **Insyn och ansvarsskyldighet i partnerländerna är av grundläggande betydelse för den kommande agendan.** Millennieutvecklingsmålen och den åtföljande agendan för **effektivt bistånd** (principerna från Paris, Accra och Busan) har bidragit till att stärka ansvarsskyldigheten i partnerländerna och

⁽¹⁵⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett finansieringsinstrument för främjande av demokrati och mänskliga rättigheter i hela världen", föredragande: Giuseppe Antonio Maria Iuliano, EUT C 11, 15.1.2013, s. 81-83.

öka hänsynen till de särskilda situationer som råder i instabila stater. För att åtgärda de stora bristerna i samarbetet måste den kommande agendan dock göra det möjligt för mottagarländerna att agera på samma villkor som givarländerna. Framför allt måste särskild hänsyn tas till **situationer med interna konflikter eller krig och instabilitet till följd av naturkatastrofer. Specifika lösningar** måste utformas för dessa länder genom mål som fastställts i förväg, där man i första hand fokuserar på att återupprätta institutionerna och garantera säkerhet, polislivsämmande och rättvisa.

3.3 Ett samarbete mellan samhällen och större uppskattning av det stora utbytet mellan internationella aktörer och nätverk. Strategin med flera aktörer sporrar utvecklingsparterna i såväl nord som syd att gå utanför den traditionella diplomatiska ramen för åtaganden regeringar emellan. En mer inkluderande vision av det civila samhället bygger på **avtal eller partnerskap mellan olika aktörer som omfattar formella avtal om mål och resurser**. Detta kan genomföras genom att större vikt läggs vid initiativ från **städer** och kommuner (nätverk av gröna städer, omställningsrörelsen) och från organisationer i det civila samhället (icke-statlig diplomati, som toppmötet i Rio) eller företag av alla slag (affärsvärlden, t.ex. nätverk av ansvariga företag eller den sociala ekonomin) eller **internationella fackföreningsrörelser** (nyckelaktörer för målet om anständigt arbete) eller universitet och **forskningscentra** som deltar i utformningen av målen och även i genomförandet och övervakningen av dem. Kommittén rekommenderar att man i den framtida agendan erkänner och värderar **avtal mellan privata och offentliga partner samt de partner som företräder olika sammanslutningar**, men utan att underskatta den stora mängd initiativ för internationell solidaritet som kommer från invånarna själva. **Att lyckas integrera denna mångfald av aktörer på lika villkor** är mycket väsentligt för en effektivare och mer inkluderande förvaltning som tar hänsyn till de allra fattigastes röst.

3.4 Därför förordar kommittén i likhet med en mängd observatörer **grundläggande förbättringar när det gäller god förvaltning och demokratiska institutioner** för att stärka partnerländernas förmåga att tillägna sig en egen nationell utvecklingsstrategi. Genom millennieutvecklingsmålen har **vissa civila samhällen i utvecklingsländerna** kunnat stärka sin ställning som aktörer eller ställa sina regeringar till svars för investeringsbeslut och offentliga utgifter. I den kommande mer inkluderande agendan bör de stärka sin delaktighet i utformningen av dessa strategiska dokument för att minska fattigdomen och ta fram innovativa lösningar för anständigt arbete och socialt skydd samtidigt som de skaffar sig **sakkunskap och planering**, vilket i sin tur bidrar till bättre statlig förvaltning. Kommittén rekommenderar att biståndet till viss del ska inriktas på handel för att stärka **kapaciteten hos arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer** på handelsområdet, så att de kan bidra till att integrera handel och livsmedelssäkerhet i den nationella utvecklingsstrategin.

4. Skapa ett nytt omfattande samförstånd för en kursändring mot hållbar utveckling

4.1 **Världsomfattande förvaltning och kollektiva miljömässiga, sociala eller ekonomiska nyttigheter.** Eftersom

varor och tjänster berör hela planeten erkänns de i detta meddelande som "livets grundpelare", såsom luft, vatten, hav, ekosystem, anständigt arbete, socialt skydd, livsmedelssäkerhet, handelsregler osv. De beskrivs närmare i bilagan. Dessa globala kollektiva nyttigheter⁽¹⁶⁾ bör integreras i agendan efter 2015 genom en global offentlig politik för de tre dimensionerna av hållbar utveckling. De måste ingå i en gemensam global ram men framför allt understödjas av konventionella internationella åtaganden, finansiering och nationella insatser som i sig måste omsättas i en mängd kollektiva och enskilda insatser på mer lokal nivå.

4.2 En diversifierad global finansiering som anpassats till kursändringen fram till 2050. FN uppskattar att det krävs 800 miljarder euro om året för att ta itu med fattigdomen och miljöproblemen på ett hållbart sätt. Detta motsvarar 1,5 % av världens BNP. **Det offentliga utvecklingsstödet motsvarar bara 10–15 %** av detta internationella finansieringsbehov. Det krävs därför andra inhemska och internationella resurser. Inom ramen för det kommande meddelandet om finansieringskällor bör man på allvar ta upp frågan om **internationella skatteresurser**, som skulle göra det möjligt att få fram den nödvändiga finansieringen på ett öppet och förutsägbart sätt för att utradera fattigdomen, skydda miljön och förvalta de globala kollektiva nyttigheterna. Innovativ finansiering och skatt på finansiella transaktioner, som är förutsättningar för en sådan politik, bör i första hand gå till dessa globala utmaningar. Dessutom krävs mobilisering av inhemska skattemedel och fokus på att skapa produktiv verksamhet med **pengar som migranter överför** för att framsteg ska kunna göras mot de mål som fastställts lokalt.

4.3 Ökad sysselsättning i en grön och inkluderande ekonomi. Den nuvarande konjunkturnedgången är ett allvarligt hot mot millennieutvecklingsmålen inför 2015 eftersom den får så långtgående konsekvenser för sysselsättningen och företagen. Men krisen kan också vara en möjlighet till mobilisering för att främja en grön ekonomi som kan leda fram till en ny kursändring mot hållbar utveckling. I detta avseende är **ILO:s globala sysselsättningspakt** ett nytt instrument avsett att skynda på en utveckling mot hög sysselsättning genom att stimulera efterfrågan på arbete och kvalifikationer, inrätta grundläggande socialt skydd på global nivå och integrera den informella sektorn genom en nationell plan för anständigt arbete.

4.4 **Det globala jordbruket** har försumrats i särskilt hög grad av de internationella finansiella institutionerna under arbetet med millennieutvecklingsmålen. Det är oerhört viktigt att snabbt balansera de investeringar som skapar arbetstillfällen så att de främjar miljövänligt familj jordbruk.

⁽¹⁶⁾ I bilagan till meddelandet finns en typologi för de viktigaste globala kollektiva nyttigheterna.

4.5 **Företagens roll i övergången mot en årlig hållbarhetsrapport.** Den privata sektorn representeras i FN av den globala pakt som inrättades 2000 för att använda **företagens sociala ansvar som ett verktyg för att främja millennieutvecklingsmålen.** Hittills har 8 700 företag i 130 länder skrivit på ett åtagande om arbetstagares rättigheter, mänskliga rättigheter, miljö och kamp mot korruption. Frivilliga åtaganden, som att arbeta för hållbar utveckling på företagsnivå, kan spela en viktig roll i underleverantörskedjor. Kommittén anser att initiativ för miljövänlig utformning, miljövänlig produktion, ekologiska hänsyn och rättvis handel, och även initiativ för att spara på naturresurser, är innovativa lösningar för att uppnå målen för hållbar utveckling⁽¹⁷⁾. Enligt kommittén bör därför den rekommendation som utfärdas i Rio+2012-deklarationen genomföras, det vill säga att hållbarhetsrapportering ska bli generell i form av en hållbarhetsrapport för företag, som de ska lämna varje år tillsammans med sin årsredovisning.

5. Hållbar ekonomisk utveckling: ge privata aktörer ansvarsskyldighet och stärk deras roll

5.1 Trots frestelsen att i början av krisen återgå till protektionism har det internationella systemet globalt sett kunnat undvika handelsbegränsningar. Dödläget i de **multilaterala förhandlingarna om utveckling** har dock skapat en stark oro över intressekonflikterna med utvecklingsländerna. **Tillväxtländerna** har gynnats mest av den ökade handeln samtidigt som denna har förvärrat den interna ojämlikheten, utom i vissa länder som Brasilien där man har fört en fördelningspolitik och bekämpat fattigdomen.

5.2 Däremot har den avreglerade handeln inte gett förväntade resultat i många utvecklingsländer som levererar

jordbruksprodukter och råvaror, vilket beror på bristande diversifiering, bearbetning och **infrastruktur**. Kommittén beklagar låsningarna kring de ekonomiska partnerskapsavtalen med AVS-länderna. Kommittén betonar att det **förmånstillträde**⁽¹⁸⁾ som EU har beviljat de minst utvecklade länderna har gett mycket blygsamma resultat, vilket även gäller de minst utvecklade ländernas användning av **handelsbistånd**, som blir ett allt viktigare verktyg för multilateralt samarbete. EESK rekommenderar att man uppmuntrar antagandet av **handelsfrämjande åtgärder** som Världshandelsorganisationen redan beslutat om med avseende på de minst utvecklade länderna, och att man verkar för att handeln på tillväxtmarknaderna generellt ska öppnas för de minst utvecklade länderna.

5.3 EESK rekommenderar att EU på ett strukturerat sätt integrerar principerna om **rätten till livsmedel**⁽¹⁹⁾ i sin handelspraxis och föreslår en lämplig samordnad åtgärd inom Världshandelsorganisationen (WTO) och med andra viktiga handelspartner för att dessa ska bli en integrerad del i den multilaterala och bilaterala handelspolitiken. Dessutom anser EESK att miljövänliga varor och tjänster, oavsett ingåendet av ett eventuellt Doha-avtal, bör liberaliseras och att överföringen av miljövänlig teknik inom ramen för bilaterala avtal⁽²⁰⁾ bör underlättas.

5.4 De ekonomiska aktörerna och även infrastrukturerna bör följa en hållbar utveckling. I detta avseende är **utbyggnad av infrastruktur**⁽²¹⁾ och **handelsnätverk** ett verktyg både för att locka till sig utländska investeringar och stödja utvecklingen i utvecklingsländerna, främja råvaruförädlingsindustrin och utveckla den elektroniska handeln.

Bryssel den 23 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

⁽¹⁷⁾ Undersökning från Concord: den privata sektorns bidrag till utvecklingen, december 2012.

⁽¹⁸⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpning av Allmänna preferenssystemet", föredragande: Jonathan Peel, EUT C 43, 15.2.2012, s. 82.

⁽¹⁹⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Handel och livsmedelstrygghet", föredragande: Mario Campi, medföredragande: Jonathan Peel, EUT C 255, 22.9.2010, s. 1.

⁽²⁰⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Den internationella handeln och klimatförändringarna", föredragande: Evelyne Pichenot, EUT C 21, 21.1.2011, s. 15.

⁽²¹⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Strategin EU-Afrika", föredragande: Gérard Dantin, EUT C 77, 31.3.2009, s. 148.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel och deras inordnande i de allmänna sjukförsäkringssystemen"

COM(2013) 168 final – 2012/0035 (COD)

(2013/C 271/29)

Den 8 april 2013 och den 16 april 2013 beslutade rådet respektive Europaparlamentet att i enlighet med artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel och deras inordnande i de allmänna sjukförsäkringssystemen"

COM(2013) 168 final – 2012/0035 (COD).

Eftersom EESK redan har uttalat sig om det aktuella förslagets innehåll i sitt yttrande CESE 1573/2012 av den 12 juli 2012 (*), beslutade kommittén vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) med 161 röster för, 2 röster emot och 5 nedlagda röster att inte utarbeta något nytt yttrande i frågan, utan i stället hänvisa till sin ståndpunkt i ovannämnda dokument.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

(*) EESK yttrande om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel och deras inordnande i de nationella sjukförsäkringssystemen", EUT C 299, 4.10.2012, s. 81.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 450/2008 om fastställande av en tullkodex för gemenskapen (Moderniserad tullkodex) vad gäller förordningens tillämpningsdag"

COM(2013) 193 final – 2013/0104 (COD)

(2013/C 271/30)

Den 15 april 2013 beslutade Europaparlamentet och den 18 april 2013 rådet att i enlighet med artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 450/2008 om fastställande av en tullkodex för gemenskapen (Moderniserad tullkodex) vad gäller förordningens tillämpningsdag"

COM(2013) 193 final – 2013/0104 (COD).

Eftersom kommittén står bakom förslaget och redan har framfört sin ståndpunkt i denna fråga i yttrande CESE 1297/2012 som antogs den 23 maj 2012 (*), beslutade EESK under sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) med 161 röster för, 2 röster emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget och hänvisa till ståndpunkterna i ovannämnda dokument.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

(*) EUT C 229, 31.7.2012, s. 68.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om anmälan till kommissionen av projekt för investeringar i energiinfrastruktur inom Europeiska unionen och om ersättning av förordning (EU, Euratom) nr 617/2010"

COM(2013) 153 *final*

(2013/C 271/31)

Den 20 mars, 15 april, respektive 16 april 2013 beslutade Europeiska kommissionen, rådet och Europaparlamentet att i enlighet med artikel 194.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om anmälan till kommissionen av projekt för investeringar i energiinfrastruktur inom Europeiska unionen och om ersättning av förordning (EG) nr 617/2010"

COM(2013) 153 *final*.

Eftersom kommittén till fullo står bakom förslaget, som inte föranleder några särskilda kommentarer, beslutade EESK vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj) med 161 röster för, 2 röster emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden [och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1198/2006, rådets förordning (EG) nr 861/2006 och rådets förordning (EU) nr XXX/2011 om en integrerad havspolitik]"

COM(2013) 245 final – 2011/0380 (COD)

och "Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006"

COM(2013) 246 final – 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/32)

Rådet beslutade den 7 maj 2013 att i enlighet med artiklarna 42, 43.2, 91.1, 100.2, 173.3, 175, 188, 192.1, 194.2 och 195.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden [och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1198/2006, rådets förordning (EG) nr 861/2006 och rådets förordning (EG) nr XXX/2011 om en integrerad havspolitik]"

COM(2013) 245 final – 2011/0380 (COD)

och om

Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006

COM(2013) 246 final – 2011/0276 (COD).

Eftersom kommittén stöder förslaget, som är en anpassning av EHFF till de befintliga reglerna för sammanhållningspolitiken, och eftersom förslaget inte föranleder några särskilda kommentarer från kommitténs sida, beslutade EESK vid sin 490:e plenarsession den 22–23 maj 2013 (sammanträdet den 22 maj 2013) med 161 röster för, 2 röster emot och 5 nedlagda röster att avge ett positivt yttrande om förslaget.

Bryssel den 22 maj 2013

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Henri MALOSSE

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (forts.)	Sida
2013/C 271/12	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tullunionens tillstånd" – COM(2012) 791 <i>final</i>	66
2013/C 271/13	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan: Europeisk bolagsrätt och företagsstyrning – ett modernt regelverk för mer engagerade aktieägare och hållbara företag" – COM(2012) 740 <i>final</i>	70
2013/C 271/14	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan för företagande 2020: Stärka företagandean i EU" – COM(2012) 795 <i>final</i>	75
2013/C 271/15	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om konsumentprodukters säkerhet och om upphävande av rådets direktiv 87/357/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG" – COM(2013) 78 <i>final</i> – 2013/0049 (COD)	81
2013/C 271/16	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknads kontroll av produkter och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 1999/5/EG, 2000/9/EG, 2000/14/EG, 2001/95/EG, 2004/108/EG, 2006/42/EG, 2006/95/EG, 2007/23/EG, 2008/57/EG, 2009/48/EG, 2009/105/EG, 2009/142/EG, 2011/65/EU och Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 305/2011, (EG) nr 764/2008 och (EG) nr 765/2008" – COM(2013) 75 <i>final</i> – 2013/0048 (COD)	86
2013/C 271/17	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning – inklusive genomförandet av Europeiska socialfonden 2014–2020" – COM(2013) 83 <i>final</i>	91
2013/C 271/18	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett system för in- och utresa som har till syfte att registrera in- och utreseuppgifter för tredjelandsmedborgare som passerar EU-medlemsstaternas yttre gränser" – COM(2013) 95 <i>final</i> – 2013/0057 (COD) "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 562/2006 vad gäller användningen av systemet för in- och utresa och programmet för registrerade resenärer" – COM(2013) 96 <i>final</i> – 2013/0060 COD och "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för registrerade resenärer" – COM(2013) 97 <i>final</i> – 2013/0059 (COD)	97
2013/C 271/19	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2011) 607 <i>final</i> /2 – Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006" – COM(2013) 145 <i>final</i> – 2011/0268 (COD) och "Förslag till ändring av kommissionens förslag COM(2012) 496 om Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006" – COM(2013) 146 <i>final</i> – 2011/0276 (COD)	101

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (forts.)	Sida
2013/C 271/20	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Cars 2020: Åtgärdsplan för en konkurrenskraftig och hållbar bilindustri i Europa" – COM(2012) 636 final	104
2013/C 271/21	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Miljövänlig energi för transport: En europeisk strategi för alternativa bränslen" – COM(2013) 17 final och "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen" – COM(2013) 18 final – 2013/0012 (COD)	111
2013/C 271/22	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser" – COM(2012) 721 final – 2012/0340 (COD)	116
2013/C 271/23	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Handlingsplanen för e-hälsa 2012–2020 – Innovativ hälsovård för det 21:a århundradet" – COM(2012) 736 final	122
2013/C 271/24	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Den digitala agendan för Europa – Drivkraft för den europeiska digitala tillväxten" – COM(2012) 784 final	127
2013/C 271/25	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och informationssäkerhet i hela unionen" – COM(2013) 48 final – 2013/0027 (COD)	133
2013/C 271/26	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fluorerade växthusgaser" – COM(2012) 643 final – 2012/0305 (COD)	138
2013/C 271/27	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en anpassningssats för direktstöd enligt förordning (EG) nr 73/2009 avseende kalenderåret 2013" – COM(2013) 159 final – 2013/0087 (COD)	143
2013/C 271/28	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Ett anständigt liv för alla: Att avskaffa fattigdom och ge världen en hållbar framtid" – COM(2013) 92 final	144
2013/C 271/29	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel och deras inordnande i de allmänna sjukförsäkringssystemen" – COM(2013) 168 final – 2012/0035 (COD)	151
2013/C 271/30	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 450/2008 om fastställande av en tullkodex för gemenskapen (Moderniserad tullkodex) vad gäller förordningens tillämpningsdag" – COM(2013) 193 final – 2013/0104 (COD)	152

2013/C 271/31	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om anmälan till kommissionen av projekt för investeringar i energiinfrastruktur inom Europeiska unionen och om ersättning av förordning (EU, Euratom) nr 617/2010" – COM(2013) 153 <i>final</i>	153
2013/C 271/32	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden [och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1198/2006, rådets förordning (EG) nr 861/2006 och rådets förordning (EU) nr XXX/2011 om en integrerad havspolitik]" – COM(2013) 245 <i>final</i> – 2011/0380 (COD) och "Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden som omfattas av den gemensamma strategiska ramen, om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006" – COM(2013) 246 <i>final</i> – 2011/0276 (COD)	154

Via EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) har du kostnadsfritt direkt tillgång till Europeiska unionens lagstiftning. På webbplatsen kan du söka i *Europeiska unionens officiella tidning* samt i fördrag, lagstiftning, rättspraxis och förberedande rättsakter.

Mer information om Europeiska unionen finns på <http://europa.eu>

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV